UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

37
21.XI.45

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

ЦЕРКОВНО-ГРОМАДСЬКИЙ ОРГАН
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА Й ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

1945

1-2

УКРАЇНСЬКИЙ
Ц.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ УАПЦ
МЮНХЕН

НЕДІЛЯ 4 ЛИСТОПАДА 1945

Ч. I-2 Виходить раз на тиждень Рік I.

ПОСЛАННЯ
АРХИЄПИСКОПА МИХАЇЛА

ДО ПОЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В РОЗСІЯННІ СУЩИХ

Призови мене в день суму твог
Я визволю тебе, і ти прославиш
мене.

/Пс. 49, I5/

Дорогі мої сопастирі, брати
і
діти

Мир вам і благословення
від Господа

Вітаю Вас вітанням Святим

Волі Божій угодно було розкинути нас по світу поміж інші народи. Незбагненна воля Господня, і недовідомі путі Його. Але ми знаємо, що вона завжди направлена на добро людям, і тому від повної покори серця скажемо: "Нехай воля Божа буде благословенна повіки!".

Дорогі мої! Як не дивно, а мусимо сказати, що доля наша дуже подібна до долі колись Богообраного народу Ізраїльського. Він був улюблений Богом і призначений для великих цілей Божих, але коли, забувши своє велике призначення, починав опускатися до багна беззаконства та розпусти, тоді Господь нещадно бив його доти, доки він знов не згадував, хто - він, та повертався до рідного Отця свого Бога. Правдиво сказав Премудрий: "Бог, кого любить, того й карає". /Притч. 2, I2/. Щось подібне сталося й з нашим українським народом. Нам Господь дав одну з найкращих земель на світі під золотим сонцем, що правдиво вся текла медом і молоком. Діди й батьки наші цінили цей великий дар Божий і твердо стали під Могутню Руку Божу, всіма силами захищаючи від наруги Величню Славу Бога нашого і Честь Його Святої православної віри й церкви. І немарна була св. надія на Бога батьків наших: Ласка Господня лилася на землі наші, і хоч різні чужі вітрі наганяли й тоді сумні хмари на наше безодне ясноблакитне небо, вони не могли затьмарити тихої радости в лагідних серцях гостинно-любивих батьків наших. Величні храми вкривали наші землі, мов квіти лу-

товини. Наш Святий Єрусалим - Київ сяяв величною святою славою на цілий світ. З наших манастирів засяяло тисячі великих угодників Божих, які у Бога прославили наш нарід.

Але як усе змінилося, коли зарозумілися дуже, забули Всевишнього, ні, не забули, гірше того, підняли руку проти Того, Хто так щедро лив на нас ласку свою. Що ж сталося? Те саме, що колись сталося з Ізраїлем: руїни, кров, безчестя, полон, неволя. Де наша Батьківщина, де слава наша? Де ті блага, що нині пишалися?... Ми розкидані по світу, життя наше повисло перед очима нашими, бо ми не знаємо, що буде завтра.

Дорогі мої! Коли наша доля подібна до долі колишнього Ізраїля, то ж пам'ятаймо, що Бог не до краю гнівається і не повіки карає /Пс. 102, 9/. Господь мертвить і оживляє, убогить і багатить /І. Царств 2,6-7/ підіймає з гноївища нужденного, щоб посадити його поруч з князями /Пс. 112, 7-8/. То ж не падайте духом! Не опускайтеся душею, не втрачайте людської гідности. Може не без цілі послав вас Господь поміж чужі люди, щоб ви побачили свої хиби та оцінили своє добре. Не розпублюйтесь, не захоплюйтеся всяким вітром. Св. Ап. Павло заповідає нам добрий заповіт: "Усього досвідчуйте, доброго держіться, здержуйтесь від усякого роду зла" /І Сол. 5, 21/. Не нуйтеся, дорогі мої, рідної Святої батьківської віри і Церкви. Не нуйтеся і не забувайте предідніх святих звичаїв, краще зрозумійте їх і оцініть, бо то - серце вашого народу, то найкращі чуття ваших батьків. Згадайте, що з Церкви нашої вийшли величні світочі правди Христової. Вони - слава наша у Бога і в людей, вони - свята данина наша Богові від тіла й крови нашого народу, бо то - рідні братиниші.

Ізраїль і в Вавилоні не розгубився, і там знайшлися посеред нього Даніїли, Ізекіїли, Ананії, Азарії й Мисаїли, Товіти й Товії. Нехай знайдуться вони і серед вас, і вони знайдуться, коли ви не забудете Того Свого.

Господь відкидає наміри князів, тільки Намір Господній перебуває вічно. /Пс. 32, 10-11/. Зміняться часи, зміняться вимоги часу, зм'ягчаться серця людей, поверне нас Господь до рідного краю, але тоді, коли побачить, що ми того достойні. А поки що оберігайте один одного!

Пастирі Церкви Христової! Ви мусите усвідомити собі ваш обовязок перед вашою паствою! Не не те ви одержали Св. благодать священства й одягли ризу - цю мантію учительства, щоб сидіти десь на інших роботах. Ваше місце - Церква Христова і школа. Пасіть доручене вам Стадо Бога... /Діяння. 20, 28/. Навчайте його віри і молитви. Навчайте його правди й чеснот, а найперше самі будьте зразками для всіх. Навчайте вірних жити між собою по Закону Божому, в любові та згоді. Тримайтеся свого канонічного Церковного Проводу та додержуйте канонічних правил Церкви Христової. Уникайте анархичних виступів, уникайте всякого політиканства, бо в Церкві Христовій немає місця партійності.

Ви ж, вірні, об'єднайтеся в Єдиній Церкві Христовій. Знайте, що Віра і Церква то є душа кожного народу. Допоможіть зробити Служби Божі тією славою, яка б на кожному місці прославляла ім'я Бога нашого. Ви є християни - наливіть же ім'я Христа Господа на серцях ваших і серцях дітей ваших, щоб світло його Святої Євангелії не дало нам збитися з правдивої дороги чеснот і правди. Допомагайте один одному. Нехай не буде між вами недоглянеиої сироти, незаспокоєного старця і старциці, покинутого хворого, забутого убогого.

Жінки доброго українського народу! До Вас моє слово. У вас золоті руки і добре чуле серце, бо таке було воно у ваших матерів і бабусь. Станьте ближче до наших церков. Нехай руки ваші оздоблять святощі їх вашою любов'ю та вмінням. Послужіть Христові так, як служили святі мироносиці.

До вас моє слово, мої діти - юнаки і дівчата! Ви - той майбутній народ задля якого ми терпимо тяжкі муки. Хай же надія наша не буде порожньою. Вчіться наук, а ще більше вчіться бути л ю д ь м и. Не блукайте по волі серця і не ставайте рабами своїх пристрастей. Підіймайте душі свої до високого, почесного, до краси духовної. Знайте, що звання людини надзвичайно високе, вона мало чим менше від Анголів /Пс. 8/. Навчиться володіти собою, навчіться нищити свій власний егоїзм. Шануйте батьків і матерів по 5 заповіді Божій. Шануйте старших від себе, бо й ви ж будете батьками й матерями і старими. А якою мірою міряєте, такою й вам одмірять. /Мар. 7, 2/. Будьте ввічливі до всіх людей. Колись наш князь Володимир Мономах заповідав своїм синам: "Кожній людині скажіть ласкаве слово". І я вам кажу: немає кращого юнака або дівчини, як ті, що до всіх - ввічливі й ласкаві. Гуртуйтеся навкруги своєї Української Церкви та допомагайте їй, задовольняти всі духовні потреби вашого народу.

Зрештою до всіх звертаюсь, щоб на чужині сильніші підтримували у всьому слабших. Шануйте звичаї чужих, бо вони їм дорогі. Всюди, на всякому місці й у всякому ділі ведіть себе так, щоб чужі люди, бачучи вас, могли сказати, що український народ є культурним і добрим народом.

Бог же всякої мудрости і втіхи нехай обгорне всіх вас своєю ласкою і благодаттю Всесвятого Духа нехай наповнить серця Ваші.

Йому Слава навіки

А М І Н Ь

Н А Д Я Н Ь П О К Р О В И Б О Г О М А Т Е Р І

Радуйся радосте наша, покрий
нас від усякого зла чесним
твоїм омофором.
/Припів акафіста/

Величний Славний Царгород, що колись володів півсвітом, несподівано потрясений страшною звісткою: великі полчища сарацинів мов сарана насуваються на грецькі землі, знищуючи подорозі все і не жаліючи ні старого, ні малого. Спасіння нема. Люди втікають до Царгорода під захист міцних мурів, що навкруги міста і тієї невеликої кількости збройних сил, які ще залишилися в розпорядженні царя. Ніщо не стримує ворога. Як лавина, він суне на місто й оточує облогою зі всіх боків так, що ні ввійти, ні вийти. Місто переповнене людьми. Харчових запасів небагато, страшні примари голоду виглядають зі всіх закутків. Де шукати порятунку?... Єдина надія на Бога - хоч умерти достойно звання християнина, і ось усі спішать до церков, благати у Господа спасіння. Величний храм Богоматері на Влахерні. Там у Кіоті переховується чесна риза Богоматері. Там моляться цар і патріярх, і

туди ж стікається безліч народу. Храм переповнений. Починається Божественна Літургія. Всі об'єднані єдиним бажанням,виблагати у Бога спасіння. Плач,стогін чується зі всіх боків,ллються сльози,знемагають серця,б'ють люди себе в груди і,впадаючи до землі,благають у Богоматері захисту. Стогін і зітхання наповняють храм так,що ледве чути слова ектенії,що її виголошує архидиякон Роман Сладкопівець. Здіймаються руки й очі до небес, плачуть дітки,й у ста всіх шепочуть: "Мати Божа,спаси нас! Мати Божа,спаси нас!... Здається,стіни плачуть,і молитва всіх, наче густий пахучий дим,підноситься до небес. Перед престолом стоїть облитий сльозами патріярх,а на царському місці стоїть, схиливши голову і притиснувши руки до грудей,і молиться цар і оточення його.

Збоку стоїть юродивий Андрій з учеником Епифанієм. Не видно на обличчі його юродства; він упав на коліна,схилив голову донизу,склавши молитовно руки. Уста палко шепочуть молитву, і рясні сльози котяться по сухому змученому безсонними ночами та постом обличчі. Але ось очі його підіймаються вгору,обличчя блідне,уста замовкають,він мов змертвів,тільки очі засвітилися якимсь неземним сяйвом... Мов би всіх пройняла електрична іскра,замовкли всі,замовк Роман. Очі всіх скеровані туди,куди дивився Андрій... На церкві мов би не стало даху,і відкрилося небо. На легких хмарах стоїть Заступниця світу Богоматір,простягаючи молитовно руки до Сина свого Христа Господа,зі сльозами благає Його,пожаліти місто. На руках у неї лежить омофор, який вона розпяла над містом. Навкруги неї безліч Ангелів і собори святих,Предтеча Господній Іоан і Св. Апостол Іван Богослов.

"Чи ти бачиш,сину?",в трепеті запитав Андрій ученика Епифанія. "Бачу",відпвів той. "Бачу і вжахаюся"...

Видіння розплилося,мов туман. Бачили його явно Андрій,Епифаній і Роман; всі ж інші відчували якесь незвичайне і солодке напруження духа.

Тоді Св.Андрій сказав: "Заспокійтеся,я бачив Царицю небес і землі,як вона молилась за нас. Місто буде спасене". І оповів їм про видіння.

Велика радість охопила всіх. Ще палкіші молитви полилися з уст усіх присутніх... А на ранок Сарацини відступили,і місто було спасене.

Не треба говорити,яку вдячність приносив тоді грецький народ за своє спасіння Богоматері. Люди тижнями не виходили з храмів і прославляли Богоматір за її милості. А святий Роман написав цілу низку чудових церковних пісень на похвалу Пресвятої Богородиці,за що й прозваний Сладкопівцем. Св. Церква установила свято на спомин Покрови Богоматері.

Давно те було,вже тисячі років тому,але Церква Христова не забула того чуда і ніколи не перестане прославляти його,як і говориться в церковній пісні: "Ніколи не замовкнемо ми,недостойні,прославляти силу Твою,Богородице,бо якби не Ти стояла та молилась,то хто б нас визволив від отаких великих бід".

З особливою урочистістю святкує це свято Покрови Богоматері наш український народ із самих давніх часів. Чому так? Тому,що на долю нашого народу випало страждань більше всіх народів. І коли інші народи знаходили допомогу у сильніших землі, то наш народ знаходив її тільки у Бога та Богоматері. Не дивно, що й запорізьке козацтво не кого іншого взяло собі за покровителя,а саме Покрову Богоматері. І на щастя,і на радість нам ми упевнилися,що Свята Владичиця ніколи не позбавляла наш народ

своєї милости. Вона являла її нам більше ніж деінде. Згадаймо хоч Почаїв. Згадаймо ту велику кількість чудотворних образів, через які вона так або інакше проявляла свої милості.

Отож і ми не повинні думати,що ніби ми забуті Богом.Ні,ми маємо нашу Матір у Бога - Пресвяту Богородицю. Вона ніколи не забувала нас і тепер не забуде. Наші сльози і наші муки всі відомі їй,і складає вона наші убогі молитви перед престолом Сина Свого. Вона вблагає Його за нас,і ласка Його до нас повернеться знову. Не втрачаймо тільки надії та молімся так,як оті вірні у Влахернській церкві. Бо Господь милосердний і милостивий... Хоч ще звечора буває плач,то вже на ранок буває радість /Пс. 29, 5/.

П р е с в я т а Б о г о р о д и ц е, с п а с и н а с !

АМІНЬ

СОБОРНІСТЬ ЧИ НАРОДОПРАВСТВО В ЦЕРКВІ?

В Православній Церкві засада с о б о р н о с т и являється,як відомо, основою устрою Церкви,в протилежність до м о н а р х і с т и ч н о г о принципу,що лежить в основі устрою Західньої Католицької Церкви.

На засаді соборности побудовано існування в Православії окремих незалежних /автокефальних/ церков,що,як церкви-сестри, звязані між собою єдністю у вірі /догматичній науці/ та св.канонах,під Єдиною Главою Вселенської Православної Церкви - Господом Ісусом Христом.

Найвищим органом Східньої Православної Церкви являється Вселенський Собор. Хоч від кінця VIII віку /7 Вселенський Собор відбувся 783 - 787 р.р./ Вселенських Соборів не було в Православній Церкві,одначе цей історичний факт зовсім не означає того,що їх вже не може бути. Відомо,що в р.р. 1928 - 30 поважно трактувалась справа скликання Вселенського Собору у міжцерковних зносинах Православних Помісних Церков та відбувся на Афоні з представників тих Церков т. зв. "Передсобор". А коли не дійшло до скликання Вселенського Собору,то на це вплинула,здається,неможливість прийняти тоді в ньому участь для Православної Церкви Російської,розбитої на кілька церков,ворогуючих між собою.

Відсутність Вселенських Соборів замінювали від кінця доби Вселенських Соборів,як і до сього часу,зносини поміж Помісними Православними Церквами,через Голів їх - первоієрархів та вищих органів їх управління,по всіх важливіших питаннях церковного життя Східньої Православної Церкви. Признання права автокефальности за тою чи іншою церквою,що до того не була автокефальною,вирішується теж шляхом міжцерковних зносин.

У внутрішньому житті окремих Помісних Православних Церков засада соборности так само являється основою їх устрою й церковного управління. Правда,що не раз засада ця порушувалась і нехтувалась в історії Православної Церкви. Найбільш разяче принцип соборности в церковному житті було подавлено в Російській Православній Церкві,яка від часів Петра I,з розвитком т. зв.

цезарепапизму в тій Церкві,не знала соборности аж до 1917 р., до часу Всеросійського Церковного Собору. Але в ідеї засада соборности не була відкинута й там,а незалежна православна богословська думка і тоді стан Церкви без соборности від Петра I означувала як "параліч" Російської Церкви,що й виявилось так яскраво в розбитті її з жовтневою революцією.

Як відомо,Українська Православна Церква,на протязі її історії від часів Володимира Великого,знає широко розвинену в її житті засаду соборности в ріжних формах церковного життя.З насильним підпорядкуванням Київської Митрополії р. 1686 Московській патріярхії,мусіла вона поділити щодо засади соборности спільну долю подавлення тої засади в Церкві Російській.Але ж з відродженням українського народу в революцію 1917 р. і в Православній його Церкві бачимо відродження в напрямку її унезалежнення та відновлення соборности в її устрої. Відомо,з якими труднощами і боротьбою проходив тоді церковний рух на Україні,головним чином з тої причини,що ієрархи Православної Церкви в Україні гостро вороже поставились до змагань українців за свою церковну незалежність від Москви. Не знайшлось навіть двох єпископів,що згідно з канонами Православної Церкви могли б висвятити нових єпископів для Української Церкви. Вихід був знайдений тоді у висвяченні в єпископи протоієрея Василя Липківського пресвітерів /згідно з практикою Александрійської Церкви в перші три віки/,а потім при участі його,другого єпископа протоієрея Нестора Шараєвського. Одначе Всеукраїнський Церковний Собор тоді ж,у жовтні 1921 р.,ухвалив,що цей порядок єпископської хиротонії має виключний характер,і викликали його виключні обставини; надалі ж в Українській Церкві хиротонія в єпископи повинна відбуватися за звичайним,кононично прийнятим порядком /прав. I св. ап./,як то й бачимо в Укр. Автокеф.Церкві від жовтня 1921 року і до ліквідації її в Україні,починаючи з усунення Собором митрополита Липківського р. 1927.

Ворожа постава до справедливих українських у Церкві змагань чужинецької ієрархії фатально одначе відбилась на приниженні в Українській Церкві церковно-ієрархичного начала взагалі,а в звязку з цим і на викрівленні самої ідеї соборности в Церкві Божій.

Як сказано в посланні Східніх патріярхів до папи Пія IX, в Православній Церкві "охоронителем благочестія является усе тіло Церкви",увесь віруючий народ,але ця цілком,очевидно,православна думка зовсім не має умалити значіння ієрархії священства в Церкві. Церква не є сама ієрархія,або само священство, а в с е т і л о ї ї, але ж у Церкві є "різниці між служеннями" /I Коринф. XII, 5-31/. Соборність у Церкві не в тім,щоб урівняти в правах приналежних до неї, ще більш не в тім,щоб поставити ієрархію і духовенство в залежність від мирян,а в тім, що кожна зі складових її частин,як окремі члени в тілі,бере свою участь у житті церковної громади,як єдиного організма Церкви.

Що по науці Православної Церкви право священодійства в Церкві належить тільки ієрархії і духовенству,право учительства і право участі в управлінні належить і мирянам,- це так,але ж звідсіля зовсім не виникає того,що цих останніх прав - учительства і управління в Церкві не має більше за мирян ієрархія і духовенство. "Слухайте ваших наставників і покоряйтеся,пише св. Апостол Павел,- бо вони піклуються про душі ваші,бо мають за вас відповідати"... /Євр. XIII, 17/.

"Парвославне Ісповідання" віри вчить,що Церква є Богом уставлена громада людей,обєднаних вірою,таїнствами і с в я щ е н о н а ч а л і є м.

Отже при соборному устрої Церкви миряни мають право участи в соборному управлінні; вони можуть бути членами церковних соборів,вони можуть бути членами колегіяльних виконавчих органів церковного управління. Але ж щоб у їх руках знаходилось адмінісрування церковне,щоб єпископ і духовенство були тільки відпрвителями Богослуження,"служителями культу" та проповідниками,- це не православна наука. Коли "митрополит усієї України являється тільки"почесним головою" Всеукраїнської Церковної Ради /як і Всеукраїнського Церковного Собору/,а дійсним,фактичним головою являється обраний мирянин,або й протоієрей /голова Всеукр.Церк.Ради Мороз був спочатку мирянином,потім протоієреєм/,коли єпископ являється тільки"почесним головою" Єпархіяльного Собору і Єпархіяльної Ради,а фактично головує мирянин,коли врешті настоятель парафії являється "почесним головою" парафіяльного зібрання і Парафіяльної Ради,а фактичним головою обраний мирянин,- то все це порядок не церковно-православний. "Почесне головування поруч з фактичним,дійсним і,значить,відповідальним взято творцями такого устрою в Церкві зі світського життя,нагадує воно "почесну президію" з відсутніх осіб на ріжних зібраннях мирських...

Митрополит усієї України повинен бути дійсним Головою Української Автокефальної Православної Церкви,він головує і на Соборах тої Церкви й у вищих органах її управління,як би вони не називались; він репрезентує тут Церкву,як Голова її,у зносинах з іншими Первоієрархами Православних Автокефальних Церков. Так само єпархіяльний єпископ дійсно,а не "почесно",очолює на своїй катедрі єпархіяльне управління соборне,як врешті настоятель парфії,а не мирянин,"веде загальне керівництво всіма справами парафії організаційними,адміністративними й іншими" /з одного Статуту парафіяльного,надрукованого в Герсфельді/.

Доводиться чути,що цей порядок "соборноправности" /коли ієрархії представлено "почесне",а адміністрування в Церкві мирському елементові/ становить уже нашу"традицію" від 1921 р. Але ж про якість такої традиції можна судити основно на підставі історії Укр. Автокеф. Церкви тої доби,написаної в характері мемуарів самим митрополитом Василем Лепківським; покищо мемури ті відомі тільки в рукопису.

Та помиляються ті,що традицію подібної"соборноправности" починають тільки від 1921 р. В історії Української Православної Церкви немало є фактів,що свідчать про широкі змагання мирського елементу за керівничу ролю в церковному управлінні та про боротьбу його на тім полі з церковною ієрархією. Та тільки факти ті викликані були явищами іншого порядку.Тоді, - розуміємо особливо другу половину XVI в.,- боротьба братств з деякими ієрархами викликана була сумним станом у Церкві у звязку з моральним пониженням в ієрархії і духовенстві,причиною якого було "право подавання хлібів духовних" /партронат/ в Православній Церкві,широко використуване польськими королями та магнатами і власниками маєтків католицької віри. До того ж треба додати,що й ці у значній мірі ніби оправдані в тодішніх умовинах намагання братств знайшли свій осуд у істориків Церкви, що в приниженні мирянами авторитету ієрархії вказують головну причину відступництва ієрархії від Православія та прийняття нею Берестейської унії 1596 р.,яка в церковно-релігійному відношенні поділила український нарід.

Блискуча доба в історії Української Церкви митрополита Петра Могили /+ 1647/, який, користаючи з повноти ієрархичних у Церкві прав, з повною пошаною одночасно відносився до прав і праці церковних братств, яскраво свідчить, до яких творчих наслідків приводить у житті церковному правдиве розуміння ідеї соборности, а не викрівлення її в формі "соборноправности", а тим більше "народоправства" в Церкві.

І тільки революційним запалом і розгоном у бурхливі часи революції 1917 р. і далі можна пояснити приниження ієрархичного начала й авторитету в Укр. Автокеф. Церкві. Поставивши свою ієрархію, треба було обдарувати її не титулами тільки "почесної", а повним довір'ям і вірою в дійство благодаті Божої через неї в священнодійстві, учительстві й управлінні, при соборній співучасті в останньому і мирського елементу, як допоміжному церковному проводові.

Доля Української Автокефальної Церкви з 1921 р. нехай буде грізним "мементо" і для наших часів, коли волею Божою маємо свою національну ієрархію Української Автокефальної Православної Церкви. Пошана і повне визнання авторитету церковно-ієрархичного проводу в нашій Церкві єдине буде творчим началом у будові церковно-релігійного життя нашого народу. Ідея соборности, шанована нашою ієрархією, кличе нас до спільної праці на ниві церковній - ієрархії, духовенства і вірних. Здорова церковно-громадська думка посеред нас повинна осуджувати усяку демагогію в Церкві та протиставитися усяким деструктивним у її житті елементам, в якій би зі складових частин церковного організму такі елементи не знайшлися.

Усі ті, для яких Церква Христова не є знаряддям для чогось іншого, а самоціллю, яка і в земному житті творить найбільшу моральну вартість душі окремої людини і цілої нації, повинні памятати, що від вірности нашої основним началам Соборного Православія, як віри нашої прадідньої, залежить і внутрішній розквіт нашої Церкви, і признання її Автокефальною іншими Православними Церквами - сестрами, яке ще не наступило.

Ортодокс.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

ОБІЖНИК ЦЕРКОВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ АРХИЄПИСКОПОВІ УАПЦ В МЮНХЕНІ З ДНЯ 30.IX.1945.

До Всечесного Духовенства і всіх вірних Української Автокефальної Православної Церкви на території Баварії.-

Подається до відома Духовенства і вірних УАПЦ, що з уповноваження Його Високопреосвященства Владики Митрополита Полікарпа, Голови Собору Єпископів УАПЦ, та за відомом Американського Військового Управління, Владикою Архиєпископом УАПЦ Михаїлом відкрито в Мюнхені Церковне Управління УАПЦ на території Баварії.

Отже духовенство і вірні УАПЦ на цій території знаходяться віднині в канонічній юрисдикції Його Високопреосвященства Архиєпископа Михаїла.

Духовенство, що обслуговує вже на території Баварії паству УАПЦ, зволить повідомити про це Архиєпископа Михаїла та одержати від Владики призначення. В справі відкриття нових парафій

УАПЦ те призначення для духовної обслуги священиків /з поданням кандидатів, коли таких мають/ вірні УАПЦ мають звертатися також до Владики Архиєпископа. За Богослуженнями УАПЦ в Баварії належить почитувати "Високопреосвященішого Владику Митрополита Полікарпа,- Голову Собору Єпископів Укр. Авт. Правосл. Церкви" і "Високопреосвященішого Владику нашого Михаїла, Архиєпископа Мюнхенського і Баварського.

Взагалі в потребах організації і провадження церковно-релігійного життя УАПЦ та законовчительства по українських школах на території Баварії належить звертатися за інструкціями до Церковного Управління УАПЦ в Мюнхені /Мюнхен, Лахауерштр.9/. Від Церковного Управління можна набути необхідніші чини богослуб; в друку знаходиться церковний календар на 1946 р.; в найближчому часі вийде молитовник і короткий катехизис. Бажана організація скрізь, під головуванням о.о. настоятелів, Парафіяльних Рад.

Парафіяльний Статут, затверджений Владикою Михаїлом, подаємо нижче.

Стверджую
АРХ. МИХАЇЛ
20.IX.1945.

С Т А Т У Т

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ УАПЦ в . . . . . .

1. Українська православна парафія в . . . . . складається з православних християн, приналежних до Української Автокефальної Православної Церкви під юрисдикцією канонічного Собору Єпископів, очолюваного Головою Його Митрополитом Полікарпом /Сікорським/.

2. Парафія, належачи до Української Автокефальної Православної Церкви, входить у склад Всесвітньої Східньої Православної Церкви, яка має Головою Господа Ісуса Христа.

3. Завданням парафії є дбати про те, щоб вірні, які замешкують на її території, з'єднані Христовою вірою, молитвою, св. Таїнами і церковною дисципліною, мали можливість, за посередництвом і під проводом свого духовника, зміцнюватися в науці й чеснотах християнських, скріплятися св. благодаттю в Таїнах Христових та через те прямувати до християнської досконалости і спасіння вічного. Визнаючи православну віру, як давню віру своїх прадідів, парафія дбає про відродження і запровадження в церковне життя старовинних українських церковних звичаїв у християнському культі, іконописі, архитектурі і т.п.

4. Богослужбовою мовою в парафії є жива українська мова, в якій виголошуються також казання церковні.

5. На чолі парафії стоїть настоятель її, священик, який призначається єпископом УАПЦ і під керівництвом єпископа виконує свої душпастирські обов'язки; парафія може представити єпископові обрані нею кандидатів у настоятелі парафії.

6. Крім настоятеля в залежності від потреб і матеріяльних спроможностей, може бути в парафії священик чи священики, диякони тощо. Всі священослужителі призначаються єпископом. Церковнослужителі і церковнослужителі, за вказівками настоятеля, допомагають йому у всьому церковно-парафіяльному житті.

7. Священослужителі й церковно-служителі парафії одержують утримання від парафії, яке встановлюється Парафіяльною Радою в порозумінні з членами парафії.

8. Згідно з засадою соборности в Православній Церкві, настоятель керує справами церковно-парафіяльного життя при чиннім уділі парафіян в організаційних формах - парафіяльних зібрань, Парафіяльної Ради та Ревізійної Комісії.

9. Парафіяльні зібрання бувають звичайні й надзвичайні. Звичайні зібрання відбуваються двічі на рік. Надзвичайні зібрання можуть, в разі потреби, бути скликані на зарядження єпископа, або з ініціятиви Парафіяльної Ради, або на вимогу не менш 25 парафіян, що мають право участи в парафіяльному зібранні. Парафіяльне зібрання скликає Парафіяльна Рада. Повідомлення про час і місце парафіяльного зібрання вивішується на дверях церкви, а настоятель, крім того, повідомляє про зібрання усно після закінчення Богослуження.

10. В парафіяльному зібранні беруть участь парафіяни, чоловіки й жінки, що записані до парафіяльної книги та мають скінчених 18 років життя.

Звичайне парафіяльне зібрання вважається дійсним, коли зібралося не менше 1/3 членів, записаних у парафіяльну книгу; при відсутности кворума зібрання переноситься на друге число; це друге зібрання вважається дійсним при всякій кількості присутніх.

Надзвичайне парафіяльне зібрання відбувається при всякій кількості присутніх.

Усі рішення ухвалюються простою більшістю голосів; при рівності голосів має перевагу голос голови зібрання.

Головою зібрання являється настоятель парафії, вибираються заступник чи заступники та секретар.

Протокол зібрання надсилається єпископові.

11. Парафіяльне зібрання: а/ обирає кандидатів на настоятеля парафії, титаря, членів Парафіяльної Ради та їх заступників в установленій ним ж е кількості, трьох членів та двох заступників Ревізійної Комісії; б/ розглядає та затверджує парафіяльний бюджет, в/ затверджує справоздання Парафіяльної Ради та Ревізійної Комісії; г/ ухвалює програму діяльности Парафіяльної Ради.

12. В склад парафіяльної Ради входять: 1/ Настоятель парафії, який являється Головою Парафіяльної Ради; 2/ інші священослужителі і церковнослужителі парафії; 3/ обраний Загальни-

ми Зборами на термін року титар церкви; 4/ обрані Загальним Зібранням члени Ради в кількості, встановленій самим зібранням, на термін одного року.

Парафіяльна Рада зі свого складу вибирає заступника голови, скарбника й секретаря Ради.

I3. Парафіяльна Рада обговорює і вирішає всі біжучі справи парафіяльного життя, співпрацюючи з настоятелем парафії, а саме: I/ приготовляє внески і матеріяли для нарад парафіяльного зібрання, укладає порядок денний зібрання та виконує його ухвали; 2/ провадить збірку ухвалених вкладок від членів парафії та диспонує ними; 3/ справджує щомісяця стан каси та рахунків; 4/ укладає парафіяльний бюджет; 5/ дбає про піднесення релігійного й морального життя членів парафії; взагалі духової культури серед парафіян, в якій цілі дбає про урядження парафіяльної бібліотеки, релігійних, релігійно-філософських та церковно-історичних відчитів, навчання релігії дітей та катехизацію молоді, видання релігійної і релігіно-філософської літератури; 6/ дбає про утримання у відповідному стані церкви, церковного хору, парафіяльного духовенства; 7/ провадить у міру можливостей харитативну діяльність у різних формах; 8/ укладає і провадить інвентар церковно-парафіяльного майна.

I4. Засідання Парафіяльної Ради відбувається найменше двічі на місяць; в разі потреби скликається настоятелем парафії й частіше. Настоятель парафії обов'язаний сликати позачергове засідання Ради на вимогу трьох її членів. В засіданні справи рішаються більшістю голосів, при перемозі, в разі рівности, голосу голови зібрання. Для правосильности ухвал Ради потрібна присутність не менше половини членів Ради. В разі неможливости для настоятеля парафії прибути на засідання Ради, головує на засіданні його заступник.

I5. Обов'язками титаря є турботи, якнайкраще устаткувати все потрібне для Богослуження - церковні шати, вино, проскури, свічки і т. п. Він же веде матеріяльну та інвентарну книги. Скарбник відбирає і видає гроші, які збираються в церкві та поза церквою на парафіяльні цілі; він веде книгу поступаючих сум та видатків, згідно оправдуючих документів, які переховує. Секретар Ради веде протоколи засідань Ради і книгу парафіяльну, куди вписуються і виписуються, в разі вибуття, члени парафії.

I6. Настоятель парафії провадить метричні записи народжень, смертей і шлюбів членів парафії. Уся біжуча кореспонденція, як і акти метричні, виходять за підписом настоятеля парафії. Настоятель же провадить хроніку парафіяльну для запису в ній найважливіших подій у житті парафії.

I7. Ревізійна Комісія ревізує усі грошеві справи щонайменше через кожних два місяці, як рівнож і стан іншого майна церковно-парафіяльного. Акти Ревізійної Комісії докладаються на черговому засіданні парафіяльної Ради.

I8. Парафія має свою печатку з написом навколо хреста: "Українська Православна Парафія УАПЦ в . . . . . ."
Печатка переховується в настоятеля парафії.

19. При парафії може бути засноване, на підставі власного статуту церковне брацтво або церковне сестрицтво.

20. Життя і діяльність парафії та органів її управління підлягає контролі єпископа, в ближчій юрисдикції якого, згідно ухвали Собору Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, знаходиться Українська Православна Парафія в . . . . . .

ВІДОЗВА УКРАЇНСЬКОЇ ПАРАФІЯЛЬНОЇ ЦЕРКОВНОЇ РАДИ В МЮНХЕНІ

З ДНЯ 5.X.1945.

До всіх православних українців у Мюнхені й околиці.-

Парафіяльна Рада Свято-Покровської Православної Автокефальної Церкви в Мюнхені звертається до Вас із закликом - взяти активну участь у житті нашої церковної громади.

Українська Православна Церква складається не тільки зі священослужителів, а й з Мирян, членів парафії. Кожна з цих складових частин церкви має свою систему організації і свої обов'язки, і від виконання їх залежать успіхи діяльности церкви - духовий і моральний стан вірних.

Організація священослужителів нашої церкви у Мюнхені уже завершена. Мюнхен, табори, школи і навіть окремі міста в околиці мають уже своїх священиків, крім того Митрополитом Полікарпом і Собором Українських Єпископів призначено Архиєпископа Михаїла, що уже приступив до виконання своїх адміністративних і богослужбових обов'язків.

Не так справа стоїть з організацією нас вірних. Лише невелична група православних українців бере участь у розбудові церковного життя. Починаючи від ремонту і обладнання церкви і кінчаючи забезпеченням усім необхідним для богослужб.

Дорогі брати і сестри! Ви, як давні еміґранти, знаєте, яку ролю відограє церква в нашому житті. Тепер значіння церкви ще не знаємо, куди нас доля занесе, яке буде наше правне становище. Все це вимагає серед нас єдности, моральної чесноти і інших духових цінностей.

З дозволу американської влади уже зараз можна ширше розбудовувати церковно-релігійне життя: можна організувати церковні барцтва, а при них школи, бібліотеки, видавництва й організувати допомогу бідним, хворим, сиротам. Чи використовуємо всі ці можливості? Зовсім ні. Причин до того багато, а головна з них - наша неорганізованість.

Хоч у нас уже прийнято статут, обрано Церковну Раду й Титаря, але цього так мало, бо всю цю роботу виконує лише невеличка група громадян. Вся ж остання маса досі є пасивною і стоїть осторонь від церковного життя /навіть церкви не відвідує/.

Ми закликаємо Вас, стати ближче до своєї церкви. Відвідувати регулярно Служби Божі, неменше як одному з членів родини брати живу участь в церковному житті /в хорі, брацтві, опікунській комісії тощо/. Головам родин оформитися членами парафії; дотримуватися українських звичаїв, замовляти Церковні треби в своїй церкві; всіх, хто здібний співати, зголоситися до диригента для участи в церковному хорі; активно підтримувати всі заходи священослужителів і Церковної Ради.

ЦЕРКОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОЇ
АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В МЮНХЕНІ

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ В БАВАРІЇ

З приїздом Архиєпископа Михаїла до Мюнхена, де повстав під проводом Архиєпископа, уповноваженого Владикою Митрополитом Полікарпом, церковний центр Укр. Автокеф. Правосл. Церкви на Баварію, почалась більш інтензивна організація церковно-релігійного життя православних українців на названій території, які почали звертатися до свого Владики в справах відкриття парафій та призначення священиків.

Є зараз зареєстрованих II парафій УАПЦ по місцевостях і таборах у Баварії, а саме: Мюнхен, Ауґсбурґ / 2 парафії в таборах/, Ансбах, Інґольштадт, Фюрт, Бамберґ, Штутґарт, Карлсфельд, Фільсбібурґ, Пассау.

Але є ще чимало місцевостей з більшим числом православних українців, у яких немає богослужень УАПЦ, або є священики УАПЦ, що відправляють Служби Божі, тільки ще не дали знати про себе свойому Архиєпископові. Треба сподіватися, що церковне життя УАПЦ на чужині буде проходити скоро в організованих церковних формах, які тільки можливі на еміґрації.

З ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ В СВІТІ

ЗІРВАННЯ КОНКОРДАТУ ВАРШАВСЬКОГО УРЯДУ З ВАТИКАНОМ.

Варшавський теперішній уряд зірвав конкордат Польщі з Ватиканом, заключений між ними р. 1925. Мотивом до зірвання вказано урядом те, що римський папа перший порушив умови коннкордату, коли в час війни підпорядкував польські території юрисдикції німецьких біскупів. Як освітлює польська еміграційна преса, причиною зірвання було невизнання досі теперішнього польського уряду папою Пієм XII.

Папа виголосив через радіо промову до жінок про їх політичні і суспільні обов'язки. Між іншим він сказав: "Жінки! Прийшов ваш час. Маєте обов'язок брати участь у суспільнім житті. Суспільство матиме з того велику користь. Ви мусите протиставитися змаганням, щоб одна партія панувала над іншими. Дорога жінок до виборчої урни - це дорога до миру".

Як повідомляють, московський патріярх Олексій звідував Близький Схід. Американська й західньо-европейська преса вважає, що подорож московського патріярха по Близькому Сході має зовсім інші цілі, ніж чисто паломницькі. Міжнародне становище совітів грунтовно змінює їх дотеперішню церковну політику в тому напрямі, що вони зможуть сцентралізувати під зверхністю московської православної церкви все православіє. В цьому й треба вбачати правдиву ціл цієї подорожі.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

БАВАРІЯ

ЗДЦ 7. НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ БАВАРІЇ. Президент міністрів др. Геґнер за дозволом Військового Управління на Баварію створив новий баварський уряд. У склад нового уряду ввійшли: президент міністрів і міністер юстиції - др. Вільгельм Геґнер, со-

ціял-демократ; міністер внутрішніх справ - Йозеф Зайфрід,соціял-демократ Міністер освіти й культу - др. Франц Фендт,соціял-демократ; міністер фінансів др.Фріц Тергалле,безпартійний; міністер праці - Альберт Росгауптер,соціял демократ; міністер господарства - др. Людвіґ Ергард,демократ; міністер прохарчування й сільського господарства - др. Йозеф Баумґартнер,член Християнсько-Соціялістичного Союзу; міністер без теки - Гайнріх Шміт,комуніст.

Постійним заступником президента міністрів призначений міністер праці Росгауптер.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

"Ное Цайтунґ" ч. 4. приносить 12 пунктів президента Трумана,що їх подав він у виголошеній промові 27,жовтня в Ню-Йорку на святі американської фльоти до поверх одного мільйона слухачів. Ці 12 пунктів,зміст яких передаємо в цілості,представляють теперішню заграничну політику США:

1. Ми не змагаємо до поширення території,як також не маємо задля власного інтересу ніяких цілей; ми не плянуємо ніякого нападу на іншу,велику чи малу країну; ми не переслідуємо ніяких цілей,які могли б допровадити до конфлікту з мирними змаганнями якоїнебудь іншої нації.

2. Ми віримо в остаточне привернення суверених прав і самоуправління для всіх народів,що їх суверенність була пограбована насильством.

3. Ми не пристанемо на територіяльну зміну в ніякій частині світу,з якою живемо в приязні,якщо ця зміна не буде згідна з вільчо виявленими бажаннями приналежного народу.

4. Ми є тієї думки,що всім народам,які є дозрілі до власної державности,мусить бути дана можливість,власними вільними виборами і без вмішування чужих сил,вибрати свою форму правління. Це - обов'язуюче для Европи,для Азії і для Африки таксамо,як і для західньої півкулі.

5. У спільній акції з нашими воєнними союзниками ми поможемо побідженим країнам,їхніми власними вільними виборами створити миролюбні демократичні правління і ми старатимемося створити світ,у якім націзм,фашизм і мілітаризм не могли б існувати.

6. Ми далі не будемо признавати правління,накиненого якомунебудь народові чужою силою. В деяких випадках може бути неможливо,оминути насильне установлення правління,але Сполучені Штати не признаватимуть таких правлінь.

7. Ми є тієї думки,що моря повинні стояти відкриті для всіх націй,як також повинна бути вільна корабельна плавба на граничних ріках та на ріках і водних дорогах,які протікають більше, ніж через одну країну.

8. Ми є тієї думки,що всі держави,прийняті в сім'ю народів повинні мати під однаковими умовинами доступ до світової торгівлі і до сирівців земної кулі.

9. Ми визнаємо,що суверенні держави західньої півкулі,як добрі сусіди мусять без зовнішнього вмішування разом співпрацювати для вирішення їхніх спільних проблем.

10. Ми визнаємо,що повна господарська співпраця всіх націй, як великих,так і малих є необхідна в інтересі поліпшення життєвих умовин скріз на світі та для усунення жаху і біди.

11. Нашими стараннями у всіх миролюбних краях світу ми будемо намагатися,попирати свободу думки й віри.

I2. Ми переконані,що для вдержання миру між народами є необхідна установа "Об'єднаних Націй",установа,що охоплює всі миролюбні нації,які,вконечності,мають намір,спільним ужиттям сили забезпечити мир.

У цих I2-ти пунктах підкреслив президент волю Сполучених Штатів,дати усім країнам світу можливість до самоуправління, можливість до власної державности. Він підкреслив знову американський принцип "вільного моря" для всіх і принцип рівности націй у доступі до світової торгівлі та до сирівців земної кулі. Вкінці I2 пунктів през. Трумана були остаточним виповідженням дотеперішньої ізоляції Сполучених Штатів та цілковитим признанням установи "Об'єднаних Націй",яка буде мати вже на початку грудня своє перше зібрання.

През. Труман у своїй промові торкнувся також атомової бомби. "Атомова бомба",сказав він, "не змінює засад американської заграничної політики,але після винаходу атомової бомби переведення нашої політики є нагальніше,як ми це перед 6-ма місяцями могли собі представити. Ми мусимо розв'язати проблеми,що повстали через розвиток атомової енергії,таксамо,як ми мусимо розв'язати всі інші проблеми миру спільно зі всіми іншими народами "Об'єднаних Націй". Їх інтереси у світовому мирі є таксамо великі,як і наші".

В закінченні своєї промови говорив през. Труман про міжнародні конференції,що мусять відбуватися особливо у зв'язку з атомовою бомбою. Він сказав: "Атомова бомба в руках Америки не є ніякою загрозою проти якоїсь нації. Світ,що бачив,як ділали Сполучені Штати у двох великих війнах,знає це добре. Те,що ця нова сила знищення дана в наші руки,ми вважаємо за святе післанництво виконання заповіту".

Своюпромову закінчив президент своєю промову закінчив президент слідуючими словами: "Є це найвищою надією американського народу,що співпраця для миру скоро осягне те,що методи атомічного знищення остаточно та обов'язуючо зможуть бути оголошені за незаконні на всі часи. Для цієї цілі ми працювали і працюємо далі. Ми будемо йти по нашій дорозі поступово наперед з усім знанням,з терпінням і з рішучістю,які Бог,Пан миру,може дати народові,що старається йти по Його дорозі".

ФРАНЦІЯ

НЦ 3. ВСЕНАРОДНІ ВИБОРИ ДО НОВОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

2I.жовтня відбулися у Франції вибори до французького нового парляменту. Вислід виборів представляється так: комуністи осягнули I5I мандат,передтим - себто з виборів I936 р.- 72; партія лівокатолицького республіканського народного руху - I42, передтим у парляменті не заступлена цілком; соціялісти I39, передтим I49; незалежні - 40,передтим 27; праві партії - 40, передтим 220; радикал-соціялісти - I9,передтим II3.

Щодо кількости одержаних голосів три найбільші політичні партії Франції стоять у такому порядку: комуністи одержали 4 556 000 голосів; соціялісти - 4 488 000 голосів; республіканський народний рух - 4 032 000 голосів. Всіх управнених до голосування французьких громадян було кругло 24 мільйони. На цей раз уперше в історії Франції одержали право на голосування також і французькі жінки.

Крім того усім управненим до голосування французьким громадянам було предложено,відповісти на два питання. I. питання

звучало: "Чи повинна Франція на місце конституції 1875 р. одержати нову конституцію?" Друге питання було: "Чи народне представництво, себто - новообраний парлямент у тому випадку, якщо він уконституується в загальне, вище тіло у зв'язку з новою конституцією, повинен мати лише обмежені парляментарні права на час 7 місяців, для виготовлення в цьому часі проєкту нової конституції?"

Уряд ген. Де-Ґоля наклинував громадан, на ці два питання відповідати "Так!" У наслідках за І-им внеском голосувало понад 19 мільйонів, а 554 000 голосувало проти цього внеску. За 2-им внеском голосувало 62% виборців. Французький народ виявив своїми виборами вотум довір'я для уряду ген. Де-Ґоля.

У зв'язку з новими виборами дотеперішній кабінет міністрів 23 м.м. почав своє засідання. На свойому урядовому становищі він залишиться до 6. листопада. В цьому дні збереться новий парлямент, якого завданням буде, створити новий французький уряд. Припускається, що новий французький уряд знову творитиме ген. Де-Ґоль.

АВСТРІЯ

НЦ 4. 28 жовтня. ДЕРЖАВНЕ СТАНОВИЩЕ АВСТРІЇ

В Австрії в останніх днях квітня ц.р., ще передтим, ніж аліянти зайняли усю Австрію, створено правління, на чолі якого став др. Карл Реннер, соціял-демократ. На 75-му році життя перебрав др. Реннер крім уряду канцлера рівночасно також і пост міністра заграничних справ. Це тимчасове правління, створене з соціял-демократів, християнських соціялістів, комуністів і безпартійних 24. і 25. серпня Австрійською Краєвою Конференцією було реформоване. На початку ж серпня чотири окупаційні влади: Сполучені Штати Америки, Великобританія, Совіти і Франція змінили свою спільну заяву з І. листопада 1943 р., що Австрія повинна бути звільнена від німецького панування та знову стати вільною, незалежною Австрійською Державою. У зв'язку з цим сенатор Гілл, член американського сенатського комітету для заграничних справ так схарактеризував різницю окупації Німеччини й Австрії: "Ціллю окупування Німеччини є викорінення німецького мілітаризму й націзму; ціллю ж окупування Австрії є створення вільної і незалежної держави".

Безумовно, що ця ціль ще не осягнена. Уряд Реннера і далі залишається тимчасовим та підлягає Аліянтській Контрольній Раді, яка 21. жовтня признала правління Реннера лише "де факто". Тому то, як це установлено 3. жовтня в заяві американського Міністерства Заграничних Справ, Сполучені Штати поки що не нав'яжуть ніяких дипломатичних зносин із Австрією. Виміна дипломатичних представників зможе наступити лише тоді, як вільні вибори допровадять остаточно до створення постійного австрійського уряду, і створиться в Австрії вільна демократична преса. Др. Реннер розписав загальні вибори на день 25. листопада.

Совіти ж листом Коньєва, свойого представника в Аліянтській Контрольній Раді повідомили канцлера Реннера, що вони бажають вимінятися дипломатичними представниками з Австрією. Два віденські часописи, що виходять у німецькій мові означили цей крок совітів, як тиху згоду, признати суверенність Австрії також і "де юре". Цим кроком совітів Сполучені Штати й Англія були заскочені. Лондонський "Таймс" пише, що повстала б незвичайно дражлива ситуація, якщо б совіти послали в Австрію свого дипломатичного пред-

ставника. тимчасове правління,при якому він повинен би бути акредитований,но є найвищий авторитет в Австрії,але підпорядкований Аліянтській Раді. Так залишається й після виборів.Фактично таким чином був би дипломатичний представник лише совітським політичним дорадником - зв"язковим між Коньєвом др. Реннером і Москвою. Також "Менчестер Ґордіан" зазначує: "Це є зовсім не ясно,як повинна бути признанадипломатична ранґа представникові,який є акредитований при такому правлінні,яке навіть у своїй власній країні не є суверенне. Австрійський амбасадор у Москві знайшовся б у дивному положенні,що він не підлягає наказам свого власного правління,а лише розпорядкам Аліянтської Ради,тамтой же має інші засоби й дороги для розвинення дипломатичної діяльности". Як видно,совіти й далі не перебирають у засобах.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Дня 28.X. в українській Свято-Покровській церкві відправлено панахиду за спокій душі бл.п.гетьмана Павла Скоропадського.

У Греко-Католицькій Парафіяльній Церкві /манастир оо.Капуцинів/ по Капуцінерштр 38.дня I. листопада в 9 год.ранку відбулася урочиста Служба Божа в наміренні українського народу,а дня 2. листопада в першу річницю смерти бл.п. Архипастиря Грекокатолицької Церкви Митрополита Кир Андрея графа Шептицького відбулася заупокійна Служба Божа з панахидою.

Дня I. листопада о год. 14^{30} відправлено панахиду за спокій душі бл.п.сотника Леоніда Клименка,що трагично згінув кілька місяців тому. Панахиду відправлено на могилі покійного на кладовищі Вест-Фрідгоф.

ПОВІДОМЛЕННЯ

В українській православній церкві Покрови Пресвятої Богородичі /Дахауерштр 9./ відправлятимуться Служби Божі: в суботу вечірня о год 5. вечора: в неділю літургія о год 9.ранку.

Орґанізаційний Комітет Української Високої Економічної Школи в Мюнхені доводить до загального відома,що в понеділок 5-го листопада о год. I0-ій відбудеться у р о ч и с т е в і т к р и т т я ш к о л и в помешканні оселі Фюріхшуле, Фюріхштр. 53. II.поверх, Виклади зачинаються тогож дня.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Редакція "Церковного Вісника" звертається до духовенства і вірних УАПЦ з ласкавою просьбою,допомогти видаванню церковно-релігійного часопису надсилкою проповідів,статтів на відповідні церковно-релігійні,релігійно-філософські,релігійно-моральні та церковно-історичні теми,релігійних оповідань,поезій,дописів про місцеве церковне життя і т. п.,як рівно ж надсилкою своїх завваг та побажань відносно змісту часопису. Редакції інших українських часописів просимо присилати свої видання в обмін на "Церковний Вісник". Слідуюче число "Церковного Вісника " вийде з датою I8.XI.1945р.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР: 28.X. Неділя I8-а. Прп. Євфімія Нового, Прмуч.Лукіяна,Пресвітера Антіохійського. Голос I. Євангл. на ранній - Іоан. XX,I-I0. Літ.:Ап. 2 Кор. IX.6-II.Єв.Лк.У.I-II. 3.XI. Димітрієвська поминальна субота.Літ.Ап.I.Сол.IУ.3-I7,Єв.Іоан24-30. 4.XI. Неділя I9-та. Образа Божої Матері Казанської.Рівноап,Аверкія,Єп.Ієрапольського,Гол.2.Єв.на ранній Іоан.XX,II-I8,Літ.: Апост. 2Кор.XI.3I - XII.9. Єв.Лк.УI.3I-36.

Редагує Канцелярія Архиєпископа УАПЦ в Мюнхені.Дахауерштр 9.

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

ЦЕРКОВНО-ГРОМАДСЬКИЙ
ДВОТИЖНЕВИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА Й ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

1945

3

ЦЕРКОВНА УПРАВЛІННЯ УАПЦ
МЮНХЕН

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

НЕДІЛЯ 25.ЛИСТОПАДА 1945.

Ч.3. Виходить що другої неділі Рік I.

ЗМІСТ:

	СТ.
8/21 листопада Собор Св. Архистратига Михаїла й інших безтілесних сил	I
До вірних	3
К.М.: Голод духа	4
В.Щ.: Церковна архітектура	5
Т.С.: Дума з Тиролю	8
Доц.В.Г-ков: До світоглядово-релігійних поглядів М.І. КОСТОМАРОВА	8
Офіційний відділ - Нарада в справах церковних при Церковному Управлінні УАПЦ в Баварії	I0
Обіжник Ч. 2. Церковного Управління УАПЦ в Мюнхені	I2
З церковного життя УАПЦ	I2
З церковно-релігійного життя в світі	I3
З українського життя	I3
Вісті зі світу	I5

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

21 листопада. Середа.Собор Архистратига Михаїла.Утр.Єв.Матф. XIII,24-30,36-43.Літ.Ап.Євр.II,2-I0;Єв.Луки X,I6-2I.

25 листопада. Неділя 22-а. Св.Івана Милостивого,патр.Александр. Голос 5.Утр.Єв.Йоан.XXI,I5-25.Літ.Ап.Гал.VI,II-I8;Єв.Лк.XVII,I9-3I.

27 листопада. Вівторок.Св.Апостола Филипа.Літ.Ап.I Кор.IV,9-I6; Єв.Йоан.IV,46-5I. Заговіни на Різдвяний піст /Пилипівку/.

2 грудня. Неділя 23-а.Прор.Авдія.Преп.Варлаама Печер.Голос 6. Утр.Єв.Матф.XXVIII,I6-20.Літ.Ап.Єфес.II,4-I0;Єв.Лк.VIII,26-39.

4 грудня. Вівторок.Введення у храм Пресвятої Богородиці. Утр. Єв.Лк.I,39-49,56.Літ.Ап.Євр.IX,I-7;Єв.Лк.X,38-42;XI,27-28.

ОПОВІСТКИ: В українській православній церкві Покрови Пресвятої Богородиці /Дахауерштр.9/ відправлятимуться Служби Божі: в суботу - вечірня о год.5 вечора; в неділю - літургія о год.9 ранку. У Свято-Покрівській Церкві в Авґсбурзі Служби Божі відбуваються щодня.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Редакція "Церковного Вісника" звертається до духовенства і вірних УАПЦ з ласкавою просьбою,допомогти видаванню церковно-релігійного часопису надсилкою проповідів,статтів на відповідні церковно-релігійні,релігійно-філософські,релігійно-моральні та церковно-історичні теми,релігійних сповідань,поезій,дописів про місцеве церковне життя і т. п.,як рівнож надсилкою своїх завваг та побажань відносно змісту часопису. Редакції інших українських часописів просимо,присилати свої видання в обмін на "Церковний Вісник".

Зложили на пресовий фонд "Церковного Вісника": Б. - 300 РМ; Каріта Володимир - 200 РМ; Мешканці Ровенгайму - 34,50 РМ.

Редаґує Канцелярія Архиєпископа УАПЦ в Мюнхені, Дахауерштр. 9.

8/21 ЛИСТОПАДА

СОБОР СВ. АРХИСТРАТИГА МИХАЇЛА І ІНШИХ БЕЗТІЛЕСНИХ СИЛ

Радуйся Михаїле, Великий Архистратиже зо всіма небесними силами.
/Акаф./

Такими словами вітає Св. Церква Святого Архистратига Михаїла в день його свята.

Хто такі небесні безтілесні сили? Раніше, ніж створений був видимий світ, Предвічний Господь для себе створив безліч безтілесних духів, що бачили Славу Його, радувалися й блаженствували разом із Ним і прославляли Його. /Іс. 6,3/.

Коли були створені зорі, похвалили Мене великим голосом усі Ангели Мої. /Іов. 38,7/, так Свідчить Сам Господь у розмові до многострадального Іова.

Небесні безтілесні сили мають одну загальну назву: "Ангели", що з грецької мови означає: "вісники" слуги Божі, як і пророк Давид каже: "Ти твориш ангелами своїми духів і слугами своїми полум'я вогню. /Пс. 103,7/.

Всі Ангели створені добрими, бо Бог не творив зла. Він створив усе для буття і все на світі спасительне. /Притч. 1,14/.

Початок зла - то є гордість - мати всіх пороків. Коли найперший із Ангелів Денниця найперший згордився проти Бога і цим побажав стати замісць Бога, цим він вніс у світ зло і смерть, почав хулити Бого і протиставитися Йому. До цього він схилив усіх Ангелів, які були підкорені йому.

Тоді Архистратиг Михаїл і з ним усі Ангели, які зосталися вірними Богу, повстали проти Денниці /тепер уже сатана/ і спільників його і з криками: "Хто, як Бог?" кинулися на них і скинули їх у безодню, де ті оснували царство своє зі сатаною, князем своїм, і в страшній злобі проти Бога поклялися, все робити неперекір Богові.

Отож зло - від сатани, від нього - руйнування всього й смерть. Демони все більше злобляться, тому покаятися не можуть, і їх чекає вічна погибіль. /Мф. 25,41/.

А вірні Ангели так утвердилися в праведності, що зло не може їх досягнути.

На чолі всіх Ангелів стоїть Архистратиг Михаїл. Саме ім'я "Михаїл" означає: "Хто, як Бог!" Архистратиг означає: "Начальник небесних сил".

Ангелів - безліч. /Апок. 2,11/. Поділяються вони на 9 чинів: 1. Серафими, Херувими, Престоли. 2. Господства сили, Власті, Начала, Архангели і Ангели. Так свідчить Св. Дионісій Ареопагіт, і так освідчив Апостол Павел, який був духом піднятий "до третього неба", до Престола Божого. /2 Кор. 12,2-4/.

Господь доручає Ангелам різні служби на спасіння наше. /Євр. 1,14/.

Так Ангел вигнав перших грішних людей із раю. Так Ангел зачинив двери ковчега за Ноєм. Ангел же задержав руку Авраама, при принесенні в жертву Ісаака. Архистратигу Михаїлу доручено було провожати вибраний Ізраїльський народ у пустині. Він же явився Ісусові Навіну. /Іис. Нав. 5,13-15/. Він же вдохновляє і оберігає пророків. /Дан. 14,34/. Архангел Рафаїл проводив Товію в дорозі. /Товій 5/. Особливо величне служіння нашому спасінню виконав Ар-

хангел Гавріїл-Благовіститель. /Лук. I,26-38/,/Дан. 9,2I-27/.
Ангелам же Господь доручає і кожного із нас при св. хрещенні.
Ці Ангели звуться Ангелами-Охоронителями. Про це Сам Господь
Ісус Христос свідчить так: "Не зневажаючи нікого з малих цих
/дітей та людей/,бо кажу вам,що Ангели їх на небесах завжди ба-
чать лице Отця мого небесного. /Мар. I8,I0/.

Отже Ангели не чужі нам,вони завжди піклуються за нас перед
Богом і доносять до нього наші молитви. /Ап. 7,4/. Вони радують-
ся з нами,коли ми чинимо добро і служимо Богу,і плачуть за нас,
Коли ми впадаємо в гріхи. Особливо Ангели-Охоронителі близько
біля нас підчас смерти,тому то сказано в Єктенії: "Ангела спо-
кою,вірного провідника і охоронителя душ і тіл наших у Господа
просімо".

Господь доручає Ангелам своїм і цілі народи. /Як напр.Ізра-
ільський - Михаїлу/. Тому наш народ від початку християнства на
Україні вважає себе під захистом Архистратига Михаїла. Його об-
раз із вогняним мечем здавна малюють у храмах на південних две-
рях у вівтар. Його фигура поставлена була в Києві над Міською
Управою,як ознака його опіки над Україною.

Ім'я Святого Архистратига Михаїла в Україні шанується всюди.
На його ім'я збудовано сотні храмів,і його ж ім'ям названо бага-
то сіл і установ.

Взагалі ж Ангели то є наші найрідніші й найвірніші друзі.По
духу вони рідні брати наші. Коли сподобимося знову вернутися до
Господа,ми будемо жити так,як і вони з Господом./Мф. 23,30/.

Тому будемо завжди шанувати Святих Ангелів і призивати їх
на поміч у наших молитвах.

А М І Н

Д О В І Р Н И Х

Збудую /на камені віри/ Церкву
Мою,і пекельні сили не подола-
ють її.
/Мф. I6,I8/.

Ще вчора мільйони людей підіймали руки проти Бога й кричали,
що нема Його,а сьогодні здіймають руки до Того,Котрого проколо-
ли. /Йоан. I9,20/,/Зах. I2,I0/.

Скільки раз в історії людства так було і,певно,ще буде! І
це тисячі раз підкреслює правдивість слів Христових.

Ми ж,християни,не повинні хитатися,мов тростина всяким. Ви-
вчаючи події,ми з кожним разом повинні поглиблювати нашу віру в
Господа,в яких би обставинах ми не були і де б не знаходилися.

Через безвірство й відступлення від Бога безмірно збільшило-
ся беззаконство,злоба та неправда, бо - де Бог,там любов,бо Бог
є Любов. /Йоан, 4,8/. Там згода,там милосердя,там чесноти й бра-
терство,там спокій і радість. А де немає Бога,там лжа,там насиль-
ство,неправда,розбрат,там страждання. Правдиве слово: хто не слу-
жить Богу,той служить сатані. Середини немає.

Які ж наслідки безвір'я? Кров,руїни,смерть,голод,нужда,стра-
ждання. Отож життя в Богові,бо Він Сам - ж и т т я, а смерть у
сатані,бо він лжа і смерть.

Ось мільйони опинилися на чужині,безпорадні й безпритульні.
Чому так сталося? Де початок цього страшного лиха? В безвірстві.

В тому,що,забувши Бога,люди стали жорстокі,мов звірі злостичні й ненаситні. Ще пророк колись про них сказав: "Не змилосердиться людина до людини..." /3 Ездри 15,19/.

Отож саме життя навчає нас,як небезпечно забувати Бога й відступати від віри й Його св. заповідів. Тому будемо не тільки самі навчатися Істин Нашої Православної Віри,а навчати й інших і спасати душі від безвірства,як від чуми.

НАЙВИЩЕ ЗНАННЯ НА СВІТІ

Саме найвище знання на світі,то є - з н а н н я Б о г а. Бо те знання дає Життя Вічне.

"В тому Життя Вічне,щоб знали Тебе Єдиного Істинного Бога і Того,що Ти послав - Ісуса Христа". /Йоан. 17,3/. Так каже Господь Ісус Христос.

Чому Богознання таке потрібне? Тому,що від нього залежить уся наша поведінка.

Коли Бог є і створив нас,як доводить нам Св. Писання,то людина має безмежно високе звання й призначення.

Вона мало чим менша від Ангелів. Вона - цар землі,настановлений від Бога./Пс. 8/.

Вона безсмертна душею,призначена для вічного щастя,вічної радости. Тоді й життя її - щастя.

А коли Бога немає і коли насправді людина виплодилася з будьяких животин,тоді вона - ніщо. Тоді вона - та ж сама скотина,тільки хитріша й підліша. Тоді життя її - то поспільне нещастя,бо ж страждань у її житті багато більше,ніж утіх. Тоді немає на що надіятися в майбутньому. Тоді й буття світу - якесь непорозуміння. Бо й справді,коли нічого немає в будучині,то навіщо мучитися?...

Отож коли Бог єсть,то у всьому і змисл,і життя і щастя. А коли б Бога не було,тоді все було б без змислу,без цілі,все було б - смерть.

БОГ

Що ми розуміємо під іменням "Бог"?

Під іменням "Бог" ми розуміємо Живу,Розумну,Свідому Себе, Розумнодіючу,Найвищу Духовну Істоту,Яка створила всесвіт і управляє ним.

ДО МОЇХ ДУХОВНИХ ДІТЕЙ

Сину й дочко,хто б ти не був,звертаюся до вас словами Премудрого:

Сину мій,здобувай мудрість,здобувай розуміння. Не забувай цього і не відхиляйся від слів уст моїх.

Не цурайся мудрости - вона буде охороняти тебе. Полюби її, і вона буде берегти тебе. Прит. 4,5-6/.

Бо Господь Премудрістю збудував землю і небеса утвердив Розумом. /- 3,19/.

Початок же премудрости - Страх Господній. /- 1,7/.

Бо Господь дає премудрість. З Уст Його - знання і розум./-2,6/.

Й о м у С л а в а н а в і к и!

А І Н Б

К. М.

ГОЛОД ДУХА

В нижній палаті англійського парляменту недавно переведена була дискусія на ~~тему життя~~ в теперішній Европі. Міністер заграничних справ Бевін підчас цієї дискусії сказав, що [illegible] люди прикріше відчуває в сучасну добу - г о л о д Д У [illegible] і ж ф і з и ч н и й г о л о д.

Чи помилимося, коли святу правду цих слів міністра Бевіна поширимо не тільки на Европу, а й на цілий т. зв. цивілізований світ людський?

Вічна правда слів Христа диявлові: "Не самим тільки хлібом житиме чоловік" /Матф. IV,4/ вже після першої світової війни гостро поставлена була перед думаючим людством. Але ж "вожді народів" не пішли за цим остережливим евангельським словом.

І через двадцять років прийшло до другої світової війни, без міри жахливішої в порівнянні з війною 1914 - 18 р.р. В цій останній війні виявлені були чуда техніки, винаходів людського розуму, багатства матеріяльної культури і... страшна вбогість духа людського, безконечна вбогість духової культури людей XX віку по Христі.

Шабльонова поширена думка міряє поступ людський поступами в науці, техніці, винаходах і т. п. галузях і ділянках матеріяльної культури. Заперечувати цей поступ, було б дон-кіхотством, але ж оцінювати його вартість для людства треба не з абсолютної точки погляду, а тільки з відносної, оскільки служить він на добро, а не на зло людству.

Матеріяльні речі не мають самоцілі, вся матеріяльна культура не може мати цілі в собі; її ціль - служення людству. І люди науки, коли в різних її галузях прямують до удосконалень, працюють над відкриттями і винаходами, то не для самої науки це роблять і не для світу матеріяльного, фізичного поза людиною, а в цілях утилітарних, зв'язаних із дочасним життям людським.

Від первісного віку й до наших часів незаперечним є поступ техніної культури без перерви, що в своїх осягненнях так захоплює багатьох, робить гордим покоління сучасні в порівнянні з часами їх батьків, дідів, давніх прадідів. Але ж уся біда, вся нещастя людства в тім, що зі зростом матеріяльної культури зовсім не в парі йде на протязі віків розвиток духової культури людини. Ця культура не знає поступу побіч і врівні з тією, не уявляє в ході свого життя лінії вверх та вверх, а йде хвилями, т о п і д і й м а ю ч и с ь, т о п а д а ю ч и г л и б о к о. Чи цю тезу не ствердкують найяскравіше світові події, зокрема життя Европи останніх шести років та й перед ними?

Тепер люди збираються вже поміж планетами літати, а кого те може тішити, коли глибокий сум, безмірна світова туга залягли грішну землю? Коли нема духової радости життя... Сказав Христос: "Що поможе чоловікові, коли він цілий світ пригорне до себе, а душу свою занапастить? Або який викуп дасть чоловік за душу свою?" /Матф.XVI,26/.

Світ пережив, та й далі переживає найтяжчу духову кризу в з а н е п а д і л ю д я н о с т и, в падінні моральности, у спустошенні душі людської та ідеальних її почувань. Матеріялізм у різних його формах, чи то марксиьму, чи тоталізму, чи расизму і націзму зоологічного характеру, - опанував схід і захід Европи. В результаті Европа уявляє зі себе зараз кладовище, в свіжих могилах

якого лягли мільйони людських жертв, уявляє руїну, під якою загинули пам'ятки тисячоліть творчого людського духа.

Отже мова в устах державних мужів про голод духа в Европі, важливіший ніж голод фізичний, є "сігнум темпоріс".

"Хто вас хлібом накормить, той враз
З хлібом піде до гною:
Та хто д у х а н а к о р м и т ь у вас,
Той зіллється зі Мною",-

говорить Бгова в геніяльному "Мойсеї" Івана Франка.

Передумовою ж накормлення духа людського, його розвитку є визнання самої його субстанції, чого не може бути в матеріялізмі; визнання його свободи, так подавленої диктаторськими режимами та партійними доктринами, не тої свободи, що в примітивно зрозумілому волюнтаризмі своє "я так хочу" ставить понад усе, а свободи людського духа, опретої на вищих ідеалах добра, краси, правди. Про таку свободу сказав св. Апостол: "Де Дух Господень, там свобода". /2 Кор. III, 17/.

В час примусової мандрівки по селах Баварії доводилось нераз почути в казаннях католицьких священиків по костелах, після катастрофи з Німеччиною, основну тему: "Назад до Христа!"

О, коли б цей заклик, дійсно, глибоко пройняв післявоєнне людське життя, таке злиденне, таке сіре, таке часто розпучливе. Коли б людство, як той блудний син евангельської притчі, знемагаючи від голоду духовного, схаменулось і пройнялось настроями: "Встану, піду до батька мого і скажу йому: Тату! Згрішив я проти небе і перед Тобою"... /Лк. XVI, 18/.

Історія свідчить, що великі потрясення в житті народів нераз пробуджували до ідеалізму,- цієї основи правдивої творчости людського духа у розвиткові духової культури націй і цілого людства.

В. Щ

ЦЕРКОВНА АРХИТЕКТУРА

Церква це будова, присвячена для різного роду громадських або суспільним способом роблених виявів найбільш піднесеного суспільного почуття, найвищих суспільних душевних настроїв, виявлених у різного роду церемоніях, громадських співах і громадських молитвах, виявах найвищих і найшляхетніших духових емоцій, скермованих до найвищого в людських поняттях, ідеалізованого та ідеального Добра, конкретизованого й умогутненого в понятті й вираженого у слові Бог. Український народ, як у хвилині найбільшої громадської, рівнож і індівідуальної радости, так і в моменти індівідуального чи громадського смутку й розпачу, звертався до церкви, щоб там перед лицем найбільшого й найвищого Добра, вилити свої найбільші душевні болі, найтяжчі скорботи, або вияв найбільшої вдячности й надії на будуче. Ясно, що в будові, призначеній для виявів такого роду високого почуття й високих зворушень, усе як у формі самої будови, так і в деталях та оздобах внутрішніх і зовнішніх, усе мусить бути зроблено так, щоб давати відповідний настрій, щораз викликати його.

Ясно, що на початкових примітивних ступнях розвитку, у глибокій давнині, або й нині при великих злиднях якої-небудь глухої гірської або поліської парафії, люди не мали й не мають технічних засобів зробити будову, свій дім так, щоб вона цілком відпо-

відала указаному нами завданню, але ми можемо ствердити завжди і в усіх випадках, хоч і як слабко, старовинної чи новітньої громади, все ж таки прагнення і намагання відповісти в межах даної можливости вазім ви кам релігійного вияву й душовного настрою. І хоч до нас не дійшли церковні сільські будови з примітивних часів нашого сільського громадянства, то все ж таки наші колядки, з самих початків приходу до нас християнства, малюють нам ідеал такої будови церкви в народній уяві. Так[illegible] спі-[illegible] "Церкву збудую з трема верхами, з трема вер[illegible] ма вікнами". Тут дана тільки сильвета, незвичайна [illegible] ю-ста, але так ясна, як необхідну вимогу тут поставлено "три верхи". Це не проста клітка, закрита зверху дошками, як у москалів, але невідмінно має бути три верхи. Верхи це значить закінчення високе й підвищене так, доб і знаверху, і в середині було видко три верхи. Це вже ясне завдання, ясна програма, яка показує або виявляє повну свідомість, як впливати на піднесення душі, як викликати настрій, схарактеризований літургійним закликом: "Горі іміймо серця!" І в тій самій колядці стоїть і друга вимога: "з трема оконці" - вимога, щоб церква була світла, добре освітлена вікнами, бо без світла й душа не понесеться до світла найвищого, не піднесеться "горі", а во тьмі буде затьмарена, пригнічена. Цьому, висловленому в колядці, і при тім у колядці дуже старовинній, понад півтисячолітній, церковно-будівному ідеалові відповідає повна подібність у реальній будові церков. Церкви не тільки XVII. та XVIII., але й XVI. в. і ще раніше були здебільшого з трьома банями і з трьома верхами. Властиво церква складалася з трьох веж, що з них кожна була по змозі висока й конче звужувалася догори з запомогою заломів, на які ставилися далі щораз менші клітки /четверички чи восьмерички/, що нарешті закінчувалися невеличкою стелею, над якою висилася, або правдивіше - прикривала її баняста голівка, що своєю формою найбільше пригадувала перський шолом /міфорку/. Ці вежі невідмінно мали бодай по одному віконцю в кожній стінці справа й зліва, тобто в південній та північній стіні. Між собою вежі звязувалися симетрійно, тобто, вища й ширша вежа посередині, а дві інші, трошки нищі й менші, спереду й ззаду; значить - на схід стояла вежа, що служила за вівтар, а на захід від середньої - та вежа, що звалася бабинцем, бо в ній здебільшого стояли підчас служби Божої баби, а в серед[illegible] і - чоловіки. Таким чином церква українська була не тільки симетрична, але ще й урівноважена, центральна, тобто з центром ваги посередині. Коли ми входимо в нашу старовинну українську церкву, то вона нам здається досить високою, зовсім не такою, якою є вона в дійсності. На око завжди наша церква показується на відсотків 20 вищою супроти того, як її переміряють. Це значить, що конструкція нашої церкви викликає ілюзію високости більшої, ніж вона є в дійсності. Постійне існування цієї ілюзії показує, що вона подобалася й будівничим і народові. Що наші люди любили високі церкви, я знаю зі своєї практики церковного археолога й збирача архітектурних матеріялів. Коли я питав когонебудь із наших людей, які є церкви в довколішніх селах, то постійно мав таку відповідь: "Ідьте в таке то село, там церква висока". Отже для наших дядьків цікавою здавалась церква висока, вона була для них гарна. І я сам у малих літах, граючись із хлопцями, теж постійно чув цей вираз, що церква гарна - висока. Я був дуже розчарований,

---

[1] В. Щербанівський, Деревляні церкви на Україні і їх типи. Записки Наук. тов. ім. Шевченка у Львові, т. XXIV, 1906. Архітектура у різних народів і на Україні. Львів-Київ 1910, стор. 207-231. Українське мистецтво, т. I.

коли, приїхавши вперше до Москви, знайшов, що церкви там, хоч зовні й високі, але середині були зовсім низькі, часто навіть не вище як 6 - 7 метрів середині, тоді як ззовні вони мали високість 20, а то й 30 метрів. Москалі не потрібували мати враження високої церкви.

Ця особливість української церковної архітектури - викликати у глядача знесення до висоти - цінна й оригінальна, а, я підкреслюю тут, бо дати просто високість, що її дають церкви, скажемо готичні, або великі італійські ренесансові /С.Маріа де ла Фіоре у Флоренції/, чи барокові /св.Петра в Римі/, це ще не значить створити знесення до висоти, ні, ці італійські церкви вражають не так своєю високістю, яка навіть тратиться перед величавістю одночасної широти й масивности, але вони вражають своєю величністю, яка навіть трохи притискає, пригнічує людину, що ввійшла до такої церкви. Навпаки наша навіть невеличка деревляна церква здається вище і то значно, ніж вона є в дійсності. Отже вона конструкцією своїх веж тягне зір догори, до високости. Це дуже важно, бо таке враження викликається цілим процесом послідовних зорових вражінь, що таким способом відтягають увагу від усього іншого [illegible] -ують забувати оте інше, та навпаки притягають увагу на себе. А що ще горове почуття приглушує всі інші, то таким способом повстає настрій линути в височінь, зноситися й пориватися не тільки до чуттєвого зорового піднесення, але також і до піднесення душевного, до враження тремтіння ліпших елементів душі, до палахкотіння, трепетного палахкотіння душі перед Богом. Забувається все земне, й душа лине до Бога.[1]

Але не тільки ілюзією високости вичерпується мистецький зміст церковної архітектури. Як і в усіх інших родах українського мистецтва, так і тут, дуже велику ролю грає ритм. Він відграв ту саму ролю тут, як і в музичних та співочих композиціях. Стара українська тривежна церква, ізназверху, і всередині являє собою повну аналогію до симфонії, з її початком, серединою та закінченням. І воно справді і є архітектурна симфонія. Ритмікою зв'язані всі лінії церкви, а з ними в роздрібленім ритмінним повторенні зв'язані всі лінії деталів і оздоб, як внутрішніх, так і назверхніх, навіть у доборі простого побиття ґонтою. Деякі церкви дають такий казковий, чарівний настрій, що його хіба можна порівняти з несмертельною красою нашої казки про Івасика Телесика, в якій панує той самий чар ритмічности, зворушливости, ласкавости й людяности.

1/ Що така ілюзія не випадковість, а була умисно, хоч тільки емпірично, досягнена і необрахована може матиматично, - це доказує моя маленька праця, яка чисто теоретичною дорогою доводить, що прийнята форма наших церков - куполяста, з поверхами, що все маліють, - викликає обов'язково ілюзію, яка підвищує дійсну високість. У згаданій праці: В.Щербаківський, "Ілюзійне підвищення внутрішньої високости українських церков", Українс[illegible] Т-во в Київі, Природничий Відділ, 1918, я дав вивід [illegible]ої не емпіричної формули, яка зовсім точно показує, яке [illegible] ілюзійне підвищення мусить повстати в даній церкві, а навіть дає можливість архітектові вибрати розміри поверхів і вежі так, щоб ілюзія давала наперед обраховану високість, хоч у дійсності церква була б значно вища. З старих церков, напр. церква Мошногорського манастиря над Дніпром давала ілюзію, що вона має 40 метрів високости, тоді як в дійсности всередині вона мала тільки 26 метрів, тоб-то ілюзія підвищувала висоту цієї церкви на 14 метрів.

Т.С.

ДУМА З ТИРОЛЮ

Лети, думо, покрита імлою,
Понад гори Тирольські й ліси;
Мені тяжко на серці з тобою,-
Біль тяжкий в рідний край понеси.

Через Альпи строкаті подайся
І у рідних Карпат не загинь,
З гіркотою, але усміхайся,
Й до старого Славути полинь.

Опустися в Славуту й умийся,
Погойдайся на хвилях Дніпра,
Відпочивши, на верх підіймайся,-
Там на кручах є хата стара.

В ній живе моя мати убога,
Ти від мене Її привітай
І скажи, що на все воля Бога,
Що побачу і я Рідний Край.

Воля Божа для нас є святою,
Лети ж, думо, я Богу молюсь,
В Його милість я вірю душою,
Вірю з серцем - додому вернусь!

Лети ж, думо, й назад повертайся,
З України до нас завітай:
Що вкраїнських дітей усміхайся.
Ворогів, моя думо, минай.

Доц. В.Г-ко.

ДО СВІТОГЛЯДОВО-РЕЛІГІЙНИХ ПОГЛЯДІВ М.І.КОСТОМАРОВА

Серед групи ідеологів українського народництва найяскравішою постаттю, поруч з особою першого ректора Київського Університету Св. Володимира - знаного історика Мих. Максимовича був М.І.Костомаров.

Творчість Костомарова закріпила народницькі тенденції в українській історіографії. Такі його праці, як "Личность Ивана Грозного","Бунт Стенькі Разина","Книга Бытия украинского народа","Две русския народности","Начало единодержавия" уже правили за матеріял для ширення народницько-революційної агитації. Костомаров тогочасним поколінням революційного народництва уже

Московський проф. мистецтва ред.Шмідт, хоч і не був прихильником українців, а е, прочитавши мій доказ формули, сказав мені колись у Полтаві таке: "Доказавши так наочно існування постійної й однакової скермованої ілюзії, в українській церковній архитектурі, ви довели, що українська архітектура - це окреме, незалежне мистецтво, бо вона має своєгласну ілюзію, до якої постійно прямує".

див. фотографії церков у моїй книзі "Українське мистецтво", Т.1 1913р.

сприймався,як цілком передова,поступова постать. Він вважався володарем душ революційної молоді. Недарма акад. Грушевський заніс Костомарова до синодику безпосередніх батьків і творців української революції й російської.

Але сам Костомаров і не хотів бачити подібних наслідків своєї творчости.Він не солідаризувався з революційними настроями молоді,що носилася з нігілістичними теоріями.У нього так, як і в Куліша,назрів конфлікт із "бунтарськими" представниками народу. Доказом цього є розходження Костомарова й Куліша зі Шевченком,ще починаючи з часів Кирило-Методієвського братства.

Маємо бути об'єктивними і повинні знати,що насправді Костомаров засудив революцію і зрештою з українським рев[illegible] народництвом зірвав. Тому марксівствуюча українська історіографія поміж апотеозними рядками картає його за консервативність, за реакціонерство,за ідеологію старого суспільства,бо вдійсності Костомаров суб'єктивно лишився ще вірним сином старого світу,а молодь хотіла його бачити батьком нового світу.

Костомаров конфліктував із "бунтарями" і по питаннях релігії,церкви,моралі.

У своїй автобіографії Костомаров із цього приводу писав: "Після Святої Неділі до мене явилась дивна депутація зі студентів із вимогою пояснення,чому я в день Великої Суботи прикладався до Плащаниці і причащався Св.Тайн.Невже - питали вони - я чинив із вірою? Я відповів їм тоді же,що ніщо їм не дає права,втручатися в моє духове життя і вимагати від мене звіту, а їхній запит про те,чи діяв я так із вірою і свідомо,мене тому ображує,що я - не з тих людей,які б без віри й переконань прикидались для якихось сторонніх цілей у священній сфері релігії.

Студенти з'ясували,що вони звернулись до мене з таким заміром через,що мої лекції,насичені ідеями свободи,не містили в собі нічого такого,що можна було б чекати від мене пошанування церковних обрядів,властивого неосвіченому натовпу.

На це я відповів,що читав їм російську історію,а не церковну,тим більше не богословіє,отже не міг добросумлінно висловити їм щодо власної віри ніяких,ні приємних,ні неприємних для них переконань; якщо ж за їхніми словами,мої лекції відзначалися духом вольностей,то це одне змушує мене,вимагати від них пошанування свободи сумління. Я додав,що коли мене обурювали і тепер обурюють темні дії католицької інквізиції,що переслідували безвір'я,то ще більше обурювала б зухвалість безвірництва, переслідуюча,як моральний злочин,всіляке благочестив[illegible]". "Якщо Ви,панове, - прихильники свободи,то навчіться [illegible] поважати її для тих думок,які Вам недовподоби,і яких Ви спростувати рішуче нуково не в силі".

"Цей випад студентів уже довів,як багато де в чому вони помилялись щодо моєї особистости".

Такими були погляди цього стовпа українського народництва й демократизму в царині релігії,віри й церковних обрядів. Про це мусить знати українська молодь,що плекає мрії,бути діячами такого масштабу,яким був корифей української історичної науки - Костомаров,що в засаду,в підложжя власного світосприймання поклав віру в Божі закони.

"Ті - писав він - "що лишились енергійно відданими своїм нігілістичним теоріям,виправдуючими всілякий засіб для осягнення цілі,морально породили покоління навічених фанатиків,що наважились проводити свої переконання кинжалами й пістолетами.Такі були неминучі наслідки вчення,запліднюваного матеріялізмом і запереченням морального закону,вложеного в серце людини найвищим одвічним розумом,що керує незбагненними дорогами долею історії людства.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

НАРАДА

В СПРАВАХ ЦЕРКОВНИХ ПРИ ЦЕРКОВНОМУ УПРАВЛІННІ УАПЦ В БАВАРІЇ

З благословення Його Високопреосвященства Владики Митрополита Полікарпа відбулася в Мюнхені 10-12 листопада 1945 р. нарада в справах церковних при Церковному Управлінні УАПЦ в Баварії. В нараді взяли участь Архиєпископ Мюнхенський і Баварський Михаїл, єпископи Мстислав і Платон, члени Церковного Управління УАПЦ в Мюнхені та представники від Парафіяльних Рад Мюнхена й Ауґсбурґа.

На нараді заслухано було доповіді про стан Української Автокефальної Православної Церкви в американській зоні окупованої Німеччини. В доповідях було встановлено, що організація церковно-релігійного життя православних українців в названій зоні поступає наперед. По українських школах на еміґрації провадиться навчання релігії, з певними, одначе, труднощами, які виникають із браку підручників, а по місцях і з браку викладачів Закону Божого. При цій точці Архиєпископ Михаїл повідомив, що "Молитвослов для школи і сім'ї" і "Короткий катехизис" вже готові до друку і за яких три тижні будуть надруковані.

На нараді висловлено побажання, щоб навчання релігії в школах доручалось і світським учителям, коли мають для того відповідний стаж; у першу ж чергу обов'язок, викладати релігію по школах, приймаючи діяльну участь в релігійному вихованні дітей і молоді, лежить на священиках; священик, що відмовляється нести цей обов'язок, не може бути й настоятелем парафії. Програма Закону Божого для початкової школи, опрацьована вже Архиєпископом Михаїлом, буде розіслана о.о. настоятелям.

При обговоренні справи видавництва богослужбових чинів/Служебник, Требник, Октоїх, Служби на свята, Мінеї/ звернено було увагу на різноманітність текстів богослужб в українських перекладах, уживаних по церквах УАПЦ на еміґрації. Нарадою висловлено було побажання, щоб до часу унормування справи українських богослужбових текстів, яка має вже свою довгу історію, вищими компетентними церковними чинниками, - прийнято було за правило, користати при перекладах і в уживанні по церквах Служебника в перекладі Українського Наукового Інституту у Варшаві, [illegible] Требника також - у перекладі названого Інституту у виданні Богословської секції Т-ва ім. митр. Петра Могили в Луцьку, Молитовника - в перекладі Київського видання /УАПЦ/.

Ухвалено було, просити Владику Платона, який трудиться над перекладами богослужб на свята Мінеї в порядку річної потреби, /Владика привіз зі собою переклади богослужб на свята Архистратига Михаїла і Введення у храм Пресвятої Богородиці/ продовжувати цю пожиточну працю, а самі чини, поможливості, видрукувати.

Після довшої дискусії на тему про організацію духовної освіти в УАПЦ на еміґрації, в цілі найперше підготовки кадрів пастирів, Нарада признала доцільним, щоб в Укр.Авт.Правосл.Церкві на еміґрації покликана була до життя, як центральна для всієї Церкви, установа в характері Богословсько-Наукового Інституту, завданням якої було б: а/ розробляти і репрезентувати науково-

богословську думку і працю УАПЦ у виданнях неперіодичного /збірники, монографії/ чи й періодичного характеру; б/ виробляти проєкти і програми освіти для тих чи інших, з огляду на спроможності й потреби часу, духовних шкіл та пастирських курсів; в/ апробувати підручники для богословської освіти та викладів Закону Божого по школах.

Порушено було питання про недостаток не тільки пастирства, а рівнож дяків у церковному житті УАПЦ на еміґрації. Нарада з задоволенням вислухала заяву Владики Мстислава, що в таборі в Оффенбасі існують усі передумови для переведення дяківських курсів. Ухвалено, просити Владику Мстислава, дяківські курси організувати; повідомлення про умови прийняття на курси та час їх відкриття буде подане в найближчому часі.

Зостановившись на питанні про потребу існування церковних братств поруч з існуванням парафіяльних рад при церквах, Нарада признала цілком доцільним, для піднесення церковно-релігійного і морального життя посеред вірних, утворення братств, сестриць, братств молоді при церквах, тоді як парафіяльні ради мають більше адміністративно-господарський характер. Висловлено побажання про скорше видання церковною владою нормального статуту для братств при церквах. Висловлено було також побажання, щоб вищою церковною владою встановлено було єдиний Парафіяльний Статут для парафій УАПЦ на еміґрації. В справах фінансово-господарських прийнято постанови, які подаються нижче в обіжнику ч. 2 від Церковного Управління.

Владики Михаїл, Мстислав і Платон відбули також засідання стисло єпископської наради, що торкалась питань церковно-адміністративного характеру в житті УАПЦ в Американській окупаційній зоні та питань, зв'язаних зі скликанням Собору Єпископів УАПЦ.

З огляду на крайню потребу в унормуванні обслуги духовенством вірних УАПЦ на еміґрації, признано необхідним стисло дотримуватися пр. 17 Шостого Всел. Соб. про прийняття єпископом священика тільки з відпускною грамотою від єпископа тої території, на якій дотого перебував священик.

В справі добродійности посеред українських еміґрантів, яка була предметом обговорення й на нараді поширеній та передана, - з огляду на необхідність попереднього освітлення її можливостей у переговорах із міродайними чинниками, - на рішення єпископів, нарада єпископів прийняла слідуючу ухвалу:

"Віруюча українська людність, що опинилась на еміґрації, потребує не тільки духовної опіки, але й добродійности, яка допомагає хворим, калікам, немічним старим, сиротам та інш. А тому, ідучи за словом Христа, що навіть Свій Страшний Суд характеризує як нагороду за добродійність, коли каже: "Прийдіть благословені Отця Мого! Осягніть Царство, що приготоване [illegible] від создання світу, бо голодував Я, і ви дали Мені їсти; [illegible] пити, і ви напоїли Мене; странником був, і ви прийняли Мене; нагий був, і ви одягли Мене; нездужав, і ви одвідали Мене; у в'язниці був, і ви прийшли до Мене". /Матф. XXV, 34-36/, - ідучи за цими словами, Нарада єпископів вважає за потрібне негайне створення Українського Християнського Добродійного Об'єднання під проводом духовенства християнських віроісповідань. Про цю постанову довести до відома громадських чинників та закликати їх до допомоги в зреалізуванні цього доброго заміру. До дальших переговорів у цій справі уповноважено Єпископа Мстислава.

Протоколи Наради представлені Високопреосвященішому Владиці Митрополитові Полікарпу до відома та, в чому належить, до санкціонування.

О Б І Ж Н И К Ч.2.

ЦЕРКОВНОГО УПРАВЛІННЯ УАПЦ В МЮНХЕНІ

На підставі ухвали Наради Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, відбутої в днях 9-II листопада 19[illegible] р. в Мюнхені з доручення Високопреосвященного Митрополита П о л і к а р п а спільно з Церковним Управлінням, подається О.О. Настоятелям і Церковним Радам на терені Баварії до відома й виконання про слідуюче:

I. У звязку з потребою великих коштів на видання церковно-богослужбових книжок і шкільних підручників по релігії, всі Церкви по таборах і містах Баварії прийти з посильною допомогою в формі переведення тарілкового збору першої неділі кожного місяця виключно на повищі цілі й зібрані суми при актові негайно переслати до Церковного Управління /Мюнхен, Дахауерштр.9, I, пов./.

2. Від усіх церковних зборів /свічні, тарілкові, за просфори та ін./ відраховувати 20 відсотків на потреби Церковного Управління й одраховані суми рівнож за кожний минулий місяць, до I0 числа слідуючого місяця пересилати по тій же адресі.

3. Решта всіх церковних сум переховується в церковній касі під відповідальністю Настоятеля Церкви й Церковного Старости, та витрачаються виключно на церковні потреби у слідуючий спосіб: видатки до I00 мар, робляться з відома Настоятеля й Церковного Старости, а витрати на суми більші понад I00 мрк. мають робитися з відома й за постановою Настоятеля й Церковної Ради.

4. Без відома Настоятеля Церкви ніякі тарілкові збори в Церкві чи по підписному листу на справи церковні поза Церквою не переводяться.

5. Невиконання повищих зарядженъ матиме своїм наслідком притягнення винних до відповідальности в порядку церковної дисципліни.

м. Мюнхен, I2.XI.I945 р.

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ УАПЦ В [illegible] I.

З Ц Е Р К О В Н О Г О Ж И Т Т Я УАПЦ

УАПЦ В АНГЛІЙСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ЗОНІ

В Англійській окупаційній зоні, де УАПЦ визнана Англійською військовою владою декретом від 22 серпня I945 р., церковне життя нашої Церкви проходить під проводом самого Владики Митрополита Полікарпа. Крім Митрополита Полікарпа, в цій зоні перебуває в одному з таборів Архиєпископ Генадій.

Владика Митрополит, не дивлячись на свої літа /Владиці пішло вже на восьмий десяток/, об'їжджає табори; радісно скрізь зустрічає Владику українська людність, що велику втіху має від архиєрейської Служби Божої і науки Архипастиря. В одному з таборів Владикою посвячено навіть місце під будову церкви, для якої звезено вже увесь потрібний матеріял. Усього в Британській окупаційній зоні було в жовтні ц.р. I5 парафій УАПЦ під управлінням Митрополита Полікарпа.

АРХИПАСТИРСЬКІ ВІДВІДИНИ УКРАЇНСЬКИХ ТАБОРІВ

Єпископ Мстислав відвідав у провінції Великий Гессен /Американська окупаційна зона/ кілька українських таборів у цілі організації церковно-релігійного життя православних українців

УАПЦ В БАВАРІЇ

Організація церковно-релігійного життя вірних УАПЦ, перебуваючих по таборах і поза таборами в Баварії, далі поступає вперед. До парфій УАПЦ, поданих у ч.I-2 "Церковного Вісника", належить долучити нововідкриті в Регенсбурґу, Фіссені, Ноймаркті, Кауфбойрені.

АРХИЄПИСКОП МИХАЇЛ на свято св. Димитрія Солунського /26.X-8.XI/ виїжджав з архиєрейським хором до табору в замку "Нова Баварія" біля Розенгайму, де відправлено було архиєрейську Службу Божу та панахиду. Після Служби Божої табор гостив Владику і прибулих із Владикою. Урочистість залишила гарні спомини посеред вірних.

У НЕДІЛЮ II ЦЬОГО ЛИСТОПАДА в Свято-Покровській Церкві парафії УАПЦ в Мюнхені архиєрейську Службу Божу відправив Єпископ Платон з виголошеним за Божественною Літургією піднесеного слова про Божество Ісуса Христа. Після Служби Божої Архиєпископ Михаїл сердечно вітав Владику Мстислава і Платона, які прибули до Мюнхена на нараду єпископів. Урочистість залишила глибоке враження в серцях віруючих.

З ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ В СВІТІ

БАВАРСЬКИЙ МІНІСТР-ПРЕЗИДЕНТ ПРО ВІДНОСИНИ МІЖ ЦЕРКВІ ДЕРЖАВОЮ

Новий міністр-президент д-р Гегнер у програмовій промові до німецького народу через радіо так висловив погляд свого уряду на відносини поміж церквою і державою:

"Покладаємо найбільшу вагу на тому, що церква [illegible] не супротивні одна другій, але мають разом у згоді працювати на добро народу. При якій би різниці поглядів ми не стояли, повинно вирівнювати їх у дусі толеранції. Поставу тотальної держави супроти церкви ми повинні відкинути зі всією рішучістю".

СВЯТО З НАГОДИ ВІДСЛОНЕННЯ ПАМЯТНИКА БОЖОЇ МАТЕРІ

В Мюнхені в ратуші 18.ц.м. відбулося свято з нагоди відслонення пам'ятника Божої Матері.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

КОБЗАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО /Інформаційна замітка/

Нещодавно зав'язалось у Баварії кобзарське товариство, зав'язком якого послужила відома Українська Капеля Бандуристів. Товариство носить офіційну назву Українська Капеля Бандуристів ім.Т.Шевченка, є обоснована статутово на принципах старовинних українських кобзарських братств. Хоча товариство є дещо й модернізоване в порівнанні до давніх братств, одначе в основі своїй продовжує кобзарські традиції включно зі старим церемоніялом прийому нових членів та кваліфікації їх кобзарської вмілости.

Під сучасну хвилю Капеля Бандуристів організовує кобзарів по цілій американській зоні, доповнюючи багатьома свій основний склад. В склад ансамблю запрошено рівнобіжно деяких визначних співаків для підкріплення хорової частини. Запрошений також відомий диригент В. Божик, який зараз розвернув тут працю, як хормайстер. Наполегливою працею Капеля Бандуристів зараз поповнює та оновлює свій репертуар новими зразками української пісні та кобзарської штуки.

Маючи повне зрозуміння українського табору в Інґольштадті, де знаходиться Капеля, та допомогу її в багатьох відношеннях - Капеля Бандуристів перебуває у сприятливій та милій атмосфері. Спеціяльну опіку проявляє керівник табору п. інж. Яворський. Велике зрозуміння та пошану до українського мистецтва виявляє директор місцевої УНРРА-и п. Ватсон, який всебічно допомагає Капелі в її побутовому влаштуванні. Завдяки йому, Капеля Бандуристів дістала гарні умовини життя та праці, замешкує зараз в окремому будинкові, забезпечується опалом, зимовою одежою тощо.

Сподіваємось, що в кінці листопада б.р. оновлена та доповнена Капеля Бандуристів почне своє турне, обслуговуючи українське населення, чужинців та американське військо. Нові репертуари пісень будуть виконувані складом понад тридцять осіб.

В програмі своєї праці Капеля Бандуристів має на меті, в найближчому часі відчинити школу гри на бандурі. Відчинена вже майстерня бандур під керівництвом добрих фахівців, що виробляти-ме власні бандури.

Капеля має також на увазі, давати час від часу на концертах своїх зразки українського національного танку під гру на бандурах.

Вітаючи повстання Кобзарського Товариства, що своєю працею спричиниться розвиткові українського музичного мистецтва взагалі, висловлюємо побажання наших церковних сфер, щоб Кобзарське Т-во звернуло увагу й на давню нашу церковно-релігійну музику і спів /духовні канти, релігійна лірика і т. п./.

ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У НОЙБАЄРНІ.

Культурне життя українців у таборі в Нойбаєрні останнім часом набуло все більш організованих форм. В таборі існує церковна школа, якою керує проф. Маркус. Навчання провадить також учителька Газдяк. Англійську мову викладає д-р Канюґа. Учнів поділено на 4 групи, відповідно до віку та освіти. Таборовий діточий садок садок відвідує коло 15 дітей. На курсах по вивченні англійської мови, якими керує також д-р Канюґа, в 4-х групах налічується 87 слухачів.

Культурно-освітня секція проводить для мешканців табору загальноосвітні виклади з різних галузів знання. Лекції з історії читає проф. Василь Каралуп, з географії - д-р Березовський. Виклади відвідують 150 чол.

При таборі існують різні спортові секції: пластунів, футболістів та інші. Всі секції жваво працюють. Пластуни 26 жовтня провадили змагання з пластунами з Траунштайну. Футбольна дружина грала двічі з мадярською дружиною та з дружиною "Лев" з Карлсфельду. Працює при таборі також Жіноча Секція під керівництвом п. Білозорової, яка читала цими днями популярний реферат.

Існувалася колеґія для видавання газети. Перше число на правах рукопису вийшло 1. листопада. Воно складається з матеріялів 1-ше листопада, хроніки і місцевих новин.

Л.

УКРАЇНСЬКА ІМПРЕЗА В МЮНХЕНІ

З цілої низки різноманітних імпрез, що відбулися в Мюнхені для українського громадянства, особливо в пам'яті лишився концерт із участю чоловічого хору під керівн. Кирила Цепенди та оперових солістів Льва Рейнаровича і Риндіної та молодого співака Романа Кухаря. Концерт цей викликав велике зацікавлення не лишень Мюнхена, а й околиць. Зала була вщерт переповнена слухачами, серед яких були представники духівництва, а та[illegible]канські гості.

Керований К. Цепендою хор "Трембіта" виконав бадьору [illegible]ову пісню "Засяло сонце золоте" муз. Нед[illegible]льського, сповнену туги за рідним краєм, пісню "Крилець" муз. Матюка, "Широкий луг", "Ой, зоря, зоря" муз. Леонтовича, сольо в якій виконував Л. Рейнарович, "Та болять ручки" муз. Кошиця, "Гей, видно село" муз. Гайворонського, "Жнива" в муз. обробці Кошка, "Пташиний хор" та "Коломийку".

Молодий тенор Роман Кухар виконав "Минули літа молодії", "Черемоше, брате мій" муз. Людкевича, молитву Андрія з опери "Запорожець за Дунаєм" та пісню "Надія" муз. Лопатинського.

Баритон, соліст Львівської опери Л. Рейнарович проспівав "Тетьмани" муз. Лисенка, арію Остапа з опери "Тарас Бульба", куплети Тореадора з опери "Кармен", "Ой, під вишнею" [illegible] Лисенка та "В місяці липні" муз. Фоменка.

У виконанні Риндіної прослухали приявні народні пісні "Така її доля" і "Кину кужіль", "Зозуля" в обробці самої виконавиці, а також "Гандзю" й "Пісню" муз. Джонса.

Разом виконали п-ні Риндіна і Рейнарович "Коли розлучаються двоє" муз. Лисенка та дует "Одарки й Карася" з опери "Запорожець за Дунаєм".

Всі точки програми були старанно виконані й дуже прихильно сприйняті численною авдиторією, за вимогою якої деякі, особливо вдалі номери були повторені.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА В МЮНХЕНІ

Дня 11. листопада в Мюнхені в приміщенні УНРРА з ініціятиви Української Установи Опіки відкрито виставку українського народного мистецтва.

На виставці експоновані були зразки українських [illegible] вишивок, дереворізьби та кераміки. Серед килимів був [illegible]сарий експонат /150 років/ з рослинної крашеної вовни.

Виставка викликала велике заінтересування серед українського громадянства та чужинців.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

НЦ ІО ВАШІНҐТОН 18. листопада.

ЗАЯВА ТРЬОХ. През. Трюмен, британський премієр-міністер Атлє і канадський міністер-президент Макензе Кінґ уклали угоду, що торкається всіх питань атомової бомби. У зв'язку з угодою вони опублікували 15. листопада заяву трьох /США, Англія і Канада/, що має розв'язати проблему атомової енерґії та зокрема атомової бомби. Заява ця обіймає девять пунктів. Заяву подано до відома Росії, Франції і Китаю.

У Вашінґтоні кажуть, що Совіти мають бути запрошені трьома потугами в цілі предложення їхніх /Совітів/ бажань безпеки, як рівнож усіх їхніх територіяльних та інших домагань, щоб осягнути тверду основу для міжнародньої співпраці у всіх питаннях. Як "Ройтер" повідомляє, през. Трюмен і прем. Атлє погодилися,

поможливості якнайскорше відбути конференцію зі Сталіном.

В Росії ідуть інтензивні досліди над атомовою енергією. Російські фізики, які займаються проблемою космічних промінів, за повідомленням "Із вісті-й", в наслідку своїх дослідів відкрили в цих проміннях частини тяжких протонів, що з них вив'язуються атоми водня. Досліди відбуваються в особливо спорудженій лабораторії на Армянській височині. При дослідах застосовується магнет тритонової ваги, якого магнетичне поле розкладає космічні проміні на їх складові частини і дозволяє міряти їхню енергію. Дослідами проводить відомий російський атомодослідник проф. Петро Капіца.

НЦ 10 НЮ-ЙОРК 18. листопада.
МАНІФЕСТАЦІЯ ПРИЯЗНІ. В Ню-Йорку відбулася маніфестація американсько-російської приязні. Для осягнення світового миру на цих зборах американського об'єднання в численних промовах і відозвах говорилося про американсько-російську приязнь. Представники обох країн, як також англійський гість Архиепископ Кентербурзький означували приязнь Америки й Росії, як головну підпору світового миру.

НЦ 10 ПАРИЖ 18. листопада.
УСТУПЛЕННЯ ДЕ-ҐОЛЯ. Ген. Де-Ґоль уступив зі свойого державного становища тимчасового президента Франції. Така постанова Де-Ґоля обосновується тим, що йому не вдалося дійти до порозуміння з комуністичною партією щодо розпреділення міністерських постів новостворюваного уряду.

ЗДЦ 15 ПАРИЖ 22. листопада.
ДЕ-ҐОЛЬ - ШЕФОМ НОВОГО ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ. Ген. Де-Ґолю вдалося створити коаліційний уряд. Новий кабінет міністрів складається з 6 соціялістів, 6 членів Республіканського Народнього руху, 5 комуністів, 2 незалежних, 1 радикал-соціяліста й 1 політика поміркованих лівих.

Де-Ґоль, як президент уряду є крім того головнокомандуючим війська та оборони. Комуніст Тідльон став на чолі міністерства озброєння, але підлягає Де-Ґолеві, як командантові оборони. Моріс Торез, секретар комуністичної партії стався міністром без теки. Такі самі пости отримали Вінцент Оріоль - соціяліст, Франціск Ґай - приналежний до Республіканського Фронту і Люіс Жакіно, що в попередньому кабінеті був міністром морської фльоти.

ЗДЦ 15 БУДАПЕШТ 22. листопада.
НОВИЙ УРЯД У МАДЯРЩИНІ. Після десятиденної політичної кризи в Мадярщині створився новий уряд. Ця криза була спричинена домаганням комуністів, одержати міністерство внутрішніх справ. Вкінці під предсідництвом провідника партії дрібних селян Цолтана Тиляра створено компромісово новий кабінет міністрів. Комуніст Емеріх Ноґи стався іменований міністром внутрішніх справ, у той час, як утворено два пости державних секретарів: один - від соціялдемократів, другий - від дрібних селян, як також представникові дрібних селян підлягає поліція.

Для дальшого забезпечення рівноваги політичних сил, плянується Уряд Національної Політики, на чолі якого має стати соціялдемократ.

Міністерські пости розділені слідуючо: дев'ять від дрібних селян; чотири від комуністів; чотири від Національної Селянської партії. У слідуючому тижні збирається Національне Зібрання.

НЦ 10 РИМ
КРИЗА В ІТАЛІЙСЬКОМУ УРЯДІ. Італійський уряд видав нові закони для поборювання фашизму, які спричинили в своїх наслідках ряд арештувань. Фашистівські таємні інтриґи разом із господарськими труднощами Італії та надаремними стараннями, одержати від аліянтів мирові умови, довели до урядової кризи в уряді Паррі. Ліві партії роблять урядові закид, що він замало перешкаджав у багатьох нападах на заведення комуністів у південній Італії.

ЗДЦ 15 ВАШІНҐТОН 21. листопада.
ВІЛЬНА ФІЛІПІНСЬКА РЕСПУБЛІКА. В промові на свято Дня Національности філіпінців їх президент Осмена заявив: "Ніколи в усій світовій історії ніяка потуга не провадила проти колоніяльного народу такої політики, яку провадять США супроти філіпінців. Наша дорога до самоуправління і незалежности була коротка. Ми осягнули свою ціль не через боротьбу і кров, тільки через обопільне порозуміння мудрих державних мужів. Нічого не залишилося зробити, як лиш поблагословити цей чин. Філіпінська Республіка 4. липня 1946 станеться фактом. Американський День Незалежности буде також Днем Незалежности філіпінців і для нас матиме таке саме велике значіння, як і для американців".

ЗДЦ 15 ВАШІНҐТОН 22. листопада.
МЕК КАРНЕЙ НАСТУПНИКОМ ГЕН. АЙЗЕНГОВЕРА В НІМЕЧЧИНІ. Міністерство війни повідомляє, що ген. Двейт Айзенговер, як наступник ген. Жоржа Маршаля іменований шефом Генерального Штабу американської армії і, що ген. Йозеф Мек Карней перебирає його функції в Европі.

НЦ 10 БРЮССЕЛЬ
ЧЕРЧІЛЬ У БЕЛЬҐІЇ. Вінстона Черчіля, що прибув на три дні у відвідини до Бельгії, одушевлено вітали у Брюсселі маси народу.

ПАМЯ'ТІ ЗАСЛУЖЕНИХ ДІЯЧІВ

Дня 4. листопада в церкві табору в Нойбаерн-і /біля Розенгайму/ відслужено панахиду за спокій душі Митрополита Андрея Шептицького.

Дня 4. листопада в Українській Автокефальній Православній Церкві СВЯТОЇ ПОКРОВИ табору /Зоммер-Касерне/ в Авґсбурзі була відслужена урочиста панахида за спокій душі Блаженної Пам'яти Митрополита Андрея Шептицького.

Дня 11. листопада в Авґсбурзі відбулася академія в пам'ять митрополита Кир Андрея Шептицького.

Дня 5. листопада в Авґсбурзі відправлено панахиду за спокій душі великого українського композитора Миколи Лисенка у зв'язку з роковинами дня його смерти.

Там же 10. листопада в день смерти батька нової української літератури Івана Котляревського відслужено за спокій його душі панахиду.

73
14 XII 45

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА Й ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

1945

4

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ УАПЦ
МЮНХЕН

УКРАЇНСЬКИЙ
Б.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

ЧЕТВЕР 13 ГРУДНЯ 1945

Ч.4. Виходить що другої неділі Рік I.

ЗМІСТ: ст.

Ортодокс.Св. Апостол Андрій на Київських горах..... 1
А.М. Поради подружжям і родинам..... 2
К.М. "Де Дух Господень, там свобода"/1 Кор.III,17/.. 3
В.Г-ко. До секуляризації монастирських маєтностей на Україні 5
В.Ц. Церковне різбарство й малярство..... 9
Офіційний відділ: Програма навчання релігії в нижчих українських школах..... 11
Обіжник Ч.3 Церковного Управління УАПЦ в Баварії.... 14
Повідомлення Церковного Управління УАПЦ в Баварії... 15
З Церковного життя УАПЦ..... 15
Українське життя в Зальцбурзі..... 16
Вісті зі світу..... 16

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

13 грудня.Четвер.Св.Апостола Андрія Первозваного.Утр.Єв.Матф. IV,18-23.Літ.Ап.1 Кор.IV, 9-16.Єв. Іоан. I,35-51.

16 грудня.Неділя 25-а.Св.Прор.Софронії. Голос8.Утр.Єв.Марк. XVI,9-20.Літ.Ап.Єфес.IV,1-6.Єв.Лук.X,25-37.

19 грудня.Середа Св.Миколая,Архиєпископа і Чудотворця Мирлікийського. Утр.Єв.Іоан.X,9-16.Літ.Ап.Євр.XIII,17-21; Єв.Лук.VI,17-23.

23 грудня.Неділя 26-а.Св.Вч.Гермогена.Голос1.Утр.Єв.Лук.XXIV, 1-12;Літ.Ап.Єф.V,9-19. Єв.Лук.XII,16-21.

30 грудня.Неділя 27-а.Св.Прор.Данила і трьох отроків Ананії, Азарії, Місаїла.Голос 2.Утр.Єв.Лук.XXIV,12-35 Літ.Ап. Євр.XI,10-17.Єв.Лук.XIII,10-17.

Редагує Канцелярія Архиєпископа УАПЦ в Мюнхені,Дахауерштр.

Св. АПОСТОЛ АНДРІЙ НА КИЇВСЬКИХ ГОРАХ.

Історія християнства на українських землях відкривається чудовим народнім переданням про проповідь на території теперішньої України Апостола Андрія Первозваного. Св.Апостол Андрій,як говорить це передання,записане в Початковому нашому літопису /Київському - XII віку/,проповідуючи Христову віру на побережжі Чорного моря,прийшов до Корсуня /Крим/ та тут довідався, що неподалеку знаходиться Дніпрове гирло. Дніпром же йшов тоді Великий водний шлях до моря Варяжського /Балтійського/,звідкіля до варягів,а від них на південь Європи до Риму. Бажаючи побувати в Римі,Апостол Андрій від Дніпрового гирла подорожував з учнями на човнах Дніпром угору.

В дорозі довелось їм заночувати на березі,під горою.Гори ці були ті самі,на яких потім повстав Київ. Вставши рано, Св.Апостол показав ученикам на гори й сказав: "чи бачите оці гори? Дивіться,бо на цих горах засяє благодать Божа,побудоване тут буде велике місто,і Бог воздвигне на них багато церков". Після того Св.Андрій Первозванний зійшов на ті гори,благословив їх,помолився та поставив на одній з них хреста.Потім подорожував Апостол з учениками далі на північ.

Глибоко побожний цей переказ передавався усно в народі,а поки не записав його,на початку XII віку один з наших перших літописців. Церковно-історична наука,через яких 800 літ, піддала суворій критиці це передання /Академік Є.Голубинський/,базуючись головним чином на тім,що Апостолові проста дорога до Риму була Середземним морем,а не безмірно дальшим кружним шляхом,вказаним в нашім літопису. Проте ця критика не підірвала віри нашої церкви в початок свій від благословенства Апостола Андрія на горах Київських. Можливо що народнє передання зовсім і не зв'язувало побут Апостола Андрія на Київських горах з подорожжю до Риму,яка додана була книжником-літописцем. Та головна річ в тім,що в народніх переданнях,переказах і т.п.,особливо при довшій усній їх передачі,з реалістичного погляду можна часто знайти фактичні недоречності. Але ж в н у т р і ш н і й з м і с т їх,дух і характер їх надає їм значіння,вартість і у віках т р и в а л і с т ь.

З цього якраз погляду,передання про Св.Апостола Андрія на горах Київських свідчить про глибоку побожність наших прадідів та про розвинену вже в давніх віках національно-релігійну свідомість їх і почуття.

Наші прадіди не хотіли бути "нічим меншими"від інших народів в Церкві Христовій,бо ж і вони прийняли християнство через благословенство своєї землі безпосередньо Св. Апостолом Христовим.

Коли митрополит Іларіон, перший митрополит нашої Церкви з українців /1051-54/, у своєму знаменитому "Слові" прославляє князя Володимира,як хрестителя України-Русі, то він теж каже: "Славить похвальними голосами римська земля Петра і Павла; Азія,Єфес і Патм - Йоана Богослова; Індія - Фому,Єгипет - Марка; усі краї,міста і люди шанують і славлять кожна свого учителя,що навчив їх правої віри.Прославмо й ми нашого учителя і наставника великого Кагана - кня-

зя/ нашої землі Володимира, внука давнього Ігоря, а сина славного Святослава...Бо не в бідній і не в невідомій землі вони правили, а в українській,яка відома та про яку чути по всіх кінцях землі..."

Цих слов свідчить, а разом і патріот та Митрополит Іларіон звучить те саме почуття, та сама національно-релігійна свідомість, якою овіяно й передання про молитву, благословення і поставлення хреста на Київських горах Апостолом Андрієм. Ці деталі в історії були для нас у першу чергу реалізації його місії, були для нас наших прадідів національною гордістю. Наслідувати в цьому прадідів як потрібно нам, нащадкам, так часто "роздертим сумнівами, битим стидом, знесиленим журбою",- особливо в теперішні суворі , іноді безвиглядні часи...

Тому шануймо славні наші традиції, які скріпляють дух нації і виховують моральність у народі. І день 30-го листопаду-13-го грудня, день пам'яти Святого Апостола Андрія Первозваного, з благословенням апостольским якого Київської землі релігійна традиція наша зв'язала початок християнства на землях наших, незмінно назавжди буде українським церковно-національним святом.

Ортодо[illegible].

А.М.

ПОРАДИ ПОДРУЖЖЯМ І РОДИНАМ.

Подружжя/шлюб/ установив Бог, як стверджує те Сам Господь наш Ісус Христос:

"Той, що сотворив спочатку людей, чоловіка і жінкою сотворив їх/Бит.І,27/.І сказав: "Для того покине чоловік батька свого й матір і з'єднається з жінкою своєю, і будуть обидва одне тіло". А що Бог спарував, чоловік нехай не розлучає/Мф.19, 4-6/.

Отже чоловік і жінка є одне тіло. По слову Апостола, жінка не має влади над своїм тілом, а чоловік;так само і чоловік не має влади над своїм тілом, а жінка./1 Кор.7,4/.

Звідси тяжкий гріх- перелюбство. Він страшно противний Богові і чесному шлюбі і ложе нескверне. /1 Кор. 7,5/. Розпусники не мають наслідства в Царстві Христа й Бога./Ефес. 5,5/. Бо хто лучиться з розпусницею, той стає з нею одне тіло./1 Кор. 6,16/, стає винний у її гріхах.

Бог благословив шлюб на продовження роду людського. Звідси подружжя є святинею. "Чоловіки, любіть своїх жінок, як самих себе. Жінки, коріться чоловікам, як Господу /ради Господа/ - навчають св.Апостоли,/Еф. 5, 22-33. 1Петр. 3,1/

Шлюб тоді є освячений Богом, коли подружжя сходяться добровільно для чесного сімейного життя, засвідчивши це перед людьми й перед Богом у св. вінчанні.

А випадкові сходини, хочби вони й мали дітей, не є шлюб, як каже і Господь до Самарянки:"Ти мала п'ять чоловіків, і той, що тепер маєш, не є тобі чоловік"/Йоан.4,18/.

Діти є дар Божий. Тому батьки повинні піклуватись про своїх дітей, бо ж то їх кров і душа,, то є вони самі в будуччині. Господь любить дітей і благословляє їх /Мат.18,3-6;19,13-15/.

Тому з дітьми треба поводитись обережно, не давати їм ніякого приводу до соблазну. Бо як каже Господь:"Хто спокусить хоч одного з малих цих, тому краще було б коли б йому прив'язати млиновий камінь до шиї й потонув би він у глибині морській". /Мат. 18,6/.

Тому,батьки,ніколи не сваріться при дітях і не говоріть поганих слів, бо ж цим ви навчаєте їх на погане.

Навчайте їх любити Господа, боятися прогнівати Його. Водіть дітей до храму Божого. Не проклинайте їх, бо прокляття батьківське руйнує їхнє життя /Сірах 3,9/.

Діти, любіть і шануйте ваших батьків, не злословте,робіть так, щоб вони вас благословили, бо батьківське благословення укріпляє родини, а прокляття руйнує дощенту/Сірах 3,9/.

Пам'ятайте, що ви також будете батьками і як ви робитимете своїм батькам, так ваші діти робитимуть з вами.

К. М.

"ДЕ ДУХ ГОСПОДЕНЬ,ТАМ СВОБОДА" /1 Кор.III,17_.

Коли наближалися дні відходу Ісуса Христа з грішної землі, Він постановив іти до Єрусалиму та послав вісників перед Собою. Прийшли ті до одного села Самарянського, де хотіли приготовити для Христа господу. Але там не хотіли прийняти Його, бо було видно, що йде Він до Єрусалиму. Побачивши це, ученики Господні Іаков та Йоан сказали: Господи! хочеш, ми скажемо, щоб огонь з неба зійшов і спалив їх, як і Ілія вчинив. Але Христос заборонив їм це і сказав: Н е з н а є т е, я к о г о в и д у х у. Син Чоловічеський прийшов не погубити душі людські, а спасти. І пішли до іншого села.

Це оповідання євангелиста /Лк.IX,51-56/ надзвичайно глибоко характеризує християнство як релігію свободи.

Ученики Христа, що не всі з них навіть по воскресенні Його розуміли тайну пришестя Його, як Сина Божого, на землю /Лк. XXIV, 21/, думали, що признання Його посеред людей можна ширити примусом, насильством, застрашаючими карами. Очевидно, думки такі мали свій грунт в іудейських уявленнях Мессії, як царя земного, що прийде заснувати для іудеїв найперше царство земне. "Не знаєте, якого ви духу",- заперечив Христос релігійний фанатизм учеників.

Дух християнства - індивідуальна свобода в його сприйманні і засвоєнні. "Ось Я стою під дверима й стукаю: коли хто почує голос Мій і відчинить двері, то увійду до нього й буду вечеряти з ним і він зі Мною",- говорить Христос/Апокал.III,20 .

-- Двері серця свого людина добровільно відкриває науці Христа. Отже дух християнства - дух терпимости, правдивої глибокої толеранції, що спочиває не на байдужости, чи і як хто вірує з людей, а на довготерпінні і милосерді Божому, бо, як сказано, "Син Чоловічеський прийшов не погубити душі людські, а спасти".

Проповідь християнства понесена була апостолами у греко-римський світ не якими засобами матеріяльними, бо ж історія релігій знає й такі засоби ширення релігії, як зброя й війни, підкупи та інші матеріяльні вигоди. Проповідь Христа Розпятого йшла с л о в о м з надзвичайною в і р о ю в дійство Його, п р и к л а д о м святого життя перших християн, к р о в і ю мучеників за правду Його. Але ж остаточну перемогу проповіді бідних рибалків з Галілеї над тодішнім культурним греко-римським світом тільки тоді можна зрозуміти, коли християнську релігію приймаємо як Богооб'явлену. Апологети християнства давно вже вбачають чудо в самім ширенні Христової віри та в її перемозі, вказують на цю перемогу духовну християнства над державною силою і поганською мудрістю того світу, як на доказ Божого походження Християнської релігії.

Висота і глибина тої релігії не могла бути від людей; Євангелію не міг написати наймудріший зі всіх філософів світу. Але ж історія Церкви Христової після мученицької доби її, з перемогою над поганством в греко-римському світі, [illegible] далі не одно виступлення від висоти і глибини християнських ідей, в тім і від основної ідеї християнства, як релігії свободи. "Не знаєте, якого ви духу, сказав би Господь не одному з місіонерів, що христили вогнем і мечем, не одному з інквізиторів, що в фанатизмі палили людей за іншу віру і думку, ніж в них, не одному з християнських володарів, що узаконювали cujus regio, ejus religio - "чий край, того й віра" /для всіх горожан кр[illegible]. Історія християнства, в лоні й самої Церкви, знає на протязі віків багато насильства, нетолеранції, викривлення науки Христа. Очевидно, що ці явища не від християнства як такого, не від Церкви Правдивої Христа, а від людей, які не розуміють подвига Христа, духа Христового, над якими тяжать, навпаки, традиції поганства, або які над вірою людини, сумлінням її роблять надужиття в цілях дочасних - панування над людьми.

Двадцятий вік християнської ери, половина якого вже при кінці, так само багатий в факти, що свідчать, як християнський світ "не знає, якого він духу"... Страшна нетолеранція, непошанування людської свободи сумління, накинення світогляду - особливо характеризують в останніх десятиліттях християнську від віків Європу.

Президент США. Труман у відомих своїх 12 пунктах, в яких накреслив перед світом дорогу, до неї американський народ має йти: " з усім знанням, з терпінням і з рішучістю, які Бог, Володар світу, може дати народові, що старається йти по Божій дорозі", - в 11-ому з тих пунктів заповідає: "У всіх миролюбних краях світу ми будемо намагатися попирати свободу віри і дум-

ки". А недавно генерал Трускотт, Начальний Командир Американських військ в Баварії, в промові до запрошених представників преси сказав, що "націонал-соціялізм і фашизм загрожували нашому способу життя, тому Америка вступила у війну". Посеред же окреслень, що треба розуміти під "способом життя" американського народу яскраво в устах представника того народу зазначено було й "забезпечення кожному права визнавати власного Бога, згідно з своїм сумлінням, свобідно від вмішування до цього держави чи поодиноких осіб."

За неповних 50 років XX віку світ пережив 10 років в двох страшних світових війнах та кілька років в стані повоєнної руйнації і міжусобицях в окремих державах. Місце катаклізмів - переважно Європа, де цілі покоління виросли посеред ворожнечі, ненависти, боротьби держав, народів, класів. Отже заклик представників Нового Світу, - як часто називають Америку, - до толєранції, до пошанування свободи людської, забезпечення зокрема свободи сумління, релігійної свободи - глибоко християнський заклик. Його повинні підтримати і в житті проводити найперше представники християнських ісповідань, коли покликані вони виховувати і перевиховувати молоді покоління, що виростали в указаних вище жахливих умовах.

Свідомість врятувати світ поверненням до християнських ідей присвічувала вже й після першої світової війни тим представникам християнських церков, які робили спроби утворення християнських асоціяцій на грунті т.зв. "практичного християнства" /конференції в Стокгольмі, Льозанні, Лондоні . Католицька Церква не брала участи в цих конференціях. Православний Схід, за винятком Російської Церкви, приймав близьку участь.

Треба сподіватися, що після цього другого катаклізму, який пережив світ, а найбільше Європа, будуть відновлені й продовжені спроби наближення і співпраці християнських церков, представники яких на згаданих конференціях виносили постанови в дусі широкої толєранції, взаємної пошани, братерської згоди.

В світлі усіх висловлених тут думок, хотіли б ми наприкінці звернути увагу й нашого українського громадянства на постанову Наради Єпископів УАПЦеркви, надруковану в попередньому числі "Церковного Вісника". В цій постанові Єпископи вважають за потрібне негайне створення "Українського християнського Добродійного Обєднання" під проводом духовенства християнських віроісповідань та закликують громадські чинники допомогти їм в зреалізуванні цього доброго заміру." Успіх цієї акції на грунті " "практичного християнства" мав би велике значіння в нашім українськім житті і найперше свідчив би про нашу, - вірних двох українських церков, - взаємну релігійну толєранцію.

ДО СЕКУЛЯРИЗАЦІЇ МАНАСТИРСЬКИХ МАЄТНОСТЕЙ НА УКРАЇНІ.

Як відомо, актом російського уряду від 1786 року про секуляризацію манастирських маєтностей і всі манастирі Старої

Гетьманщини були позбавлені права власности на придбані віками багаточисельні земельні добра.

Неправильно буде розглядати згаданий акт російського уряду лише як акт незичливої політики Петербургу до української церкви. До таких актів належить указ 1686р. за яким українську церкву підпорядковано Московському Патріархові. Акт секулярізації манастирських маєтностей являє собою завершення довгої боротьби між державою та церквою, історично підготовленої ходом розвитку історії економіки як Росії, так і України.

Самий господарчий уклад на Україні, починаючи ще з часів революції 1648р., штовхав українську владу і українську державну верству до боротьби з манастирями за маєтности, яких у манастирів було дуже багато. Досить сказати, що в Київському полку на 1720рік 62 відсотки всіх селянських дворів належало лише манастирям. Подібна картина спостерігалась і по інших полках. Концентрація земель в руках церкви являла для держави серйозну загрозу, що викликала певний неспокій і думки про внесення корективів в церковне землеволодіння. Справа в тім, що жодна категорія землевласників не була в такому привілейованому стані, як церква. Останній перш за всього прислуговував віковий, історично-традиційний принцип невідчуження церковних земель; принцип живучий і глибоко усвідомлений населенням України. Це здавна церковної землі не вільно було за канонічним правом ні заставити, ні заміняти, ні продати, ні в будьякий спосіб вивласнити. Дієва тоді на Україні правна норма охороняла й боронила принцип невідчуження церковних земель.

Щодо набування землі у власність, то церква користалася такими різномаїтими способами, як ніхто. Крім надання чи пожалування, купівлі, застави й виміну, якими способами розпоряджала шляхта й козацька старшина, церква користалася ще з фундушів, численних тестаментів, дарувань, леґатів, виморочного майна й інших дрібних способів. Так, наприклад, архимандрити мали практику надсилати козацькій старшині книгу "Камень віри", як благословення, що приймалося за особливу милість і поманування від церкви і в нагороду вже по традиції уласкавлений старшина зі своїх дібр уступав щось на користь церкви. Так зробив і Іченський сотник Стороженко по одержанні "Каменю віри".

Поза тим церкві виходило на добре і приміненння свого духовного змісту санкцій, як відлучення від церкви або таїнства, як відмовлення в архиєрейському благословенні тощо.

Все це сприяло зростові манастирських лятифундій з одного боку і обмеженню можливостей у держави розпоряджати земельними фондами з другого. Коли церква мала багато спроможностей нагромаджувати маєтности в своїх руках, держава і провідна верства на тому терпіли. Звідси у державних діячів України того часу народилась тенденція вирівняти становище, а згодом повести й усвідомлену боротьбу з церквою, як землевласницею чи концерентом.

Тому, ще в XVII ст. вже виразно помітно наявність такої боротьби, бо манастирі перші почали користати з чужою праці, їм першим надавалося маєтки з "послушенством і работизнами" підданих. Манастирі своє господарство вели зразково і далеко краще за державців, в наслідок чого мали й більшу земельну ренту, яка власней активізувала боротьбу поміж церквою і державною

провідною верствою.

Ще за часів Брюховецького на Україні було виявлено недвозначну акцію боротьби держави з церквою та і в статтях /конституції/ гетьмана Многогрішного, а згодом гетьмана Самойловича містяться норми, що забороняли манастирям збільшувати число підданних у своїх маєтностях. В Коломацьких статтях гетьмана Мазепи запроваджена була норма, що забороняла наділяти духовенство нерухомостями. Подібні обмеження внесені були й до конституції 1710 року за Пилипа Орлика. Гетьман Скоропадський втрутився в справу легатів на користь церкви і видав два універсали, що ними ті легати було врегульовано. За першим з цих універсалів легат набирав сили лише за гетьманською апробацією та згодою близьких родичів. За другим дароване майно церкві можна потім було зменшити, як зробив і сам гетьман Скоропадський, віднявши у Петропавловського Ніженського манастиря половину рибних ізів.

Але це ще були часи, коли інтереси козацької старшини що-до земельної ренти оформлювались. З'ясовувалася справа юридичної природи грунтів підданних у жалованих чи наданих маєтностях. Право розпоряджати грунтами переходило від підданного до його пана. Збільшилась земельна рента. Значіння ренти продиктувало і державну політику на Україні. Поволі минули часи доброзичливого ставлення до церкви, як землевласниці. За гетьмана Апостола відкрито взято антиманастирський курс, коли "решительними пунктами" 1728 року було заборонено будь яке відчуження майна на користь церкві. Офірувати можна було лише грішми.

Як бачимо боротьбу з манастирями поставлено було як певну державну проблему і вона цілком випливала з настанов як самої російської влади так і з бажання української провідної верстви. Манастирі цим намаганням чинили ще серйозний опір. Сам гетьман з таким манастирем, як Києвська Лавра, не завжди знаходив сили боротися. Року 1720 гетьман Скоропадський своїм універсалом наказав Лаврі повернути грунти і заграбовані воли, але очевидно, не сподіваючись на виконання наказу, не знайшов нілкого іншого заходу вплинути на Лавру, крім такої погрози:

"если ж би так подлуг сего нашего предложеня не сталося, то и о прежних безправях и о нинішном самоволстві против слушности и власти починенних, непремінно до двора его царского величества писати з обстоятельством доклаудем."

Проте ті, хто керував державною політикою, вважали за потрібне розпочати економічну боротьбу з манастирями. Князь Шаховськой заходився було в колах української провідної верстви біля справи агітації проти манастирського землеволодіння. Комісії по укладанню кодекса для Гетьманщини дано було розпорядження обмежити право духовенства щодо набування нерухомостей. Генеральний суддя Іван Бороздна, що був за першого голову Комісії по укладанню кодекса "права, по котрим судится малороссійський народ" в своєму донесенню правителеві Гетьманщини князю Шаховському 1735 року писав, що члени Комісії — духовні особи домагались "артикули класть о надаными им грунтов", що на думку Бороздни перечило "решительным пунктам" /конституції/

за гетьмана Данила Апостола і що свідчить про виразний етап економічної боротьби поміж церквою та козацькою старшиною.

Року 1764 в своєму проханні до Катерини II українське шляхетство і старшина вкупі з гетьманом Розумовським не забули згадати і про церковне землеволодіння, відносно якого вмістили такий пакт: "подтвердить малороссійскому духовенству всі права, прежнія обикновенія и привилегіи, виключая одну только свободную покупку и другими образи присовокупленіе земель и деревень; ибо та свобода им еще прежде подданства Малия Россіи под россійскую державу установленіем сеймовим при кроролі Владиславі четвертом, в 1635 году состоявшимся, отсічена; и сіе ж самое подтверждено решительними пунктами по прошенію гетмана Апостола".

Тут маємо натяк на налогічний процес економічної боротьби між державою і церквою також і в Польщі. Отже Україна і зокрема Гетьманщина тут винятком не була. Крім того, в тому ж таки проханні до цариці козацька старшина домагалась встановлення спеціяльно на церковні землі податків, що йшли б на утримання освітніх закладів Гетьманщини.

Таким чином, протягом значного періоду державного й автономного життя Гетьманщини ми спостерігаємо спочатку лише тенденцію, а згодом уже виразно закреслену державну політику щодо економічної боротьби з церквою. Та боротьба виявлялась в судовій, фінансовій і соціяльній політиці державних органів Гетьманщини. Таких фактів наша історія має багато.

Як бачимо, досить довгий час згадана боротьба вважалася за актуально-життьову проблему, що займала серед політичних завдань українського уряду один з центральних чи вузлових моментів в державному поступованні. Отже державний акт російського уряду 1786 року про секуляризацію манастирських маєтностей не прийшов до Гетьманщини несподівано, як чергова політична пилюля з півночи на Україну. Згаданий вище довгий процес економічної боротьби логічно привів до її завершення актом секуляризації. А останній уже мав своїм наслідком зниження ролі церкви і не лише в економічній галузі, але що головне в галузі культурній, духовній, ідеологічній. Російський уряд підпорядкував собі церкву і адміністративно та позбавив, колись могутню українську церкву в формації душі українця, її позитивного та корисного впливу на національну ідеологію. Підлеглий стан нашої православної української церкви російському урядові спричинився до швидкого сповзання і нашого українського народу з ідеалістичних позицій, з позицій високостей духа, моралі, етики, лицарських чеснот, любови до Бога і ближнього на позиції матеріялізму, що спустошує колись багату та виповнену християнськими доброчинностями душу українця. Та це вже інша тема, про яку скажемо іншим разом.

В. Г - ко.

В. Щ.

ЦЕРКОВНЕ РІЗЬБАРСТВО Й МАЛЯРСТВО.

Всередині церкви різьбарство досить просто застосувалося головним чином до частин, що вистають, наприклад, до балків, що витикаються, до сволочків, що стягали стіни по вуглах. Вирізьблювано поручі в хорах, а особливо старанно вирізьблювано, і дуже часто з написом, хто будував церкву й коли, церковні одвірки.

Але де особливо процвітало різьбарство, так це в іконостасі. Звичайно іконостас різьбили інші майстрі, а не ті, що робили церкву. Майстрів, що будують із дерева церкву або хату, у нас на селах так і звуть майстрами без усяких додатків. Їхні струменти це - пила, сокира, долото, струг і гибель. Делікатніші роботи виконували столярі. А ті майстри, що робили іконостаси, в усіх наших церковних записах звалися "сніцарями". Це слово німецьке: сніцер-різьбар. Воно показує, що вчителями тих майстрів іконостасних були німці.

Це різьбарство вже не можна назвати народнім, навпаки - воно дуже школене. У нас існували малярські і сніцарські цехи, що мали устрій цілком на зразок західньо-европейських цехів. До цих цехів приймали тільки дуже добре вишколених майстрів. Ми знаємо, що існували у нас братства різних цехів. Так, напр., мені пощастило знайти запис на Євангелії в церкві м. Брусилова Радомиського повіту на Київщині про те, що цю Євангелію куплено у Львові за гроші братства цехів: ковальського, кравецького й шевського та що за неї заплачено 50 битих талерів.

І справді, наші старі іконостаси це такі гарні й такі великі та так досконало зроблені як з боку різьбарського-сніцарського, так і з боку малярського, що їх просто треба називати шедеврами дуже вишколеного різьбарства й малярства. Один такий іконостас потрібував для свого виконання не менш як три роки, як про це свідчать збережені записи деяких церков, при праці над ними не менш як 2-3 майстрів. Коли ми візьмемо на увагу, що в XVIII ст. у нас такі іконостаси роблено не менш як у 5-ти губерніях, та що в одній тільки Київській губернії за цей час, тобто за 100 років, побудовано не менш як 2500 іконостасів, то на один рік припадає 25 іконостасів. А що кожний із них треба робити в середньому 3 роки, то значить одночасно щороку в одній тільки Київській губернії було в роботі 75 іконостасів, а в усіх п'ятьох губерніях, тобто на території цілої Великої України, щорічно мусіло робитися не меньш як 300 іконостасів. Як видко, не менш мусіло бути і груп сніцарських та малярських. Це одне показує вже ступінь мистецької культури в Україні XVII та XVIII століття. Ці числа я подав приблизно, хоч трохи точніші дані тепер зібрати не можна, бо документи понищено в останніх роках водночас із церквами.

Українські іконостаси. Цілий іконостас робили з ліпсо[illegible] довго сушеного /до 30 років/ дерева. Він цілий був різьблений наскрізь; складався з 5 - 6, навіть 7 поверхів. Ікони в іконостасі здебільшого мальовані, але в різьблених ажурових рамцях, а рідше були скульптурні, різьблені, часом навіть в натуральну людську величину. Ікони /образи/ були відділені між собою різьбленими колонками. В різьбі цих колонок головну ролю як орнамент відогравала виноградна лоза, незвичайно гарно, мистецьки вирізьблена з її стеблом, листками, самим виноградом. Сама колона була закінчена вгорі коринтською капітелею /головною/. Послідовність

ряд ікон /образів/ була така: перший поверх, т.зв. намісні ікони, над ними ряд празникових /святочних образів /для головних свят, над ними ряд апостолів, далі ряд пророків, над ними ряд мучеників, та інших святих і над усім цим хрест, або хрест із скульптурним розп'яттям, перед яким стоять скульптурні постаті Богородиці, апостола Івана Богослова, Марії Магдалини та янголів у жмурках.

Часом це один ряд образів, звичайно маленьких, ішов під намісними образами в самім низу.

Звичайно іконостас був золочений, особливо колонки, або розмальований відповідними барвами.

Всеж таки і при всіх чужих впливах іконостас завжди зберігав свій ритмічний зв'язок із основною формою церковної споруди - і в цілому, і в деталях, а навіть іноді в груповій композиції святих, напр., у композиції, відомій під назвою Деісус.

Особливої пишности, краси й імпозантности та одночасно якоїсь невисловної інтимности, просякання до серця набув іконостас у так званому бароковому періоді. Барокове мистецтво на українському грунті втратило свою італійську холоднуватість, що була властивою дуже величавій, імпозантній бароковій архітектурі італійській, а натомість набула української теплости, сердечности й казковости та особливо чарівної евхаристичної символічности, спеціально підкресленої тою значною ролею, яку в оздобі іконостаса грала тоді виноградна лоза. Як символ, виноградна лоза відогравала ролю і в Італії, і то досить рано: напр., ми її бачимо в оздобах північного фасаду церкви св. Марка в Венеції, частіше її можна знайти і в церквах Верони та інших міст північної Італії, т.зв. Ломбардії. Але ніде у світі виноградна лоза, як символ Христової віри, не набула такого значіння в орнаментиці, як на барокових іконостасах українських церков.[1] Це найпростіше пояснюється тим, що ця символіка в нас грала велику національну ролю. Виноградна лоза символізувала не тільки науку Христової віри, але також і причастя під обома виглядами - тіла й крови Христової. Отже виноградна лоза в оздобі іконостаса повинна була нагадувати українцеві, що він грецької віри, а не римокатолик, або інакше, як і тепер, що він українець, а не поляк.

Додо мальованих образів, то вони також були дуже часто високої вартости, взагалі завжди добрі...

Я не маю тут змоги спинитись над мурованими церквами. Скажу тільки, що в ХУІІ та ХУІІІ віці цілком свідомо в нас мурували ті церкви на зразок деревляних, стараючись укр. церковний стиль перенести з дерева на мур і повадати так ілюзію високости. Такі напр., були: церква Феодосія на Печерську в Києві, південне крило Михайлівського манастиря в Києві, зруйнованого цілковито і знесеного незадовго перед останньою світовою війною; так само була зруйнована мурована церква св. Михайла в Переяславі, манастир у Корсуні й дуже багато інших. Все те тепер зруйноване. Останню звістку я одержав, що напр. у Лисаветі на Херсонщині в 1937-38 рр. були всі девять церков розібрані, при чім дві останні були для шкідливости, висаджені в повітря динамітом.

1/ Див. Щербаківський, Українське мистецтво, т.1.1913.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

ПРОГРАМА

НАВЧАННЯ РЕЛІГІЇ В НИЖЧИХ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛАХ /Стверджена на Нараді Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви в Мюнхені 12.XI.1945 р./

Рік підготовчий і перший.

Законовчитель знайомить дітей з розумінням Бога. Бог Дух. Невидимий, Неосяжний, Всюдусущий і т.д. Творець всього світу і всього в світі, Творець і наш, а тому всі люди є діти Бога. Він дає нам життя і все до життя, родить хліб і всяку їжу, все для одежі і житла. Тому ми, як діти Бога, любимо Отця Нашого Небесного, просимо в Нього всього, що нам треба, дякуємо за те, що він нам дає і прославляємо Його за Його милости. Отже оті прохання, подяка й прославління називаються м о л и т в о ю. Молитися значить розмовляти з Богом. Хто любить Бога, той довго з Ним розмовляє, як з найріднішим татом розмовляє дитина.

Бог любить людей і послав до них Сина Свого Господа Ісуса Христа, щоб спас їх, бо люди гріхами прогнівили Бога і були засуджені на смерть вічну всі. Син Божий Ісус Христос узяв на себе вину всього світу і за наші гріхи був розп'ятий на хресті, вмер, був похований і воскрес на третій день, потім вознісся на небо і знову царствує з Отцем, і нас усіх кличе до Себе, і хто любить Його й слухає, тим Він усім допомагає, а після смерті оселяє коло Себе в раю. Він послав Духа Святого від Отця на землю, щоб Дух Святий оживляв наші душі і направляв наше життя на добрий шлях. Отже Бог на світі лише один, другого немає. Але Він виявляє себе в трьох лицях /Особах/ Отець, Син і Св. Дух. Син вічно народжується від Отця, а Дух Святий вічно сходить від Отця. Тому все, що ми робимо доброго, то робимо: "В імя Отця і Сина і Святого Духа". Бо Бог є Тройця Одноістотна і Неподільна.

Про Богоматір. Син Божий Ісус Христос зійшов з небес на землю, непомітно, як Дух, оселився в Діву Марію, народився від неї як дитятко і виростав між людьми, як і всі ми. А потім учив людей, умер за них і спас усіх від вічної смерти. Тому Св. Діва Марія є Богомати. Вона найближча до Бога і молиться за всіх нас. Тому ми молимось до Неї, щоб Вона молилася перед Господом за нас.

Про Ангелів. Раніше ніж настав світ, Господь створив Ангелів. Ангели - духи невидимі, так як наша думка. Вони служать Богові і сповідають нам Його волю. Бог кожному з людей дає Ангела Охоронителя, щоб охороняв їх. І ви, дітки, кожний маєте свого Ангела Охоронителя, який даний вам при святому хрещенні. Ангел Охоронитель допомагає вам у всьому доброму, радується з вами і молиться за вас перед Богом, а коли ви робите недобре, лінуєтеся, лаєтеся, кривдите, обіжаєте кого, говорите неправду, то Ангел Охоронитель відходить від вас і плаче; тоді лукавий дух мучить вас і направляє на все лихе. Отже моліться своєму Ангелові Охоронителю і не робіть нічого поганого, щоб він завжди був біля вас.

Про Святих. Всі люди, які моляться Богові, живуть поправді, роблять людям добро, тих Господь прославляє і після смерти оселяє коло Себе в раю. Такі люди є Святі і вони також, як і Богоматір і Ангели, моляться за нас Богові і допомагають у всьому нам. Ви й самі з їх багатьох знаєте, як св.апостоли, св.Миколай, Юрій Побідоносець, Пантелеймон, муч.: Варвара, Віра, Надія, Любов і т.д. Тому треба і до них молитися і просити, щоб вони молилися за нас перед Богом.

Ці розмови треба поділити на кілька лекційних годин і розмову вести з дітьми сердечно, викликаючи й їх на розмову.

Побіч і в час розмов треба давати дітям коротенькі молитви. До Бога, Святої Тройці, Сина Божого, Св.Духа /коротко/, напр.: "Душе Святий, помилуй нас" "Царю Небесний." Пізніше: Молитва до Богоматері: "Пресвятая Богородице, спаси нас". Молитва до Ангела Охоронителя: "Святий Ангеле Охоронителю, охороняй мене!". До Святих: "Святий угоднику Божий /імя/ молися за мене." і т.д.

Далі молитви: Святий Боже...., Пресвята Тройце, помилуй нас. Слава і нині...Отче наш... Господи Ісусе Христе, Сину Божий за молитви Пречистої Твоєї Матері і всіх святих помилуй мене. Богородице Діво, радуйся... Достойно є... Короткі молитви Ангелу Охоронителю і Святим.

Короткі відомості про Церкву і необхідність ходити на служби Божі. Св.образи.

Короткі відомості про походження світу. Гріхопадіння людей і обітування Спасителя. Всесвітній потоп. Здорові /без імен/. Народження Христа. Христос дитятко. Христос у Єрусалимськім храмі хлопчиком. Хрещення Господнє. Навчання людей. Страждання. Смерть і воскресіння.

Р і к 2. Повторення молитов. Історія Старого Заповіту. Створення світу по днях / дні не такі, як наші/. З наказу Божого земля вирощує рослини, а вода породжує рибу, птахів і гадів. Земля порожує тварини. А людину Сам Бог творить із землі і Сам вдихає їй душу розумну, вільну і безсмертну, яка є образом і подобою Божою. Створення Адама і Єви; їхнє життя в раї. Де взявся сатана і злі духи. Спокуса в раю і гріхопадіння. Обітниця Спасителя. Вигнання з раю. Перші діти Адама й Єви. Каїн, Авель, Сіф. Потоп. Діти Ноя. Стовпотворіння. Авраам; принесення в жертву Ісаака. Патріярх Яків і його діти. Іосиф. Переселення до Єгипту. Життя в

Єгипті. Мойсей.Казні. Пасха. Вихід з Єгипту. Перехід через море. Закон на Синаї.Скінія. Царі: Саул,Давид /Псалтир Давида/,Соломон.Храм Соломонів. Поділ на 2 царства - Іудейське та Ізраїльське. Пророки: Ілія,Єлисей,Іона,Ісаія /про страждання Христа/,Даніїл - /70 сідмин/. Загибіль царств Ізраїльського і Іудейського. Зруйнування храма. Полон Вавилонський. Три отроки. Повернення з полону. Відбудова храму. Муч. Маккавеї.

Рік 3. Повторення коротко пройденого в 2 кл. Новий Заповіт. Народження Богоматері. Вхід до храму. Життя при храмі. Благовіщення. Народження Івана Предтечі. Життя його в пустині. Народження Христа Спасителя; наіменування Ісус,Стрітення Господнє, Волхви, Втеча до Єгипту. Повернення і життя в Назареті. Отрок Ісус у храмі. Предтеча в пустині Проповідь Івана Хрестителя і хрещення людей. Свідчення його про Ісуса Христа. Хрещення Господнє. Христос у пустині.Перші ученики. Проповідь Христа Спасителя: Нагорна Проповідь і Заповіді Блаженства. Перше чудо. Воскрешеніє сина Наінської вдови. Воскрешення дочки Іаіра. Преображення Господнє. Воскрешення доньки Хананеянки. Насичення п'ятьма хлібами 5000 чоловік. Ходіння Христа по воді. Заспокоєння бурі на озері. Воскрешення Лазаря. Вхід в Єрусалим. Іуда предатель. Тайна Вечеря і Тайна Євхаристія. Суд над Христом. Розпяття. Смерть і Похорон. Воскресення Христове. Вознесення на небо. Зшестя Св.Духа на Апостолів. Проповідь Апостолів.Євангелія /до то є?/,хто написав. Про Богослуження Православної Церкви. Храм. Вівтар. Престол. Жертівник. Іконостас. Царські врата /двері/ Катапетасма. Ікони. Святі сосуди.Чаша,дискос,звіздиця,покрівці,кадило,кропило, хрест. Богослужбовий одяг: стихар,поручі,епітрахіль,риза і др. Літургія.Проскомідія. Літургія оглашенних. Літургія вірних.

З катехизису. 10 заповідів /на пам'ять,з коротким поясненням. Про молитву. Молитви "Царю Небесний./Отче наш, з поділом на прохання. "Вірую" по членах.Свята і пости.

Рік 4-й Повторення Старого Заповіту в ширшому обсязі. Ознайомлення,що таке Святе Письмо Старого Заповіту. Допотопні патріярхи: Єнох,,Мафусаїл,,Ной. Діти Ноя. Явління Бога Аврааму. Жертва Ісаака. Ісав і Яків. Таємні сходи до небес. Діти Якова.Історія Іосифа . Переселення до Єгипту і тяжке життя в Єгипті. Народження Мойсея і виховання у дворі Фараона. Втеча до Мадіаму. Явління куща, що горів і не згорав. Казні Єгипта . Пасхальний агнець. Вихід з Єгипту. Перехід через Червоне море. Пісня Ізраїльтян. Синайський закон. Таблиці Закону. Золоте теля. [illegible] вода Мерри. Вода з каменя. Манна. Мідна Гадюка. Корей,Дафан і Авірон. Жезл Ааронів. Сорок літ у пустині. Смерть Мойсея.Ісус Навин. Земля обіцяна. Перехід через Іордан. Взяття Ієрихону. Розподіл обіцяної землі. Судді. Самуїл. Царь Саул.Давид. Перемога над Голіафом. Обрання Давида на царство. Ієрусалим Нова Скінія.Псалтирь. Готування до будівлі храма.Соломон Мудрий. Писання. Будівля храму. Ровоам і розділення царства.

..., Пророки: Ілія, Єлисей, Ісаія, Іона, Єремія, Ієзекіїль, Даніил. Три юнаки в Вавилоні. Даніил у рові з левами. 70 сідмиць. Повернення з Вавилону і будування Нового Храму. Маккові мученики.

Богослуження. Порядок вечерні, утрені і часів; їх значіння у відношенні до літургії. Літургія св. Йоана Золотоустого.

Катехізіс. Віра, Надія, Любов. Символ віри по членах з поясненням. Молитва - Отче наш по проханням з поясненням. Заповіді: 2 головніші і 10 заповідів. Сім таїнств /коротенько/.

5 р і к. Новий Заповіт. Ознайомлення з Євангельською історією. Євангелисти. Історія Ісуса Христа за порядком Євангелії, глава 5,6,7. І все від Матфея. Богослуження. Літургія Василія Великого /в порівнянні з літургією Йоана Золотоустого; коли правиться/. Літургія Ранішня Освячених Дарів. Служби Святим. Служби Великого Посту. Служби Пасхи.

Історія Церкви. Зшестя Святого Духа на Апостолів. Проповідь Апостолів. Ув'язнення Апостола Петра. Архидиякон Стефан. Навернення Савла. Апостол Павел, його писання і смерть. Апостол Петр, його писання і смерть. Апостол Іоан Богослов, його писання. Апостол Андрій Первозванний і інші Апостоли. Проповідь Богоматері. Афон. Успіння. Слова Богоматері на цілому світі.

Катехізіс. Заповіді блаженства з поясненням. Таїнства докладніше. Основні відомості з історії Української Православної Церкви. Християнство на Україні-Русі до князя Володимира. Хрещення Київлян за князя Володимира Великого. Ширення християнства в Київській державі. Вплив його на культуру народу. Монастирі. Значіння Православної Церкви в житті українського народу в Литовсько-Польській державі. Братства. Берестейська унія 1596 р. Відновлення православної ієрархії. Митрополит Петро Могила. Доля Православної церкви під Польщею XVII-XVIII в. Українська Церква у підпорядкуванні Московській Патріярхії і Російській Церкві від 1686 року.

ОБЖНИК ч.3

Церковного Управління УАПЦеркви в Баварії.

Церковне Управління просить о.о. настоятелів негайно надіслати до Церковного Управління поштові адреси настоятелів парафій, парафіяльних рад та парафіяльних канцелярій для уможливлення листування з організацією пошти.

Церковне Управління.

Адреса Церковного Управління:

München. Dachauerstr. 9
Kirchenverwaltung.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

Церковного Управління УАПЦ в Баварії.

З розпорядження Його Високопреосвященства, Високопреосвященого Архиєпископа Михаїла, Церковне Управління при Архиєпископові повідомляє духовенство і вірних УАПЦеркви, що за порушення канонів Православної Церкви, яке виявилося в непокиванні Владики Митрополита Полікарпа і правлячого Єпископа УАПЦ в Баварії за Богослуженням 2-го цього грудня в парафії УАПЦ в Карсфельді, прот. Петро Касьянчук заборонений Його Високопреосвященством в священослуженні.

Церковне Управління
при Архиєпископові УАПЦ в Баварії.

З Ц Е Р К О В Н О Г О Ж И Т Т Я УАПЦ

АРХИПАСТИРСЬКА ОПІКА НАД ПАСТВОЮ УАПЦ В НІМЕЧЧИНІ.

Як ми вже повідомляли /ч.3 "Ц.В"/, в цілій Англійській окупаційній зоні Архипастирська опіка вірними УАПЦ спочиває в руках Владики Митрополита Полікарпа.

В Американській окупаційній зоні, згідно з постановою Наради Єпископів в Мюнхені і з благословення Митрополита Полікарпа, Єпископське Управління Церковним життям православних українців в таборах і поза таборами організовано відповідно трьом провінціям цієї зони, а саме:

1/ в Баварії , згідно з попереднім рішенням /Нарада Єпископів в Бад-Кісінгені в липні цього року/ керує Церковним життям УАПЦ Архиєпископ Михаїл, з огляду на більший обшар цієї провінції, в північній Баварії Архиєпископську опіку над вірними УАПЦ поділять також Єпископи Володимир і Вячеслав.

2/ В провінції Великий Гессен, з долученням Ашафенбургу /з Баварії/, який близько до тої провінції прилягає, керує Церковним життям УАПЦ Єпископ Мстислав.

3/ В провінції Вюртемберг-Баден церковним життям УАПЦ керує Єпископ Платон.

В міру можливостей і потреб названі Владики опікуються вірними УАПЦеркви і в сусідних з визначеними для них теренами праці областях поза Англійською і Американською окупаційними зонами.

УАПЦерква в АНГЛІЙСЬКІЙ ЗОНІ. Як нас інформують, число парафій УАПЦ в Англійській окупаційній зоні збільшилось до 20 парафій, що мають до 5 тисяч душ, а є й такі, що мають 100 і навіть 50 душ вірних. Побудовано в цій зоні українцями і освячено дві церкви з банями, умудряються побожні ревнителі добувати також дзвони церковні. Відчувається недостаток священиків.

УАПЦерква в провінції Вюртемберг - Баден.

В другій половині листопаду ц.р. прибув до провінції Вюртемберг, як до приділеного йому терену праці, Єпископ Платон.

Після авдієнції у Губернатора провінції і оформлення правного свого положення, як єпископа УАПЦ. в названій провінції, Владика Платон обїздив табори і міста перебування українців. На свято Архангела Михаїла 21.XI. Владика Платон правив службу Божу в Ульмі; 24.XI.-25.XI в Штутгарті /табор Функен-Касарні/, 2.XII. - в Геппінгені; на Введення Пресвятої Богородиці - 4.XII - в Новому Ульмі. Вірні скрізь радісно вітають свого Владику. В Штутгарті /табор Функен-Касарні/ урочисте приняття для Владики організовано було представниками УНРРА. З приїздом єпископа Платона розпочалась організація церковно-релігійного життя православних українців, перебуваючих в провінції Вюртемберг-Баден.

В Баварії відкрито нові парафії УАПЦ. в Лянґуті і в Пфаркірхені.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗАЛЬЦБУРЗІ.

У місті Зальцбурзі та його околицях, де кількість замешкалих по таборах чи в приватних кватирах українців досягає 6000, налагодилося культурне життя. Регулярно працює українська гімназія, що має всі кляси, кілька народних шкіл, жваво йде навчання на курсах англійської мови, на шоферських курсах то до.

На загальних сходинах українського вчительства засновано учительську громаду, що своїм завданням поставила зорганізувати українських учителів в американській зоні Австрії та вести культурно-освітню і виховну роботу серед українського населення.

Зальцбурзький український щоденник "Останні новини" та тижневик "Нові дні", здобули загальний авторитет.

Хорова капела налічує 70 співаків. Дані нею концерти української народньої пісні викликали велике зацікавлення не лише українського населення, а і американських вояків, які також охоче відвідують виступи капелі.

Місцевий Український Національний Театр поставив ряд історичних п'єс, серед них "Наталку Полтавку" Котляревського та "Назара Стодолю" Шевченка.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ.

ЗЦД.18 ФРАНКФУРТ 3.грудня.

ЦЕНТРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ВСІХ ОКУПАЦІЙНИХ ЗОН НІМЕЧЧИНИ.

Останнє місячне звідомлення ген.Айзенговера, що обіймає час від 1.до 31.жовтня стверджує ясно й недвозначно, що один із програмових пунктів американської політики в Німеччині є створення одного центрального правління для всіх окупаційних зон, яке в майбутньому має стати передумовою для створення союзного німецького уряду. Створення такого центрального правління було передбачене ще Потсдамською Конференцією.

Контрольна Рада предложила два законопроєкти: закон про центральне управління та закон про об'єднаний союз професійних спілок для всіх чотирьох зон до ухвали. Одначе через спротив

французьких представників схвала цих законів зупинилася на мертвому пункті. В перших днях листопада позначилися деякі кроки у напрямі створення певних центральних органів правління.

ЗДЦ 18

ВИСЛІДИ ВИБОРІВ ДО АВСТРІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ. В останніх виборах до австрійського парляменту австрійська народня партія одержала 1 587 474 голоси, соціялдемократи - 1 428 449 голосів, комуністи - 174 187 голосів. Місто Відень має в парляменті 100 представників. Із них австрійська народня партія має 35 послів, соціялдемократи - 59, комуністи - 6. Всі інші області Австрії, себто: Нідеростеррайх, Оберостеррайх, Зальцбург, Тіроль, Форарльберг, Стаєрмарк, Кернтен і Бурґенлянд разом мають 308 представників. Із них австрійська народня партія має 178 послів, соціялдемократи - 120 послів, комуністи - 9 послів, демократи - 1 посла. Все це дає 408 послів нового австрійського парляменту.

ЗДЦ 18 ВІДЕНЬ 2.грудня.

В АВСТРІЇ НІМЕЦЬКА РАЙХСМАРКА ВІДКЛИКАНА. За дозволом окупаційних властей від 1.грудня ц.р. у всій Австрії введений знову шілінґ, як платничий засіб. Цим переведене відділення австрійської валюти від німецької. Від 21 грудня шілінґ буде творити єдину одностайну валюту Австрії. Від цього дня всі платничі зобов'язання в райхс-марках треба виконувати в шілінґах, при цьому 1 райхс-марка рівняється 1 шілінґові. Банкноти, починаючи з 10 - маркових угору, як також аліянтські військові шілінґові банкноти підлягають стягненню та заміні на нові шілінґові банкноти. Всі інші банкноти та монети залишаються ще тимчасово в обігу.

ЗДЦ.18 ВАШІНҐТОН 2.грудня.

ПРОЩАННЯ ГЕН.АЙЗЕНГОВЕРА. Ген. Айзенговера, який з причини іменування його шефом генерального штабу американської армії до Німеччини вже не поверне, попрощала делегація американського війська з Німеччини.

ЗДЦ 18 ФРАНКФУРТ 3.грудня.

ПОЛЯКИ ПОВЕРТАЮТЬ ДОДОМУ. Кругло 10 000 поляків зійде в часі від 1.до 15. грудня ц.р. додому. Для поворотного транспорту військове правління ставить до диспозиції потяги. Від 4.листопада повернуло додому 141 399 поляків. В американській зоні знаходиться ще 169 000 поляків.

НЦ 15. ВАШІНҐТОН.

КОШТИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. За напів урядовою оцінкою кошти озброєння і воєнного матеріялу другої світової війни виносять 1 більон 154 мільярди долярів. Видатки Сполучених Штатів Америки обчисляються на 317 мільярдів долярів, Росії - на 192 мільярди і Великобританії - на 120 мільярдів долярів.

. - . - . - . - . - .

149
10 I 46

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

ДВОТИЖНЕВИК.

ДЛЯ

ДУХОВЕНСТВА Й ВІРНИХ

УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

В БАВАРІЇ.

1946

5

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ УАПЦ

МЮНХЕН.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

№ 3. Понеділок, 7 січня 1946 року. Рік II.

З М І С Т

1. Митрополит Полікарп: Архиепископське Різдвяне Послання. . . . . Ст. 1.
2. Архиепископ Михаїл: Слово на день Різдва Христового. . . . . " 3
3. Ів.Р-н: Різдво Христове і родина. . . . . " 6
4. Т.Шевченко: На Різдво. . . . . " 7
5. В.Г-ко: Назад до Христа. . . . . " 8
6. Ортодокс: За церковну дисципліну. . . . . " 10
7. Проф.О.Щер-кий: Памяті О.А.Кошиця. . . . . " 13
8. - ський: Ніч проти Різдва. . . . . " 15
9. Колядка: Днесь поюще. . . . . " 18
10. ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.
а/ Статут Парафіяльних Братств і Сестрицтв -ревнителів православної віри при парафіях УАПЦеркви. . . . . " 19
б/ Обіжник ч. 4 Церковного Управління УАПЦеркви в Баварії. . . . . " 20
в/ Оголошення Церковного Управління УАПЦ в Еслінгені. . . . . " 21
11. З церковного життя УАПЦеркви . . . . . " 22
12. З церковного життя на Україні. . . . . " 23
13. З'їзд Українського Жіноцтва. . . . . " 23

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

6. січня. Неділя 28-а, Св.Отців, перед Різдвом Христовим. Навечір'я Різдва Христового. Свят-вечір. Прпмц.Євгенії, мц. Клавдії. Голос 3. Утр.Єв.Лк. XIV, 36-53. Літ.Св.Іоан.Золотоуст./без вечірні/. Ап.Євр. XI, 9-10, 17-23, 32-40, Єв.Матф.I, 1-25. Велика вечірня: Ап.Галат III, 15-22; Єв.Матф. XIII, 31-36.

7. Січня. Понеділок. Різдво Христове. Велике Повечір'я. Утр. Єв.Матф. I, 18-25. Літ.Василія Великого. Ап. Гал.IV, 4-7; Єв.Матф.II, 1-12.

8. Січня. Вівторок. Собор Пресвятої Богородиці Св.Прав.Йосифа Обручника, Царя Давида і Іакова, брата Господнього. Літ.Ап.Євр.II, 11-18; Єв.Матф.II, 13-23.

13 Січня. Неділя 29-а. Пр. Меланії Римлянки. Гол.4 Утр. Єв. Іоан XX, 1-10. Літ. Ап.2 Тим.IV, 5-8. Єв. Мрк. I, 1-8.

14 Січня. Понеділок. Новий рік. Обрізання Господнє. Св. Василія Великого. Утр. Єв. Іоан. X, 9-16. Літургія Василія Великого. Ап. Колос. II, 8-12 і Євр. VII, 26-28; VIII, 1-5. Єв. Лк. II, 20-21; 40-52, і Лк. VI, 17-23. Молебен Новорічний: Ап. I Тим. II, 1-7; Єв. Лк. IV, 16-22.

18 Січня. П'ятниця. Навечір'я Богоявлення. Піст. Св. Мчч. Феопемта і Феони. Царські години. Літ. Василія Великого /почин. Вечірнею/. Ап. I Кор. IX, 12-27 Єв. Лк. III, 1-18. Велике Освячення води в церкві: Ап. I Кор. X, 1-4. Єв. Мрк. I, 9-11.

19 Січня. Субота. Богоявлення Господнє. Велике Повечер'я. Утр. Єв. Мрк. I, 9-11. Літ. Іоанна Золотоуст. Ап. Тіт. II, 11-14; III, 4-7. Єв. Матф. III, 13-17. Велике Освячення води /як у Навечер'я Богоявлення/.

20 Січня. Неділя. 30-а. Собор Св. Іоанна Хрестителя. Гол. 5. Утр. Єв. Іоан. XX, 11-18. Літ: Ап. Єфес. IV, 7-13; Діян. XIX, 1-8; Єв. Матф. IV, 12-17 і Іоан. I, 29-34.

27 Січня. Неділя 31-а. Прп. Отців, у Синаї й Раїфі вбитих. Св. Рівноап. Ніни, Просвіт. Грузії. Гол. 6. Утр. Єв. Іоан. XX, 19-31. Літ. Ап. 1 Тим. I, 15-17; Єв. Лк. XVIII, 35-43.

= = = = = = = = = = = = = = =

+

З Ласки Божої

Ст. Михаїл Архиєпископ Баварський та Мюнхенський.

Мою любу в Христі Господа паству вітаю з Величним Днем Народження Христового та Новим Роком.

Молю Милосердного Господа послати всім вам душевний мир, що його приніс на землю Народжений Син Божий, та святу радість.

Хоч і на чужині ми, але з нами той же Бог, що був і на Україні. Тому хоч тілом ми на чужині, але духом нашим ми завжди вдома, бо з нами Бог. Тому не сумуймо. Вітайте один одного вітанням святим. І нехай не буде суму коло столів ваших. А Милостивий Господь знає, як спасати, а тому все наверне так, як краще для нас.

Йому слава навіки.

= = = = = = = = = = = = = =

АРХИПАСТИРСЬКЕ РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ.

Смиренний Полікарп,

з ласки Божої Митрополит, Голова Собору єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, до Преосвященних Архипастирів, Всечесного Духовенства, Преподобного чернецтва і до всіх боголюбивих вірних.

Улюблені во Христі

брати і діти!

Господь Бог, у великому милосерді Своєму, сподобив нас, після страшної, майже шостирічної, світової війни, жертвою якої впали мільйони людей, дожити до великого свята Різдва Христового в обставинах мирного часу, коли на грішній землі нема вже воєнних дій, коли ангельській пісні при народженні Предвічного - "Слава на небі Богові, і на землі спокій.../Лук.II,13-14/ не суперечить вже жах війни на землі, як було на Різдвяні свята в минулих шости роках.

Св.Церква наша повсякчасно молиться "за спокій усього світу", молиться за Божественою літургією за правлячу владу і христолюбиве військо в словах: "Дай їм, Господи, мирно правити, щоб і ми за їх спокоєм тихе і супокійне життя опровадили у всякій побожності та чесностах". Таку, як бачимо, величезну вартість для розквіту Христової Церкви і християнського життя має, згідно з наукою Св.Церкви / 1 Тим.II, 1-2/, мир на землі.

Але ж не досить зовнішнього миру, супокою, як запереспання війни. Ангели, славословлячи Народжене Дитя - Спасителя роду людського, вітали не тільки "спокій на землі", але й "між людьми благовоління" /Лук.II,14/. Це є те преображення внутрішнє, яке утворює християнські, братські відносини між окремими людьми і народами та запевнює самий спокій на землі, приводить до уникнення збройної боротьби між державами і народами.

Отже, за цим "між людьми благоволіннням" як же сумує душа наша і в сей час! Як море після страшної бурі не може відразу заспокоїтися, так розбурхане світовою війною життєве море наше, - Бог відає, - коли прийде в свої береги, в міру зросту "благовоління між людьми", оскудіння яко-

го так відчув і відчуває далі світ.

І ми перші одними є з тих, ~~що оскудіння~~ правди й милосердя на землі відчувають зараз найбільше. Відчуємо ми це особливо в час Різдвяних Свят, коли зберемося по вбогих наших церковках на ~~чужині зустрінути~~ і прославити Христа Рожденого, коли засядемо у Свят-Вечір за скромну Св. вечерю, заспіваємо колядок та згадаємо покинуті у рідному краю, розлучені родини і тих дорогих близьких, що вже навіки відійшли від нас, особливо ж як жертви жахливої війни... А чимало буде й таких, що не матимуть ні церковного Різдвяного Богослуження, ні традиційної Святої Вечері...

Та "нехай не тривожиться серце ваше" /Іоан. XIУ, 1/. Вбогі наші храми по таборах, в бараках, в напівзруйнованих будинках нехай нагадають нам печеру Вифлеємську і ясла, в яких народився Христос наш Спаситель. В цих храмах, з великою любовію і щиримсерцем, при скудості засобів, оборудованих, поклонімось Народженому від Пресвятої Діви Марії Христу з таким же теплим почуттям, з яким у вертепі поклонились Йому бідні пастухи, що не мали скарбів і дарів, які східні мудреці принесли /Матф. II, 11/.

Від нас же і для нас самих найбільшим даром Народженому Спасителеві н е х а й б у д е з р о с т а н н я н а й п е р ш е п о м і ж н а с с а м и х т о г о х р и с т и я н с ь к о г о "б л а г о в о л і н н я", в і д о с к у д і н н я я к о г о п о м і ж в с і м и л ю д ь м и м и т е п е р т е р п и м о. Сказано у св. Апостола Павла: "Ввесь закон міститься в однім слові, а саме: люби ближнього твойого, як самого себе /Лев. 19, 18/. Коли ж ви гризете і заїдаєте один одного, то стережіться, щоб ви один одного не знищили"./Гал. У, 14-15/. Сказано це до всіх людей. А як же діюча правда цих слів в історичному житті окремих народів! Правду цих слів апостольських засвідчила не раз історія і нашого українського народу...

Про братерську любов, про взаємну пошану і допомогу, про повагу до авторитету, про прощення обид, про дружество і згоду мусимо тепер найсильніше дбати ми, розсіяні поміж іншими народами, та ще й між собою, на превеликий жаль, поділені долею історії релігійно.

Тому, вітаючи Архипастирів, пастирів і всю улюблену мою паству з цьогорічним Святом Народження Бога Слова та з Новоліттям, бажаю вам, дорогі брати і діти, -і молю про це Господа, - щ о б з р о с л и і с к р і п л я л и с я м и в "б л а г о в о л і н н і" п о м і ж в с і м а н а м и, і за словами Св. Апостола "благаю вас іменем Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було між вами розділення, а щоб ви були утверджені в одному розумінні й в одній мислі"./1 Кор I, 10/ Амінь.

Року Божого 1945 Грудня 25 дня.

Архиепископ МИХАЇЛ

С Л О В О

НА ДЕНЬ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

"Як прийшла повнота часу, Бог послав Свого Сина, що родився від жони і був під законом, щоб викупити підзаконних, щоб ми прийняли всиновлення.

А що ви сини, послав Бог у серця ваші Духа Сина Свого, що кличе: Авва, Отче!"/Галат. IV, 4-6/.

Так пояснює нам величну Божу ласку Св. Ап. Павел, що сталася в цей Великий день.

Бог спочатку створив людей, як менших синів Своїх, бо перші сини Божі то є св. Ангели /Іова 39,7/ а другі сини Божі то люди./Бит 6,2/.

Всіх тварин по слову Божому вивели вода й земля, а людей створив Бог сам по образу Свойому й подобі і від Себе Самого вдихнув у них душу /дух/ розуму, вільну й безсмертну /Бит. I,26-27;2,7/; створив же їх не для страждань, а для вічної радости. "Умалив їх мало чим від Ангелів і [illegible] тоду підкорив під владу їх Бут I,26-28,Пс.8/. Д[illegible] поживу плоди Дерева життя, Бут.2,9/, щоб вони завжди [illegible] сновлялися й ніколи не вмирали, щоб пізнавали Бога через творіння Його /Буття 2,19/, раділи й блаженствували разом з Ним. І таким було їхнє життя в раю. Але сатана, цей бувший ангел, що не зберіг гідности своєї і залишив свою небесну оселю /Іуди I,6/, позаздрив їм і втягнув їх у пагубу гордощів та противлення й зневаги до Бога, непокори й недобрих побажань і цим осквернив не тільки їх самих, але всю природу ушкодив, так що вона наповнилася злом, наче гірким отруйним димом /Бит.3.18/, природа вийшла з покори людині, а звірі, які були друзі їй, тепер стали ворогами, і саме повітря стало шкодити їй. Земля, замісць хліба, стала виростувати колючки, і поживу собі тепер люди мусять добувати в поті лиця свого. /- 3,19/. Тоді насправді пізнали люди що то є добро і що зло, як добре коритися Богові, і як зле удалятися від Нього Тоді Господь обітував їм Спасителя, /-3,15/ навчив їх приносити жертви, із шкіри тварин зшив їм одяг. І сказав Бог: "Ось тепер Адам знає добро й зло". А щоб він часом не вкусив плодів від Дерева життя й жив вічно, Господь випровадив його і Єву з раю. І поставив херувима на вході, щоб вони не вернулися до Дерева життя./ - 3,24/. Так почалися людські страждання на землі, і так ними опанувала смерть.

І ось, бувши позбавлені Благодаті Божої, люди швидко під-

пали великому впливові сатани. Уже перший син Адамів Каїн озлобляється проти брата свого Авеля і вбиває його. Люди розселяються по землі і швидко забувають Бога. Замість Бога вони починають служити ідолам і своїм пристрастям,розпуста роз'їдає їх до краю,так що в них нічого не залишається духовного,а всі бажання лише тілесні,як у тварин.Тоді Господь прорік: "Не може Дух Мій бути з цими людьми,бо вони лише тіло./Бут.6,2/І знищив їх Господь потопом,крім родини Ноя.Але й після потопу сатана знайшов доступ до людей і знову почалося між ними те ж саме, що й до потопу,хоч і в меншій мірі. Тоді Господь обирає Авраама,щоб у нащадках його зберегти чистоту віри в Бога і в майбутнього Спасителя. Повторює йому обітування,а дальшим нащадкам його через Мойсея дає Закон істинного Богорозуміння і Богослужіння і багато-багато разів повторяв їм через пророків своє обітування про Спасителя.

Між тим життя людське було дуже тяжким,бо сваволя сильних не мала границь; а пристрасті їх готові були всіх принести собі в жертву.Це було стимулом до того, що ввесь світ чекав Спасителя. Знав Господь,хто винуватець людських мук. І шкода Йому було діла рук Своїх,але правосуддя Боже було людьми так ображене,що спасти їх міг тільки Бог - Син Божий. Навіть праведники не могли безпосередньо вернутися до Бога, а після смерти сходили в шеол,місце тіні смертної.Так праведний патріарх Яків, оплакуючи Іосифа каже до синів своїх: "З печаллю зійду я до сина мого в шеол". /Бут.37,35/. Отже,коли живі з нетерпінням очікували Спасителя,то що сказати про душі мертвих,які сиділи у тьмі й тіні смертній /Іс.9,2/. З яким нетерпінням сподівались всі небесного Посланця,видно хочби з писань пророка Аввакума: "На сторожі моїй стану і буду чекати... Бог від півдня /від сяйва/прийде,від гори,покритої гаєм /таємницею //образ Богоматері/. Св.пророк Ісаія у величних образах змальовує пришестя Месії-Христа,які личать лише тільки Богові /див.розд.40-66/.В 7 розділі в 14 рядку він каже: "Ось Діва в утробі прийма і породить Сина - Богочоловіка Емануїла - / з нами Бога/, який зветься Ангел-Вістник одвічної Божої Правди,Дивний Порадник,Бог Кріпкий, Отець вічности, Князь мира /Іс.8,6/.

Пророк Даніїл благає Ангела, щоб сказав,коли прийде спасіння. І Ангел точно визначає час: 70 сідмин,ц.т.через 490 літ /Дан.9.24/. Отже чекали Христа Господа в Ізраїлі живі,а ще з більшим нетерпінням чекали душі мертвих.

Навіть поганські народи чекали Його, про що свідчать згадані в Євангелії волхви.

І ось прийшов призначений час... Назовні в людському житті ніби ніщо не змінилося, все жило своїм життям. Але у [illegible] сферах духа почався дивний небувалий рух: Господь послав Архангела Гавріїла благовістити Захарії про народження [illegible] Хрестителя, а потім в Назарет благовістити Діві Марії [illegible] - ня від Неї Сина Божого. І ось разом з словами Його Слова Воже вселяється в неї, щоб виткати з її крові тіло собі й родитися як людина. І причудне диво: утроба Діви стає храмом Божества, оселею Духа Святого... Грішовний світ не помічає того,але Ангельські громади безмежно дивуються і не можуть додуматися, що за таємницю творить Господь. Пречудно складаються умови,так що

здійснюються всі пророцтва. Діва приходить до Віфлеєму. Настає день родин.

Спить увесь мир, спить Єрусалим, спить переповнений Віфлеєм. Не сплять лише пастухи на полі... Розкривається небо і небесні вістники несуть дивну звістку на землю. Ангел мовить до пастухів. "Не бійтеся ви, Я сповіщаю вам велику радість, яка буде всім людям: нині в місті Давидовім родиться вам Спаситель Господь і ось ознака: ви найдете у печері Дитятко, що лежить у яслах". Безмежно здивовані, охоплені якимось чудним чуттям, вони не знають, що сказати. Але ось інше Диво: безліч Ангелів, як зорі, летять по небі і чути дивну пісню: "Слава на небі Богові і на землі спокій, між людьми благовоління." Мов тихі хвилі пливуть дивні аккорди пісні. Пастухи завмерли, аж поки затих останній подих небесної пісні... Вони почували, страх і здивовання хвилює душі. "Що сталося?.. Ходім до Віфлеєму, побачимо, що сказав нам Бог. Біжать до вертепу: і ось бачать дивне Дитятко в яслах, пречудну Матір Його над Ним і старенького Іосифа. Вони в піднесенні впадають на коліна і вклоняються до землі народженому Богові та в захопленні розповідають, що бачили і що чули від Ангелів.

Таємність бачу дивну, не звичайну: небом стає вертеп, престолом херувимським - Діва, оселею - ясла, в яких положився неосяжний Христос Бог.

Так висловлює своє здивовання з подій цих Свята Христова Церква. Радість, яку приніс на землю нам Господь, не може бути обчислена ніякою мірою.

Через Сина Свого Христа Господа Бог послав у серця наші Духа Сина Свого, що й нам знову дає право звати Бога "Авва Отче". Другими словами Він знову зробив нас синами своїми.

Цю істину і цю радість Свята Церква так висловлює: "Прийдіть, порадуємося Господеві, Велику Таємницю розповідаючи: стіна, що відділяла нас від Бога, розвалилася, вогняний меч відхилився, Херувим відступив від Дерева життя, і я знов райської їжі насищаюся, від якої був прогнаний за переступ мій... /Стихира на "Господи взиваю"/.

"Небо і земля з пророками нехай веселяться, Ангели й люди нехай торжествують. Бо Бог у світлі явився сущим у темряві і в тіні сидячим. /Стихира на літії/. Звідсіль лунає ота дивна пісня, отой дивний клич Церкви Христової: "З нами Бог, розумійте народи і покоряйтеся, бо з нами Бог".

Звідсіль той могутній гімн: "Хто Бог Великий, як Бог наш! Ти єси Бог, що твориш чудеса. Звідсіль безліч дивних пісень, що їх склало людство на славу народженого Христа, зокрема і в нас, на Україні.

Тому то радіймо сьогодні радістю високою, радістю повною, радістю святою. Обіймімо духом нашим Отця нашого Бога, бо ми вже не чужі, а свої, не раби, а діти, не наймити, а сини. Співаймо на славу Йому всім серцем нашим. Нехай у

ці Святі Дні не буде суму в хатах наших! Скажімо діткам нашим, що Бог Сина Свого до нас послав, щоб зробити нас синами Своїми.

Слава Богові нашому навіки!

А м і нь.

Ой скликнули Янголи
На небесах согласно.
Ви ж, людіє на землі,
Пойте пісню прекрасну.

Царіє, вдарьте во струни,
Возіграйте, князі, во труби.
Христос рождається - славите!
Язиці розумійте,

Яко з нами Бог,
Яко з нами Бог.-

Злетів Янгол з небесі
З високого Світа,
Показує знаменіє
Всім на многії літа.

Царіє, вдарьте во струни,
Возіграйте, князі, во труби
Христос рождається, славите,
Язиці розумійте,

Яко з нами Бог,
Яко з нами Бог.-

+ + + + +

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І РОДИНА.

Вже більше як тисячу років свідомо святкує український нарід день Народження Того, хто дав народам мир і показав людству світло правди. Не дивно, що Різдвяні свята з їх численними народними звичаями тісно пов'язані з життям родини. Це є свято української родини в повному розумінні цього слова.

Щороку в цей день збирається українська родина за [illegible]ну Святу вечерю, де не була-б вона, на своїй, чи на чужій [illegible]млі.

Символом матеріяльного добра є Свята вечеря з численних страв, а символом морального об'єднання - тепло, радість дітей і батьків, журлива згадка за відсутніми та відвідування з традиційною Святою вечерею старших і найбільш шанованих

у родині. Збираються всі в рідну хату, щоби хоч на хвилину відчути щастя родинної єдности і братерської любови.

Так було від віків, так є зараз і так буде, поки житиме українська родина, як основа української нації. Щороку в цей день ми відчуватимемо, що українська родина сильна і могутня єдністю.

І цього року, серед народного стогону, запанує в кожній українській християнській родині, якого обряду вона не була-б, тихе щастя. І всі ми його спільно відчуваємо, де-б ми не були. Відчуваємо також велику істину, що родина є перший Богом даний зв'язок між людьми і що братерська єдність у родині - неземна сила, а братерська любов - наймогутніша християнська зброя. Тим більшого значіння набуває це почуття для нас, скитальців.

Будьмо в родині це святе почуття відчути.

Привітаймо ж один одного і в родині за святою вечерею і при зустрічі, де-б то не було: "Христос народився. Дай, Боже, і нам відродитися до кращого майбутнього".

Ів. Р - н.

Тарас Шевченко.

НА РІЗДВО.

/ Ф. М. Лазаревському/.

Наступає свято...
Тяжко його, друже - брате,
Самому стрічати
У пустині! Завтра рано
Заревуть дзвіниці
В Україні. Завтра рано
До церкви молитись
Підуть люди...Завтра ж рано
Завиє голодний
Звір в пустині, і повіє
Ураган холодний,
І занесе піском, снігом,
Курінь - мою хату...
Отак мені доведеться
Свято зустрічати!...

Кос-Арал Свят-вечір 1848 р.

НАЗАД ДО ХРИСТА!

Наближаються Різдвяні свята. Церква навчає: Різдво Христове - то свято народження Сина Божого, що скріпляє віру в торжество одвічних ідеалів добра, правди, любови і духової краси.

Історія духової культури людства стверджує наявність боротьби двох начал: духа і матерії, ідеалізму й матеріялізму, Бога й диявола од віку й до нині.

Сучасне нам покоління живе як раз на зламі епох, коли така боротьба між світлом і темрявою, між правдою і злом переводиться особливо в гострий і жорстокий спосіб. Сучасному поколінню людства припало бути за свідка духової кризи, відчайдушної боротьби духа й матерії, що є знаменем часу.

По розквіті ідеалізму, по добі ширення й примату ідей над матерією в середневіччя, - заломився дух людський, возгордився успіхами цивілізації, відмовився від приоритету свого над матерією і уступив останній, спочатку трохи, а згодом значну частину своїх позицій. Ідеалізм уступив матеріялізмові. Ми є свідками панування матерії над духом в царині наук природничих, наук точних, технічних, наук гуманітарних і зрештою філософських і соціяльних. Людство занедбало моральність, християнські чесноти і стало повзати лише в напрямі тілесного, матеріяльного. Справді ми втрачаємо подобу Божу і котимось в безодню. Оматеріялізована опінія наша і часто апеляція з наболілих грудей наших до моральности, до ідейности, навіть, до звичайної порядности залишається голосом вопіющого в пустелі. Гонитва лише за земними благами та повний брак ідеалів характеризує сьогоднішнє суспільство. Нелюдяний матеріялізм запанував останніми десятиріччями у формі марксизму, нацизму, тоталізму, фасизму, "іберменшів", "унтерменшостей", диктатур різного штунку, над заповідями Христовими, над гуманністю, над ідеями співжиття клясів, над любовію до ближнього, над царством добра, щастя і свободи духа. Залягла розпука, глупа ніч над землею нашою. Ніхто не знає радости життя. Бракує світла, що розганяло б глибокий сум по вищих, святих ідеалах. Нема людству чим жити. Нема зголоднілому духові харчів, ідей ділющих, вчення творчого, могутнього, що тряснуло б сьогоднішнім мерзенним і облудним світом.

Де ж ліки, де та панацея, де ідеї, що на них зголодніле людство, в світовій тузі по оновленій душі, чекає? Що протиставимо матеріялізмові? Недарма сьогодні найвидатніші вчені всіх країн уже відгукуються на цей запит. Всі вони стверджують потребу гартування духа, потребу оновлення його. Не дарма англійський міністер Бевін констатує, що Европа сьогодні відчуває куди прикріше голод духа, аніж фізичний голод.

Де ж знаходиться арсенал духових харчів і наснаги для зголоднілої духом Европи?

Нема чого бути зарозумілим, мусимо визнати, що до цього часу не було більшого Месії, як Христос і не було прав-

мо в подібній добі?

Недарма сьогодні найвидатніші вчені всіх країн уже відгукуються на цей запит. Всі вони стверджують потребу гартування духа, потребу оновлення його. Не дарма англійський міністер Бевін констатує, що Европа сьогодні відчуває куди прикріше голод духа, аніж фізичний голод.

Де ж знаходиться арсенал духових харчів і наснаги для зголоднілої духом Европи?

Нема чого бути зарозумілим, мусимо визнати, що до цього часу не було більшого Месії, як Христос і не було правдивішого вчення, як християнство, яке пережило віки, яке створило духову культуру людству і яке ще житиме тисячоліття. Чи можна рівняти ідею нацизму, комунізму, клясової боротьби до могутнього вчення християнського? Нацизм, фашизм, чи комунізм, - вони, як метеор в небі, на хвилину спалахкотіли і зникнуть знову, як метеор чи якесь інше дочасне явище. А християнство, як вчення - то є комплекс одвічних ідей, що творять красу і радість життя.

І не випадково голова англійського уряду Етлі заповів в цих днях світові, що цивілізація мусить опертися на основних принципах християнства. Золоті й святі слова! В них міститься сенс різниці пережитої нами "Нової Европи" й Старої, "нового" суспільства без клясів і без Бога від " старого" суспільства з гармонійним співжиттям клясів по законах Божих.

Отже, Англія в особі найчільніших осіб свого уряду, до того й лідерів соціялістичного руху, недвозначно вказує нам на могутний арсенал духової наснаги й харчів для спустошеної матеріялізмом душі - на християнство.

А чи не в площині оздоровлення людства через християнство лежить і зовсім свіжа телеграма про те, що після трьохтижневої урядової кризи в Італії на чолі уряду став Гаспарі - лідер християнсько-демократичного руху в Італії? А ще недавно в Італії цей рух був заборонений. У Люксембурзі доручено створити новий уряд П'єррові Дюпон - провідникові християнсько-соціяльної партії, яка під час останніх виборів одержала значну перевагу.

А хіба Франція, рятуючись від голоду духа, не простує дорогою ідей того ж християнства? Слід звернути увагу на те, що католицька республиканська партія, яка здобула 142 мандати, в попередньому французькому парламенті була зовсім не представлена. За досвогочасними відомостями і в Австрії вибори до парляменту закінчилися несподіваною перемогою побожних католиків, що розпоряджають абсолютною більшістю голосів в парляменті.

Можна бути певним, що і в Німеччині реакція на попередній режим, що негував церкву і доброчинності християнські, мусить наступити. Доказом цього уже може бути заява Баварського міністра-президента д-ра Гегнера: "Ми покладаємо найбільшу вагу на тому, що церква і держава не супротивні одна одній, але мають разом, у згоді працювати на добро народу. Поставу тотальної держави супроти церкви ми повинні відкину-

ти зі всією рішучістю". В Греції також зовсім невипадково митрополит Дамаскін є регентом держави.

Уже наведених фактів з європейського терену досить, щоби здати собі справу, що людство, будучи загрожене атеїзмом і матеріялізмом, пробуджується, не хоче дійти до духової катастрофи, що трясе світом, як в лихоманці, і простує на шлях християнства.

Українці, що в них спустошена душа можливо більше, ніж у людей згаданих держав, не сміють забувати про гасло: "Назад, до Христа!" У цій спустошеній душі має народитись Христос, замість зненависти клясової чи національної має запанувати любов до ближнього, повага й пошана до старшого, до Авторитетів; тоді запанує й національна любов та співжиття клясів чи верств в середині нації. Без підведення основних принципів християнства під наше буття соціяльне, національне, державне ми загубимо самі себе. Не сміємо забувати, що стара Київська держава зросла була саме на підвалинах ідей християнських. З Києва йшов світ Христовий на північ і на схід. В боротьбі за батьківщину і віру православну повстала українська держава за Великого Гетьмана Богдана. Наша держава тоді тільки проквітала, коли нарід її не занепадав ідейно, коли жив він не тільки хлібом єдиним. Ми духово упали. Ми любимо якусь матеріялізовану батьківщину, не як духову субстанцію. Нас більше цікавить українська десятина, фабричка, прибутки, якась добра посада. Ми любимо не комплекс духових цінностей України, не її душу, а матерію, тіло її, як великий Франко казав, ми любимо Україну, як кусень сала. Ми забуваємо, що Україна, як духова субстанція, незрівняно вища й святіша від України, як матеріяльного комплексу.

Українці свято Різдва повинні зустрінути, як духове переродження. У кожного з нас в душі має народитись Христос і утвердитись основні принципи вчення Христового. Побажаємо всім українцям в наступне Різдвяне Свято найти Христа перш за все у власному серці та виповнити дух свій високим ідейним змістом, позбавитись хоч частини матеріялістичної душі а натомість придбати ідейности.

В. Г.- ко.

ЗА ЦЕРКОВНУ ДИСЦИПЛІНУ.

"Ви відійшли від свого Киріярха, не мавши від нього на це не тільки ніякого дозволу, але навіть всупереч його ясно висловленій волі. Це ваше відступництво,- тепер це можна бачити й сказати з усією виразністю,- і з'явилось причиною нещасть, ставши першою спонукою падіння церковної дисципліни та початком безладдя в церковнім житті в Україні"...

Так писав митрополит Діонисій митрополитові Олексію У січні 1943 року, після того, як виявилось, що не здійснилось започатковане було /актом 8.X.1942 р. у Почаїві/ об'єднання

православних церков в Україні, - Української Автокефальної і т.зв. "Автономної", ~~утворені так митроп. Олексієм~~ і підлеглої Московській патріархії.

Сумна історія боротьби в церковному житті в Україні в 1941 - 43 р.р. ще свіжа в пам'яті багатьох. Розуміється, що корні цієї боротьби тягнуться й до минулого життя Православної Церкви в Україні, давнього й ближчого; ясно, що боротьба ця була підтримана і роздмухана ворожою українському народові політикою Райхскомісаріяту України на чолі з Райхскомісаром Кохом. Але ж зі всією певністю можна твердити, що коли б архиепископ Олексій /Громадський/ не повів би протиканонічної акції в Православній Церкві на Волині, починаючи з ухвали Собору Епископів в Почаїві 18 серпня 1941 року, і не очолив би "автономного" руху в Церкві, то цього руху або й зовсім не було б в Україні, або виглядав він мізерно. І тому майбутній історик церковного життя нашої доби з певністю прийме кваліфікацію вчинку архиепископа Олексія, зробленну його учителем і духовним батьком митрополитом Діонисієм в наведених вище словах листа Владики Митрополита. Це дійсно протиканоничне відступництво архиепископа від свого Кириярха-Митрополита повело до падіння Церковної дисципліни, викликало боротьбу в Церкві, витворило безладдя, що так було на руку ворогам нашої Церкви і нашого народу.

Здавалось би, що Українська Автокефальна Православна Церква, в першу чергу, очевидно, в її священстві - архипастирях і пастирях, з цієї недавньої тяжкої сторінки своєї історії в боротьбі з порушниками св. канонів зробить належні висновки. Здавалось би, що коли саме життя зліквідувало "Українську Автономну Церкву", а ієрархія її на еміграції злилась з ієрархією Російської Зарубежної Церкви і не претендує на українську паству, то в лоні самої Української Автокефальної Православної Церкви та віруючого народу її не може бути вже розділення і неладу від суперечок того характеру, про які писав св. Апостол Павел до Коринфеям, де поділилися і сварилися, говорячи: "Я Павлів, я ж Аполосів, а я Кифин, а я Христів". / 1 Кор. I, 11-12/.

Так здавалось, - і не могло не здаватися, - з д о р о в і й ц е р к о в н і й д у м ц і і правдивому релігійному почуттю, що в Церкві бачать безцінний скарб життя і індивідуального і національного, і соціяльного. Але, як у Апостола сказано, що "буде час, коли не будуть приймати здорової науки а за своїми похотями, виберуть собі вчителів, які будуть голубити слух". /2 Тим. IV, 3/, так і в нашім церковнім житті, не дивлячись на всі тяжкі обставини, в яких ми знайшлися, проявляються н е з д о р о в і ф е р м е н т и, що [illegible] роз'їдати та отруювати живе тіло Церкви.

В попередньому числі "Церковного Вісника" прочитали ми повідомлення про заборону в священослуженні владою Архиепископа прот. Касьянчука Петра за порушення канонів Церкви, яке виразилось в тім, що цей священик, належачи сам до УАПЦеркви і правлячи в одній з її парафій, дозволив собі не поминати за богослуженням ані митрополита УАПЦеркви, ані правлячого на даній території епископа УАПЦеркви, в юрисдикції якого зна-

ходиться і та парафія.

А як недавно надійшла вістка з українського табору в Ашафенбурзі, там трапився такий випадок, що правив Службу Божу один з єпископів УАПЦеркви і теж не вважав потрібним поминати за Службою Божою Владику Митрополита Полікарпа. Тільки ж духовенство, яке сослужило єпископові, відповіло на цей антиканонічний вчинок у належний спосіб: воно не вийшло після Служби Божої на молебен з єпископом, раз виявилось, що він порвав молитовну спільноту з митрополитом УАПЦеркви, і єпископ відправив молебен сам. Настоятель же парафії негайно від'їхав до Владики Мстислава, під духовною опікою і управлінням якого знаходиться Ашафенбург, і доложив єпископові про те, що сталося, від нього одержавши відповідні інструкції надалі.

Оці переступства, як о. протоієрея, так, на превеликий жаль, і єпископа, - канони Православної Церкви ясно визначають і покладають за них сувору кару. Прав. 14 Св. Константинопольського Двукратного Собору каже /в укр. перекладі/: "Коли який єпископ, виставляючи причиною вину свого Митрополита, якої Собор ще не розглянув, відступить від спільнування з ним і не буде поминати ім'я його, по звичаю, в божественнім тайнодійстві, про такого Св. Собор постановив: Нехай буде він низложений /позбавлений сану/, якщо тільки доведено буде, що відступив від свого Митрополита і утворив розкол. Бо кожний повинен знати свою міру: ані священик нехай не нехтує свого єпископа, ані єпископ свого Митрополита."

А попереднє пр. 13 того ж Собору каже те саме про священика і диякона, коли не поминають вони свого єпископа: " Коли який священик, чи диякон, з приводу де-яких обвинувачень їх єпископа, поперед соборного дослідження і розглянення та остаточного осудження його, насміляться відступити від спільнування з ним і не будуть поминати ім'я його в священних молитвах на літургіях, по церковному переданню, такі позбавляються сану і всякої священицької чести"...

Як бачимо, поминанню ієрархії церковної за богослуженням канони Церковні надають велике значіння: є воно глибокою традицією Церкви, свідчить про молитовну єдність ієрархії, духовенства і вірних, є визнанням приналежности до певної юрисдикції Церковної і, значить, приналежности до даної Церкви. І навпаки, - непоминання за Богослуженням ієрархії даної Церкви говорить про сваволю, непослух, непідпорядкованість і непошану до церковно-ієрархичного начала, про відсутність церковної дисципліни. Тому так суворо канони й карають за це і священиків, і єпископів, і самих митрополитів /коли не поминають патріарха, якому підлягають, - пр. 15 Двукр. Соб./.

Пишемо це, очевидно, не для тих, що в свому розумі міркують: "а що нам канони церковні? Ми - самі собі канон!" Ставши на цю точку погляду, трудно втримати яку будь церковну дисципліну, а разом з тим трудно говорити і взагалі про Церкву з Богом встановленою, священною іє-

р а р х і є ю.

Пишемо для тих, хто не хоче в Українській Православній Церкві безладдя та відступництва від Вселенської Православної Церкви, для тих, що правдиву побожність для себе і свого народу вважають найбільшою в житті чеснотою. А тому і Церкву свою, віру своїх батьків і прадідів хочуть зберегти як дорогоцінний скарб, як сонце ясне в дочасному житті, як міцну підвалину морального характеру нації.

Сама церковна громада наша мусить протистати скрізь розкладовим елементам в Церкві, заплямувати всяку спекуляцію на побожних почуттях вірних і підтримати завжди каноничні санкції, що їх церковна влада змушена накладати на порушників церковної дисципліни, щоб зберегти церковну єдність і авторитет Церкви.

Ортодокс.

ПАМЯТІ О.А. К О Ш И Ц Я.

Уже проминув рік, як до Праги ще перед Різдвом 1944 року прийшла звістка, що в Америці помер наш найбільший український церковний композитор XX віку Олександр [illegible] К о ш и ц ь. Подробиць його смерти ми не знаємо. [illegible] перед початком останньої світової війни пані Россіневич-Дуровська, колишня помішниця Кошиця під час заграничних його виступів, одержала від нього листа, в якім він писав, що закінчує вже сьому Службу Божу. Цих сім Служб Божих були ним написані відповідно різним писаним ірмологіонам, привезеним до Америки з Підкарпатської України. Кожну таку Службу Божу Кошиць видержував у стилю відповдного ірмологіона. Можна було догадуватися з побіжних висловів у цьому та інших листах до пана Россіневича і до пані Дуровської, що у Кошиця була думка написати Служби Божі відповідно вісьмом гласам, видержавши кожну Службу Божу в стилі відповідного "гласу". Мені хочеться бодай тепер, хоч і спізнено, нагадати нашим громадянам, про нашого славного композитора і геніяльного диригента, і пом'янути його невеликим тихим словом.

Олександер Кошиць народився в сім'ї священика в селі Тарасівці, Звенигородського повіту, на батьківщині Шевченка, 30 серпня 1875 року. Учився в Києві в духовнім училищі, потім у духовній семинарії і в духовній академії. По скінченні академії був якийсь час учителем історії в гімназіях Ставрополя і Тифліса на Кавказі, а в межичасі був так званим "акцизним надзирателем" на цукроварні Гальперина в Ходоркові Сквирського повіту; потім ще десь в Бердичівськім повіті, і ще десь у Таврії, здається в роках 1899-1902 /?/ точно указати не можу. Потім, на запрошення Кубанських козаків, збирав кубанські пісні з 1903 по 1905 рік і за цю працю був нагороджений золотою медалею в 1908 році. З 1905 року поселився у Києві. Початкову муз[illegible] освіту [illegible] ще в духовній семинарії, а потім у школі Миколи Лисенк[illegible] у композиції у проф. Любомирського з 1905 року [illegible] У Києві був учителем по різних середніх школах, а пізні[illegible] був професором хорового співу в Київській консерваторії. Одно-

часно диригував хором студентів Київського Університету і Вищих Жіночих Курсів, був капельмайстром українського Театру Садовського, а ще пізніше капельмайстром Київської опери.

В 1919 році він виїхав на чолі Українського Національного Хору за границю, щоб познайомити европейський світ з українською піснею. Приняття його в Европі було знамените, але домашні перешкоди були такого сорту, що коли б у Кошиця не було тої віри у свої сили і тої волі, яка була його характеристичною рисою, то ні хор, ні він сам не побачили б Европи. Коли хор приїхав до Галичини, то в Станиславові якийсь полтавський землячок, після концерту, перестрів Кошиця і сказав: "Слухайте, що ви робите, оце з таким хором хочете їхати за границю? Та стидайтеся, вас там висміють. Адже у нас у Прилуці церковний хор, куди краще співає, ви скомпрометуєте перед світом і себе і цілу Україну". Знову ж Микита Шаповал, голова українських ес-ерів, у своїм часопису писав про хор: "Ліпше вони б ішли в окопи, а не по заграницях їздили!" Зрозуміло, що ворожі елементи використовували різну нечисть, щоб розвалити хор із середини. Але віра й воля Кошиця переборола все й показала Европі красу української пісні, якої ніхто не підозрівав і не чекав. Тодішній український уряд 1919 року асигнував хорові гроші на виїзд з Києва аж до Праги, а потім фінансували його різні представники, то б то амбасадори українські, які були на той час в европейських столицях.

Для характеристики того враження, яке зробив Кошиць зі своєю капелею в Европі, я наведу декілька рецензій більших европейських часописів, рецензій, написаних ліпшими знавцями музики. Ці рецензії, яких було більше як 1200, були зібрані, перекладені на українську мову і видані у великій книжці, коштом Кошиця, а перекладав їх здебільшого Степанківський. Перші серйозні ділові рецензії були надруковані в чеських часописах найбільшими чеськими знавцями музики і композиторами, які в довгих статтях з'ясували все значіння Кошиця на тлі історичного розвою українського співу, починаючи з Лисенка. Але цих довгих статей я тут не можу навести, а подам виїмки з порівняно коротких рецензій німецьких, французьких і т.д. Ось що, напр., пише "Дер Нойе Таг" 23/VII 1919 року. "Величезна вага українського національного хору полягає в його просто ще нечуванім опануванні вимогами найкращого стилю, а капеля"... І далі: "А які прекрасні ті пісні, особливо пісні релігійні... Це ж новий скарб музичного добра для цілого світу". "Дер Морген" пише "В ґрунті речи то все дійсно народні пісні, первісне музичне українство, що походить ще з середніх віків. Це все стародавні колядки та щедрівки та зворушливо ніжні веснянки. "Баслер Фолькеблят" 13/X 1919 пише: "Музичне виконання програму викликає до себе потягу, і диригент і хор виконують все абсолютно на пам'ять, що заслуговує на тим більше признання, що ця народня музика в її четвероголоснім складі становить великі труднощі. Вона нагадує мадріґали з XVI і XVII віків. Тут в золотім потоці пливуть мельодії клясично прості, могутньо прекрасні та солодко оп'яняючі".

А "Баслер Анцайґер" 14/X 1919 пише таке: "Чудова тонка градація в динаміці, інтуіція, що хапає за серце, та ви-

значна одухотвореність виконання мусять дійсно бути названі незрівняними.... Збагачення наших артистичних відомостей, дякуючи цьому хорові та його ніжному провідникові, є в кожнім випадку дуже велике"... "Інтонації - зразок бездоганности та чистоти, вимова чітка, та плекана; характеристична вартість хору подягає в його, до найвищих верхів досконалости розвиненім мистецтві динамічної градації"... Нема на світі нікого другого, хто в такій би майстерній мірі, як Кошиць, посідав мистецтво трактувати хор, як музичний інструмент, або оркестр, з котрого він з безмежним артизмом умів видобути всі звукові проміння. Його школа хорового співу є звуковим шедевром музичного мистецтва". Кошиць так тримає в руках свій хор, що є в стані вимагати від нього кожного, якого хоче собі, нюансу, як в темпі, так і в динаміці".

"Баслер Нахріхтен" 12/X 1919 висловлюється так: "Цей концерт в хоровому ділі надмірно перевищує все, що досі було нам відомо."

"Цюріхер Фольксцайтунг" 23/X 1919 пише: "Це переживання приковує нас чисто фізіологічно з такою силою і так абсолютно, що ми ледве приходимо до оцінки окремих пісень з їх окремими стилями, з яких нам геніяльний диригент пан Кошиць подав добру низку.

У Відні до Кошиця послав 29.VII 1919 особистого листа Директор Музичної Віденської Академії Фердинанд Леве такого змісту: "Почуваю найглибшу потребу зложити Вам подяку за ту артистичну насолоду, яку ми, віденські артисти та друзі мистецтва, пережили під час ваших чотирьох концертів. Рідко доводилось мені чути хорове діло так досконало, що до звуку, інтонації, ритмики та динаміки і ваш абсолютно виїмковий провід" /Далі буде/.

НІЧ ПРОТИ РІЗДВА.

Вечоріло. Короткий зимовий день догорав. З різних диканських установ та підприємств - районового млина, деревообробного комбінату, електричної станції, сироварного заводу виходили працівники, поспішаючи додому, щоб скоріше закінчити останні готування до великого свята.

Наближення великого дня відчувалося скрізь. То в того, то в іншого мешканця в руках красувалася ялинка, яку він, радісно тримаючи, ніс додому. Ось один з диканчан, весело посміхаючись, несе велику ялинку. Хвилина, і його оточила ціла купа дітей.

- Татко, татко йде! І ялинку приніс! Та яка гарна! - радісно дзвеніли веселі дитячі голоси.

Вечірні сутінки згущувалися і кількість перехожих рідшала. І ось на все темніючім небосхилі запалилася одна зірка, друга, третя...Саме в цей час за старовинним традиційним звичаєм диканські родини сідали за святкову вечерю. У кутку біля образів запалювалася лямпада. На столі з'являлися кутя, узвар та інші страви.

Раптом біля вікна почувся скрип кроків і молодий хлоп'я-

чий голос затягнув знайомий ...

Нова радість стала,
Яка не бувала...

Йому вторив цілий хор підлітків. В їх щирому, безпосередньому виконанні колядка бреніла і глибоко зворушувала. Двері розчинилися, Господар, показавшися на порозі, запросив колядників до хати. Зі звіздою, в середині якої горіла свічка, вони входять, кланяються і співають колядки. Господиня дякує їм і кладе в їхню торбу ковбаси, пирогів та ще чогось. Щиро попрощавшись, вони виходять і йдуть далі.

А ось на сусідній вулиці почувся спів ще одної колядки, яку співає інша група хлопців. Чути спів і в протилежній частині Диканьки.

Радісно, бадьоро лунають колядкові напіви. Прекрасний, традиційний обряд колядування, що зберігся з давніх віків і свято підтримується тут, залишився в усій своїй непорушності і зворушливій незайманості і його без сліз захоплення не можна сприймати в цей святий вечір.

Кінчається святкова вечеря. Гаснуть вогні у вікнах. Лише де-не-де крізь завішане вікно видно освітлену смугу. Це якась запізнила господиня, вправно оперуючи рогачем, досмажує кільце знаменитої полтавської ковбаси, слава про яку шириться далеко за межами не лише Полтавщини, а і всієї України.

Спокійний глибокий сон оволодіває селом. Скрізь тихо. І як не дивно - місяця немає. Ще кілька годин тому він світив, заглядав у вікна під час святої вечері, вказував дорогу колядникам, а оце раптом якось зник і його немає. На небі темно. Куди-ж подівся дворогий пустун?

Розповідають, до кілись давно спритний біс з цапиною борідкою вкрав місяць з тим, щоб запорожець Чуб не наважився йти у пітьму до шинку та сидів удома і тим перешкоджав побаченню його дочки з закоханим у неї молодим ковалем. Розповідають також, що в ніч проти Різдва цей молодий коваль Вакула літав верхи на бісові аж до Петербургу за черевичками для своєї коханої. Події ці, з такою неперевершеною майстерністю переказані пасічником Рудим Паньком, увічнили це село, яке стало відомим і славним саме як місце дії цих курйозів.

Кажуть, що і тепер у ніч проти Різдва козлоногий біс вкрадає місяць і викликає хуртовину, та до всі чорти і відьми кружляють у цей час у повітрі в шаленому танці.

Давно вже немає цього, нема в Диканьці ні чортів, ні відьом. Давно вже виловлено і відправлено на громадські корисні роботи всіх чортів, які так само, як і гоголівські "дияволи в чорному вивороченому кожусі" виявилися місцевими хлопцями-бешкетниками, порушниками громадського ладу. Приборкано і відьом, що виявилися старими бабами-плітухами, які нелегально доїли чужих корів і ширили потай різні панічні чутки.

Мирно і міцно спить Диканька, не боючись втручання ніякої пекельної сили. Темносиній небосхил мальовничо контрастує з білоголубим сніговим покровом. Стрункі, обне-

сені снігом диканські тополі, як казкові лицарі-велетні, вишикувалися обабіч широкого шляху і ніби чатують, оберігаючи спокій цієї казково-прекрасної святкової ночі.

Легкий вітрець пробіг, зашумів серед віток дерев, заплутався в них і зразу з дерев, з телеграфних стовпів посипався додолу цілий ареопаг снігу. Ніжні, пухкасті сніжинки порхають, миготять, кружляють у мелодійному русі.

Спостерігаючи цей безперервний політ білих сніжинок, я неначе відчуваю тиху музику. Ось вона, чарівно-прекрасна, неперевершено чудова ніч проти Різдва, що дала творче натхнення Лисенкові, Римському-Корсакові і Чайковському для написання трьох подібних опер. Ці густі, занесені снігом фруктові садки, ці плетені паркани, стрункі хатки з довжелезними журавлями над криницями, ці дерев'яні підпори, ця захоплююча поетична тиша, що лише де-не-де порушується гавканням якогось собаки, що раптово прокинувся, цей неперевершений своєю красою, своїм акварельним кольоритом чарівний пейзаж цього екзотичного українського села захопили геніяльного автора невмирущої повісті, так і всіх трьох великих майстрів музики, змусили їх відбити всю навколишню красу і принаду в партитурах своїх опер.

І лише провівши цю різдвяну ніч під диканським небом, я відчув усю справжню поетичність і мальовничість, якими сповнена вона і якими чарує кожного, хто є її свідком.

Давно, ще в 1928 році мені довелося бути на святкуванні 35-річчя творчої діяльности режисера Київської опери Ол. Улуханова. Для ювілейної вистави вперше після багатьох років відновили оперу "Ніч проти Різдва". І коли за ходом дії по сцені, що зображувала повітряні простори, пролетів на чортові, повертаючись з царської столиці кузнець Вакула, везучи для своєї Оксани царицині черевички, та туман на сцені розсіявся, глядна заля вибухла тривкими оплесками. Там, на сцені, з дивовижною точністю була відтворена Диканька з її веселими хатками, занесеними снігом деревами і стріками. Повнозвучна оперова музика передавала святкове піднесення народу з приводу великого свята.

В усій цій красі і принаді диканської різдвяної ночі переконався я, провівши святкову ніч у цьому селі.

Та ось на обрії починає вже світати. У темний небосхил кольору берлінської блакиті ніби хтось домішує трохи ультрамарину. Нічна темрява чимдалі більше все рідшає і розсіюється. Стало зовсім світло.

На вулиці з'являються перші перехожі. У нових кожухах, у високих каракулевих чи смушкових шапках, підперезані новими червоними й інших кольорів поясами, спираючись на палиці, йдуть у напрямі до церкви диканчани, зупиняються, поздоровляють один одного з великим святом, обіймаються і цілуються. У святковій урочистості їх спокійних облич, у неухильній дотримці всіх традиційних звичаїв усіх без винятку диканчан я побачив так знайомі мені риси героїв гоголівської повісті, мені кинулися у вічі такі відомі мені типи мужнього Вакули і красуні Оксани, гордовитого Чуба і щирого

Панаса.

Широким шляхом до церкви йдуть люди. Минаючи ліворуч під'їзд до машино-тракторової стації, колишнього подвір'я Качубея, вони лишають праворуч те пам'ятне місце, де колись височив знаменитий Марійн дуб, оспіваний стількома поетами. Це до нього вивів колись однієї фатальної ночі свою кохану з батьківських покоїв Мазепа, де їх чекали баскі коні. Зрублений десь у 1937 році дуб цей залишився у спогадах диканьчан і досі про нього в народі ширяться легенди та перекази.

Розташована в центрі великого майдану Миколаївська церква повна народу. Біля вівтаря влаштований великий вертеп. Яскраво палають свічі. В єдиному релігійному пориві з'єдналися всі віруючі. І коли наприкінці служби церковний хор, підхоплений усіма присутніми, почав, за старовинним звичаєм, співати колядки, це була незабутня сцена. Виразно і повнозвучно забреніли під склепіннями такі дорогі і знайомі слова:

Над вертепом зоря ясна встала...

Це був справжній екстаз усіх присутніх, це був найкращий вияв їх релігійних почуттів, це була спільна гаряча молитва за рідний край.

ДНЕСЬ ПОЮЦЕ...

Днесь поюще, купно іграймо
Царя рожденого всі ми вихваляймо
Поюще, славляще
Слава на віки глаголюще. 2 р.

Анголи Божі на небі співають,
Пастушки в вертепі Бога прославляють
Сина Божого і Преславного
Від Марії Діви воплощеного. 2 р.

.....
Зіронька ясна на небі сіяє,
Про нарождення Боже сповідає
А тріє царі з чужої землі
Несуть Йому дарі золотії. 2 р.

А царь-Ірод дуже засмутився
Що в вертепі Бог Царь народився
Волхвів закликає та хитро питає
Де Христос родився він вивіряє

Тоді Йосип заручений Діві
Прийняв у сні від Ангела вісти:
"Візьми Отроча і Матір Його
Біжи, біжи у Єгипет від проклятого. 2 р.

Царь на осляті в Єгипет вступає,
Ірод військо своє розсилає,
Щоб був убієн Царь народжен,
Від Марії Діви днесь воплощен. 2 р.

==========

С Т А Т У Т

парафіяльних братств і сестрицтв - ревнителів православної віри при парафіях УАПЦеркви.

1. Братства й Сестрицтва ревнителів православної віри існують при парафіях УАПЦеркви.
2. Б.С.Р.П.В. утворюються з метою підвищення християнської моралі посеред вірних, поширення чеснот і добродійности /милосердя/.
3. До Б.С.Р.П.В. вступають ті, що бажають ревно служити Богові й Церкві Христовій, у віку від 18 р., - чоловіки й жінки, православної віри.
4. Головою Б.С.Р.П.В. є настоятель парафії, а коли є два, чи більше священиків, то по згоді може бути головою той із священиків, який може більше уділити часу для даної справи.
5. Заступником голови Б.С.Р.П.В. обов'язково мусить бути в Братстві вірний, а в Сестрицтві вірна, обізнані в іспитах православної віри і відомі парафії, як добрі християни.
6. До складу Управи Б.С.Р.П.В. входять брат або сестра, як секретар і один постійний член, брат або сестра.
7. Загальні збори збіраються раз на місяць, у останню неділю.
8. Навчальні зібрання відбуваються щотижня у визначені самим БСРПВ день і годину.
9. Предметом зібрань є - вивчення догматів Православної віри, моралі й чеснот євангельських.
10. Члени Б.С.Р.П.В. мусять мати Св. Євангелію з Посланнями, а коли таких немає, то голова повинен зачитувати відповідні місця в Євангелії й Послань, а члени занотовувати в себе.
11. Темою розмов на зібраннях можуть бути Свята, життя святих, зміст Божих служб і т.ін.
12. Кожне зібрання починається і закінчується молитвою і піснями на честь Ісуса Христа, Богоматері й Святих.
13. Теми розмов дає Архиєрей на певні періоди.
14. Б.С.Р.П.В. відкриваються в парафії урочистою відправою Божественної літургії і молебном до того святого, чи святої, чиїм іменем Б.С.Р.П.В. бажає іменуватися.
15. На молебні члени Б.С.Р.П.В. всі благословляються особим чином молитви і дають обітницю Богові у вірності Св. Православній Церкві та її установам.
16. Б.С.Р.П.В. день церковної пам'яти свого патрона святкує, як своє братське свято.

17. Члени Б С Р П В учащають на церковні Богослуження, дбають про оздоби парафіяльного храму, про урочистість церковних Богослужб, особливо у великі свята; можливо частіше говіють.

18. Члени Б С Р П В носять у себе на грудях ознаки Б С Р П В трьох ступенів: 1. для всіх блакитний хрест на білому тлі. 2. Такий же хрест у півколі і 3. Найвищий ступінь - такий же хрест у терновому вінці.

19. До 2 ступеня підносить члена Братства президія сама, або на внесок членів. До 3 ступеня підносить архиерей особим чином посвячення.

20. Б С Р П В може існувати при наявності 6 членів.

21. Б С Р П В чуло прислухається до духовних і матеріяльних потреб віруючих і завжди спішить їм на допомогу.

22. Для того Б С Р П В має право мати свої матеріяльні засоби, які складаються з добровільних пожертв. А коли таких немає, то воно звертається до відповідних чинників з проханням про допомогу тим, хто в нужді.

23. Б С Р П В має право улаштовувати благодійні лекції, концерти, ялинки для дітей і т.п., збір з яких поступає на благодійні цілі.

24. Нові члени приймаються за рекомендацією 2-х старих членів.

25. Члени, які не дотримують обітниць, виключаються загальними зборами Б С Р П В.

26. Голова і секретар Б С Р П В є членами Парафіяльної Ради.

27. Б С Р П В користується штампом з написом: БСРПВ при... парафії УАПЦеркви в.....

28. Коштами відає Управа Б С Р П В.

29. Ревізія призначається Церковним Єпархіяльним Управлінням.

30. Б С Р П В може бути закрите Єпарх. Архиереєм.

31. Невикористані кошти передаються тоді до Церковної скарбниці в парафії за особим актом.

О Б І Ж Н И К Ч.4.

Церковного Управління УАПЦеркви в Баварії до о.о. Настоятелів українських парафій в Баварії.

З розпорядження Його Високопреосвященства, Високопреосвященного Архиепископа Михаїла, Церковне Управління пропонує о.о. Настоятелям парафій:

1. подбати про те, щоб в час цьогорічних Різдвяних Свят подати духовно-релігійну потіху полоненим православним українцям, які знаходяться в близьких до парафії

таборах для полонених, як і надалі духовно опікуватися ними;

2. Взяти участь в діяльності на місцях Українських християнських Добродійних Об'єднань /Асоціяцій/, які ставлять собі харитативні цілі;
3. допомогти в налагодженні акції суспільної опіки посеред української еміграції, для чого зібрати в найближчому часі статистичні дані посеред своїх парафіян по формі, яку можна одержати з Канцелярії Церковного Управління;
4. На протязі січня 1946 року надіслати до Церковного Управління дублікати метричних записів /народжень, шлюбів і смертей/ від часу відкриття Парафії;
5. Дотримувати стисло вказівки обіжника ч.2 /поданого в ч.3 Церковного Вісника/ в справі відчислень сум на церковні потреби;
6. Подати, скільки примірників "Церковного Вісника" потрібно висилати для парафії і на яку адресу.

Церковне Управління УАПЦ в Мюнхені
/Дахауер-штрасе 9/.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

Церковне Управління УАПЦ в Еслінгені, на підставі резолюції Його Преосвященства, Преосвященнішого Платона, Епископа Рівенського з дня 6.XII. 1945 року приділеного для духовно-релігійної опіки на провінцію Вюртемберг-Баден обох окупаційних зон цієї провінції - американської і французької, звертається цією дорогою з закликом до Всечесного Духовенства й псаломщиків УАПЦ та церковних диригентів, що незатруднені досі по обслуговуванні таборів, подати про себе відомості з вказанням докладної адреси до Церковного Управління УАПЦ. /14 Esslingen a/N. Fabrikstr. 11 Kirchliche Verwaltung/ для приділення до праці в одному з таборів Вюртемберг-Баден. Інші часописи просимо про передрук.

Церковне Управління УАПЦ. в Еслінгені.

- - - - - - - - - - - - - - -

= =

- - - - - - - - - -

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦеркви.

УАПЦ на території Австрії. На території Австрії знайшлося багато православних українців, які потрібують релігійної опіки, але до сього часу організація там церковного життя УАПЦ стоїть найслабше зі всіх теренів. Як нас інформують, є там цілі великі українські осередки, де до сьогодні люди не могли почути Святої Літургії та Слова Божого; є випадки, що люди вмирають без Святої Сповіді та без Святого Причастя, є випадки, що хоронять людей без священика; багато різних шкіл не мають учителів Закону Божого. Властиво там існують тільки парафії в Зальцбурзі та в таборі Ляндек /Тироль/, У Зальцбурзі є Свято-Покровська парафія, а при ній Братство Св. Покрови, яке інтензивно приступило до праці. Архиєпископ Михаїл уділив благословення на працю Братства та доручив йому заопікуватися церковно-релігійним життям православних українців і поза тереном Зальцбурга, входячи з своїми представленнями в цій справі до Владики до часу зорганізування церковного осередку на даній території. В Ляндеку /Тироль/ є Свято-Володимирська парафія, глибоко досвідчений душпастир якої обслуговує також православних українців на Форельбергу / у Брегенсі, Гогенемсі, Ранквайлю, Фельдкірху, Блюденцу/.

Призначеного було на територію Австрії Адміністратора УАПЦ з священиків прийшлось відкликати, бо не зумів належно повести церковно-організаційної праці, а між тим цілий терен Австрії явно потрібує окремого керівничого осередку. Із Зальцбурга пишуть, що там люди свідомі того, що на еміграції є багато Владик, тому дивуються, чому до них ніхто не приїде, щоб ними заопікуватися. Дійсно, з єпископів УАПЦ., які не мають зараз визначеного терену для архипастирської праці, а таких є п'ятьох владик, мін би хто з них на території Австрії мати добру духовну ниву для пожиточної праці.

У провінції Баден-Вюртемберг, як нам пишуть, терен цей теж до останнього часу лежав цілиною, з погляду організації там церковно-православного життя. В Американській зоні цієї провінції мається дев'ять українських таборів, а на обслугу релігійну їх мається тільки три священики, дяків нема зовсім. Взагалі тут відчувається брак української інтелігенції, бо це найдалі висунута на захід провінція Німеччини, до якої українська еміграція не встигла докотитися. Але провінція ця, з призначенням до неї Владики Платона, оживає під оглядом організації в ній для закинутих долею земляків наших церковно-релігійного життя. Владика Платон видав, з приїздом до приділеної йому провінції, Архипастирське Послання до православних українців, перебуваючих там, в якому вказує на все значіння кріпкої і живої віри в Бога, а особливо в положенні людей, закинутих на чужину. "Своїм життям побожним, каже Владика, у вірі й любові перебуваючи, своєю працею щирою, єдністю та згодою відженете від себе ту тривогу, яка так часто вас турбує, зменшите ту тяжку тугу по Україні, яка очікує в тривозі повернення своїх дітей, і допомо-

жете й мені, недостойному, у виконанні покладених на мене обов'язків духовно-релігійної архипастирської над Вами опіки."

Перехід під юрисдикцію УАПЦ. Парафіяни Св.-Миколаївської Православної Церкви в Мюнхені /на Ляймі/ звернулись до Архиепископа Михаїла з проханням, в якому пишуть: "Ми, українці, в кількості 180 осіб тимчасово перебували підлеглими Владиці Митрополиту Серафимові. В сучасний мент прохаємо приєднати нас до своєї парафії і дати нам благословення на утворення Трудового Братства". Просьба парафіян Владикою задоволена. 19 грудня, в день пам'яти Святителя Миколая, відбулась в названій парафії урочиста Архиєрейська Служба Божа.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ.

Лондонський "Бюлетень Православної Церкви" подає вістку з церковного життя на Україні, звідкіля вид[illegible] митрополитом Київським і Галицьким є зараз митрополит Іван, який прийшов, очевидно, на місце митрополита Николая /Ярушевича/. Митрополит Іван пише: "Ми заняті тепер перевіркою духовників та парафій. Тільки тим, що були вишколені до свого звання і рукоположені, дозволяємо правити Богослуження в православних церквах. В цьому помагають нам Ради робочих депутатів, які реєструють тільки ті парафії, що їх приймає назад московський патриарх."

/"Америка"/.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

15-16 грудня 1945 року в Авгсбурзі відбувся Організаційний З'їзд Українських Жіночих Відділів, на якому ухвалено "Правильник об'єднання українських жінок на еміграції."

Архиепископ Михаїл надіслав благословення на діяльність З'їзду: "Запрошую Боже Благословення на всіх жінок, які поставили своєю метою по Заповіді Христовій облекшити страждання тим, які зісталися безпорадні."

==========

Усіх своїх читачів і співробітників щиро вітає з Різдвяними Святами та з Новим Роком і бажає їм здоров'я, кріпости духа й успіху в праці - Редакція "Церковного Вісника".

==========

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

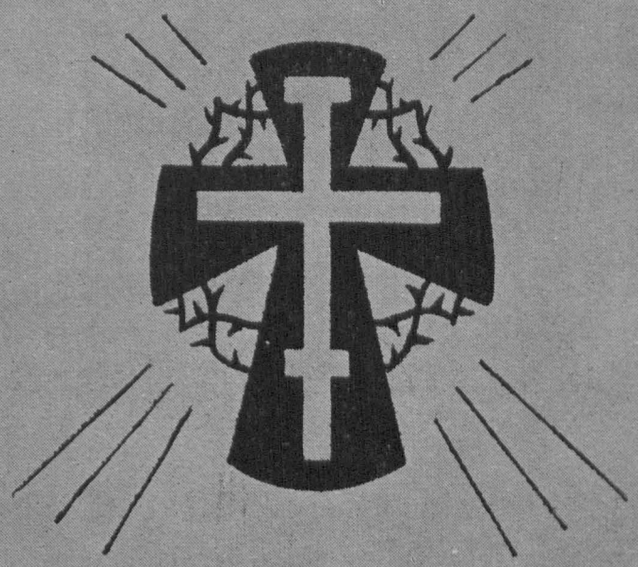

2/3 (6/7)

ДВОТИЖНЕВНИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ц.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

НЕДІЛЯ 17 ЛЮТОГО 1946.

Ч. 2-3/6-7. ВИХОДИТЬ ЩО ДРУГОЇ НЕДІЛІ. РІК II.

З М І С Т:

Архиепископ Михаїл. Слово при відкритті релігійно-освітньої секції Парафіяльної Ради при Св.Покровському Храмі УАПЦеркви в Мюнхені..... ст. 3

Проф.П.К-ів: Церква і інтелігенція..... 5

Проф.В.Щ-ський. Пам'яти Кошиця..... 9

К.М. Перед Великим Постом..... 12

Офіційний відділ: Обіжник ч.5 Церковного Управління УАПЦеркви в Баварії до о.о.Настоятелів Українських Парафій в Баварії..... 15

З Церковного життя УАПЦ..... 15

З Церковного життя російської православної церкви за кордоном..... 16

З українського життя..... 17

Вісті зі світу..... 17

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

15 лютого. П'ятниця. Стрітення Господнє.Препмуч.Гавриїла.Ран. Єв. Лк.II,25-32. Літ.Ап.Євр.VII,7-17; Єв.Лк.II,22-40.

17 лютого. Неділя про блудного сина.Прп.Ісидора Пелусіота.Гол. 1. Ран.Єв.Матф. XXVIII,16-20. Літ.Ап. 1 Кор. VI,12-20; Єв.Лук.XV,11-32.

23 лютого. Субота.Св.муч. Харлампія. Прп. Прохора Печерського. Мучц.Валентини і Павли. Поминальна субота. Літ.Ап. 1 сол. IV,13-17; Єв.Йоан.V,24-30.

24.лютого. Неділя Мясопусна або о Страшнім Суді. Свмч.Власія. Св.цариці Феодори. Гол.2. Ран.Єв.Мрк.XVI,1-8. Літ. Ап. 1 Кор.VIII,8 - IX,2; Єв.Матф.XXV, 31-46.

3.березня. Неділя Сиропусна /Прощенна/. Св.Льва еп.Римського. Св.Флавіяна патр. Царгородського. Гол.3. Ран.Єв. Мрк.XVI,9-20. Літ.ап.Римл.XIII, 11-XIV,4; Єв.Матф. VI,14-21. Вечірня прощенна. Запусти.

УКРАЇНСЬКИЙ ... МУЗЕЙ-АРХІВ

Архиепископ М И Х А Ї Л.

С Л О В О

при відкритті Релігійно-Освітньої Секції Парафіяльної Ради при Св.Покровському храмі УАПЦеркви в Мюнхені 16.січня 1946 року.

Слава Богу нашому навіки!

Вельмишановні пани професори,мої дорогі брати й сестри в Господі!

На мою долю випадає велика честь відкривати оскільки благородну,оскільки священну по намірах Релігійно-Освітню Секцію і промовляти до такого високо свідомого Христового братерства.

Мені хочеться з Ісаією пророком викликнути:

"Які прекрасні ноги,що йдуть благовіствувати мир!" Мир не віку цього,інший мир, про який і Господь наш сказав: "Мир оставляю вам, мир Мій даю вам,не такий,як люди дають,Я даю вам /Іоан.14,27/ мир духа, мир утіхи внутрішньої.

Кажу так тому, що серце моє хвилює мене. Мені здається, що ми розпочали щось більше, аніж ми намічали.

Думалося мені,та певно й вам,брати мої,що Релігійно-Освітня Секція має дещо допомагати духовенству в релігійно-освітній справі. Але Дух Святий судив інакше і ось хитнув серця ваші не тільки де-що допомагати,але стати на шлях величної Апостольської місії і активно взяти в ній участь,присвятивши Богові даний вам [illegible]сокого Богорозуміння. Правда,наші плани були скромні де вчора - "де-що дати для Мюнхена". Але інтелектуальна сила нашої секції досить солідна,щоб обмежитися таким малим завданням. На шлях апостольства уже сьогодні побажало стати біля десятка професорів з нашого українського народу, але завтра їх знайдеться значно більше.

І не дивно.Ми переживаємо виключні історичні часи,перед світом лунає небувалий світовий клич: "Назад до Бога!" Ми спостерігаємо страшенно хвилюючі речі: "світ десятки років розпинав Христа,Його ісповідників і всю науку Його. Християнство пережило часи Діоклетіяна і не в одному місці вже виготовили медалі та обеліски з написами:" На пам'ять загибелі християнства." 25 років страшної хули на Бога. 25 років страшної зневаги ісповідників Христа, і,ось сьогодні "здійняли руки до Того,Кого міліони разів пронизували списами./Іоан.19,37,Захар.12,10/.

Ми чуємо з уст великих державних мужів світу скаргу на"голод духа". Ми наочно бачимо,що світ подібно,як Давид у дні скорбот почав шукати Бога руками своїми...бо відмовляється втішитися душа його/Пс.76,2/.

Цей страшенний здвиг відчувається між всіма народами світу, З особливою силою відчувається він і серед нашого знедоленого українського народу,якого скорбота вища над усяку міру.

"Голод духа! Дайте Бога! Дайте правду! Дайте втіху душі!". Ось його клич, ось його благання.

Ми не можемо, ми не маємо права не почути цього благання. Тілесним хлібом нас годують інші братні народи, але духовний хліб лежить скарбом перед нами, і сором нам, коли ми не зуміємо його роздати нашим голодним.

Нас, українців, знає цілий світ. Він знає наше мистецтво, нашу пісню, нашу сумну історію, але він майже не знає висоти нашого християнського духа і глибини нашого богословського прагнення й прагнення до правди Божої, бо все, що виявляв дух нашого українського народу, відомо світові під іншою маркою. Це спричинилося до того, що наше юнацтво, навіть суспільство, мало знає висоту свого релігійного духа. Отже настав час діяти. Наш нарід повинний не останній вінок покласти до Ніг Христа Бога нашого серед вінків інших народів.

Тому Я з великим піднесенням духа запрошую Боже благословення на початок нашого Величного Апостольського діла -Благовістя науки Христової всіма нашими силами і всіма засобами.

Одно лише скажу: Ми не маємо наміру вносити в науку Христову будь-яких нових розумінь. Ми всім корінням нашим укріплені в науці Вселенської Православної Церкви і з цього грунту зійти не можемо.

Це аж ніяк не означає, що ми повинні себе вихваляти, а когось понижувати. Ні, ми мусимо давати безстороннє правдиве розуміння Бога за наукою Євангелії і служити Йому, яко Подателеві всякої мудрости і втіхи і всіх благ, як духовних, так і тілесних.

Ми не станемо укладати широких планів і плекати великих мрій, а скромно і безпосередньо приступимо до нашої св. праці.

Ми мусимо намітити теми, які на сьогодні виявляться найбільше необхідними.

Мене дуже тішить, що до нашої секції згодилися прилучитися сестри. Їхні лекції можуть мати великий вплив на жіноцтво й дівчат шкільного віку, більше ніж доводи навіть дуже сильних духом чоловіків.

Я певний, що за їх прикладом підуть інші. А взагалі наша секція може вирости в широке "Братство провідників Христової істини", діяльність якого виявиться не лише в читанні лекцій чи рефератів, а піде й далі в організації і ширенні християнського знання.

Нехай Господь в тому допоможе нам!

Теми, які на сьогодні треба б обробити й дати вірним, на мою думку, можуть бути такі:

1. "Бог". Розуміння Бога, як Творця і Управителя, як джерело всього найвищого і найкращого, що може уявити людський розум. Троїчність Бога. Образ і подібність людини до Бога.
2. Ісус Христос, яко Спаситель і Учитель нового людського життя. Вплив Христового учення на народню культуру.
3. Релігія в народах минулих віків і релігія християнська.
4. Релігія й наука в християнському світозрозумінні.
5. Вплив християнства на взаємовідносини між народами, класа-

ми громадянством і в родині.

6. Юнак-християнин. Юначка - християнка. Християнське виховання дітей.

7. Жінка - християнка. Мати-християнка в родині.

8. Святе Письмо, як джерело Богопізнання.

9. Служіння Богові духом і істиною.

10. Богорозуміння українського народу.

11. Вплив служіння Богові на мистецтво /музика, малярство, скульптура, архитектура і т.д./.

12. Гідність людини в розумінні християнства.

==========

Проф. П. К - ів.

ЦЕРКВА І ІНТЕЛІГЕНЦІЯ.-

Церква і інтелігенція! Може й дивує декого з читачів зіставлення цих двох понять. Може й не один із тих, хто за старою звичкою й тепер ще дивиться на Церкву як на справу "народних забобонів", з посмішкою згадує часи боротьби з релігією і Церквою, як з чинниками, що діють "на шкоду інтересам народу", коли справді Церква далеко стояла від інтелігенції або, вірніше, інтелігенція від Церкви; коли так звана "передова" частина інтелігенції навіть свідомо ширила коріння атеїзму! Ніде правди діти, так воно й було.

Насправді ж Церква і інтелігенція - це два дуже близькі одно од одного поняття. Церква, як форма організації, як засіб здійснення релігії серед народу, виконує велику місію - ширення християнської ідеї, що є основою культури і цивілізації. Інтелігенція, як освічена частина народу, є тією реальною силою, що здійснює цю велику місію своєю діяльністю і всім своїм життям. Церковна справа для інтелігенції - це частина тієї загальної культурно-національної справи, що лежить на її обов'язку і є такою ж близькою і рідною, як якась інша ділянка національної культури. Тому не може бути сумніву, що інтелігенція в житті національної Церкви має відогравати першорядну роль.

В житті кожного народу Церква /особливо моральний її склад/ відограє велику роль. Крім морально-регулюючого чинника, крім скарбу етики, Церква конденсує в собі великі вартості культури, надбання історичні, здобутки традиції. Вона зберігає і культивує традиції даного народу. Звідци маємо міцну єдність Церкви і Нації, як це досить яскраво засвідчено в житті англійців і поляків.x/ На цьому ґрунті й витворюється національна ідеологія Церкви, яка характеризується тим, що всі народи сприймають християнську релігію кожний за своїм національним розумінням.xx/

Українська Церква теж має свою національну ідеологію, яка "складалася довгі віки, складалася спільно з усім Духовенством

x/ Див. Народ і Церква. Діло, 1928, ч. 197.

xx/ Митрополит Іларіон. Ідеологія української Церкви. Холм, 1944, ст. 4.

і Народом!"x/ Українська Церква - національна Церква українського народу. Вона є тією вищою духовою організацією, що здійснює високе вчення християнської релігії, виробивши за тисячолітнє своє існування свою національну церковну традицію, що її так пильно оберігає український Нарід як святощі свого духового життя. Відколи Св. Андрій Первозванний, що був на Київських Горах, поблагословив Українську Землю і заклав перші підвалини Христової Церкви на Україні, відтоді Нарід наш високо шанує цю найдорожчу його душі Святиню. Обов'язком Церкви є вселяти в серця Народу надію й віру в здійснення вищих ідеалів, помагати зносити тягар земного життя через єднання з вищою Силою, яка не терпить несправедливости - не лише супроти одиниць, але й супроти цілої Нації.

Історія Українського Народу - це історія його невпинної боротьби за своє національне існування. Скільки трагічних подій пережив наш Нарід, скільки лиха зазнавав він від своїх зовнішніх ворогів! І Свята Церква завжди була його заступницею в найважчі хвилини його життя. Віра в Творця є органічною частиною духового життя українського Народу, а Церква є тим найвищим чинником, що здійснює сприймання Віри. Українська Нація - високорелігійна Нація, через те вона стоїть на багато вищому ступні в порівнанні з деякими іншими націями додо впевнености в свої сили, в свою перемогу. Українська Нація високо тримає прапор Христової Науки, прапор ширення християнської моралі. А Український Нарід чи не є найкращим зразком здійснення цієї моралі!

Ось чому нам, українцям, нам, українській інтелігенції, треба уважно приглянутись до тієї великої ролі, яку відограє Церква в національнім житті нашого Народу. Церква - це не придаток, не організація "народних забобонів". Церква - це могутня сила, що зміцнює національний організм нашого Народу.

Церква на Україні найбільшу свою ролю відограла з часу її заснування аж до XVIII століття. Пізніше, коли на Україні запанувала Православна Церква царського зразка, тоді Церква, ставши експонентом чужих впливів, знаряддям політики, відограла свою політичну ролю; вона втратила була свій вплив на населення, [illegible] до виникнення багатьох сект. Це спричинило й до того, що значна частина української інтелігенції відсахнулась від Церкви, а відтак і від релігії, до того ж підпавши підо вплив раціоналістичної філософії, що запанувала тоді в Европі. А цим самим вона фактично порвала зв'язки з українською традицією, з оцими святощами українського Народу.

Але прийшов час, і Українська Церква знову відродилась. Відродилась вона в важких муках, як відроджується кожна нова історична епоха. Тепер Україна переживає релігійний ренесанс. Це потрохи починає розуміти й наша інтелігенція, що своїм безвірством порвала була звязки з українським Народом, з українською традицією, отже і з українською Нацією. Нація - це не те, що є сьогодні. Нація - це велика історична цілість, в неї входять всі історичні покоління. Українська Нація - це тисячолітній Нарід, що через Св. Володимира прийняв християнство; що будував храми, посилав своїх козаків-лицарів на боротьбу з невірними, свою кров за віру Христову проливав; що свою культуру боронив;

x/ Митрополит Іларіон. Ідеологія української Церкви, Холм 1944, ст. 4.

що освіту Церкву і віру, як великий національний скарб, оберігав. І ось частина української інтелігенції порвала з цією тисячолітньою традицією, вважаючи її "народними забобонами". Забобонами для неї є все те, що було твердою основою тисячолітнього духового життя українського Народу.

Українська інтелігенція стала на хибний шлях, що кінець кінцем привів її до душевної порожнечі. Замість творити велику національну справу, боротись за відродження української Церкви, боротись проти політиканства російської Церкви на Україні, як знаряддя імперіялістичної політики російського самодержавія, вона почала непотрібну боротьбу взагалі проти основ християнської релігії, не розуміючи, недооцінюючи того, що релігія є органічним складником духового життя українського Народу. Навіть тепер уже, коли питання релігії стало одним з актуальніших питань нашої сучасности, навіть тепер, кажу, частина української інтелігенції залишається ще осторонь цього великого чинника в житті українського Народу, або в гіршому разі намагається навіть довести автономність релігії, не усвідомлюючи того, що релігія не може бути автономною в житті нації, як не можуть бути автономними всі інші сфери духової культури. Релігія є загальною справою, спільною і доконечною справою громадянства. Вона є загально-національною справою.

Люди, що легковажно ставляться до питань релігії, часто виправдують це свою байдужість, а то й ворожість тим, що, мовляв, релігія є знаряддя регреса, відсталости. Насправді ж воно виходить навпаки. Нині саме поступовим і є той, хто релігійно відроджується, має ясно скристалізовану ідейну релігію і з становища релігійного бажає регулювати людське життя. Про це яскраво свідчить сама історія. Коли, наприклад, падав античний світ, то поступовими були не ті письменники і філософи, що намагались вернутись до ідеї старого світу, які саме тоді розкладались. Поступовими були Св.Отці Церкви, бо тільки вони були людьми майбутности, тільки вони творили нове життя, кероване християнською ідеєю. Поступовість християнської ідеї ніколи не втратить своєї вартости, вона й надалі залишатиметься тією провідною зорею, що веде людство до щасливого майбутнього, створюючи відраду на серці і в важких обставинах сучасности. Нині поступовим є той, хто має віру і шанує християнську ідею.

Я дозволю собі нагадати нашому шановному громадянству думки і ставлення до релігії німецького філософа О.Шпенглера: "Відсутність релігії в нашому житті, - каже він, - це симптоми смерти культури. Без релігії і містики нема культури, мистецтва, філософії. Без релігії існує лише журналістика і вся сучасна творчість є лише журналістикою. Залишки культури збереглись лише в душі селянства, де збереглась і справжня мудрість, що її джерелом є лише "страх Божий". В місті існує лише цивілізація, а не культура. Душа міста мертва і пустинна, - як Сахара, бо їй бракує життя - релігії. Сучасні вчені, матеріялісти, безбожні журналісти - то римські ретори, то грецькі софісти-циніки. Сучасна скептика і безбожність - то подих смерти культури. Всі великі творці були релігійними, всі культури жили релігією. Греки ставили святині навіть "богам невідомим", а наша цивілізація руйнує навіть святині свого Бога. Через те в душі сучасної людини - порожнеча, безцільність, безплідність, відсутність гармонії, яку мав віруючий Ньютон, Гете та ін... Релігія і куль-

тура - це святощі, це мова, що нею людство висловлює тисячі літ те, що терпить, чим живе, до чого прагне. Релігія - це найвищий вияв життя і його найглибша сторінка. В житті існує величезна музика сфер, краса і глибина, але її відчути може лише дух, окрилений релігією.

Наша життьова практика дає нам чимало прикладів, коли кращі представники інтелігенції, з світовим ім'ям учені проявили і тепер проявляють глибоку релігійність, поєднуючи часто віру з добрими ділами. Я хочу нагадати тут імена деяких видатних учених, що вславилися своєю релігійністю і церковною діяльністю, показавши високі зразки християнської моралі.

Пригадується мені ім'я Акад. Павлова, відомого російського фізіолога, вченого світової слави, що поєднував свою науково-дослідницьку діяльність з глибокою вірою в Творця. Своєї віри він ніколи не приховував, хоч і займав високе становище, як дійсний член Російської Академії Наук.

Ніколи не виходить мені з пам'яти ім'я відомого українського ученого лікаря Акад. Яновського, що особливо вславився серед нашого народу глибокою релігійністю і християнською доброчинністю. Це була людина високих моральних якостей, що своєю діяльністю, своїм власним прикладом з лікарської практики показала високий ідеал лікаря-християнина. В той час, як інші професори і академіки встановлювали собі завчасний запис на прийом хворих, коли хворий за встановленою чергою міг бути прийнятий лише через якийсь тиждень, а то й більше, Академік Яновський сам брав візника і їхав до хворого і в першу чергу до бідного, щоб швидше допомогти йому не тільки лікарськими порадами, а й навіть грішми. Яка велика радість охоплювала хвору людину, коли вона, після від'їзду професора знаходила в себе під подушкою червінця. Разом з тим зростала любов і висока повага до вченого. Ім'я Акад. Яновського стало популярним, починаючи від найбіднішої хатини й кінчаючи найбагатшими палацами, - всі однаково шанували його як видатного лікаря і скромну людину- християнина. Перед його християнскістю схиляли своє чоло навіть безбожники і своїм черствим серцем відчували в ньому якусь особливу людину. Всі однаково відчули важку втрату, коли рознеслась звістка про смерть Яновського. Академік Яновський був глибокорелігійною людиною; він заповів ховати його з церковною урочистістю. І його заповіт був виконаний.

Я спинився тільки на окремих фактах, на найбільш яскравих рисах того, яким мусить бути ставлення нашої інтелігенції до Церкви. Таких фактів можна було б відшукати багато більше, але не знаю, чи й варто доводити більше про те, що й само вже стало доконечним фактом.

Українська інтелігенція має зайняти виразну позицію у своїм ставленні до Церкви. Не можна займати позиції "поскільки - постільки", а треба прямо й рішуче сказати своє слово прихильности до великої Святині нашого Народу. Досі значну частину інтелігенції і ширші маси народу розділяв бар'єр неоднакового ставлення до Церкви і релігії взагалі. Тепер цей бар'єр має бути знищений. Український Нарід - це єдине монолітне національне тіло, і справа Церкви - це кревна справа кожного члена цього великого національного тіла. Церковна справа для всіх членів Нації є в однаковій мірі близькою, рідною, як близькою й рідною є вся наша національна справа. Інша річ, коли мова йде про неоднакове розуміння, неоднакове сприймання християнського вчення різними шарами нашого народу: на-

рід сприймає його, відповідно до стану свого розвитку, національно, а освічені вертати знову по-іншому; середній інтелі[illegible] розуміє Христову Науку, ніж розуміє її вищий інтелі[illegible]нт, інтелектуально більш розвинений. Але всі ці неоднакові щодо розумового розвитку сприймання християнського вчення обєднуються спільною ідеєю, що її несе в собі християнська релігія, що її здійснює у своїй практиці Українська Церква.

Великий обов'язок покладає український Нарід на свою інтеліґенцію, довіривши їй творення національної культури. Але ж український Нарід є глибокорелігійний Нарід. Він все своє життя зв'язує з вірою в Творця, що дає йому силу в боротьбі за своє існування. Віра породжує у нашому Народі християнськість, тобто високі якості християнської моралі, що висувають наш Нарід на одно з перших місць серед інших народів Европи. Українська інтеліґенція має зважати на ці особливості свого Народу і своїм чином і думками ще більше зміцнювати й розвивати їх, а не стояти осторонь від того, що є прямим національним обов'язком кожного.

Українська інтеліґенція виконала високу історичну місію, створивши великі скарби національної культури. Тепер перед нею стоїть ще й друга, не менш важлива, місія - зміцнити основи своєї національної Церкви. Цього вимага час, цього вимагає Нація.-

==========

Проф. В. Щер - ський.

ПАМ'ЯТИ О. КОШИЦЯ.
/продовження/.

У Франції приняття було не менш гаряче, як це видко з слідуючих рецензій на виступи Кошиця:

Жорж Пьерфіт в "Ля Депеш" 28/XI.1919 пише таке: "Визнаю своє безсилля висловити ті почуття, що я пережив під час цих двох концертів, які були для мене годинами найчистішої насолоди. З самих перших аккордів губишся і не знаєш де ти; забуваєш мізерну залю і уявляєш собі, що ти в якімсь священнім храмі, в якім відбувається чудовий ритуал вічної краси... Програми цих двох концертів складалися з народніх релігійних пісень та колядок з українського фолькльору, котрого первісну простоту учні Лисенка уквітчали удатними контра-пунктами і незрівняно багатими протиставленнями... Речі, які ми чули вчора, не мають і сліду тої розпуки і того ниття, що має їх московська мельопея. Навпаки у них чується характеристичний гумор і оптимізм та делікатна фантазія, що раз-у-раз викликала у мене образ премилих композицій наших власних музик XVI століття!"

Там же він пише далі: "Не раз можна було побачити добрі сльози зворушення і радости... і я їх бачив у багатьох очах через призму своїх власних сліз.!..

Вони живий доказ нечуваного мистецтва. Треба чути цей український хор, щоб зрозуміти якої перфектности може досягти вокальне мистецтво. Поліфонія тут зреалізована простими засобами і з такою вільною певністю, яка заморочує розум. Можна собі уявити, якої потрібно було праці, щоб досягти таких результатів."

А от "Люї Шнайдер" пише: "Дві години хоральної музики можуть викликати нудьгу, але тут ці дві години здавалися мені півгодиною".

"Жорж Жіро" в "Експрес дю міді" пише: "Ці композитори позичили свої теми з фолькльору своєї країни і це дає їхнім творам див-

ну красу,це захоплює,як гострі пахощі диких квітів...Виникає питання,як ця музична школа не була й досі нам відома...Прихід між нас українців,симпатія та цікавість,яку вони у нас для себе придбали,дякуючи своєму національному мистецтву, викликали у нас повне щирости побажання їм життя,свободи й процвітання цій країні,так гордій своїм минулим,такій жагучій і так вірячій в своє майбутнє".

"Де Газет" 31.I.1920 пише: "Ми ледве знаємо цей нарід. Навіть сотня з багатьох тисяч слухачів не змогла б дати правдивих інформацій про Україну...Але є група українців,які з співами подорожують по світі. Це чудово!Один уже тільки цей факт заслуговує глибокого здивовання і пошани. Це подібне до хрестового походу. Нема промов,не роздають брошурок і мап,тільки співають. І чого ніколи не зроблять ні брошури,ні мапи,ні промови,бо книжок не читають,а промов так само не слухають,те можуть зробити і роблять ці пісні".

А ось,напр.,що пише "Мосьйен Менсио": О,моя жаждуча душе, наповнись радістю! З глибин вічности голос янгола,подібний золотій стрілі розсік етерні простори. Так прочанин через море піску,побачивши блискучу святиню,забуває тяжкий шлях,пройдений в муках. Це є слід якоїсь епохи,якогось заниклого мистецтва. Мов через розмальовані вітражі бачу я дивні чужі небеса...Я відмовляюсь описати абсолютну досконалість їхньої техніки...досконалість невимовна; одна єдина уява можлива: небеса розкрились і ми присутні янгольському блаженству...Слів мені бракує...Музика написана чистою любовію і сльозами. Божественність є в цій серафічній простоті. Це пісні сну і екстазу. О,моя віднайдена батьківщино! О,раю,відчини твою браму і прийми наші радісні та перероджені душі!"

"Ля Суаре": "Це справжній вечір великого посту: чистий,зворушливий,повний захоплюючого лірізму. Слухач погружається в атмосферу містики...В програмі стоять: "Пісня про Воскресення","Св. Микола","Янгол хранитель","Страшний суд" і т.д. Видається,що велика заля Шан Елісе раптом перетворилася в храм. Під час перерви досить мішана юрба "вірних" проходжується чинно. Пан Жан Періс говорить з захопленням про ці гарячі та так знаменито поставлені голоси. Пані Айседора Дункан,серед групи кількох молодих людей, сьогодні одягнена елегантною парижанкою,що дивує "неофітів".Атмосфера інтимна і симпатична.Директор Жан Еберта стискає руки приятелям.Тут всі ті,що не пішли до "Літучої миши" /російський театр/.. Квартал Гобеленів і бульвари Порт-рояль дав багато слухачів".Цікаво виявив свій темперамент Марсель Мартіне в "Ля Гюманіте":"За мною якийсь ідіот,-тобто чоловік безперечно дуже інтелігентний,компетентний і т.п. Отже цей ідіот пояснив своїй розмальованій,завішаній перлами та позіхаючій жінці, що було б далеко забавніше,якби теми були ріжноманітніші і якби було лише три або чотири номери.

Раймонд Шапюї: "Один вечір,краще ніж ріжні конференції та демонстрації,познайомив нас з душею українського народу.Що цікаво, то це те,що тоді,як російські хори викликали у нас такі почуття, які викликає всяка екзотична музика,український хор,виявляючи свій слов'янський характер,одночасно мистецтвом своїх виключних нюансів дивно наближує його до французького смаку"...

Так ми бачимо,що зробив Кошиць з своїми виступами в Европі в перший період своїх виступів.Він зробив те, чого не зробив ні один інший диригент,як це ми бачимо з поданих рецензій,а в той же час свої люди старалися з середини привести хор до розпаду,як скаржився мені Кошиць в 1932 році,приїхавши до Праги. Але я хочу показати,що всі рецензії були писані цілком об'єктивно,але тільки

ки відповідно темпераментам кожного авторам. Це виходить з того, що не тільки Чехія, Австрія, Швайцарія і Франція висловлювалися в однім і тім самім дусі.

В Бельгії 17.I.1921 року. Газета "Бонсуар" пише: "Вони живий доказ нечуваного мистецтва. Вони піднесли людський голос до симфонії. Це є незабутня ревеляція /откровенне/ для кожного, хто є чулий до містичних комбінацій гармонії. А "Журналь де Льєж" пише: "Чоловік, який працює з такою досконалістю, є чоловік надзвичайний. Кажуть, до Кошиць належить до школи Фелікса Мотля і що його маніра диригувати нагадує Нікіша. До торкається мене, то я не порівнюю, я дивлюся і дивуюся. В його проводі є стільки чарівного, скільки наукового і панівного. Пан Олександр Кошиць є музика першої кляси". Газета "Двадцятий вік" /бельгійська/ пише: "Я думаю, що не перебільшу, сказавши, до цем хор є єдиний у світі! Провідник хору п. Кошиць є абсолютно знаменитий."

Ван ден Боррен в брюсельськім часописі "Демен" 2.I.1920 пише: "Перед війною Україна була раєм народної пісні... Пан Кошиць диригує цією фалангою в спосіб дійсно чудовий, дякуючи своїй елеґантності та своїй суґестивній легкій і одночасно виразній міміці."

"Авенір" 25.I.1921. "Український хор не тільки досягнув своєї поважної мети, давши доказ античної цивілізації України, багатої чудовим національним фолькльором, що підтверджує високу культуру раси, - він дав більше - дав приклад незвичайної досконалости... Яка чудова інтерпретація, ріжноманітна до безмірности! Вище за все - це надзвичайний спадщинний музичний смак, він в дійсності дивовижний!"

В Німеччині Кошиць виступав в 1920 році. Часопис "Германія" 1.V.1920. пише: "Зовсім незалежно від своїх попередніх успіхів, Кошиць легко здобув перемогу і серед гостро-критичної атмосфери музичних спеціалістів Берліна".

"Раціональ Цайтунг" 19.V.1920: Кошиць є майстром самого найпершого рангу, і я уявляю собі, що багато з його колег, принаймні ті, що мають в собі хоч трохи самокритики, чуючи його, мусять почувати себе дуже мізерно, так як фортепіяністи, чуючи Бузоні, або співаки, чуючи Карузо."

Газета "Ам Міттаг": "З хором і в ньому живе його диригент Кошиць. Він не є диригент в звичайнім розумінні цього слова, він є чарівник."

"Фоссіше Цайтунг": "То є великий артист, подібного якому рідко коли можна побачити. Він не удає, як то роблять інші. Він є скупий на свої стримані рухи, а одночасно вміє передати найгостріші переживання".

"Нойе Пройсіше Крейццайтунг", пише так: "Як на першім, так і на другім концерті в повнісінькій Бетговенській залі прояви захоплення приймали майже застрашаючі розміри. В особі пана Кошиця маємо видатного диригента з казковим талантом."

Фон Прехтль в "Фоссіше Цайтунг" 29.V.1920 пише: "Спасибі Вам, пане Кошиць, великий артисте, великий музико, великий міміку!" Важко собі уявити коротшу, простішу і ліпшу кваліфікацію, ніж дав Кошицеві фон Прехтль, і в той же час ми бачимо, що і всі оцінки інших авторів висловлюють Кошицеві те саме тільки іншими словами.

Але не тільки континентальна західна Европа зрозуміла і оцінила Кошиця за його талант і по заслугах; островний Англосаксьский світ теж не відстав від останньої Европи, бо ми читаємо таке. "Морнінг Адвертіеф" 7.11.1920 пише: "Це не буде за-

багато сказано,що нічого подібного Лондон не чув до цієї пори".

Або,напр.,"Скетч" /в Лондоні"/:"українці розумні у виборі форми своєї пропаганди. Для музикальної людини їх поклик є непереможний. Не віруючи в нову нації,що виникли після війни, я слухав концерт з дуже змішаним почуттям,але в кінці я був цілком переконаний в справедливості їхніх національних змагань, у всякім разі емоціонально".

==========

К. М.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОСТОМ.

Ще не наступили сумні та величні тижні Великого Посту.Ще продовжувалась радість Різдва,гамірливий піднесений весільний настрій "мясоїду",як зветься в церковному річному крузі час від Різдва Христового до Неділі Мясопусної. За "мясоїдом" ішов останній тиждень перед Великим Постом - весела,широка "Масляна", походження якої йде в глиб віків ще за поганства наших прадідів.

Свята ж Церква вже в ці дні починала підготовляти віруючих до поважного настрою Великого Посту,пригадуючи,що не "насолоди тілесні" - призначення людини на землі,що у звершенні духа безсмертного - покликання християнина..

З далеких молодечих років,у житті,так близькому до церковного річного кругу з його народними традиціями,пам'ять зажвала ці зміни настроїв: мирського шумливо захоплюючого в дні "мясоїду" та масляної і журливого, вдумливого,духовно-просвітлюючого у великі дні Посту. Тільки ж всієї глибини християнської педагогіки отців церкви у підготовці через богослуження до наступаючого Великого Посту не сприймалось тоді так,як сприймається це тепер.

Ось,за три тижні до Великого Посту,- неділя Митаря і Фарисея,початок Тріоді в церковнім уставі. На ранній цієї неділі, після воскресної Євангелії,починають співати "Покаяння відкрий мені двері,Життєдавче"... Тропарі надзвичайно глибокі змістом, в яких змучена душа грішника тремтить перед Страшним Судом Божим, молить Господа бути милосердним до неї,просить молитов Богородиці,щоб помогла очиститися і стати на стежку спасіння. В глибині змісту і почуття цих тропарів дорівнює знамените "тріо Покаянія" великого нашого церковного композитора другої половини XVIII в. Веделя, що досі залишилось незрівняним та лягло в основу безконечних хорових варіяцій "Покаяння". Бувають в житті кожного з нас моменти,при спогаді яких відіймається вгору душа. Одним з таких незабутніх моментів для автора цих рядків залишився спів Веделівського "Покаяння", близько пятдесят років тому,в Успенськім соборі м.Харкова братами Черкухами /1 і 2 тенори архиєрейського хору/, і бл.п. протодияконом В.Д.Вербицьким. Цілий,як то кажуть, Харків сходився послухати чудове "тріо" знаменитого "Покаяння". Без сумніву,- для багатьох була то не тільки насолода мистецьким співом, а й релігійне піднесення в почутті власного безсилля та єдиної надії на велику милість Божу.

За Службою Божою у неділю Митаря і Фарисея - коротка Єван-

лія усього пять стихів розділу XVIII Євангелії від Луки, але скільки в цій притчі про Митаря та Фарисея вічної, поки світ світом, моральної науки для людей.

Піст і молитва в дні Великого Посту... Але якими вони повинні бути? Коротка молитва Митаря, що не смів і очей звести на небо, та, б'ючи себе в груди, повторював: "Боже, будь милостивий мені грішнику!" - стала для всього християнського світу зразком скрухи сердечної, щирої молитви до Бога. І навпаки, фарисей, цей тогочасний "ібермеш", що в погорді до людей молився Богові, дякуючи, що він не такий, як інші люди, не такий, як ось "цей митар", - фарисей став світовим тоном горделивого лицеміра, що "зверху здається гарним, а в середині повний кісток мертвих та всякої нечисти" /Матф. XXIII, 27/. О, як це фарисейство полонило сучасне нам життя, а фарисеї великого калібру надуживають в XX в. то ім'ям Провидіння Божого, яке ніби вибрало їх на вождів народів, то Церквою Христовою, коли нею треба прикрити своє убожество та затуманити маси, то взагалі високими ідеями рівности, свободи, братерства, коли навколо їх і в середині - мертвота, запустіння та всяка нечисть...

За неділею Митаря й Фарисея Св. Церква встановила неділю Блудного Сина. На ранній в цю неділю до "Покаяння" приходить /після "хваліте ім'я Господнє"/ спів величної псальми "На ріках Вавилонських там ми сиділи і плакали". /Це співається тільки в дні слідуючі неділі/. Чому Церква встановила цю жалібну псальму співати перед Великим Постом? Вавилон в церковно-символістичному розумінні, основаному особливо на Об'явленні Іоанна Богослова /Розд. XVI-XVIII/, - місто розкоші, гріха і розпусти. Вибраний Богом народ Ізраїльський, уведений в полон до Вавилонського царства, не співав у полоні пісень Сіонських, а тужив на річках Вавилонських за рідним Єрусалимом. В уявленні східних християнських аскетів земля і життя на землі для християнської душі є ніби Вавилоном, в якому полонена гріхом, тілесними пристрастями душа повинна плакати за своєю небесною вітчизною, як і св. апостол каже: "Не маємо тут постійної вітчизни, а шукаємо майбутньої" /Євр. XIII, 14/. Є нею не земний Єрусалим, як було для Ізраїля, а небесний, по слову того ж Апостола до християн: "ви приступили до гори Сіону й до міста Живого Бога, до небесного Єрусалиму й до тьми Ангелів". /Євр. XII, 22/. В цім розумінні спів "На ріках Вавилонських" має будити в душі безмірну тугу за небесним Єрусалимом /"Якщо забуду тебе, Єрусалиме, нехай забуде правиця моя"... / та каяття в накопленні оманами земного Вавилону, - настрої, так необхідні у дні Великого Посту.

Коли для християн взагалі, які, по слову Апостола, являються "подорожніми й чужинцями на землі" /Євр. XI, 13/, дочасне життя є якби перебуванням на "ріках Вавилонських", то для нас, теперішніх скитальців по світу, подвійно близьке своїми настроями - "На ріках Вавилонських, ця світова пісня вигнанців, яка натхнула не одного з поетів, як і церковних композиторів /так само тогож великого Веделя/.

Притчею про блудного сина, яка є предметом Євангельського читання в цю неділю на Літургії /Лк. XV, 11-32/, св. Церква підтримує перед Великим Постом на душі самого закоріялого грішника, щоб не впадав у розпач, бо безмежна любов і безмежне милосердя Отця Небесного обіймають і цього блудного сина, якщо кається, бо й син цей "був мертвий і ожив, згинув був і знайшовся". /Лук. XV, 24/. Мертві для Христа і християнства душі, яких і посеред нашого, здавна побожного народу немало привів до такого стану безвірницький і богохульний дух часу, знайдуть для себе в притчі про блудного сина дороговкази,

як спустошеній душі їх приступити до духовного відродження.

За неділею Блудного сина йде неділя Мясопуска, або "о Страшнім суді". Перша назва виникла з того, що церковним уставом пе-рожено в цю неділю заговіння на м'ясо, яке з понеділка слідуючого тижня /масляниця/ треба опустити зі вжитку аж до Великодня. Друга ж назва взята від Євангельського читання в цю неділю за літургією бесіди Господа Христа про Страшний Суд /Матф. XXV, 31-46/. У підготовці до покаянних днів Великого Посту отці і учителі Церкви мудро вважали потрібним пригадати віруючим християнську есхатологію /наука про кінець світу/. Картина Страшного Суду з Євангелії заперечує месіянський ідеал давнього жидівства про Царство Боже на землі. Не буде Царства Божого на землі; кінець землі, кінець нашого світу - явлення Сина Чоловічеського - Господа Ісуса Христа для Страшного Суду над світом, - людьми. Але ж зі слів Господа ясно, що судитиме Господь за діяння, довершені в час земного життя, як і св. апостол каже: "Всім нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб кожний прийняв, що він заслужив, бувши в тілі, чи добре, чи зле" /2 Кор. V, 10/. Коли ученики запитали Господа про час Страшного Суду і кінця віку, Господь сказав: "Про день той і годину ніхто не знає, ні ангели небесні, тільки Отець Мій один. Бо як було в дні Ноєві, так буде й прихід Сина Чоловічеського. Бо як у дні перед потопом їли, пили, женились і виходили заміж до того дня, як Ной увійшов у ковчег; і не зчулись, аж поки прийшов потоп і не зніс усіх; так буде і прихід Сина Чоловічеського... Так будьте ж на сторожі, бо не знаєте, в яку годину Господь ваш прийде" /Матф. XXIV, 3, 36-39; 42/.

В цій християнській науці про кінець світу св. Церква вказує віруючим найсильніші мотиви до покаяння особливо в дні, призначені до того, Великого Посту. /"Душе моя, душе моя, встань! Що ти спиш? Кінець наближається!..../

Остання неділя перед Великим Постом зветься Сиропусною /бо в цю неділю бувають запусти вже й на сир, взагалі молочну їжу/, або Прощенного, чи Прощального.

Ця остання назва має свій зв'язок найперше з євангельським читанням за літургією в цю неділю /Матф. VI, 14-21/. Св. Церква взяла це читання з Нагірної бесіди Христа, - де поруч з наукою про правдивий піст і про збирання не земних, а небесних скарбів. Христос вказує і умови прощення Богом гріхів наших: "Коли ви прощати будете людям їх провини їх, то простить і вам Отець ваш Небесний; а коли не прощатимете людям їх провин, то й Отець ваш Небесний не одпустить вам провин ваших". /Матф. VI, 14-15/.

Згідно з цією заповіддю Христа, встановився давно звичай у вечір цієї Прощенної неділі просити один у другого прощення взаємно обид і провин, щоб з полекшеним сумлінням вступити у дні Великого Посту. Обряд прощення при цілуванні св. хрестів відбувається звичайно після великої вечірні прощенної у Неділю Сиропусну. Вечірня буває з входом з Євангелією та з читанням Євангелії про прощення провин, тої самої, що й на літургії в цю неділю. Після читання Євангелії духовенство переодягається зі світлих риз у чорне /звичайно надягає епитрахилі/, знаменуючи наступлення днів скруби і посту. На вечірні ж прощенній уперше читає священик молитву Єфрема Сірина з поклонами. На жаль, ця вечірня прощенна не скрізь по церквах наших відбувалась.

Як бачимо, православне богослуження трьох тижнів перед Великим Постом в своїх особливостях, взятих нами тільки в головному, прийнято однією ідеєю: пробудити в душі грішника, - бо Єдиний Бог без гріха, - свідомість своєї неправди в житті, витворити настрій, відповідний величним дням Великого Посту, як дням каяття і просвітлення душі, з поміччю благодати Божої, в таїнах Сповіди і Причастя, дням скріплення волі християнина у подвигах молитви, посту, всепрощення і добродійства.

О Ф І Ц І Я Н И Й В І Д Д І Л.

Обіжник ч. 5.

Церковного Управління УАПЦеркви в Баварії.

до

о.о. Настоятелів Українських Парафій в Баварії.

Деякі з о.о. настоятелів українських православних парафій досі не надіслали до Церковного Управління дублікатів метричних записів в їх парафіях за минулий 1945 р., про що наказано було в обіжнику ч.4 /"Церковний Вісник" ч.5/. Тому Церковне Управління пригадує про цей наказ і пропонує негайно його виконати, попереджуючи, що прізвища о.о. настоятелів, які не виконують наказів церковної влади, будуть подаватися на сторінках "Церковного Вісника".

==========

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ.

СВ.-ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ В МЮНХЕНІ.

13. січня 1946 року відбулося Звичайне Парафіяльне Зібрання Парафії, на якому заслухано було і прийнято до відома звіт з діяльности Парафіяльної Ради Парафії за минулий 1945р. від часу виборів Ради 4.серпня 1945 року. Проведено було вибори в члени Парафіяльної Ради на 1946 рік. Зібрання знайшло доцільним поширити склад ради, так, що Парафіяльна Рада, разом з членами причта, титарем і його заступником та представництвом від Парафіяльного Сестрицтва, має в своєму складі 38 осіб. Встановлено членську вкладку від членів Парафії вписове - 5 н. марок і місячно - 1 мр.; почесним членом Парафії може бути той, хто складе офіру не менше 100 мр. На засіданні Парафіяльної Ради, яке відбулося 15.січня б.р., ухвалено було для оживлення і поширення церковно-громадської праці утворити такі секції: організаційну, релігійно-освітню, суспільно-харитативну і господарсько-фінансову. Секції приступили до праці. Релігійно-освітня секція, на першому засіданні якої Владика Михаїл виголосив вступне слово /друк.в цьому числі "Ц.В."/, прийняла зголошення своїми членами ряд тем для відчитів і доповідей, що по опрацюванні будуть виголошені, а по можливості і видані друком. На засіданні Суспільно-харитативної Секції принято у першу чергу перевірити склад парафіян Української православної парафії в Мюнхені з метою встановити кількість дітей, бідних, самітних, непрацездатних, хворих, які потрібують опіки парафії. Господарсько-Фінанс. Секція виробила місячний бюджет парафії, затверджений Парафіяльною Радою на засіданні 8.лютого б.р.

НОВІ ПАРАФІЇ УАПЦ В БАВАРІЇ.

За останнього часу відкрито / або зареєстровано раніш не зголошені/ такі українські православні парафії УАПЦ в Баварії: в Байройті, Ауфкірхен-Гельмінгофені /окр. Ауфкірхен/, Бад-Кіссінгені, Бад-Берісгофені, Віндішбергердорфі /біля м. Хема/.

УАПЦ. в АВСТРІЇ.

Крім Зальцбурга, українську православну парафію УАПЦ. засновано перед Різдвом в Бірмосі /30 кілом. від Зальцбурга/ та Адмонті /100 кілом. від Грацу/. В організації нових парафій на території Австрії допомагає, як вже подано було в ч.6 "Церк. Вісника", Укр. Церк. Православне Братство Покрови Пресвятої Богородиці в Зальцбурзі; статут цього Братства, що має широкі церковно-релігійні завдання, затверджено Архиепископом Михаїлом 18-го січня б.р.

З церковного життя УАПЦ в англійській зоні.

Його Високопреосвященство, Владика Митрополит Полікарп, з хвороби очей, повинен був піддатися тяжкій операції у професора-скуліста, яка пройшла благополучно, але Владика з місяць був у шпіталі в Ганновері, так що на Різдво Христове не міг відправляти богослужень. 27. січня Владика Митрополит зміг одначе приїхати до табору Вентроф /за Гамбургом/ для освячення там збудованої в б.гаражі з центр.огріванням дуже гарної церкви. В таборі, де є до 6000 мешканців, переважно поляків, православних українців нараховується до 1500 чоловік. Освячення пройшло урочисто. На громадському обіді після Служби Божої були представники влади, польського духовенства і громадянства, також від литвинів.

В провінції Баден-Вюртемберг.

Підчас минулих Різдвяних Свят православні українці по таборах у Вюртембергії мали духовну утіху від архиєрейських Служб Божих, які відправлено було єпископом Платоном. Владика, відправивши на Свят-Вечір і на перший день Різдва богослуження у домовій церкві, на другий день Різдва правив у таборі в Людвигсбургу, на третій - у таборі в Штутгарті, в неділю перед Н.Р. і на Новий Рік у таборі Геренберг, а на Водохреща - в Новому Ульмі, де в церковній Йорданській урочистості взяло участь понад 2000 осіб.

З церковного життя Російської Православної Церкви за кордоном.

Як нас інформують, митрополит Євлогій, який очолював частину рос. православних парафій в Західній Європі, знаходячись в юрисдикції Константинопольського Патріярха, визнав тепер юрисдикцію Московського патріярха Олексія; разом з м. Євлогієм перейшов під юрисдикцію Московської Патріярхії і єпископ Сергій у Празі.

==========

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Український Вільний Університет у Мюнхені.

1-го лютого ц.р. розпочалися виклади на філософічному факультеті Українського Вільного Університету в Мюнхені, а незабаром почнуться виклади і на другому, правничому факультеті. Українська студентська молодь, що нетерпляче чекала на відкриття рідного університету, тепер з великим задоволенням слухає перші лекції з філософії і психології. Цими днями почнуться виклади з Українського мовознавства та інших фахових дисциплин факультету.

Університет укомплектований найкращими професорськими силами. Щодо студентів, то їх склад дедалі поповнюється. Для тих, хто не має закінченої середньої освіти, відкриті при університеті матуральні курси - більшої чи меншої тривалости, залежно від рівня освіти матуранта. Ті ж студенти, що не вивчали клясичних мов, матимуть можливість слухати лекції з грецької і латинської мови.

П. К.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

НЦ. 10 ЛОНДОН. НА ОВИДІ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ.

Світова Рада Безпеки Об'єднаних Націй висунула на свій порядок нарад наступне велике спірне питання, а саме: російське домагання, щоб британські війська звільнили Грецію. Це сталося після того, як Світова Рада Безпеки одностайно ухвалила, виникле персько-російське спірне питання, передати безпосередньо персько-російським переговорам із тим, що Рада Безпеки буде мати кожночасно звідомлення про стан цих переговорів.

Нарада у звязку з грецьким питанням почалася гострою промовою російського делегованого Андрія Вишинського проти теперішнього грецького уряду, в якій він говорив, що присутність британських військ у Греції мала в наслідку підтримку реакційних елементів, які створили в Греції панування "білого терору", а грецький уряд не здібний чи не готовий цей терор придавити. Вишинський домагався негайного відтягнення британських військ із Греції.

На промову Вишинського відповідав міністер загр. справ Ернст Бевін. Він заявив: "Совєтський Союз саме тоді висунув грецьку проблему, коли Румунія, Болгарія і Балкан вимагали свого обговорення. Те саме сталося на лондонській конференції міністрів загр. справ. Після тих переговорів сказав мені російський комісар загр. справ Молотов, що питання мало бути передане в майбутньому Великобританії і Грецькому урядові. На московській конференції було постановлено: питання Персії, Греції та Індонезії не висовувати на порядок нарад. Помимо того треба було без змушування про це поділитися поглядами. Я мав з Молотовим нараду і поінформував його про всі подрібності. Він не мав бажання, далі займатися питаннями." Бевін змалював потім сумні відносини в Греції в часі вступлення британських військ. Була б вибухла, як заявляв далі Бевін, громадянська війна, підсичувана комуністами.

Грецький представник висловив з Раді Безпеки свою подяку за те, що грецьке питання висунено було на обговорення. Британські війська не накидувалися Греції, але навпаки: на бажання грецького уряду і на підставі, підписаного всіми грецькими

партіями, договору в краю. Греція просить залишити британські війська в Греції доти, поки труднощі, в яких Греція знаходиться, не будуть усунені.

Після промов і дебат Бевіна й Вишинського, у яких були висунені гострі взаємні обвинувачення в загрозі світового миру, Бевін поставив перед Радою Безпеки вимогу, щоб вона відповіла на питання: чи загрожує британський народ мирові? Бо обвинувачення Росії нарушає честь Великобританії і британської сім'ї народів.

В наступній дебаті заявив головний американський делеґований Едвард Стетініус, що уряд Сполучених Штатів є переконаний про те, що не можна розглядати присутности британських військ у Греції, як загрозу миру. Він пропонував, щоб Рада Безпеки подякувала урядам Великобританії, Росії і Греції за їх виложення справи і щоб на цьому спір був закінчений. Також делеґати Франції, Китаю, Польщі й Австралії розглядали положення в Греції не як загрозу миру. Англія обстоювала формальне ствердження, що присутність британських військ у Греції мирові не загрожує. На це Вишинський заявив, що він, на таке кінцеве вирішення питання, пред'явить своє "вето".

Остаточно, у середу 6. лютого, Вишиньський зняв домагання про негайне відтягнення британських військ із Греції, і Рада Безпеки прийняла резолюцію, в якій признала це питання вичерпаним.

НЦ.11 ЛОНДОН. ПЕРСЬКЕ ПИТАННЯ.

Для полагодження розбіжности персько-російських поглядів запросив Совєтський Уряд перську делеґацію в Москву. Можливо, що провід делеґації візьме на себе перський прем'єр-міністер Гаван Султанег. Сталін переслав перському прем'єр-міністрові ноту, в якій висловлені надії, що протягом урядування прем'єр-міністра Султанега можна сподіватися дружних відносин між Росією і Персією та розвитку обох країн. Післанство Сталіна було відповіддю на телеграму Султанега з нагоди його перебрання уряду.

НЦ 10 ЛОНДОН. ПРОБЛЕМА ІНДОНЕЗІЇ.

На ряду з грецьким питанням на порядок нарад Ради Безпеки висунув делеґат УССР Мануїльський домагання про призначення комісії для розсліду положення в Індонезії, в звязку з перебуванням там британських військ.

НЦ 10 ЛОНДОН. ДОКОЛА ІТАЛІЙСЬКОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Конференція п'ятьох заступників міністрів загр. справ радить у Лондоні над італійським мировим договором. Британський уряд передав Конференції Австрійську ноту про Південний Тироль. Комісія чотирьох, яка має устійнити перебіг італійсько-югославянської границі, протягом наступних двох тижнів виїде в Італію. В часі Лондонських нарад 1. лютого Росія поновила свої домагання на адміністрування італійських колоній. Зокрема інтересується Росія Триполітанією. Кажуть, що Сполучені Штати і Великобританія приступлять до адміністрування північно-африканських колоній через Об'єднані Нації та візьмуть під увагу їх пізнішу незалежність.

НЦ 11 ЛОНДОН. ПОЛОЖЕННЯ В КИТАЮ.

Як повідомляють, переговори між китайським центральним урядом і комуністами, що їх вели: ген. Чан-Кай-Шек від Куомінтанґ з одної сторони і ген. Чу-Ен-Ляй від комуністів з другої сторони, довели до з'єднання. 5 травня збереться перший раз нове Національне зібрання, яке складається з представників усіх китайських груп і його завдання буде: демократизацію Китаю, на підставі об'єднаного чину, перевести в діло. Ще не знати, чи Чан-Кай-Шек буде президентом Китайської Республіки. На питання, чи він має намір кандидувати на високий пост, він відповів: "Я ще не застановлявся над цим питанням. Як скоро влада правління перейде назад до народу, так моя відповідальність буде закінчена."

НЦ 10. ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ.

Об'єднані Нації мають свого першого генерального секретаря. Є це 50-літній норвезький міністер загр. справ Тригв Ліе, який вийшов із норвезького робітничого руху. В р. 1940 виїхав із норвезьким королем і його урядом до Лондону, щоб звідти керувати спротивом своєї країни проти націонал-соціялістичних узурпаторів. Найтяжчий зі всіх обов'язків, що їх генаральний секретар на себе бере, є охоплений у найбільш вирішному остро 100-му розділі хартії. Цим розділом зобов'язаний генеральний секретар забути, які окремішні національні та інтернаціональні симпатії чи антипатії плекає його країна. Він мусить бути першим правдивим горожанином світу, першим горожанином тієї повної миру світової держави всіх націй, яка може бути означена як ціль Об'єднаних Націй. "Дейль мейль" з цього приводу пише таке: "Його ручителі є капіталістичні Сполучені Штати і Соціялістичний Совєтський Союз - 51 нація, які на цей раз дійсно були з'єднані, вибрали Тригв Ліе за світового пресвітера." Всі миролюбні люди мусять об'єднатися в бажанні, щоб Ліе міг справедливо стояти при свойому завданні. Його упадок був би не упадком одного чоловіка, а лише трагедією людства.

ЗЦ 11 ЛОНДОН. НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ДЛЯ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ.

Сір Моріс Круманд Петерсон, теперішній британський амбасадор в Турції, іменований амбасадором Великобританії при Сов. уряді. Він є там наступником Сіра Арчибалда Клерк-Кера, який тепер, як англійський спеціяльно уповноважений, перебуває на Яві і, як наступник лорда Галіфакса, обійме уряд британського амбасадора у Сполучених Штатах.

ЗЦ 11 БЕЛГРАД. НОВИЙ ЮГОСЛАВ'ЯНСЬКИЙ УРЯД.

Прем'єр міністр Тіто оголосив творення нового Югославянського уряду. Він сам обійме пост міністра національної оборони.

НЦ 10 ЛОНДОН. ФЕЛЬДМАРШАЛ МОНҐОМЕРИ ШЕФОМ БРИТІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

За оголошенням британського міністерства війни командуючий британськими окупаційними військами в Німеччині фельдмаршал Бернард Монґомери буде покликаний 26 червня 1946 р., як наступник сіра Алян Броке, на становище шефа британського генерального штабу.

НЦ 10 САНТЯГО. ЗАСПОКОЄННЯ В ЧІЛІ.

Між чілійським урядом і професійними спілками заключено заміщення зброї. Професійні спілки відкликали генеральний штрайк ,уряд дав вигляди знесення стану облоги та можливостей перетворення уряду.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Накладом Церковного Управління вийшов з друку "Православний Молитвослов" 70 сторінок + 4. Ціна 15 РМ.

Зміст Молитвослова:

Молитви ранішні,Молитви вечірні,Короткі молитви на всякий випадок,Молитви дітей,Молитва за Україну,Молитви і святі пісні із служб церковних,Вечірні,Ранні,Перший час,Третій час, Шостий час,Дев'ятий час,,Велике півечір'я,Божественна Літургія, Молитва до св.Причастя, Молитва після св.Причастя, Молитви та співи Великого Посту,Великодні пісні,Молитва до св.Хреста,Тропарі Воскресні,Тропарі великих свят,Псальми Мессіанські.

УВАГА!

Українці різьбарі! Поручаю вироби деревляні для різьби й потрібую різьбарів та 1 токаря по дереву,котрі працювали по мистецтву в м.Кракові. Для Православних Парафій виробляю хрести з дерева й будую іконостаси.

Адреса: ДЕНИСЕНКО Іван, Штутгарт,Функенкасерне,блок ім. Шевченка,ч.5,мешк.27.Українське мистецтво.

Р О З Ш У К И.

Бровінського Івана з Варшави пошукує свящ.СЕНЬ Адам. Повідомити: Мурнау о/Байерн,Грісбрай.ц.6,Гауптштрасе,крайс Вайльгайм.

Свящ. Семена Нразовського з Полісся пошукує син Бразовський Ігор

D.P.Center Mannheim Kaiser Wilhelm Kaserne -Ukrain. Gruppe Haus 3/98.

НАДІСЛАНО ДО РЕДАКЦІЇ.

1. Український Літопис ч. 1,2.
2. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч.1.
3. Портрет Шевченка. Наклад Церковного Постачання.
4. Календар на 1946 рік. Наклад Церковного Постачання.

==========

12/III 46 204

Кнігоноша. ТАЛАТА.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

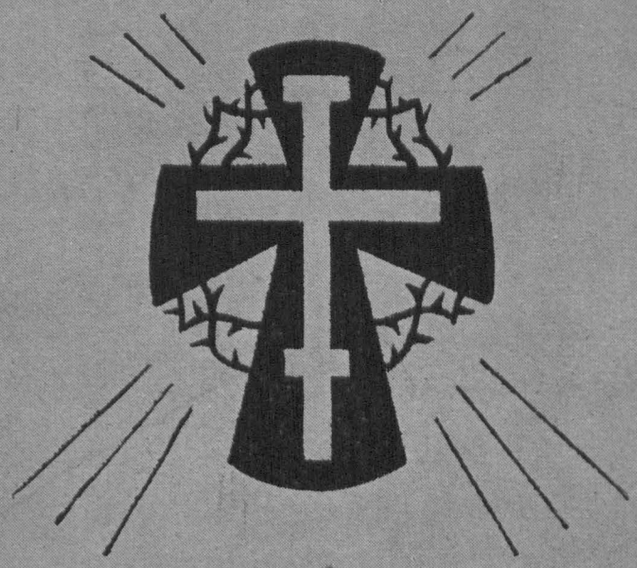

8

ДВОТИЖНЕВИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК.

НЕДІЛЯ 10 БЕРЕЗНЯ 1946.

Ч. 8. ВИХОДИТЬ ДО ДРУГОЇ НЕДІЛІ. РІК II.

З М І С Т:

Архиепископське Передпостове Послання. До всіх вірних У.А.П.Церкви, що перебувають в Баварії... ст. 3.

Архиепископ Михаїл: У НЕДІЛЮ МЯСОПУСНУ..... 4

Г.Лін-ський: Столітній ювілей "Заповіту"..... 7

Проф.П.К-ів: До історії церковної мови на Україні..... 10

Архиепископ Михаїл: "Преосвященний"чи "Всечесний"..... 14

Офіційний відділ: Обіжник ч.6 УАПЦеркви в Баварії..... 15

З церковного життя У.А.П.Церкви..... 15

З церковного життя на Україні..... 16

Вісті з церковно-релігійного життя в світі..... 17

Вісти зі світу..... 17

==========

Ц Е Р К О В Н И Й К А Л Е Н Д А Р.

10/III/25/II. Нед.I-ша Великого Посту.або Православія.Голос 4.Преп.Тарасія,єп.Царгородського,Ран.Єван.Луки зач. 112 /24,1-12/ Літ.Ап.Євр.329 зач.від половини /11.24-26,32-12,2/.Єван.Іоана зач.5 /1,43-51/. На вечірні Вхід Великий Прокимен:"дал єси достояніє".Цей прокимен співається у 3 й 5 нед.Св.Посту вечером.

17/4/березня. Неділя 2-га Великого Посту.Голос 5.Пам'ять Св.Григорія Паламы.Преп.Герасима що на Йордані.Свв.мчч. Павла й сестри його Уляни.Преп.Якова Посника.Ран.Єван. Луки зач. 113/24,12-35/.Літ.Ап.Євр. зач. 304 /1,10,гл.2,3/ і Святому Євр. зач. 318 /7,26-8,2/.Єв.Марка зач.7 /2,1-12/і Святому Іоан.зач.36/10, 9-16/.

24/11/березня. Нед.третя Великого Посту.Хрестопоклонна.Голос 6.Св.Софрона Патр.Єрус.,Св.Софрона Печерського.Ран.Єв.Луки зач.114 /24,36-53/.Після Вел.Плавосл.виносимо Хреста й покл.Йому.Літ.Замість Трисв.-Хресту Твойому.Ап.Євр.зач.311 4,14-5, 6/.Єв.Марка зач.37/8 34-9,1 .

==========

ЧИН ПАССІЇ.

В п'ятницю або в неділю Великого Посту, після вечірні, звершається Пассія /спомин страждань Христових/.

Посеред храму ставиться аналой.

Священик у повному одягу /і диякон, як що є/, покадивши Євангелію на престолі, бере св. Євангелію і виносить на середину храму й кладе на аналої, а диякон з кадилом і свічою йде попереду, хрестяться, цілують Євангелію і роблять початок:

Диякон: Благослови, Владико.

Священик: Благословен Бог наш...

Читач: Амінь. Прийдіть, поклонімось і пс. 50.

Примітка: Як що вечерні, або повечірря, не було, то початок повний:

Слава Тобі, Боже наш, і т.д.

Співають Трипіснець, який співається на Страстях у Великий Четвер, гл. 6, пісня 5 Ірмос.

До Тебе зранку молюся я, що милосердя ради Себе ізтодив без переміни і до страждань безстрашно прихилився Слово Боже, мир подай мені, впалому, Чоловіколюбче.

Приспів: Слава страстям Твоїм, Господи, слава... і нині.

Пісня 8 ірмос:

Стовп злоби богопротивної божественні отроки виявили. На Христа ж невтримане беззаконних зборище нападжує марне: - убити повчається того, що життя держить долонею, якого вся тварь благословить, славлячи повіки.

Пісня 9. Ірмос: Чеснішу від херувимів...

Трисвяте. По "Отче наш"... Амінь. Кадять всю Церкву. Люди світять свічки.

Хор співає стихиру на 5 голос.

Тебе, що одягаєшся світом, як ризою, зняв Іосиф з дерева з Никодимом і бачучи мертвого, нагого непохованого, добросердний плач розпочав, і, ридаючи, виголошував: о, горе мені, найсолодший Ісусе, що його умаленого, повішеного на хресті сонце, побачивши, мороком обгорнулося, і земля з жаху захиталася, і розідралася церковна завіса, але ось я нині бачу, що ти ради мене з волі Своєї прийняв хрест. Як я поховаю Тебе, Боже мій? або якою плащаницею обгорну? Якими руками доторкнуся до Твого нетлінного тіла? Або яких пісень заспіваю Твоєму відходу, Щедрий? Величаю страсті Твої, прославляю і погребіння Твоє з Воскресінням і взиваю: Господи, слава Тобі.

Євангелія /перед Євангелією: Слава страстям Твоїм, Господи/. І Пассія, Мф. розд 26 - 27. 2 Пассія, Мар., розд. 14-15. 3 Пассія, Луки, розд. 22-23. 4-та Пассія, Іоан. розд. 18-19.

Примітка: Можна читати на дві половини:
1 полов. Іоан. 13, 31 - 17. 2 полов.: 18 - 19.

Слава довготерпінню Твоєму, Господи і Стихіра Самогласна:

Прийдіть, ублажім Іосифа незабутнього, до в ночі до Пилата прийшов і життя всіх випросив: дай мені цього дивного, що не має де голови прихилити! Дай мені цього дивного, що Його ученик лукавий на смерть продав. Дай мені цього дивного, що його Мати, бачучи на Хресті повішеного, ридаючи вимовляла і, як Мати, виголошувала. Ой, горе мені, дитятко моє, ой, горе мені, Світе мій і утробо моя улюблена! Симеоном бо предречене в церкві нині сталося. Моє серце гострий меч пройняв. Але в радість Воскресіння Твойого плач мій зміни. Покланяємось страстям Твоїм, Христе, /тричі/ і Святому Воскресінню. Єктенія Потрійна. В і д п у с т.

==========

Смиренний Архиепископ МИХАЇЛ.

Архипастирське Передпостове Послання.

До всіх вірних Української Автокефальної Православної Церкви, що перебувають в Баварії.

Покаяння відкрий мені
двері, Життя Подавче.

Любі мої брати й сестри в Господеві,
Моя духовна паство!

Надходять величні дні св.Великого Посту. Ледве чи найдуться між нами люди, у яких би ці святі дні не викликали теплих, рідних спогадів...Тихий, лагідний дзвін якось живо чується у вухах. Кого не зворушило оте сумне, але радісне "Помилуй мене Боже; помилуй мене...Господи сил, будь з нами,бо іншої допомоги, крім Твоєї,в скорботах не маємо... Душе моя,душе моя...Хто не схилив колін при словах натхненної молитви св.Ефрема Сирина: "Господи і Владико життя мого".Та й чи не пригадуєте, як то радісно приступали колись до святого причастя, і який потім розливався радісний мир в зрівноваженій,заспокоєній душі, у лагідному,неосуджуючому сумлінні?

То така радість,то така втіха, якої ніколи не купиш ні за які гроші і ніде не знайдете,як тільки в Церкві Христовій,у близості до Сонця Втіхи,Христа Господа,який і світить і гріє, і поживляє й потішає.А то ж,дорогі мої,є скарб нашої віри,нашої Церкви Святої, віри наших батьків,дідів і прадідів,яких вона підживляла,потішала,підкріпляла й радувала й давала сили зносити сю злу недолю. Та хіба ж можливо її забути? А коли б забули,то що тоді лишиться в наших душах? Чи не холодна,непривітна,безнадійна пустеля? Отже,рідна паство моя,не забудь отого всього. Надходить Великий Піст, - мати чистоти; виявитель гріхів, проповідник покаяння. Пригадайте залишені там десь далеко на батьківщині Церкви,і все те радісне та чисте,що ви в них колись черпали,та збирайтеся в своїх церковцях й тут на чужині, щоб з тим же журно-радісним чуттям і тут заспівати Богові: "Господи сил, будь з нами,бо іншої допомоги, крім Твоєї, в скорботах не маємо..."

Пригадайте,як то батьки наші, йдучи до сповіді,прощалися з рідними, а в церкві навіть з тяжкими ворогами:..."прошу прощення!" -"Бог простить і раз, і другий раз, і третій раз". Підступали до св.Причастя і після того вже переставали ворогувати.

Безвиглядне життя на чужині поробило нас дражливими та нестриманими. Помічається якась непотрібна ворожнеча,погрози і т.інш. між синами однієї крові, однієї віри Христової, одного народу.

Діти мої, так неповинно бути.Про своє "завтра" ви не знаєте. А коли ж ще й самі собі починаєте робити прикрости, то хто ж потішить вас? Тай чи не понижуєте ви вартости своєї у очах інших народів. Отже згадайте добрі звичаї батьків ваших. На протязі Великого Посту нехай не лишиться жодної душі без св.Причастя,

від великого до малого. Простіть один одному забудьте незгоди і як каже Шевченко:

"Смирітеся, молітеся Богу
І згадуйте один другого...
Свою Україну любіть...
І...за неї Господа моліть..."

Звертаюсь і до Вас, почесне священство, дяки, регенти, півчі і всі церковні працівники й службовці, братства й сестрицтва. Подбайте, щоб у храмах ваших вірні найшли ту святу духовну втіху, яку вони знаходили в церквах на рідних землях. Хай постове Богослуження звершається по уставу нашої Православної Церкви, без поспіхів та без замін. Нехай не будуть забуті ті зворушливі напіви, які розтоплювали серця самих закам'янілих грішників. Приоздобте ваші храми постовими прикрасами, щоб усе в них кликало до молитви й покаяння. Зберігайте всі звичаї наші і сповняйте їх з тією урочистістю, з якою сповнялись вони там у нас на рідній землі. Святкуйте з найбільшою увагою наші постові свята, а особливо ж свята Вербної Неділі та Страстного Тижня. Не забувайте й того, що інші народи дивляться на вас і до вашій поведінці дають Вам оцінку. Не забувайте убогих і немічних, бо милостиня, то є спасаюча сила у всякій біді.

Зрештою відчуйте над собою ласку Божу, й не забувайте віддавати за неї Славу Богові.

Ми Ним нині існуємо і в майбутньому наша надія на Нього.

Нехай же Милосердний Господь натхне серця ваші духом радісної молитви, палкої віри, непохитної надії та любови. За молитви Матінки нашої Заступниці Богородиці і всіх святих.

Йому слава на віки вічні!

А м і н ь.

Архиепископ МИХАЇЛ.

У НЕДІЛЮ МЯСОПУСНУ.

Думаю про День Страшний і плачу зза діл моїх лукавих: як відповідатиму Безсмертному Цареві. Або якими очима зглянуна Суддю - блудний я?

Так від лиця нас грішних у сьогоднішній день взиває свята Церква.

В читаній нині Євангелії ми вислухали оповідання Господа Нашого Ісуса Христа про Страшний Суд, який звершить Господь в останній день життя цього світу. Неможливо без жаху уявити собі цей останній Суд. Бо це насправді Страшний Суд. Страшний своїми наслідками, страшний тому, що останній, страшний і тому, що неминучий і незмінний.

Брати мої, в нашому житті ми живемо надією. Які б труднощі, які б страждання не довелося нам переживати, ми тішимося надією, що воно якось пройде, потерпимо і стане краще. Навіть сама смерть і та не безнадійна, бо ми, вірні, сподіваємося на милосердя Боже, а безвірні сподіваються, що після смерти нічого нема.

Чим же страшний отой Останній Суд? Та тим що коли ми прогнівили Бога, то вже нема на кого надіятися, бо самі вчинки наші осудять нас, як і сказано: "Кожний від справ своїх або прославиться, або посоромиться".

"Тоді заплачуть усі народи землі", каже Господь. Заплачуть од

великого страху, бо сонце померкне і місяць не дасть світла свого, зорі упадуть з неба і сили небесні порушаться...Тоді явиться Знамення Сина Чоловіческого на облаках небесних... Мф.24,29-30. Яке те Знамення? А те, на якому звершив Господь [illegible] - Хрест Святий. Тим то гірше заплачуть ті, хто не визнавав Хреста Господнього, хулив його і зневажав, як каже святий Апостол: ворогі Хреста Христового /Філіп,3,18/...і побачать Сина Чоловіческого, що йтиме на облаках небесних з силою і Славою великою. І пошле Ангелів Своїх з трубним звуком великим і соберє Вибраних Своїх від усіх країв світу, від краю небес до краю їх.../ - 31/.

Тоді сяде Син Чоловіческий на Престолі Слави Своєї. Й зберуться перед Ним усі народи і відділить /людей/ одно від другого, як пастух відділяє овець від козлів. І поставить овець праворуч Себе, а козлів ліворуч.../25,31-33/.

Брати мої, в нашому житті ми провини й неправди свої або пробачаємо собі, або зменшуємо їх значення, або ж замовчуємо і силкуємося якнайскорше забути, щоб сумління не мучило нас. Але на тому останньому Суді цього не можна буде зробити, бо наші погані вчинки у всій своїй страшній наготі встануть перед нами. Тоді з страшною силою заговорить наше сумління і раніше від Суду буде судити нас...

Тут нема на кого надіятися, бо як сказано, "Суд без милости тим, хто не був милостивий". І як на вазі нема випадковости, але тяжче переважає легше, так і тут добрі вчинки співставляють з поганими. Отже вчинки наші самі виявлять, хто праведний. Бо праведний просвітиться, як сонце, а грішні потемніють, як ніч. Праведні зрадіють і стануть світлі, як Янголи, а грішні в страшному відчаї заплачуть і заридають, обличчя їх скривляться страшними судорогами і внутрішніми муками. І вже зовнішнім виглядом своїм відрізняться вони від праведних і не зможуть з ними змішатися та стати праворуч Судії, як той евангельський гість, що ввійшов без весільної одежі...Боже, як тяжко буде отим грішникам.

...І скаже тоді до праведних: "Прийдіть Благословенні Отця Мого, унаслідуйте Царство, приготовлене вам від початку світа. Я був голодний - ви нагодували Мене, хотів пити - ви напоїли Мене, Странником був - ви в хату прийняли мене, хворий був - ви відвідали мене, був у темниці - ви прийшли і розважили Мене...Коли ж праведні запитають: "Господи, коли ж ми бачили Тебе /в нещасті/ і послужили Тобі?" то Господь відповість: "Ви це вчинили меншим братам Моїм, а значить і Мені..."

Бачите, брати мої, за що нагороджує Господь. "Милости хочу, а не жертви" /Осії 6,6/ сказав Господь через пророка. Ніякі жертви на Церкву, ні молитви, ні пости не мають ніякої цілі в Очах Божих, якщо вони не пройняті любов'ю до людей. Друга найбільша Заповідь Господня наказує нам після Бога любити ближнього, як самого себе. Любов до ближніх не має межі: Господь сказав до Апостолів, що найбільша та любов, коли хто душу свою покладе за друзів своїх /Ів.15,13/.

Хто ж ті брати Господні, яким праведні допомогли в нещасті? О, любі мої, ми їх бачимо кожного дня і зустрічаємо ледве не на кожному кроці. Той, хто в нещасті, яке б воно не було. Допомогайте один одному у всякому горі. Не питай: хто ти і не зневажай. Звикни давати милостиню так, щоб ліва рука твоя не помічала, що робить права, як і сказав Господь /Мф.6,3/. Бо чуєш що каже Господь? "Ви допомогли меншим братам Моїм, а значить дали Мені".

Отже не будемо скупі і жорстокі. І не будемо сорамитись тим, що не можемо багато дати. Твори милостиню від усього серця твого і знай, що милостиня від скудости сама цінна в Очах Божих. Пригадай лепту євангельської вдовиці...

Навпаки, жорстокість і скупість без краю противні Богові.

"Йдіть од Мене прокляті у вогонь вічний, приготований диявлу і янголам його,- скаже Господь жорстоким і немилостивим,- Я був голодний - ви не нагодували Мене, Був роздітий, ви не одягли Мене, Странником був, ви не прийняли Мене, Хворий був, ви не відвідали Мене, в темниці Був, ви не прийшли до Мене".

Коли ж і ті скажуть: "Господи, коли ж ми бачили Тебе... і не послужили Тобі", то Господь скаже їм: "Ви нікому з братів Моїх не допомогли, а значить і Мені нічого не дали і не зробили... і підуть ці в муку вічну, а праведні в Життя Вічне...

Ось такий то Страшний Суд... Що ж діяти, щоб не бути між тих нещасних грішників?

Господь наш усе сказав нам. Пригадайте притчу про мудрих і нерозумних дів. Пригадайте про злих виноградарів, які відмовилися віддавати плоди з дорученого їм винограду. Пригадайте також і притчу про таланти, і багато інших місць із Євангелії, де Господь застерігає нас, щоб ми раз-у-раз були готовими зустріти День Судний: Не втішаймо себе думкою, що той Суд буде не скоро: " Будьте на сторожі, бо не знаєте ні дня, ні години, коли Син Чоловічеський прийде" /Мф.25,I/- каже Господь після притчі про десять дів...

Не допускаймо й такої думки, як безвірні або маловірні, що про Страшний Суд пишуть для того, щоб лякати людей, а посправді його не буде.

"Небо і земля пройдуть,-каже Господь,- а Слова Мої не пройдуть" /Мф.24,35/. А коли хочете упевнитися, чи так воно, то пригадайте слова Господні про загибель Ієрусалиму"."...Істинно кажу вам, що не зостанеться тут каменя на камені, щоб не було зруйноване /Мф.24,2/,- сказав Господь ученикам, коли вони дивувались з будівель храму. І ось пройшло лише сімдесят років після народження Христового, як від Ієрусалиму лишились самі руїни. Пригадайте слово Господнє і прочте, що проповідь Євангельська пошириться по всьому світу і подивіться, чи то так воно? Отже коли сказане Господом збувається у всій повноті, то збудеться і про Страшний Суд.

Та інакше і бути не може, бо праведний Суд є необхідним мірилом законів людського життя. Господь є Праведний і всі діла Його Правда. Погляньте на фізичні закони землі. Там усе існує рівновагою. І там, де вона порушується, там неминуче бувають катастрофи. Люди ж живуть моральними законами. Але й ці закони мають свою необхідну рівновагу.

Ось приклад: коли нас хтось образив або скривдив, ми вимагаємо, щоб він поніс або кару або пробачився перед нами, інакше ми силкуємося йому помститися. Або прощаємо з тим, що й Господь нам простить. Іншими словами: ми шукаємо моральної рівноваги і коли не знаходимо, то мучимося.

А подивіться на життя людей: скільки там страшної несправди. Одні ображають інших і багатіють, провадять горде розкішне життя, а інші страждають від самих грудей матері в злиднях і тяжкій праці. Невже ж ці нещасні є пасинками у Бога? Ні, у Бога всі однакові, і світ у рівній мірі для всіх створений. Кращі ж у Нього ті, хто живе за Його Заповітами. Але ж ті, що живуть правдою, більше страждають, ніж ті, що живуть беззаконно. І коли б не було Вічної Божої Правди, то вони б повіки лишилися ображеними. Але Господь у всьому

поставив міру справедливости. ~~Хто невинно страждає тут~~ на землі і терпеливо несе хрест свій з надією на Господа, той сторицею одержить нагороду в житті вічному. А хто тут насолоджується, живучи неправедними прибутками, того чекають муки. Пригадайте притчу про багатого і Лазаря. Що сказав Авраам багатому? "Сину, ти в житті твоєму насолоджувався всіма благами, а Лазар мучився, а тепер ти мучишся, а Лазар блаженствує" /Лук.16,25/. Як бачите повна рівновага. Тим то Суд вічної правди мусить бути, і він буде...Але коли?... "Про день той ніхто не знає, ні Янголи небесні, тільки Отець Мій один" /Мф.24,36/. Так сказав Господь.

Одник, Він ясно визначив признаки Свого пришестя. А саме: Євангельська проповідь пошириться по всьому світі...Оскудіння віри і збільшення беззаконства між людьми...Страшні всесвітні войни... Землетруси...Голод...Мор...Загибель людей...Ненависть і хула на Бога... Нарешті антихрист. Антіхрист це - чоловік, але великий супротивник Христу, богохульник, беззаконник, який силкуватиметься поставити себе на місце Христа і вимагатиме собі божеської пошани.

Отже, любі мої, прийнявши все це до уваги, оцінюймо все, що навкруги діється і, як каже Господь: "І ви будьте готові, бо в яку годину не гадаєте, Син Чоловічеський прийде" /Мф.24,44/. Амінь..

==========

Г. Лін-ский.

СТОЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ "ЗАПОВІТУ".

Всесвітня історія людства на різних етапах свого розвитку знає багато прикладів того, яке величезне значіння має кинуте в народні маси запальне поетичне слово. Коли в творі поета, співця, барда, трубадура, меннезінгера, кобзаря, бандуриста, лірника правдиво і невимушено втілені заповітні мрії, прагнення і бажання народу, коли там накреслено шлях до її здійснення, то такий твір, потрапляючи в гущину населення, швидко завойовує загальний авторитет, шириться як бойовий заклик, підхоплюється всіма і стає здобутком міліонів, прапором їх боротьби та змагань.

Відомо, яке велетенське збудження робили серед наших предків піднесені вогневі звертання творців князівсько-дружинного епосу на зорі розвитку нашого народу, а рівно-ж пізніші козацькі "думи". Відомо, яку мужність і запал викликали на Западі за лицарських часів натхненні пісні меннезінгерів і менестрелів. Висловлена в піснях а еляція до лицарської чести, мужности, переконливе пояснення поставлених завдань, викликали безкрайй героїзм і відвагу воїнів середньовіччя, обумовлювали велич хрестових походів, звитяжність запеклих змагань і славу блискучих перемог. Ту ж саму ролю в країнах Сходу відограли патетичні відозви дервішів і сазандарів.

Непередавана сила мистецького слова, цієї могутньої зброї, клясично оспівана Лесею Українкою в її поемах лицарської романтики "Місячна легенда " і "Давня казка".

Не втратило свого впливу поетичне слово і для наступних поколінь.

Хвилююче-запальна "Марсельєза," бойова пісня, написана Руже-де-Лілєм для купки марсельських повстанців, через те, що в ній віддзеркалені почуття і поривання всього народу, стала національним гімном Франції.

На українській землі, в її западних обширах, силою висловлених у них ідей, довгий час користувалися славою майже прирівнені до національних гімнів хор Варягів Анатоля Важнянина і пісня Івана Гушалевича "Мир вам, браття, всім приносим".

І ось таким величавим твором, в якому полум'яні почуття і жагучі бажання автора і народу злилися в один крицевий моноліт, є безсмертний "Заповіт" Шевченка, сто років з часу написання якого відзначає тепер увесь український народ.

"Заповіт", коротенький розміром вірш, з неперадаваною силою, кристалічною ясністю розкриває устами автора народові, в що треба не переставати вірити, до чого мусимо прагнути та яким засобом можна ті ідеали здійснити.

Органічно зв'язаний з усіма попередніми поетовими творами, що з них мала скластися збірка "Три літа", "Заповіт" висловленими в ньому думками є логічним продовженням і завершенням таких перлин Шевченкової творчости, як "Розрита могила", "Сон", "Іван Гус", "Кавказ", "Послання до живих, мертвих і ненароджених земляків".

Вірою в Бога, вірою в безсмертність душі українського народу, вірою в здійснення наших народних ідеалів, в торжество людського щастя, в перемогу добра над злом, вірою в наступний прихід тихого раю на Україні сповнені поезії часів трьох літ.

Усе своє творче натхнення віддав Шевченко цим ідеям, у вогняних строфах відобразив їх на аналах своїх полум'яних творів. І лише скорботна думка, обумовлена тяжкою недугою, думка про те, що передчасна смерть може перервати його кипучу творчу працю, припинити невтримну діяльність народного трибуна, його безнастанні змагання за перемогу людської правди, спричинила до висловлення поетом своїх посмертних бажань.

Перше з висловлених побажань найяскравіше виявляє безкрайню любов Шевченка до Батьківщини. Поет мріє знайти вічний спокій на рідній землі, бути похованим серед такого дорогого йому українського краєвиду, щоб і по смерти відчувати неосяжні простори рідного степу, слухати шарудіння золотих колосів на ланах широкополих, рев і стогін Дніпрових хвиль, нестримне прагнення догори високих круч.

До улюбленої вітчизни линуть усі думки Великого Кобзаря. Вона, втілення Божої правди і краси на землі, країна плодоносних земель і працьовитих людей мусить бути країною добра, країною щастя, де всі люди однаково поділяють всі милості Всевишнього та дари багатої природи. Але крім добра є також і багато зла на землі. Зло вічно змагається з добром. Змагання ці тривають і на українських теренах.

І друга Шевченкова настанова-боротьба за правду на землі, за вільну Україну. І якщо йому самому не пощастить здійснити свого пророчого завдання та передчасно вмерти, він певний, що знайдуться інші мужні борці за святі ідеали, до здійснення яких кликатиме він з могили. Коли "потече з України у синеє море кров ворога", поет пошле до Бога з гарячою молитвою, просячи перемоги тим, що стали до [illegible] у цій [illegible] боротьбі.

Тоді здійсниться царство правди на землі. Усміхнеться ма-

ти-Україна, заплакана мати. Засяє щастям [illegible] людини. Запанує "в своїй хаті своя правда, і сила, і воля", радісно обнімуть усі й найменшого брата, розсіється зловісна пітьма рабства, "світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти". Створиться велика нова сім'я, родина вільних людей на оновленій землі, визволеній від ворогів і супостатів та населеній щасливими синами і матерями, розкріпаченими людями, що населятимуть той "тихий рай" на Україні. Так станеться, бо на боці правди Бог, і насильство мусить бути переможено.

І з щирим проханням звертається поет до свого народу спом'янути і його тоді, після славної перемоги, коли раніше поневолені і розірвані між окремими державами частини його рідного народу зіллються в одну велику, вільну нову сім'ю.

Вогняне поетичне слово великого поета, як удари роб того дзвону, гуртувало народні маси, будило їхню національну свідомість, розкривало перед ними їх справжній стан і перспективи та виводило на широкий шлях змагань за свою волю і щастя.

Спів "Заповіта" будив маси населення до боротьби за свою долю.

В роки зловісної темряви, в чорні дні заборони українського слова міністром Валуєвим не переставав бреніти спів "Заповіту" на таємних сходинах, по кватирах національно-свідомих людей - як символ того, що б'ється ще українське серце і недалекий час, коли хвилево придушена іскра розпалиться в пожежу.

У 1917-1920 рр., в роки великої боротьби, могутні слова "Заповіту" були якби величавим акомпаніяментом тих титанічних змагань, що відбувалися на українській землі.

"Заповіт" відограв ролю справжнього другого національного гимну. Прекрасний своїм патріотизмом і гуманізмом, що йдуть безпосередньо з глибини душі автора, "Заповіт" непередавано зворушував кожного українця, його величаві строфи, надзвичайно висока ритміка та мелодійність, якою він дуже близький до чистої пісенної форми, - все це захоплювало багатьох наших композиторів, стимулювало їх створювати все нові музичні памятники на безсмертний Шевченківський текст. Піднесену музику до "Заповіту" для хору уклав Михайло Вербицький. Згодом великий український композитор Микола Лисенко написав тенорове сольо з чоловічим хором на слова Шевченківського "Заповіту". Десь пізніше склав музику "Як умру, то поховайте" Кирило Стеценко. У різний час, в ранні періоди своєї творчости написали музику до хору і симфонічної оркестри на текст "Заповіту" Василь Барвінський та Левко Ревуцький.

Монументальну партитуру "Заповіту" для оркестри, як симфонічну кантату написав Станислав Людкевич. На мотивах Стеценка склав музику до "Заповіту" Борис Лятошинський. Відомі також різні переробки музики "Заповіту". Олександр Кошиць переробляв музику Стеценка для чоловічого хору. Степовий видавав у своїй редакції Стеценківський "Заповіт". У Галичині був також відомий твір О. Типа на слова "Заповіту".

У багатоголосому виконанні хору, під акомпаніямент симфонічного оркестру звучання "Заповіта" набувало ще більшої виразности, що яскравішого драматичного напруження, відкарбовані, ніби молотом на камені вирізьблені слова розкривали глибину пристрасних, хагучих прагнень поета і всього народа.

Велич, непередавана сила, глибокий національний і соціяль-

ний зміст коротко, чітко визначених у ньому прагнень Шевченка, що були одночасно прагненнями всього народу, обумовили безсмертя цього твору, який перейшов уже в друге сторіччя свого життя і житиме далі як пам'ять про поета - пророка українського народу.

Проф. П. К-ів.

ДО ІСТОРІЇ ЦЕРКОВНОЇ МОВИ НА УКРАЇНІ.

Існує два погляди на сучасну церковнослов'янську мову: одні вважають цю мову за свою рідну, священну мову, ототожнюючи її з старослов'янською мовою, мовою Кирила і Методія; другі, прийнявши до уваги той факт, що сучасна церковнослов'янська мова своєю вимовою дуже близька до російської мови і врахувавши ще до того деякі незрозумілі українцям слова і звороти, навпаки, дивляться на церковнослов'янську мову, як на мову чужу українському Народові і українській Церкві.

Ці два погляди мають деяку долю правди, але ні той, ні другий погляд не відповідає тій історичній правді, що її пережила церковнослов'янська мова взагалі і на Україні зокрема.

Річ у тім, що старослов'янська мова ні в одній церковній мові не збереглася такою, якою вона була в часи Кирила і Методія. Старослов'янська мова в своїй основі є мова староболгарська, та жива солунська говірка македонського діялекта, на яку були перекладені з грецької мови перші церковні книги. Відома річ, що рідна мова для болгар не могла бути рідною для тих слов'янських народів /сербів, українців, росіян/, які прийняли її за свою церковну мову. І тільки згодом вона вже стала наближатися до живої мови кожного слов'янського народу.

Найголоснішим засобом наближення церковної мови до своєї живої мови у всіх слов'янських народів завжди була своя церковна вимова, близька до мови живої. Всі православні слов'яни: болгари, серби, українці, білоруси, росіяни відправляють Службу Божу т.зв. церковнослов'янською мовою, але всі вони вимовляють богослужбовий текст по-різному, відповідно до рідної мови. Тому кожний з цих народів може вважати з цього погляду церковнослов'янську мову своєю рідною церковною мовою.

Колись, через втрату державної незалежности, болгари й серби не в силі були розвивати свою церковну культуру й видавати свої богослужбові книжки, і через те доводилось їм брати книжки спочатку з України, а потім з Москви. Але згодом, коли Болгарія й Сербія здобули собі незалежність, вони почали виходити з-під російського впливу, і мова церковна стала наближатись до живої мови.[1]

Всі православні церкви об'єднуються одним головою - Ісусом Христом, одними догматами і канонами. Але цілковитої формальної рівности між православними церквами бути не може, бо кожний православний нарід, як окрема нація, має свою церковну традицію, що відрізняється від церковної традиції іншого православного народу. Інакше кажучи, всі православні церкви національні: кожна націо-

1/ Архієпископ Іларіон. Українська мова в Церкві. Холм, 1948, стр. 19.

нальна православна церква має свою богослужбову мову, свої церковні звичаї тощо. "Взагалі православіє універсальне, вселенське по змісту, але національне по виконанні, по своїх формах; - каже Митрополит Іларіон, посилаючись на слова св. Григорія Двоєслова, який в листі до Леандра писав: "В єдиній Вірі нічим не шкодить Святій Церкві різноманітність звичаїв".[1]

Та й наукою вже визнано, що єдиної слов'янської мови в IX столітті вже не існувало.[2] В мовознавчій науці існує закон, що ні одна чужа мова не сприймається з чистою вимовою того народу, що від нього ця мова перейнято, а завжди з власною вимовою, з власним акцентом. Найдосконаліше знання чужої мови не може забезпечити від порушення законів ортоепії цієї мови. Ми спостерігаємо факти, коли, наприклад, співуча чеська вимова в устах деяких українців, що довгорічною практикою дуже добре навчилися чеської мови, з першого ж слова видається корінному чехові не природною, і таким чином ніхто не зможе себе видати за чеха, хоч би як він намагався це зробити, як ніхто з українців, що досконало знають російську мову, ніколи не зможе стати росіянином, бо в першому ж трамваї в Москві чи в Петербурзі кондуктор завважить: "ви українець". І навпаки, корінний українець з першого ж слова пізнає неукраїнця, хоч би той заговорив до нього найдобірнішою українською мовою. Такі вже національні закони мови, і ніяке штучне втручання не в змозі стерти національне забарвлення цього могутнього органа людської думки.

А коли так, то чи можна говорити про якусь незмінність староболгарської мови, хоч би й вона була мовою церкви, коли від того часу пройшло одне століття? Попри отой консерватизм, властивий церкві взагалі, щодо мови церква й сама не раз благословляла на виправлення богослужбового тексту, якщо він далеко відходить від живої вимови.

В Російській Церкві староболгарська мова стала поволі русифікуватись. А за XVIII - XIX століття пороблено багато змін. Св. Синод став виправляти мову богослужбових книжок, наближаючи її до російської мовної системи. А коли врахувати той факт, що й російська літературна мова розвинулася головно на базі старослов'янської мови, то стане цілком зрозумілим, що нова церковнослов'янська мова для росіян стала справді таки рідною церковною мовою. Відомий славіст акад. В.Ягіч писав, що "російська літературна мова з усіх слов'янських мов стала найближча до церковнослов'янської мови по кількості уживаних слів. Панування останньої протягом віків нігде не прищепилося так сильно, нігде не пустило такого глибокого коріння в мову народну і літературну, як у Росії."[3]

Про те, що нова церковнослов'янська мова російська відрізняється від старослов'янської мови, дуже виразно говорить російський академик Ф.Фортунатов: "З плином часу старослов'янська мова перетворилась у нас в ту штучну покалічену мову, яка вживається тепер в Богослужінні і зветься церковнослов'янською мовою."[4]

Ставши церковною мовою на Україні, староболгарська мова повинна була протягом історії так само зазнати багато змін відповідно до національних вимог українського народу: дещо виправлялося, дещо менш зрозуміле замінювалося більш зрозумілим. Наприклад, така

1/ Архієпископ Іларіон. Там же, стр.7.
2/ Проф.С.Кульбакин. Древне-церковно-славянский язик. Харьков, 1913, стр.9.
3/ В.Ягич. Рассуждение о юго-славянской и русской старине. 1895, стр.377.
4/ Ф.Фортунатов. Лекции по фонетике церковнославянского языка. Спб.1919. стр.2.

відома в історії української мови пам'ятка, як Галицька аванге-лія 1144 року, писана уже зукраїнізованою мовою.

З найдавніших часів в українській Церкві богослужбові тексти вимовлялись живою вимовою українською, і ця вимова й досі залишилася в українській Церкві Галичини, Буковини і Закарпаття. А крім того треба мати на увазі ще й той факт, що стара церковна мова була разом із тим літературною мовою, тобто літературна і церковна мови були однакові. Цією мовою написано багато літературних пам'яток, починаючи з XI століття. Це й дає підставу українським дослідникам звати цю мову староукраїнською мовою, тобто церковнослов'янською з українською вимовою.1/

Українська вимова богослужбового тексту особливо досягла свого завершення в XVI - XVII століттях. Церковна вимова дуже близько стояла до живої вимови. Навіть ті церковні діячі і письменники того часу, які в церковнослов'янській мові вбачали готовий літературний орган для висловлення думок і які прагнули відновити цю мову "в усій повноті й чистоті її", навіть ці люди, незалежно від своєї волі й свідомости, під впливом рідної мовної стихії зберігали тільки зовнішній одяг старої церковнослов'янської мови, а змістом своїм їх мова була ближча до української мови. Таке, наприклад, явище, як порушення старих дієприкметникових форм, неузгодженця їх з іменниками в роді /той уповающи, жена ходяще, тіло узрівши/, ясно показує, що церковнослов'янська мова своєю основою дуже близько стояла до живої мови української.

Відомий український мовознавець XIX століття П.Житецький, звернувши увагу на "подібні помилки", що трапляються на кожному кроці, пише таке: "Певно українські письменники вживали церковнослов'янські форми по-руськи /по українському П.Ж./, інакше кажучи, з церковнослов'янськими формами вони не сполучали тих функцій, які колись були їм властиві. Отже, самі по собі церковнослов'янські форми становили щось зовнішнє супроти тієї мови, якою письменники звичайно думали й говорили. Збереглася, отже, сама лише видимість церковнослов'янської мови, яка вважалася пишним одягом думки, завжди зверненої до матерій більш-менш поважних. Це була нітха одежа старого батька на молодому організмі юнака-сина. Одягнуто її була почасти з необхідности, почасти з переконання в тому, що вона може викликати пошану і повагу від тих людей, які звикли цінувати в людині не стільки особисті гідності, скільки її спадкові права."2/

Народні стихії мови проходили не тільки в богословські твори полемічного і догматичного змісту, але й в богослужбові книги, надто в Тріоді, де розповідається історія свята або святого в повчальному тоні.

Немає сумніву, що українська вимова богослужбового тексту в XVI-XVII століттях була звичайним явищем, коли урахувати ще й той факт, що в цей період в боротьбі з католицизмом "вразумления ради простих людей", особливо розвинена була перекладницька діяльність з церковнослов'янської мови на українську мову і проповідницька діяльність живою українською мовою.

Але ж українська вимова богослужбового тексту сягає далеко далі, навіть перших часів прийняття християнства. Українська Церква від самого початку її існування мала свою українську вимову

1/ Митрополит Іларіон. Ідеологія україн. церкви. Лондон, 1944, стр. 30.
2/ П. Житецький. Нарис літературної історії укр. мови в XVII віці. Львів, 1941, стр. 29-30.

богослужбового тексту, мала свою церковнослов'янську мову, що значно відрізнялася від церковнослов'янської мови російської Церкви. Але в силу тих політичних обставин, що склалися для України в XVII - XVIII століттях і призвели до того, що українська Церква силою була приєднана до Росії, в силу цих обставин розпочалося "насильницьке запровадження російської церковної вимови".[1]

Першу заборону української вимови богослужбового тексту видав Петро I своїм відомим наказом від 5-го жовтня 1720 року, заборонивши вільний друк книжок на Україні; а коли б була потреба друкувати, то треба було погоджувати з російськими книжками, "дабы никакой розни и особого нарьчія во оныхъ не было."[2]

З того часу почали богослужбові книжки друкувати на російський зразок, з російським наголосом, а з часів Катерини II розпочали боротьбу і проти української вимови. Цю ролю доручено було виконувати митрополитові київському Саміїлу Миславському /1783-1796/, що року 1784 видав наказ Київській Академії, "дабы всѣ студентьі и ученики, особливо желающие достигнуть священныхъ чиновъ, въ свободное отъ ученія время, упражнялись наиприлежнѣйшимъ образомъ въ чтеніи церковныхъ всякаго рода книгъ, а паче Библіи, съ пріобрѣтеніемъ хорошаго и чистаго произношенія", загрожуючи тим, хто не буде цього наказу виконувати, що вони "имѣютъ быть исключены изъ духовнаго вѣдомства и отошлются въ свѣтскую команду."[3]

Єпархіяльна влада слідкує, щоб священики й дячки читали в церквах церковнослов'янські тексти з російською вимовою, а не українською. Це був той важкий період в історії української Церкви, коли взагалі прояв національного патріотизму звертав на себе підозріливу увагу адміністрації й викликав репресії, коли всякий прояв української національної свідомости розцінювався як злочин, як прояв українського сепаратизму...[4]

І далі русифікаторська політика на Україні вже не припинялась, а набирала чимраз ширших і глибших розмірів. "Може ні в одній ділянці суспільного життя, - каже проф. Д. Дорошенко, - російський уряд не виявляв такої консеквентної політики по лінії асиміляції й обрусіння неросійських народів держави, як саме в ділянці церковній. Від початку XIX століття ми майже не бачимо українців на єпископатах, особливо в самій Україні. Може бути, що приклад українця Варлаама Шишацького, єпископа могилівського, що присягав у 1812 році на вірність Наполеону, відстрашував російський уряд від призначення українців на єпископські катедри, тільки протягом цілого XIX століття на митрополичому столі в Києві і на єпископських катедрах провінціяльних сидять самі москалі, які ведуть обрусительну політику. Правительство навіть і додумалось було навіть до проєкту масового переселення українського православного духовенства з правого берега Дніпра на Московщину й заміну його священиками москалями".[5]

Так стояла Православна Церква на сторожі обрусительної політики. Українська мова була зовсім вигнана з церковного вжитку. Навіть євангелію українською мовою було заборонено видавати постановою Св. Синоду в 1860 році. Учні духовних семінарій і студенти духовних академій, які проявляли інтерес до українства, звільнялись із школи і не раз віддавались до рук жандармерії.[6]

1/ Архієпископ Іларіон. Укр. церковна вимова. Холм, 1942, стр. 3.
2/ Проф. І. Огієнко. Історія друкарства. 1925, т. I, стр. 280.
3/ " " " Українська культура. Київ, 1918, стр. 174-176.
4/ Проф. М. Грушевський. Освобождение России и укр. вопрос. Спб. 1907, стр. 21.
5/ Д. Дорошенко. Правосл. церква в минулому й сучасному житті українського народу. Берлін, 1940, стр. 43.
6/ Проф. З. Біднов. Церковна справа на Україні. Харків, 1921, стр. 2.

Стара українська церковна мова була зрусифікована на Лівобережжі разом з Києвом. На Правобережжі в православних і уніятських церквах під колишньою Польщею зберігалася аж до поділів Польщі давня українська традиція і українська вимова, яка в православних церквах, після приєднання і Правобережжя до Росії, була витиснена російською церковною практиксю. Тільки уніятська Церква в Галичині, Буковині і на Підкарпатті, а також Православна Церква на Буковині зберегли стару церковну мову з українською вимовою, ту мову, яка була колись спільною для всієї України. В цій частині України відносини між українською літературною мовою і українською церковною мовою залишилися й залишаються надалі такими ж, якими вони були раніш, тобто та й друга вважається в певному розумінні своєю рідною мовою.1/

Східна частина України покищо стоїть на шляху боротьби за рідну мову в церковнім богослуженні. Яку саме остаточну форму прийме українська церковна мова, покаже ближче майбутнє, після того як накреслена вже тепер проблема української церковної мови буде поставлена на міцний ґрунт свого остаточного розв'язання.

"Преосвященний" чи "Всечесний"?

Таке питання здавалося б зовсім не актуальним в сучасних обставинах. Але коли знаходяться люди, яких ці іменування турбують, доводиться його ставити, зробивши екскурс як в історію, так і в філологію. Історичні документи доводять, що владик на Україні завжди іменували "Преосвященними", помимо того, що іменували і просто "Владиками", єпископами, архиєреями, архиєпископами, митрополитами.

І не дивно. "Преосвященний" не є титул, це - назва священичого стану, як не є титулом і назва "священник". Коли розібрати філологічно, то що означає слово: "священник"? Воно означає: "Освячений" освященик. Так ігумен Єрусалимської Лаври св. Сава просить назву "Сава Освячений" /див. Святці 5 грудня/. Це тому, що серед усіх монахів Лаври він один був висвячений на священика /Ієромонах/. Що ж означає слово "Преосвященний"? Воно означає висвячення на вищий ступінь священства. Пре-освячений, все рівно, що: пре-красний, пре-богатий, пре-високий.

Для Архиєпископів і Митрополитів додається ще один ступінь: "Високо-пре-освячений".

Отже цієї назви нікому неможливо присвоїти, як тільки особам освяченим.

А що означають назви: Почесний, Всечесний, Найпочесніший? Вони аж ніскільки не торкаються священичого стану і сану. Вони вказують лише на честь, на пошану з якої користає дана особа в громаді вірних /а не в ієрархії свя[illegible]/. Тому "почесним", "всечесним" і "найпочеснішим" може бути й мирянин, коли він заслуговує на таку честь; це вже тітул, який може присвоїти комусь громада вірних.

Тому то замінити "Преосвященний" назвою "всечесний", чи "почесний" не можливо, бо то назви різнього значіння, як не можна замінити назву "доктор" або професор" назвою "шановний", "почтенний" і т.п.

1/ Ст. Смаль-Стоцький. Українська літературна мова. Україна, 1929, кн. 4, стр. 8.

О Ф І Ц І Я Н И В І Д Д І Л.

Обіжник ч. 6.

Церковного Управління У.А.П.Ц. в Баварії.

До всіх о.о.Настоятелів Українських Православних Парафій в Баварії.

На підставі розпорядження Американського Військового Управління, вищі церковні інстанції чинних в Баварії церков і релігійних громад мають кожних два місяці давати названому Управлінню звіти, згідно з установленою формою про церковно-релігійне життя їхніх церков і громад, про що й завідомив Баварський Державний Міністр Освіти і Культів листом до Його Високопреосвященства, Архиепископа Михаїла від 19 лютого 1946 р. ч.II,7646.

Для вище згаданих звітів потрібні й матеріяли з парафіяльного життя на місцях, а тому, з наказу Його Високопреосвященства Високопреосвященного Архиепископа Михаїла, Церковне Управління УАПЦ. в Баварії пропонує о.о.Настоятелям Парафій надіслати до Церковного Управління слідуючі дані:

1/ чи хто з духовенства /священики, диякони/, крім о.Настоятеля, допомагає йому в церковних службах чи в навчанні релігії по школах, і хто саме;

2/ кількість парафіян даної парафії і пересічне на цю кількість місячне учадання вірних до церкви на богослуження;

3/скільки за останніх два місяці відбуто було парафіяльних зібрань, засідань Парафіяльної Ради і братства, або сестрицтва, коли такі є в Парафії;

4/Якщо відбулися в тім же часі зібрання для відчитів, рефератів, бесід і т.п. на релігійні теми, то подати, коли саме і на яку тему та приблизно - число присутніх;

5/ теж саме відносно духовних концертів;

6/ коли в Парафії існує релігійна організація чи братство молоді, то подати назву, число членів, кількість відбутих зібрань з предметом занять їх;

7/ в яких будинках відбуваються церковні богослуження /чи має парафія свою обладнану церкву і де саме, чи користає з церкви іншого ісповідання/ і чи приміщення для церкви задовольняюче є з огляду на кількість вірних.

О.о.Настоятелі парафій повинні зрозуміти наглість даної справи і представити вимагані в цьому обіжникові звідомлення не пізніше 20 березня б.р.

З Церковного життя У.А.П.Церкви.

Новий церковний часопис. Вийшло ч.1 журналу "Церква й життя"- для духовенства і вірних УАПЦ. на Віртемберг-Баден, видання Церковного Управління названої провінції при епископові УАПЦ. Платоні. Видання цього журналу набирає більшого значіння, коли приняти під увагу, що провінція Віртемберг-Баден, як зазначає у вступному до читачів слову Редакція журналу, досі "залишилася позаду інших місць скупчення Української еміграції", не маючи там

місцевого органу української преси. Журнал ставить своїм завданням "спричинитися до релігійного і до національно-виховного піднесення українських емігрантських мас нашої провінції". Новому собратові, ч. 1 якого, ріжноманітне і цікаве змістом, заповідає поживочну духовну їжу для віруючих /тільки, на нашу думку, Павла Тичину не варт вже подавати українцям, як ніби він з ними!/, - бажаємо успіху на релігійно-освітній ниві посеред нашого народу.

==========

Церковне Управління У.А.П.Церкви в Мюнхені висловлює подяку артистові-маляреві за розмалювання та церковному старості за урядження парафіяльного храму в м.Байройті.

==========

Церковне Управління УАПЦеркви в Мюнхені, на внесок Парафіяльної Ради св.Покровської Парафії, висловлює подяку артисту-маляреві Михалевичеві Михайлові за художнє оздоблення й розмалювання парафіяльної церкви в м.Мюнхені. Артист-маляр М.Михалевич вшановується Архипастирською граматою, як добродій парафії.

==========

Владика, Архиепископ Михаїл, на внесок п.отця Настоятеля таборової парафії "Карльсфельд" вшанував Архипастирськими грамотами: протодиякона парафії, церковного титаря, та тих побожних парафіян, які взяли участь в будові нової таборової церкви в Карлсфельді.

Всі ці побожні особи внесені до списку добродіїв парафії.

==========

З Церковного життя на Україні.

Як нас інформують, на Україні, протягом часу, після відступлення німців в р.р.1943-44 і на протязі минулого 1945 р., московська патріярхія обсадила нові висвяченими єпископами катедри по містах України, де, як відомо, перед початком 2-ої світової війни, не було жадного єпископа т.зв. патріяршої /Московської/ церкви. Тепер у Київі є єпископом Іоан, що іменується митрополитом Київським і Галицьким та Екзархом України, а далі обсаджено катедри: у Дніпропетровську - архиеп.Андрей, у Полтаві - єп. Стефан, в Сумах - єп. Корнилій, в Луцьку - єп. Николай /Волинський і Рівенський/, в Житомирі - єп. Антоній, в Кировограді - єп. Сергій, в Берестї - єп. Паісій /Берестейський і Кобринський/, у Симферополі - єп. Іоасаф, на Кубані - єп. Фотій, у Ворошиловограді - єп. Никон.

З більших міст, як бачимо, немає відомостей про катедри в Харкові, Одесі, Миколаїві, а також про Чернигівщину і Поділля. Митрополит Николай, що в часі війни був іменований Київським і Галицьким та всієї України, а перед війною був в р.р. 40-41 присланий з Москви на Волинь, як "Екзарх Зах. України і Зах.Білорусії" тепер іменований митрополитом Крутицьким і проживає в Москві,

очевидно як заступник патріярха Алексія.

==========

Вісті з церковно-релігійного життя в світі.

НОВОІМЕНУВАННЯ 32-х КАРДИНАЛІВ. Папа Пій XII іменував 32 нових кардиналів католицької Церкви. З 32-х, іменованих у грудні кардиналів, прибуло до Риму 30. Конклав складається в сучасну пору з 59 присутніх кардиналів. Це є найбільше число за всі часи існування Ватикану. Цьому числу приблизно дорівнювало число новоіменованих 31 кардиналів у р. 1517. В р.1743 було 27 новоіменованих кардиналів а в р. 1816 було їх 21.

20.лютого одержали новоіменовані кардинали червоні кардинальські шапки. При цьому обряді Папа Пій XII виголосив промову у якій він зайняв становище до світових проблем. Промову трансмітувало ватиканське радіо. Папа підкреслив наново понадінаціональність Церкви. Він говорив: "Без Бога та далеко від Бога не може бути правдивої єдности поміж народами. Багато людей дивляться на церкву і ставляють запитання: яку ролю в забезпеці світового миру відограє Церква внутрі і зовні. Церква охоплює всю людськість. Але вона ніколи не змагала до панування над світом, принаймеше в імперіялістичному розумінні, як це деколи було твердженo. Церква шукає людини і виконує своє завдання в серці людини. Таким чином научає Церква усю людськість".

В кінці своєї півгодинної промови Папа післав віруючим усього світу своє благословення.

==========

СВІТОВИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОЮЗ. 21 лютого зібралися в Женеві православні та протестантські церковні достойники 90-ти Церков із 30-ти країн. Зібрані мають на меті обгування, де перед другою світовою війною планованого, Світового Церковного Союзу. Теперішнє зібрання має на цілі пробити приготування до здійснення цього союзу.

В І С Т И З І С В І Т У.

Полагодження питання Індонезії. Після дебат на нарадах Світової Ради Безпеки з приводу питання Індонезії, на загальну несподіванку, представник УССР Шануїльський не вимагав негайного відтягнення британських військ із Індонезії, але жадав, щоб Рада вислала туди окремий комітет для прослідження полагодження й установлення миру. Своє обвинувачення основував Шануїльський, так як і російський комісар загр. справ Андрій Вишинський, на вирізках із газет. На це відповів міністер загр. Ернст Бевін, що не можна розглядати присутність британських військ в Індонезії, як загрозу світового миру коли знецацька питання про їх відтягнення звідти, взагалі не висовується. І тому, що Шануїльський проти перебування британських військ в Індонезії не висовує ніякого застереження, він сам відкликує своє твердження, що перебування їх там загрожує світовому мирові. А тим самим Великобританія не бачить себе безпосередньо обвинуваченою. Висилання спеціяльного комітету в

Індонезію не є конечне, що подібні заходи мусять бути установлені голяндським урядом, як сувереною владою Індонезії. Голяндський міністер заграничних справ М.Е.Н. ван-Клеффенс висловив надію, що безпосередні переговори між Голяндією та індонезійськими націоналістами вже в коротких днях доведуть до полагодження питання.

СПРАВА БІЖЕНЦІВ ТА ВИВЕЗЕНИХ ОСІБ. Загальне зібрання Об'єднаних Націй прийняло без опозиції внесення Комітету для культурних і гуманітарних справ у зв'язку з проблемою біженців та вивезених осіб. Згідно з цим внесенням біженці та вивезені особи повинні мати засадничі підстави не повертатися додому; до повертання додому не повинні бути змушувані. Міжнародній корпорації повинна бути повірена опіка над цими людьми. Одначе не можуть бути прийняті ніякі заходи, які уможливили б воєнним проступникам, оминути кари в їх країні. Наприкінці зібрання над цим внесенням, а саме: питання біженців треба розглядати міжнародньо, виникла пожвавлена дебата. Російський делеґат предложив додаткові внесення. Згідно з цими внесеннями не повинна бути дозволена в таборах біженців пропаґанда проти Об'єднаних Націй та їх членів або проти повертання біженців додому. Обслуга таборів повинна бути далі тої самої національности, якої є біженці чи вивезені особи, і "Квіслінги, зрадники та воєнні проступники не повинні бути рахувані за біженців і негайно мусять бути відставлені в край їхнього проступства." В підтримці внесення більшости говорила американська делеґатка п-ні Елеонора Рузвельт, що ніхто не мав би застереження проти віддання зрадників їхнім країнам, "але є люди, які боролися у війні проти ворогів своїх країн і помимо того не хочуть повертати додому, бо вони не погоджуються з урядами своїх країн. П-ні Рузвельт запитала, як це виглядало б, якби іспанські біженці прийшли б під нагляд властей Франка? Не можна від мешканців табору, відкрито говорячи про їхнє положення, відбирати їхнього права. Російський делеґат Вишинський прийняв "необмежену свободу", про яку говорила п-ні Рузвельт, за "абстрактну тезу": "є необхідним : обмежити волю і чин людей; інакше могли б вони вбивати, красти. Не існує необмеженої свободи. Свобода є обмежена самим життям, інакше - не могла б існувати спільнота і спільнота держав". Новозеландський премієр - міністер Петер Фразер остеріг, загрожувати свободу, коли треба старатися охоронити себе перед примарами страху. Він сказав: "Не толерантність, а лише нетолерантність доводить до війни". При узгідненні додаткові російські внесення були великою більшістю голосів відкинені.

ЦЕНТРАЛЬНЕ ПРАВЛІННЯ НІМЕЧЧИНИ? Міністер заграничних справ Джемс Ф.Бирнес просив в особистому листі французького міністра заграничних справ Жоржа Бідо, щоб цей вплинув на те, щоб Франція залишила свою опозицію проти німецького центрального правління. Бирнес просив Бідо, відкликати французьке "вето", яке єдине перешкаджає створенню німецької цивільної адміністрації. Також ген. Йозеф Т. Мк Нарней, американський головнокомандуючий в Европі, означив необхідно конечним, дати Німеччині так хутко, як це лиш можливо, цивільну адміністрацію. Досі французька політика працювала у тому напрямку, що питання Рурсько-Сарського ба-

сейну мусить бути розв'язане ще перед тим, ніж вона виявить свою згоду на центральну адміністрацію для Німеччини.

БЕРЛІНСЬКІ ВРАЖІННЯ п-ні РУЗВЕЛЬТ. П-ні Рузвельт, вдова покійного американського президенті, подає такі враження у своїх щоденникових листках із побуту у Берліні. "Ми задержалися в російському секторі, щоб оглянути будинок, у якому жив Гітлер і бункер, у якому він сховався від бомб. Великий коридор, по якому йдеться до його бюра і бюро, в якому він працював - все це мовш, або більш зруйноване. Я ще зовсім не передумала: що це все для мене значить. Але я вірю: найсильніше мене вразила дрібничковість чоловіка, який потребував багато того рода бутафорії, щоб самому собі доказати, який важний він є. Чоловіка вже нема. Бутафорія й церемонія зникли. Біблійні слова прийшли мені в думці. Покорність і сила є для зрівноваженої людини, якщо перед нею стоять завдання, які в дійсності переростають його людські сили, але які помимо того вона думає виконати тією силою, що її ці завдання надають людині ззовні - це прикмети, які роблять людей великими. Цього духа покори і сили бракує тут. Ця нація не знає цього духа. Але вона мусить пізнати цього духа, поки вона зможе почати колосальне завдання відбудови".

ЗАВОРУШЕННЯ В ЄГИПТІ. З Каіра, Александрії та інших міст дельти Нілу надходять вістки про антибритійські демонстрації єгипетських студентів. В сутичці з поліцією забито багато студентів та понад сотню ранено. Студенти домагаються негайного відтягнення британських військ із Єгипту та зі Судану. В заяві до президента Гаррі С.Трумена і до міністра заграничних справ Ернеста Бевіна студенти висувають у своїх домаганнях вільність Єгипту. Далі домагаються вони уступлення премієр-міністра та жадають відкликання єгипетських делегатів Об'єднаних Націй.

ПОВІНЬ У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ. Катастрофальні атмосферичні опади, які своїм розміром перевищили катастрофальну повінь у 1890 р. викликали затоплення водою річних сторчиц Західньої Німеччини. Зокрема в околицях впадів Рейну, Рури та Еми дійшло до великої повіні. Численні міста відрізані від зв'язку та без електрики. Новий міст ген.Монтгомери коло Везеля є одиноким безпочним переходом через Рейн. Британське військо стереже кельнський дерев'яний міст, який для комунікації замкнений. Військовики спрямовують пливучі мости ві відламки попід луки мосту, щоб вони не нищили стовпів.

ЗЕМЛЕТРУС В АМЕРИЦІ. Землетрус на західньому березі Сполучених Штатів Америки 15 лютня спричинив у захоплених місцевостях тільки незначні матеріяльні шкоди. Про мертвих і ранених досі покищо не чути.

ВІДКРИТА НОВА КОМЕТА. Італійські астрономи в обсерваторії Кастель Гандольфо відкрили нову комету. Вона є, порівнюючи, величини сонця і належить за астрономічним поділом до порядкової 9-ї величини, отже для простого ока невидна. Комета знаходиться

тепер більш-менш у сузір'ї Великого Воза по правій стороні Полярної зорі. За спостереженнями, які відбувалися в міжчасі в обсерваторії Ґрінвіча, не показується, чи комета наближається все до сонця.

НОВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ. В Манджурії прийшло знову до сутичок між комуністами та урядовими військами. Урядові війська мали взяти три міста. Китайський центральний уряд зібрався на наради з приводу подій, але про висліди нарад ще нічого не відомо. За виясненням вашинґтонського кореспондента "Таймс-у" план зложення зброї, який закінчив горожанську війну в Китаю 14 січня, не відноситься до Манджурії. Нібито комуністи політичним домаганням для цієї провінції придають велике значіння. Пропозиція посередництва американського амбасадора ген. Жоржа Ц. Маршала: вислати в Манджурію делеґацію для зложення зброї має бути схвалена комуністами. Центральний уряд не зайняв до цього плану ще свого становища.

==========

О Г О Л О Щ Е Н Н Я.

Хто знає де перебуває п. Сергій Ц и м б а л ю к. Зголошення ласкаво прошу подати на адресу: Цимбалюк Олена, Мюнхен, Дахауерштрассе, 9. Православна Церква.

==========

Накладом Церковного Управління вийшов з друку "Православний Молитвослов" - 70 стор. + 4. Ціна 15 рм.
Набути можна:
Церковне Управління, Мюнхен, Дахауерштрассе 9/I

==========

В половині березня б.р. - накладом Церковного Управління, вийде з друку: друга частина "Православного Молитвослова" та в місяці к в і т н і - третя частина - "Требник".

==========

Р О З Ш У К И.

Григорія Л и п с ь к о г о, техника, пошукує брат свящ. Сергій Липський. Murnau, Ob.B. Hauptstr.119.

==========

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

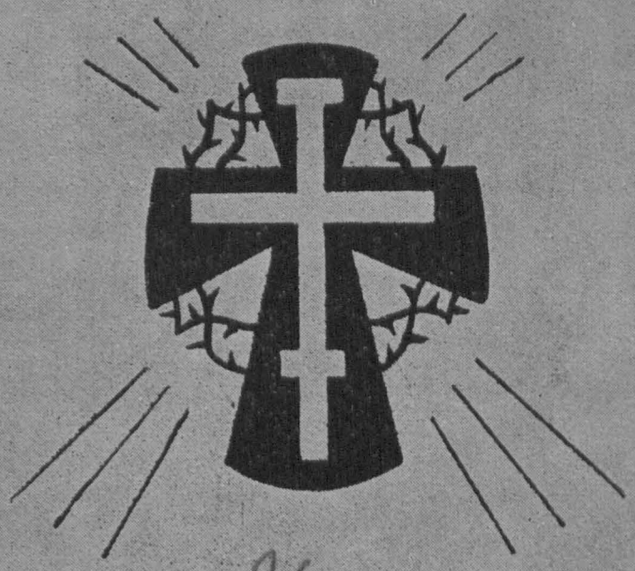

9/10

ДВОТИЖНЕВНИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

ЦІНА 3 шім.м.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК.

НЕДІЛЯ 31 БЕРЕЗНЯ 1946.

Ч.9/10 ВИХОДИТЬ ДО ДРУГОЇ НЕДІЛІ. РІК II.

З М І С Т.

Соборне Архиєпископське Послання до Всечесного Духовенства і Вірних УАПЦ., в розсіянні сущих..... ст. 3
Чин поминання..... " 5
В неділю Хрестопоклонну..... " 6
У Великий Піст..... " 8
К.М.- 350 років тому назад і тепер..... " 11
Проф.Дер-ський.Памяти О.Кошиця..... " 13

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.

Пресовий комунікат ч.1 Канцелярії Св.Синоду УАПЦ на еміграції в справі Собору Єпископів..... " 14
Канцелярія Св.Синоду УАПЦ на еміграції,обіжник ч.1.. " 17
Канцелярія Св.Синоду УАПЦ на еміграції.Заклик до Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ на еміграції..... " 18
Канцелярія Свящ.Синоду УАПЦ на еміграції. Заклик..... " 19
Церковне Управління УАПЦ в Баварії.Обіжник ч.7..... " 20
З Церковного життя УАПЦ на еміграції. Робота Релігійно-Освітньої секції..... " 20
З Українського життя..... " 21
Вісті зі світу..... " 23
О г о л о ш е н н я..... " 25.

==========

Ц Е Р К О В Н И Й К А Л Е Н Д А Р.

7/25 квітня. Нед.5-та Великого Посту.Благовіщення Пресв.Богородиці.Голос 8, Літія.Поліелей.Єван.Іоан.зач.64 /20,11-18/.Зам.Чеснішую - Благовіствуй земле. Літ. Ап.Єв.зач.321/9,11-14/ Богородиці Євр. /зач.306/2.11 - 18/ Єван.Марка зач. 47 /гл.10,32-45/Богородиці Луки зач. 3 /1.24-38/.Замість О Тобі радується - Благовіствуй земле.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ц.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

13/31 квітня/суб./ Субота Лазарева. Преп. Іпатія, цілителя Печерського. Св. мч. Веніямина Диякона. На ран. після кафизмів співаємо: "Благословен-єси Господи. Ангельський Собор". Співаємо: Воскресніє Христове видівше. Замість Чеснішую - Чистую славно почтим. Свят Господь Бог. Велике Славословіє. Літ. Ів. Золотоустого. Замість Трисвятого-Єлиці. Замість Достойно - Чистую славно почтим Ап. Євр. зач. 333 /12.28,13,8/. Еван. Іоан. зач. 39/

14/III,1/IV. Нед. Вхід Господа нашого Ісуса Христа в Єрусалим. Вербниця. Преп. Марії Єгипетської. Свв. мчч. Геронтія й Василида. Літія. Поліелей. Єван. Мат. зач. 83 /21,1-11,15-17/. Після Єв. псалом 50 й Освячення верби. Замість Чеснішую - Бог Господь. Літ. Трисвяте. Ап. Филип. зач. 247 /4,4-9/. Єван. Іоан. зач. 41 /12.1-18/. Замість Достойно - Ірмос Бог Господь.

==========

СОБОРНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Священний Собор Єпископів
Української Автокефальної Православної Церкви

до

Всечесного Духовенства і Вірних Української Автокефальної Православної Церкви, в розсіянні сущих.

"Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами"
/Фил. 4,23/.

Вже третій рік пішов, як увесь єпископат Української Автокефальної Православної Церкви, велика кількість духовенства і тисячі вірних мусіли залишити свою Батьківщину Україну та мандрувати в тяжких умовинах по краях Західної Европи. Два роки тому, в березні 1944 року, єпископат відбув у м. Варшаві перший на еміграції Собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. Свідомі свого архипастирського обовязку, ми, з ласки Божої, Єпископи Української Автокефальної Православної Церкви, мали замір тоді обняти своєю духовною опікою не тільки ті тисячі вірних нашої Церкви, що одночасно з нами зрушені були з землі батьків і прадідів, але й ті маси нашого народу, що їх ще перед тим в час війни примусово було вивезено до Німеччини на роботи. Одначе німецька влада не допустила нас до тої опіки і до праці нашої і нашого духовенства по робітничих таборах і осередках скупчення православних українців, всіх єпископів тримаючи в одному місці, а вивезеним з України робітникам забороняючи навіть вступ на наші богослуження. Так на протязі майже півтора року, до самого кінця війни, у травні 1945 року, праця єпископату посеред його вірних на еміграції була цілком паралізована.

Нині, в умовах запанування, після перемоги Великих Демократій Заходу, святого для християнства, гасла правдивої релігійної толеранції, Господь дарував нам зїхатися з ріжних місць скитальницького життя і відбути другий Собор Єпископів нашої Церкви на еміграції.

В доповідях на Соборі владик, які вже в літі та в осени 1945 р. обняли архипастирською опікою певні території перебування на еміграції православних українців, радісно було стверджено сильне релігійне піднесення посеред нашого народу на чужині, його горяча любов до Рідної Церкви, з її давніми національними звичаями, традиціями українського православія та глибокий інтерес нашої інтелігенції до церковно-релігійних питань.

В умовах загальної, після великої війни, руйнації, а ще більше - в умовах бідного емігрантського життя - створено і впоряджено вірними і духовенством по таборах і містах чудо-

ві православні церковки; у них несуть вигнанці свої зітхання до Бога, в теплій молитві скріплюють себе на дусі, повчаються правд віри нашої, моляться за вічний спокій Великих Синів Українського Народу і всіх полягли за кращу долю і волю Батьківщини та за рідних близьких. В горячій молитві до Бога, при співах прекрасних організованих церковних хорів, велику втіху знаходять і надію на краще майбутнє тисячі українських вигнанців.

Поглиблення своєї віри, угрунтовання основ християнського світогляду, замість матеріялістичних доктрин, які повстали в останніх десятиліттях на Бога і на Христа Його, шукає українська інтелігенція в доповідях на релігійні і церковно-історичні теми, в дискусіях на релігійно-освітніх зібраннях.

Скрізь майже при церквах існують органи парафіяльного управління, з яких разом з духовенством активно працюють обрані представники парафій. Поруч з парафіяльними радами по місцях є й церковно-релігійні організації в формі стародавніх наших Брацтв.

Все це духовною радістю наповнює наші серця і кріпить віру та надію з певністю дивитися на діло Боже посеред нашого народу на еміграції, що церковне життя й надалі буде квітнути та обійме й ті місця скупчення нашого народу на чужині, де досі воно ще не зорганізоване.

Бо ж надзвичайно велике значіння має для нас Рідна Церква на чужині, православна віра наших дідів і прадідів, яка не дасть нам розтопитися в чужоземному та інаковіруючому середовищі, поможе заховати в нас і в дітях наших наше національно-релігійне обличчя.

В глибокому зрозумінні цього значіння, Єпископат УАПЦ, В Є Д Н О С Т І І З Г О Д І відбув 14-17 цього березня сесію Священного Собору Єпископів УАПЦ., на якій обговорено було ряд справ та винесено ряд рішень для кращої організації і поглиблення церковно-релігійної праці УАПЦ. на еміграції.

Ці рішення, які будуть опубліковані, ступнево будуть впроваджувані в життя виконавчим органом Собору Єпископів Священним Синодом Української Автокефальної Православної Церкви, який віднині являється постійно діючим центром церковного управління нашої Церкви на еміграції.

Собор Єпископів, сповіщаючи про це, закликує духовенство і вірних до тісної співпраці усіх складових частин нашого церковного тіла - ієрархії, духовенства і вірних, для добра нашого побожного народу і Його Св. Церкви в дусі давніх її соборних традицій.

УЛЮБЛЕНА НАША ПАСТВО!

Господу одному відомо, як довго ще перебуватимемо ми всі на Ріках Вавилонських і коли Йому Милосердному угодно буде повернути нас до нашого Сіону, Св. Софії у престольному місті Києві.

Нехай же до цього повернення, на чужині Сіоном нашим, Єрусалимом нашим, якщо забудемо який, - забута буде правиця наша, - буде нам наша Православна Церква.

Зараз проходять сумні дні Великого Посту. Нехай же в ці дні піднесеться молитва наша до Господа, нехай Хрест Господній і Страсті Христові укріплять і нас в наших стражданнях разом зі всім многостраждальним народом нашим, молімося Господу, щоб спродобив нас неосудно і в [illegible] поклонитися і Святому [illegible] Во-

скресенню.

Нехай буде воля Божа над нами!

Нехай благословенно буде ім'я Господнє віднині і на віки. АМІНЬ. Дано року Божого 1946, м-ця березня 17 дня в м.Есслінген над Некаром на Віртембергії.

Смиренний Митрополит ПОЛІКАРП, Голова Собору Єпископів, Смиренний Архиєпископ ІГОР, Смиренний Архиєпископ МИКАЇЛ, Смиренний Архиєпископ ГЕННАДІЙ, Смиренний Єпископ МСТИСЛАВ, Смиренний Єпископ Сильвестр, Смиренний Єпископ ГРИГОРІЙ, Смиренний Єпископ ВОЛОДИМИР, Смиренний Єпископ ПЛАТОН.

Чин поминання.

Виконуючи постанову Свящ.Собору Єпископів УАПЦ. з дня 17. березня ц.р. подаємо до відома для духовенства однозгідний чин поминання на Богослужбах:

"Святу Православну Українську Церкву і Владику нашого, Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, і Владику нашого поминається правячого єпископа/...

На великому вході, для священників: Святу Православну Українську Автокефальну Церкву, Священний Собор Єпископів її, і Владику нашого Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, і Владику нашого /поминається правячий єпископ/, нехай помяне Господь Бог...

Многострадальну Матір Нашу Україну і всіх дітей її в Україні й на чужині сущих та христолюбиве військо нехай помяне Господь Бог...

Всіх, що люблять і ненавидять нас, всіх недужих поневолених, що у вязницях, засланні, на тяжких роботах перебувають, нехай помяне Господь Бог...

Фундаторів, доброчинців, жертводавців і тих, що співають і працюють у святому храмі цьому, нехай помяне Господь Бог...

Тих, що тут стоять і моляться, братчиків, сестер /коли є братство й сестрицтво/, парафіян святого храму цього і всіх православних християн нехай помяне Господь Бог...

Для Єпископів: Святіших Вселенських Патріярхів Православних, Святу Православну Українську Автокефальну Церкву, Священний Собор Єпископів її і Владику нашого, Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, і Владику нашого /поминається правячого Єпископа, коли служить інший Єпископ/ нехай помяне Господь Бог...

Преосвященних Митрополитів, Архиєпископів і Єпископів, чесне священство, христове дияконство, побожне чернецтво і ввесь причет церковний нехай помяне Господь Бог...

/Далі, як у чині поминання для священників/. Відповідно пристосовується й поминання "І за всіх і за все".

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛЕННЯ.

В НЕДІЛЮ ХРЕСТОПОКЛОННУ.

Хресту Твойому покланяємось Владико
і Святое Воскресіння Твое славимо...

Кожного разу, коли співаємо цю св.пісню, серце наповняє якась дивна теплота вдячности Богові і невільно скиляються коліна та голова перед Хрестом Христовим.

Перед очима встає Милий,Любий Образ Христа Господа. Ось він мов смиренний раб миє ноги ученикам,щоб навчити нас смиренію... Ось Він в саду серед темної ночі звів Очі Свої на небо і молить Отця Свого охоронити нас від лукавого,щоб ми були в єдності між собою і з Ним, щоб прийшли туди, де й Він і насолоджувалися Славою,яку Він мав у Отця раніше,ніж настав Світ...

Ось Він відходить від учеників, у великій скорботі й сльозах падає на землю і молить Отця, щоб проніс мимо Чашу Страждань, але покірливо додає: "Нехай буде Воля Твоя".

Ось Він на суді в сінедріоні" засуджений безвинно на смерть,зневажений, опльований, побитий, але мовчазний і кротки й як агнець непорочний...

Ось Його судить Пилат...глумляться вояки. Накинувши на Нього роздягненого драну хламиду й терновий колючий вінець на голову, б'ють Його, плюють на Нього, обкидають болотом звязаного й знеможеного...

Ось Пилат в такому вигляді виводить Його до народу з надією,що пожаліють Його."Це ж чоловік - каже він, але озвірілa товпа кричить: "розпни Його"...

Ось Він несе хрест Свій,змучений,знесилений, Він падає під хрестом, але Його б'ють нагаями, б'ють ногами, штовхають тумаками,щоб вставав і ніс...

Ось Він на хресті...молиться за своїх мучителів...гвозді роздирають руки й ноги...од страшних мук смертельно ниє серце, мучить спрага, а з Нього глузують і замість води дають ковч з прогірклим оцетом...

"Звершилось.../спасіння світу/ - скрикує Він і віддає Дух Свій в руки Отця Свого...

Так звершив Господь наше спасіння,перетерпівши страшні муки за наші гріхи .

І ось ми, згадуючи ті страшні події, наче бачимо Його й чуємо Його страдницький голос.

Яка безмежна любов Його до нас,що Він побажав викупити нас такою страшною ціною.

Невільно благоговіє серце. Хочеться впасти до ніг Христових і скрикнути: Слава Тобі,Дорогий Ізкупителю наш,Слава Твоїм Стражданням, Слава Твоєму довготерпінню...

Принісши таку страшну жертву - Себе Самого за нас, Він купив нас Своєю Дорогоцінною Кров'ю. Як хазяїн,Він міг би до всього примусити нас. Але Царство Його - Царство любови й свободи. Там, де примус,там нема свободи, немає й любови. Через те Господь не примушує нікого, але кличе,щоб ішли за ним добровільно.

"Коли хто х о ч е йти за Мною, нехай одречеться від себе, візьме хрест свій і йде за Мною /Мф.16,24/ каже Він.

Другими словами: хто хоче унаслідувати звершене Мною спасіння, нехай відречеться від себе /як Я відрікся/ візьме хрест свій, свої страждання,свої болі душі, і йде за Мною, слідом

Моїм, шляхом смирення.

Христос Господь поніс Хрест Всього Мира - всіх людей, нас же кличе взяти лише свій хрест і йти слідом за Ним.

Який же у нас хрест? Гріхи, скорботи, немочі, образи, вади, хворість, невдачі і т.ін.

Що значить - відректися від себе? Це значить: смиренно схилитися під Всемогутню Руку Господню, віддавшись на Його Святу Волю.

Тоді гріховність відпадає, а нещастя зменшаться, бо ми в більшости випадків сами буваємо причиною нашого горя...

"Бо хто хоче зберегти душу свою, той погубить її, а хто погубить душу свою ради Мене, той спасе її"/Мф.25/ продовжує Господь.

Зберігаючи душу свою - життя своє, люди бувають егоїстичні. Ставлять себе вище всіх . Починають служити собі, мов кумірові, так, що, як каже св.Апостол, черево їх стає богом їх. Силкуються задовольнити всі свої прихоті, а для цього пускаються на всяку неправду, насильства, омани, грабіжництво і т.д. Догоджуючи прихотям своїм, вони доходять до таких мерзостей, яких не знають ніякі животини. Таким чином, спасаючи душу свою, вони гублять її і для цього життя і для вічного.

"І що поможе чоловікові, коли він цілий світ пригорне, а душу свою занапастить? або який викуп дасть чоловік за душу свою?...каже Господь /Мф.26/.

Не допоможе ні сила, ні слава, ні краса. Бо нічого не візьмемо з собою з цього світу так само, як нічого сюди не принесли. Тільки діла наші підуть за нами, щоб осудити або оправдати нас перед Богом, та совість наша, як свідок і суддя вчинків наших...

Хто ж погубить душу свою заради Мене, той спасе її...

Що значить - "погубити" душу свою заради Бога?

Спасаючи свою душу для життя цього і служачи прихотям її, люди стають на шлях беззаконства і, як сказано вище, цим гублять її. Христос же заповідує інший шлях, шлях саможертви за ближніх своїх.

Сам Він положив душу Свою за життя людей, і нас кличе класти душі свої за друзів, за других.

"Нема більшої любови, як хто душу свою покладе за друзів своїх /Ів.15,13/, каже Він.

З цих слів видко, що готовність жертвувати собою за ближніх не повинна мати мені, хоч би навіть довелося покласти й життя своє.

Не егоїзмом, не самослужінням існує світ, а самопожертвою за других.

В історії багато було сильних і славних царів, які потрясали світом і во ім'я суєтної слави проливали ріки крові? А де вони? Яка пам'ять про них лишилась? Кучі черепів та чорні могили, начинені кістками. А те все, во ім'я чого лилася кров, розвалилося, розвіялося, як і сама пам'ять про них.

Христос же Господь не завойовував царств, не потрясав світом, не руйнував і не пролив нічиєї крови. Він себе віддав за життя світу, пролявши Свою Праведну Кров, і тим переміг світ /Ів.16,33/...

І ось промайнуло двадцять віків. Скільки склалось і розвалилось царств славних, могутніх? А де вони? розвіялась і пам'ять про них. А Царство Христа Господа не тільки не зникло, воно просто або посередньо охопило ввесь світ. Сильним і слав-

ним віку цього десь хтось поставив монумента, або іменем їх назвав місто чи землю. Імя ж Христове відоме всій піднебесній. Тисячі і тисячі дивних дорогоцінних храмів на честь Його покривають землю. Міліони і міліони Образів Його украшають житла вірних і міліарди й міліарди людей носять Його в серці своєму, обгорнувше безмежною любов'ю. Так Його любов родила любов...

"Коли мене гнали і вас гнатимуть, коли Слово моє додержували, то й ваше додержуватимуть" /Ів.15,20/ каже Господь до Апостолів... Я ж зразок вам дав, щоб як Я зробив вам і ви так робили /Ів.13,15/..Св.Апостоли зрозуміли Господа. І не вони тільки: всі справжні послідовники Христа, як вірні ученики, пішли по слідах Його. Вони, як і Він, принесли себе в жертву за других і ось пам'ять їх праведних з похвалами з роду в рід. "Я є путь і істина й життя" каже Христос /Ів.14,6/. І слова Його сугубо истинні. Коли б Христос не з'явився спасти мир, то останній давно б загинув як Содом і Гомора в своїх беззаконіях.

Але світло Христової Науки повело його по іншій дорозі. Та Наука мов сіль не дає йому загнитись до краю, і мов світло виводить його зі всякої темряви.

Так Господь наш показав нам путь праведного земного життя, щоб через нього привести до життя вічного. І блажен, хто урозумів цю путь/.

Господи, які великі благодіяння дав Ти нам через безмежну любов Твою, як нам дякувати Тобі? і прославляти Тебе?

В безмежному благоговінні упадаємо перед Св.Хрестом Твоїм і взиваємо: "Хресту Твоєму покланяємось, Владико, і Святеє Воскресіння Твоє славимо...Амінь.

==========

У ВЕЛИКИЙ ПІСТ.

Господи і Владико життя мого,
Духа лінивства, безнадійности,
владолюбства та пустомовства
не дай мені...

Так молився св.Єфрем Сіріянин. Так молився великий праведник, якому сказав св.Василій Великий: "Я хотів би бути таким "грішником", як ти".

Про що він молився? що його словами так часто молиться св.Церква? Треба глибоко вдуматися у смисл його слів, щоб і ми, коли говоримо їх, знали чого просимо у Господа.

Господи і Владико життя мого...так начинає свою молитву св.Єфрем. Уже ці перші слова молитви повергають нашу гординю перед Величністю Бога нашого. Бо хто, як Господь? Той є Творець усього світу, Той і нас сотворив, а не випадково ми з'явилися. Той дав нам і життя і дихання і все /Діян.17,25/. Ми від Нього, Ним існуємо і до Нього повернемося.

При такому розумінні цих перших слів молитви св.Єфрема самі собою відпадають всі гордощі наші і серце устремляється до Господа .Господь же, як каже Давид, серця сокрушенного і

смиренного не зневажить Пс.50,19/.Тим то і ми,Бр.мої,висловлюючи оцю молитву, відкиньмо всі наші гордощі і всією силою нашої душі смирімо себе під Всесильну Руку Господню з повною надією,що Господь молитву нашу почує.

...Духа лінивства....не дай мені. Чому св.праведник на першому місці ставить дух лінивства?

Лінощі - це є один із найтяжчих гріхів. Лінощі початок і причина безлічі всяких гріхів. Лінь доводить до сварок, до крадіжки,до омани, до насильства, до вбивства і т.д. Лінивий не може користуватися у людей ніякою пошаною,бо лінивий є не хто інший, як тунеядец,що поїдає чужу працю й чужий піт. Лінивий стає тягарем і для окремих осіб і для суспільства, у яких він забирає необхідне для себе, а їм нічого не дає.Більше того: лінивий хоче жити розкішно і, бувши празним, вигадує всякі хитрощі, щоб здобувати засоби до життя. Він готовий на все: вкрасти, одурить, ошукати, відняти і т.д. А про служіння Богові вже нема чого й казати. Лінивий не здатний ні молитися ні трудитися для Бога,ні милостині кому подати, ні допомогти комусь. Лінь - це погибіль. Вона є порушення Божої заповіді,щоб ми трудами здобували собі хліба /Бит.3,19/ А св.Ап.Павел заповідає: "Хто не трудиться,той нехай і не їсть". /2 Гол.3,10/.

...Безнадійности.../Надія і в життьових справах є величезною рушійною силою. Справді,хто б став працювати, коли б не надіявся мати з того якусь користь? Хто б став переносити страждання, коли б не надіявся дождатись чогось кращого?Але в служінні Богу надія має ще більше значення: бо всі наші молитви побудовані на надії. Ми молимося і надіємося,що Господь почує нашу молитву і дасть нам те, чого ми просимо. Віра і Надія дуже міцно між собою зв'язані. Ми віримо і надіємося. Коли ж наша віра слабне,то й надія починає хитатися.В такому стані і молитва нам буває в гріх,бо ми тоді розсіяні: уста промовляють, а серце мовчить. Суть слів розпливається а в серце непомітно всовуються житейські посторонні думки, часто, дуже гріховні, як осуд або розпуста,бо лукавий тоді не соромиться сіяти в душу свої мерзости. З нами тоді буває як раз те, що сказав Господь: "Наближаються до мене люди,які устами своїми шанують Мене, а серце їх далеко від Мене...."

Безнадійність породжує унилість, це б то холодність і пригніченість. Наслідки ж унилости самі за себе свідчать, яким дужом вона навіюється. Унилість неприємна для кожної людини, а для душі тих, що люблять і шукають Бога,вона дуже болюча. Вона є те ж саме для духа, що холод для тіла. "Догоджайте Господеві зі страхом і радуйтеся Йому з трепетом /Пс.2, 11/,співав Давид. А св.Апостол Павло каже: "Служить Господеві, духом горяще.

Тому то св.Єфрем і просить Господа не давати йому духа унилої безнадійности. Ми ж бр.м. коли почуємо, що в нас починається ота холодність, ота пригніченість і лінь, не піддаймося їм, гонімо їх від себе і взиваємо: "Господи помоги мені"...

....владолюбства...Господь наш Ісус Христос сказав ученикам своїм: "Хто з вас хоче найпершим бути, нехай буде всім слугою". І Сам же дав зразок такого найвищого смирення,коли на Тайній Вечері помив ноги ученикам. "Ви звете Мене Господом і Учителем - каже Він до них - правдиво, бо Я і єсть/він/.

Коли ж Я ваш Господь і Учитель помив вам ноги, то й ви мийте один одному ноги... Зразок Я вам дав,щоб ви йшли по стопах Моїх /Ів.13.І,4;15/ "Один одного більше в честі робіть". "Кожний із вас нехай ближньому догоджає, каже й св.Ап. Павло.Одначе треба глибоко розібратися в цих двох почуваннях. Здається, що владолюбство просто природжене людині, а коли так, то воно й не гріх.Та чи так воно? Що є по суті владолюбство? Самолюбство, ставлення себе вище других, і душа його - гордість. Володіти, це значить покорити собі,приймати догодження й прислужування, але самому нікому не коритися й нікому не служити. Одначе, коли всі цього побажають, то що тоді буде? Чи не за бажання володіти ведеться більшість воєн? Чи не зза владолюбства сильних страждають міліони слабіших? Через гордощі сатана перестав бути ангелом, бо побажав володіти. От же гордощі і владолюбство це - мати й дочка, обоє однаково противні Богові. Через те то Господь гордим противиться, а смиренним дає благодать.Коли ж хто начальствує,то,по заповіді Христовій, повинен начальствувати так, щоб служити на користь другим. Замість гордощів і владолюбства Господь завіщав нам смиреніє. Що таке смиреніє? Горді люди думають,що смиреніє, це є самозневажання. Ні, це далеко не так, а може й навпаки... Бо що таке смиреніє і на чому воно базується?... Гордий ставить себе вище всіх і всього, а смиренний ніколи не забуває, що над ним є Господь, що Він Отець наш, а ми діти Його і значить всі перед Ним рівні і між собою браття. Що кожна людина є Образ Божий, умалений мало чим від янголів /Пс.8,6/. Звідси смиреніє не тільки нас не понижає, а облагороджує і нашу ціну ставить дуже високо. Бо коли ми високо ставимо кожну людину, то в тому числі й себе. Отже смиренний в Господі в кожній людині вбачає рівного собі брата і не тільки не превозноситься над ним, але догоджає йому, як собі.Тоді зникають всі суперечки за першенство, зникає потреба боротися і запановує мир і згода...

Отже, коли душа владолюбства є гордощі, то душа смиреніє є любов, заповідана нам Христом Господом. Не тяжко зрозуміти, що гордість мучить світ і руйнує, а любов радує й будує.

Тому то св.Єфрем і благає Господа не допускати до його серця духа владолюбства і нас навчає благати у Господа смиреніє...

...Пустомовства...і сквернословства....

Слово це найвеличніший дар людині від Бога. Через слово ми відрізнені від безсловесних животин і через слово душі нашої ми є Образом Божим. Бо як у Бога друга Іпостась Слово Боже є Син Божий, надвічно народжений від Отця, так і наше слово народжується від нашого розуму і є сином нашого розуму. Як Слово Боже - Син Божий є Найсвятіший і Найзвершеніший Бог,рівний з Отцем, так і наше слово народжується й свідчить про чистоту нашого розуму, бо воно рівне з розумом і є той же наш розум, але втілений у звук або в літеру. Господь сказав: "Нехай не виходить гниле слово із уст ваших. А це значить: нехай розум ваш буде чистий від скверни...Бо що на умі, те й на язиці. Від повноти серця уста промовляють /Мф.13,34/ добрий чоловік з доброго серця викладає добре, а лукавий з лукавого серця викладає лукаве /------35/. Що на серці, те й на устах. Чим зайнята думка, те й виливається через слово, тому то й сказано: - блаженні чисті серцем /Мф.5,8/. Господь же ясно сказав: "Кажу вам: за всяке пусте слово, яке скажуть люди, дадуть за нього відповідь у день судний,бо від слів своїх виправдишся і від слів своїх осудишся

/Мф.12,36,37/.

Скверне слово крім своєї огиди залишає на нашій душі ще й тяжкий гріх. Бо кол ми його і висловляємо,то воно, бувши брудним,скверниться і тих,що його слухають,породжуючи в душах їх скверні гріховні мислі й гріховні побажання...Крім того: чи буває так, щоб ми користувалися тією ж посудиною і для їжі і для інших низьких потреб?

А між тим ми тими ж самими устами і Бога прославляємо і ближніх проклинаємо, і хвалу Богу підносимо. Не скажу уже, що насмілюємося тими ж самими оскверненими устами приймати найсвятіші і найдорогоцінніші Тіло й Кров Господні...

І які прекрасні бувають чоловіки й жінки, коли вони говорять тільки розумно й чисте, й які вони огидні, коли з їх уст мов з гнилого,смердючого болота виливається гидотна скверна. Дійсно день і ніч треба взивати до Господа: "Господи,не допускай до серця мого нічого скверного, і очисти моє слово, щоб не опачкало уст моїх...

==========

К. М.

350 РОКІВ ТОМУ НАЗАД І ТЕПЕР.

Р.1596 проголошено на соборі в Бересті над Бугом /українське Полісся/ т.зв.Берестейську Церковну Унію Православної Церкви в Польщі з Римом.Було це в історії унійної акції Риму найбільше його осягнення, якщо розглядати цю акцію з погляду кількосного придбання числа вірних, які увійшли в склад греко-католицької /Уніятської/ церкви на суцільній території. Але ж осягнуто було цей успіх не відразу, а на протязі більше ста років. Бо ж одночасно з собором православних ієрархів, на чолі з Київським Митрополитом Михайлом Рогозою, разом з польсько-латинським духовенством для проклямації унії з Римом,- відбувся в Бересті православний собор, який осудив ієрархів - відступників /вірними Православній Церкві залишились два єпископи - Гедеон Балабан і Михайло Копистенський/ та закликав до оборони православія.

Потаємно підготовлена Берестейська Унія викликала жорстоку боротьбу і мала величезні наслідки в історії українського народу, а негативна, в загальному підсумуванні, роля її в історії Польщі і для Польщі була досить освітлена польськими ж істориками і публіцистами, особливо в наші часи, коли у відродженій після світової війни 1914 - 1918 р.р.Польщі розпочата була Римом т.зв. "неоунійна акція", або пропаганда посеред православних українців і білорусів "унії східньо-византійського обряду".

Не маємо наміру докладно зупинятися над значенням і наслідками церковно-унійного акту, доконаного 350 років тому назад. Хочемо тільки пригадати, що методи унійної акції в ті давні часи і на протязі XVII-XVIII віків як же далекі були від християнської ідеї релігійної свободи і толеранції...

Впровадження унії насильством, цього роду примусовими засобами з участю державних чинників і суспільства не тільки будило в своїм часі великі відрухи на акт насильства в українськім народі, але й залишило глибокий слід в самій психіці народній, збуджуючи відразу до самої ідеї церковного злиття з Заходом.

Але сталося...Та вітка українського народу, в Західній Ук-

раїні,/Галичина/,прадіди якої змушені були залишити Православну Церкву, витворила протягом століть свої церковно-релігійні вартости, з якими зжилася і зріднилася і які стали дорогі для неї в її релігійному світогляді і народньому побуті.Консерватизм в релігії є, як відомо, найміцнішим за консерватизм в інших ділянках людського мислення й життя.

І ось, через 350 років по проголошенні в Берестї Унії з Римом, повторюється історія навернення,на сей раз уже не православних на унію, а греко-католиків назад на православ'я,повторюється в тому розумінні,що методи "місійної" праці взяті ті самі, що 350 років тому і далі пристосовані були в давній Польщі до православних. Бо ж в наші дні почалось т.зв. "возз'єднання греко-католицької церкви з Русько-православною"з вивозу і ув'язнення єпископату греко-католицької церкви в Галичині. А "Ініціятивна група" по "возз'єднанню", звертаючись до державних чинників, просить розвивати цю акцію "в порозумінні між державним урядом, ініціятивною групою й зверхництвом Всеруської Православної Церкви, як р.1596 було порозуміння Сигмонта III /Державний уряд/, єпископів Іпатія,Потія і Кирила Терлецького /Ініціятивна група/ і Риму /Зверхництво Римо-Католицької Церкви/.

Сказав би хто, що це - історична Немезида...Але ж не буде це християнський погляд, і так думати було б негідним з погляду національних інтересів українського народу.

До того, що переводиться тепер в церковному житті Галицької провінції, може бути глибоко ідейним і справедливим тільки відношення нашого єпископату, який прийняв таку ухвалу на своєму Соборі 14 - 17 цього березня: "Свящ.Собор Єпископів УАПЦеркви з сумом довідався,що в Західній Україні провадиться насильницьке навертання українців греко-католиків на православ'я Російської церкви. Приймаючи на увагу факт,що Свята Православна Вселенська Церква не узнає насильницького навертання людей до того чи іншого християнського визнання, бо й Сам Господь наш Ісус Христос нікого не примушував,лише кликав, Св.Собор Єпископів УАПЦеркви засуджує таку нехристиянську акцію, скеровану на осягнення політичних цілей, що мають метою винародовлення українців. У хвилину тяжких проб і офір, що їх сьогодні складають українці греко-католики,Св.Собор висловлює їм своє братерське,щире й сердечне співчуття та звертається до Всемогутнього Господа з гарячою молитвою, щоб Він скоротив їхні терпіння та відвернув від них це насильство".

В добу впровадження унії 1596 р. подібні акти не мали місця ані з боку латинського, ані з боку греко-католицького клиру при насильствах над православними. Пок.Митрополит Андрій Шептицький в наші часи подав голос протесту проти насильницької ревиндикаційної акції у відношенні до православних, яку переводжено в Польщі р. 1938. Пов'язуючи ці факти, можемо з радістю констатувати поступ християнської думки й моралі, порівнюючи з часами нашого середньовіччя, у відносинах поміж українцями двох визнань.

==========

Проф. В. Дер-ський.

ПАМ'ЯТИ О. КОШИЦЯ.

/продовження/.

В 1921 і 1922 році Кошиць ще подорожує по Европі, і "Журналь де Брюсель" 2/III 1921 року пише: "Це душа їхньої батьківщини так співає їхніми устами. Безумовно, що думка про страждання, які терпить ще ця люба Батьківщина, дає деяким їхнім пісням ту глибоку емоцію, на яку розентузіована співом публика реагує виявом своїх симпатій". "Дейче Альґемайне Цайтунг" 30/IV 1922 р. в Байройті пише: "Натуралізм в хоральнім укладі, що походить від головного майстро України Лисенка та, між іншим, від самого Кошиця, незмірний"...

Англійський "Таймс Геральд" 5/XII 1922 пише: "Прості слова невистачають, щоб описати емоції, викликані концертом Українського національного хору. Першою ж піснею авдиторія була пройнята наскрізь, там були сльози в очах багатьох. Коли завмерла остання нота, кожен пробудився неначе зі сну. Вони апльодували поки руки не опухли і ноги не втомились бити підлогу. Ті, що не були на концерті, не можуть собі уявити, що вони втратили, бо в Даласі ніколи не було чогось подібного до цього хору".

Але не треба думати, що Кошиць мав тільки самі приємности. Правда, від чужинців і знавців він зазнав тільки приємности, але свої ж хористи, звичайно тільки деякі, вміли часом загородити і ножа в спину Кошицеві. Коли, після 1919 року, Українська Влада сама мусіла емігрувати і фонди були вичерпані, то в хорі Кошиця почала свою приховану пропаганду ворожа рука. Почалася дезорганізація хору. Частина співаків вийшла з хору й стала заробляти собі гроші, як хто спромігся, головним чином у Парижі на автах, як шофери.

Кошиць найшов тоді підприємця антрепренера, який повіз уже зменшений хор до Америки. Там Кошиць, добравши голосів, зумів зробити враження не менше, як в Европі. Так, напр. в "Чикаго Дейлі Журналь" 31/X 1922 р. стоїть: "Хор є національний по духу, але в перфекції його мистецтва він не належить ні до якої країни, а до того невидимого королівства ідей, яке є універсальне!"

"Дейтройт Івнінг Таймс" 10/XI 1922: "неможливо слухати український хор і не почувати, що там є дійсна краса...краса, яку можна зрозуміти тільки шостим, тоб то естетичним чуттям!" Або 23/II 1923: "Українці зробили унікум - вклад в музику своїм продукуванням відмінних ефектів, яких можна вимагати тільки від окремого співака, або інструменталіста".

"Сакляи Трібун" 19/I.1924 р.: "З'явився Олександер Кошиць, українець, композитор і з ласки високого мистецтва найбільш блискучий диригент та представив нам новий рід хоральної музики. Український Національний Хор, яким він диригує, є щось далеко більше, ніж хор, і що нова назва його "людський симфонічний оркестр" є тільки спроба. Як би хто хотів правдиво назвати

його, він би мусів знайти слово, яке означало б хор, оркестр, орган і театр разом".

Особливо чутливим резонатором для Кошиця була Мексика. В Мексиці ентузіязм мексиканців не мав границь. Після декількох концертів уряд Мексиканський улаштував хорові бенкет в національному палаці. На бенкеті були присутні Президент республики Орегон, міністр освіти і міністр фінансів і двох найзнаменитіших мексиканських композиторів сеньора Понче і Де-Техада, та найповажніші громадяни Мексики. Після вечері на терасі їм був удаптований чудовий концерт оркестру з 400 гітар. Концерт дійсно чудовий, високо мистецький. Так віддячили мексиканці Кошицеві. Нарешті, де треба згадати, що славний французький вчений Шарль-Сеньобос, відомий історик культури, послав Кошицеві особистого листа, який закінчується такими словами: "Не може бути кращої, досконалішої пропаганди для того, щоб дати світові пізнати українську націю. Вам заперечують існування вашої нації, отже ваші співаки доводять світові, що ця нація має незрівняно могутню і музикальну душу. Прийміть, пановний пане, вислів моєї глибокої вдячности і щирої пошани.

І так ми бачимо як з листа директора Віденської Консерваторії, так і з листа Сеньобоса, як високо оцінювали Кошиця спеціялісти та люди великого творчого духу і великого розуму.

З рецензій видко, що ні один українець не відважився б дати такої високої і блискучої оцінки Кошицеві, як це зробили чужинці спеціялісти, а вони тому дали таку високу оцінку, що власне, були знавцями діла музичної справи і чули [illegible] хори і оркестри всесвітнього значіння і слави і мали з чим рівняти. На таку добру оцінку, хоч і скромну формою, спромоглася тільки одна пані, що підписалася "наддністрянка" в німецькій віденській газеті на самому початку Кошицевого турне. Вона дала детальний розбір виступів Кошиця і оцінку, яку ми потім в ще ефектніших формах могли читати у всіх европейських газетах. Здається, що це була пані Дністрянська, що є спеціялісткою в грі на фортепяні.

Рецензії дають нам оцінку Кошиця, кваліфікують його як генія, і ця кваліфікація є цілком справедлива, але оцінка і кваліфікація не пояснюють нам звідкіль взялася ця його геніяльність.

О Ф І Ц І Й Н И Й В І Д Д І Л.

ПРЕСОВИЙ КОМУНІКАТ Ч.1.

Канцелярії Св.Синоду УАПЦ на еміграції в справі Св.Собору Єпископів УАПЦ.

В днях 14-17 березня 1946 р. в м.Есслінгені /Віртемберґія відбулася 11 сесія Св.Собору Єпископів УАПЦ. на еміграції, скликана Високопреосвященнішим Владикою Митрополитом ПОЛІКАРПОМ.

На сесію Св.Собору прибули й у його діяннях брали участь:

Високопреосвященніший Митрополит ПОЛІКАРП, Голова Собо-

ру Єпископів УАПЦ., Архиєпископ Ігор,
" Михаїл,
" Геннадій,
Єпископ Мстислав,
" Сильвестр,
" Григорій,
" Володимир,
" Платон, Секретар Св.Собору Єпископів.

Усправедливили листовно свою відсутність на Соборі Єпископів: Архиєпископ Ніканор, і Єпископ Сергій.

У вступному слові при відкритті Собору 14.3.ц.р. в годині 10-й в церкві Св.Різдва Христового при Церковному Управлінні в Ессліннгені, після врочистого молебня, Владика,Митрополит ПОЛІКАРП відмітив ту атмосферу релігійної свободи на еміграції, в якій УАПЦ. може провадити свою цінну працю серед закинених на чужину православних українців, та закликав до однозгідности, солідарности в Єпископській праці і до її зміцнення. Владика Митрополит Полікарп підкреслив важність діянь Свящ.Собору,на наслідки яких чекають з нетерпеливістю духовенство та вірні УАПЦ.

Слово вислухане було з великою увагою.

На чотироденних засіданнях Свящ.Собор обміркував низку справ,зв'язаних із теперішнім положенням УАПЦ. на еміграції та з потребами внутрішнього її життя і праці серед вірних.

Собор постановив:

1. Звернутися до Первоієрархів усіх Автокефальних Православних Церков з"Окружним Інформаційним Посланням", яке на Соборі було вислухане і ним затверджене. "Послання" має характер історичної довідки прот те,,що Українська Церква існувала,переживала тяжкі хвилини в змаганнях за свою незалежність і при кожній нагоді намагалася ту незалежність привернути. "Послання" має на меті ввійти в молитовне єднання з іншими Православними Церквами - Сестрами.

2. З уваги на велику небезпеку Християнській Церкві, християнській цивілізації та культурі з боку безбожництва і руїнницького матеріялізму,які, не зважаючи на постирічну тяжку боротьбу в обороні справедливого, згідного з християнською наукою співжиття людства,не звільнили його від своєї страшної загрози, Св.Собор Єпископів УАПЦеркви, яка є виразником волі та стремлінь многострадального Українського Народу,що впродовж 25 років в обороні християнських ідеалів приніс у жертву міліони найкращих своїх синів і дочок, звертається до всіх вільних християнських Церков світу із закликом до спільної оборони найбільшого скарбу всього людства- Христової Церкви та християнської цивілізації і культури.

3. Св.Собор Єпископів, із сумом довідавшись про насильницьке навертання на православіє Російської Церкви українців греко-католиків у Західній Україні та беручи на увагу те, що Свята Православна Вселенська Церква ніколи не толерувала насильницького навертання людей до того чи іншого християнського віроісповідання, бо Сам Господь наш Ісус Христос нікого не примушував, а тільки кликав, осуджує таку нехристіянську акцію, що має чисто політичне підложя

для винародовлення українців.

Св.Собор Єпископів висловлює українцям греко-католикам своє братерське, щиросердечне співчуття і молить Всемогутнього Господа про скорочення їхніх терпінь та відвернення насильства.

4.Після доповіді про католицьку акцію серед православних - Св.Собор Єпископів із радістю ствердив, що Єпископат, Духовенство і Вірні УАПЦ. залишаються надалі вірними та відданими синами своєї Матері-Церкви за прикладом своїх дідів і прадідів у повній свідомості, що Рідна Православна Церква є для них джерелом, яке дає сили для поборювання всіх труднощів на чужині.

Найважнішими постановами щодо внутрішнього життя УАПЦ. були такі:

1.Ухвалено звернутися до Духовенства і Вірних УАПЦ на еміграції з Соборним Посланням, яке було затверджене Собором. Ціль Послання - перегляд дотеперішнього тяжкого еміграційного шляху УАПЦ, заклик до поглиблення своєї віри і угрунтування основ християнського світогляду, віри та надії на краще наше майбутнє при умовах тісної співпраці всіх складових частин нашого церковного тіла - Ієрархії, Духовенства і Вірних.

2.Вислухане й приняте нове "Тимчасове Положення про Управління УАПЦ на еміграції", згідно з яким найвищим органом Управління УАПЦ на еміграції,до скликання Всеукраїнського Помісного Собору, є Св.Собор Єпископів, який складається з усіх єпископів УАПЦ. У проводі Собору Єпископів стоїть і Собор скликає Митрополит,що користає до Помісного Собору правами Обласного Митрополита.

Виконавчим органом Собору та постійно чинним центромцерковного життя УАПЦ є Свящ.Синод в особах Митрополита, його заступника,серктаря та одного члена.

Згідно з т.3 "Тимчасового Положення", Св.Собор признав права Обласного Митрополита старшому по хиротонії Владиці Митрополитові Полікарпові до скликання Всеукраїнського Помісного Собору.

3. Св.Собор переглянув розподіл теренів праці для Єпископів і ухвалив вислати єпископів для духовної опіки над вірними по всіх зонах Німеччини,до Австрії, а також одного єпископа для опіки над православними українцями-емігрантами в Англії,Франції, Бельгії та інш.західних державах.

4. Св.Собор Єпископів ствердив тяжкий матеріяльний стан Єпископату і Духовенства, залежний цілковито від УНРРА і упляннував поліпшення цього стану способом притягнення до духовної праці всього духовенства УАПЦ, унормування фінансових відносин у парафіях, створення допомогового фонду, а також зцентралізування видавництва і церковного постачання.

5.В справі місійно-освітній Св.Собор ухвалив створити при єпархіяльних осередках Місійно-Освітні Відділи,заснувати в одному з найвідповідніших міст Пастирську і Дяківську Школи, а при одній із Високих Шкіл на еміграції - Богословський Відділ.

Для виявлення богословсько-наукової думки серед української еміграції ухвалено заснувати Богословсько-Науковий Інститут.

6. В справі пресово-видавничій ухвалено по можливості

сцентралізувати видавничу справу при Свящ.Синодові й ужити всіх заходів для організації видавництва Св.Письма,церковно-богослужбових книжок та підручників релігії для шкіл.

Видавання центрального періодичного органу та єпархіяльних органів,окремих монографій і збірників, дешевих книжок релігійно морального змісту і встановлення при Свящ. Синоді цензурного органу,через який проходили б усі виготовлені до друку праці церковно-релігійного характеру та видавання образів і хрестиків православного зразку - усе це також було предметом діянь і ухвал Св.Собору.

7. Вважаючи,що побожна українська людність на еміграції відчуває потребу не тільки духовної опіки, але й матеріяльної допомогової акції, як допомога хворим,калікам, немічним,старцям, сиротам та інш.,Собор Єпископів ухвалив негайно заснувати Українське Православне Добродійне Товариство при Свящ.Синоді.

8. Виконання усіх постанов Св.Собору покладено на Св. Синод, якому також доручено полагоджування усіх справ із життя Церкви адміністративного, господарського, місійно-освітнього, судово-дисциплінарного і видавничого характеру та всіх інших справ що випливають із потреб біжучої адміністрації УАПЦ.

2-га сесія Св.Собору Єпископів УАПЦ на еміграції закінчилася 17.3.ц.р. вдячним молебном Милосердному Господу за те, що зберіг досі на чужині всіх наших Ієрархів,як головну складову частину УАПЦ, допоміг їм щасливо зібратися на Собор і, під діянням благодати Святого Духа, в повній єдності та згоді обміркувати найактуальніші питання з Церковного життя, а також винести цінні постанови, про які мова була вище. Канцелярія Свящ.Синоду УАПЦ на еміграції.

21.III.1946,м. Есслінген.

==========

КАНЦЕЛЯРІЯ СВЯЩЕННОГО СИНОДУ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКАФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ НА ЕМІГРАЦІЇ.

Ч.1
Обіжниково

Есслінген,дня 20.III,1946 р.

До Всечесного Духовенства й Вірних
УАПЦ на еміграції.

В звязку з відбутим Св.Собором Єпископів УАПЦеркви у днях 14 - 17 березня ц.р. в м.Есслінгені подається до відома Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ про слідуюче:

1. На підставі п.6 Тимчасового Положення про Управління УАПЦ на еміграції,прийнятого на Соборі Єпископів УАПЦ дня 15.III.1946 р. /прот.ч.2,п.4/ покликано до життя, яко виконавчий орган Св.Собору Єпископів,Свящ.СИНОД УАПЦ на еміграції в складі: Високопреосвященнішого Архиєпископа МИХАЇЛА, Заступника Голови Свящ.Синоду,Преосвященнішого Єпископа Платона,Секретаря й Преосвященнішого Єпископа Мстислава,Члена Свящ. Синоду.

2. Канцелярія Свящ.Синоду міститься в м.Ессінгені над Некаром в Вінтербергії / /.

3.На підставі ухвали Свящ.Синоду з дня 17.III.1946 р. і в цілях покликання до активної праці на духовних становищах всього духовенства УАПЦ. Канцелярія Свящ.Синоду заряджує обов'язкову регістрацію всього духовенства УАПЦ на еміграції.

4. Духовенство й псаломщики,що працюють при таборових осередках на становищах настоятелів,їх заступників, законовчителів,псаломщиків, мають до оголошенні цього подати на письмі до Канцелярії Свящ.Синоду через свої Єпархіяльні Управління слідуючі відомости:

1. Сан, імя й прізвище та імена батьків.
2. Дата й місце народження.
3. Освіта.
4. Дата рукоположення, ким і де.
5. Нагороди.
6. Яке становище займав до евакуації і в якій Єпархії.
7. Яке становище займає тепер.
8. Родинний стан: вказати імена членів родини,їх родинний стосунок і дату народження,та заняття.
9. Докладна адреса.

5. Духовенство й псаломщики УАПЦ.,що досі не приділені до духовної праці, рівно ж підлягають регістрації,подаючи про себе ті ж відомости листовно безпосередньо до Канцелярії Свящ.Синоду УАПЦ.,вказавши причину свого дотеперішнього незатруднення.

6. Термін регістрації до 1 травня 1946 р. Особи,що до того часу не зарегіструються, як заряджено вище,не вважатимуться після 1-го травня 1946 р. в складі духовенства УАПЦ.

7. Усім особам,що зарегіструються, видано буде Св.Синодом УАПЦ. відповідні легітимації.

8. Духовенство й псаломщики,що досі не були затруднені,по зарегіструванні приділені будуть до духовної праці при українських таборах.

З а к л и к

До Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ на еміграції.

В виконання ухвали Св.Собору Єпископів УАПЦ з дня 16.III. 1946 року в справі церковного видавництва /прот.3,п.9/ й ухвали Свящ.Синоду з дня 17.III.1946 р. Канцелярія Свящ.Синоду УАПЦ на еміграції звертається до Висококваліфікованого Духівництва, Високоповажаних Панів Професорів і до всіх тих,що мають богословські знання,досвід і вміння читко висловлювати на письмі свої думки,про зголошення свого бажання потрудитись для блага нашої Церкви і Народу написати в спішному порядку одну із слідуючих праць:

I. Історії Старого й Нового Заповітів для початкових шкіл,
II. Православного віронавчання для середніх шкіл,
III. Православної моральної науки,
IV. Брошюр релігійно-морального змісту на довільні теми: /проти безбожництва,проти релігійного індеферентизму, прот шанування свят, виконування таїнств,любов до Бога, Церкви,любов до ближнього,з життя святих угодників і інш./ Форма написання може бути оповідальна,викладова

чи діалогічна.

Про своє бажання взяти на себе написання тої чи іншої праці Канцелярія Свящ.Синоду просить повідомити її на письмі по оголошенні цього для порозуміння з нею в справах засадничих перед написанням тої чи іншої праці, а також і винагородження за авторську працю.

Зголошення на позиці праці Канцелярія прийматиме до 1-го травня 1946 року.

КАНЦЕЛЯРІЯ СВЯЩ.СИНОДУ УАПЦ НА ЕМІГРАЦІЇ.

21.III.1946 р. м.Есслінген,ч.2.

З а к л и к

До Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ на еміграції.

Господу Милосердному вгодно було в свій час - у 1942 р. відродити нашу Ієрархію, яко головну складову частину нашої Церкви, хоч до цього було багато ріжних перешкод.

Обставини склалися так, що не довго наша молода дорога Ієрархія, на яку чекалося віками, змогла попрацюцати на своїх Катедрах в Україні, бо змушена була вкінці 1943 і на початку 1944 рр. з частиною Духовенства й Вірних вирушити на далеку чужину - на еміграцію.

В тяжкій еміграційній дорозі й на місцях осідку на чужині, під бомбами, часто в голоді,в холоді,Господь Милосердний беріг нас усіх і дав змогу дочекатись кінця страшної війни, яка протягом шести років провадилась в обороні справедливости й згідного з християнською наукою співжиття людства.

Настав час,коли наша УАПЦ на еміграції,при застосованні Демократичною Владою політики свободи віроісповідань зможе розвиватись і успішно провадити свою цінну працю на хвалу Богові й спасенну користь для свого многостраданого Народу.

Св.Собор Єпископів УАПЦ,що при помочі Божій зібрався в днях 14 - 17 ц.березня в м. Есслінгені й під діянням животворчої благодати Святого Духа, в єдності й повній згоді перевів свої наради та виніс рішення для налагодження життя нашої Церкви, покликав до життя свій виконавчий орган - Свящ.Синод,який має своїм завданням перевести в чин всі ті цінні ухвали Св.Собору, виготовляти матеріяли на наступні сесії Св.Собору Єпископів, а також полагоджувати всі справи адміністративного,господарчого, місійно-освітнього,видавничого, судово-дисциплінарного характеру та інші справи, що виникають з потреб біжучої адміністрації УАПЦ.

Як бачимо, перед Св.Синодом УАПЦ стоїть цілий ряд важних завдань, для виконання яких потрібні перше всього відповідні кваліфіковані сили, а також відповідні фінансові засоби для налагодження в першу чергу справи церковного постачання,шкільної, видавничої та інших.

Канцелярія Свящ.Синоду,приступивши до праці,на жаль,жодних засобів на все це не має.

В зв'язку з цим Канцелярія Свящ.Синоду УАПЦ,на підставі

ухвали Свящ.Синоду з дня 17.3.ц.р. /прот.ч.1/ звертається з щирим закликом до Всечесного Духовенства й Побожних Вірних УАПЦ, яким дорога доля нашої Матери-Церкви, прийти з негайною посильною одноразовою грошевою допомогою Св.Синодові для успішного переведення в життя Церкви усіх цінних ухвал Свящ.Собору Єпископів УАПЦ й взагалі налагодження її життя на тривких підставах, пам'ятаючи слова Св.Апостола Павла: "Носіть тягарі один одного, і так виконаєте закона Христового" /Гал.6,2/.

Добровільні пожертви можна декларувати на підписній листі й давати на руки Панотців Настоятелів УАПЦ Парафій, які зібрані пожертви перешлють по приналежности - до Канцелярії Св.Синоду УАПЦ.

Канцелярія Св.Синоду УАПЦ на еміграції.

Дня 22.III.1946 р.м.Есслінген а/Некар.Мартіншстрассе 26/II.

==========

О б і ж н и к ч.7,

Церковного Управління УАПЦ в Баварії.

До всіх о.о.Настоятелів Українських Православних Парафій в Баварії.

На основі лікарської обсервації зауважено, що в останньому часі вступило в стан супружжя багато молодих людей з признаками ріжних хворіб, які можуть створити небезпеку, як поколінь так і загалу.

Тому наказується всім о.о. Настоятелям давати шлюби лише по представленні нареченими лікарського свідоцтва про стан їх здоровля.

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ.

==========

З Церковного Життя УАПЦеркви на еміграції.

Робота релігійно-освітньої секції.

Релігійно-освітня секція Парафіяльної Ради УАПЦеркви в Мюнхені, з початку року відбула 7 засідань. З них 2 поширені засідання з доповідями "Каноничне становище Укр.Автокеф.Правосл. Церкви" проф.Власовського і - "До історії Україн.Автокеф.Прав. Церкви" проф.Полонської-Василенко.

Доповіді були прочитані також у ширших масах: "Гідність людини-християнина" Архиєпископа Михаїла, "Релігія та її значення в житті людини" п.Іващука, "Новітні катакомби християнства" п.Луцика-Мулика.

У своїй діяльности секція продовжує ширити релігійну освіту серед широких мас українців, допомагаючи Церковному Управлінню в організації шкіл, допомагає в справі видання церковної літератури. Здійснюючи це, секція у цій роботі виходить за межі Мюнхенської Парафії і проектує робити доповіді в дальших таборах поза Мюнхеном. Це вона виконує не тільки своїми власними силами, куди входять кваліфікровані професори і студенти, а також кооптує різних визначних церковних діячів і фахівців у релігійно-освітній справах, які знаходяться поза межами Мюнхену.

==========

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Святкування Шевченківських днів.

З усіх кінців Баварії надходять звістки про урочисте відзначення українцями памяти свого великого національного генія, про численні панахиди, академії, вечери, імпрези і концерти на його спомин. В цьому масовому вшануванні памяти поета - вияв безкрайої любови до його всього народу, який і в умовах перебування на чужині ніколи не забуває свого геніяльного співця і лине думкою до рідного краю, на Дніпрові береги, де на високій кручі спочиває вічним сном великий кобзар.

Карлсфельд.

У Карлсфельді біля Мюнхену урочисте святкування Шевченківських роковин відкрилося третього березня. На відкритті мішаний хор табору, під диригуванням Др. Р. Ставничого виконав "Заповіт", муз. К. Стеценка. Після вступного слова культурно-освітньоно референта Г. Мартинця, було заслухано доповідь М. Степаненка на тему "Культ Шевченка - Пророка Української Нації". Др. Дмитрюк продеклямував "Посланіє" а солістка Ірена Мартинець проспівала "Ой одна-я одна" та "Як би мені черевики" муз. Лисенка. Виступав також хор "Трембіта" під дирегуванням К. Цепенди.

7. березня відбувся виступ учнів народньої школи. Шкільний хор, під дирегуванням Гаврицука, проспівав "Заповіт". Далі увагу глядачів привернула збірна деклямація учнів "Життя Т. Шевченка". Відбулися вільнорушні вправи учнів першої кляси "Поклін тобі Тарасе", деклямації "Лічу в неволі" /уч. 7 кляси Доболина/. "Така її доля", збірна деклямація "Було колись в Україні", "Гамалія", "Розрита могила". Шкільний хор проспівав "Ой діброво темний гаю", було інсценізовано "Причинну".

У приміщенні великої заді 9 березня були відправлені панахиди по Шевченкові Православною й Греко-Католицькою Церквами.

Увечері 9. березня відбувся концерт шкільної молоді середніх навчальних закладів. Співом "Умер поет", муз. С. Білого, у виконанні сполучених хорів учнів і учениць середніх шкіл, під дирегуванням автора, розпочалася імпреза. Фрагменти "Краса України" з Шевченкових поезій, виконали учениці. Сольні номери "Якби мені мамо намисто" та "У перетику ходила", муз. Лисенка проспівала М. Коцовська. Інсценізацію баляди "Тополя" в драматичному оформленні Др. Степана Грицая, виконали учні під керівництвом П. Лівицького. На закінчення сполучені учнівські хори проспівали уривок з "Розритої могили", муз. Давидовсьвонс та "Заповіт".

10. березня в день відбувся святочний концерт. На сцені, оформлення якої виявляло Шевченкову могилу, вишикувався мішаний подвійний хор табору. В супроводі симфоничної оркестри він виконує "Заповіт" муз. Вербицького з сольом артиста опери Ол. Мартиненка. На тему "Шевченко і Україна" промовляв Др. Ол. Бабій. У супроводі симфоничної оркестри Ол. Мартиненко проспівав "За байраком байрак" муз. Людкевича та "Дума", муз. Фоменка. Солист Мюнхенської опери, відомий український співак Орест Руснак виконав "Минули літа молодії", муз. Ніжанківського, під акомп. симфоничної оркестри. Кантату "Б'ють порги" виконав мішаний хор табору в супроводі симфонічної оркестри, під дирегуванням Богдана Пюрка, з участю солистів М. Піддубної, О. Руснака та О. Мартиненка.

Ф р а й м а н.

В місцевому театрі УНРРА на Фраймані відбулася урочиста Академія памяти Т.Шевченка. З святочною доповіддю про Шевченка виступив О.Сисик. Наш видатний співак О.Руснак виконав "Гетьмани", "Думу", а артистка Київської опери К.Таранова виступила з кількома сольовими номерами. Було інсценізовано "Гамалію", та продеклямовано "Кавказ". Також чоловічий хор під орудою В.Сироти та мішаний хор під орудою В.Чубатого, що виконав "Заповіт", "Розриту могилу" і кант "Почаївській Божій Матері", створювали незабутній настрій. Співом національного Гимну Академія закінчилась.

Л я й м.

10. березня у таборі "Ляйм" було влаштовано Шевченківське свято. На початку хор під кер.М.Гіпського проспівав "Заповіт". Реферат під наголовком: "Значіння Шевченка" виголосив культурно-освітній референт інж.Волковський. Після реферату делег ти Литовської Громади привітали присутніх. Хор проспівав "Реве та стогне". З деклямаціями виступили учні школи, які майстерно декламували твори: "Розрита могила", "Іван Підкова" уривки з "Гайдамаків" і інш. Особливо гарне враження залишила шостилітня дівчинка, яка дуже добре продеклямувала "Б'ють пороги" та хлопчик, що читав "Мені однаково". Дальші деклємації виконували артисти Ю.Поченюк: "Юродивий" і "Суботів" та Ів.Колосів: "Псалми Давида" і "На смерть Шевченка" О.Олеся. Співом "Боже Великий Єдиний" закінчилося свято.

Л я н д с г у т.

У Ляндсгуті 10 березня відбулася Академія на честь Шевченка. Був прочитаний реферат на тему: "Шевченко громадянин і демократ", а хор у складі 80 чоловік з Православної і Греко-Католицької Церков, під кер.проф. Подєбрадської Академії Петрівського, проспівав кілька пісень. Також на увагу заслуговує виступ артиста Львівської опери Льва Рейнаровича, що майстерно і з чуттям виконав "Гетьмани" і "Ой Дніпре".

Ш т у т г а р т.

В річницю смерти поета відбулися урочисті академії в таборі "Функен Касерне" та в таборі Людвігсбург.

Ф Ю С Е Н.

У таборі в Фюсені була відправлена духівництвом Православної і Греко-Католицької Церков громадська панахида, а в таборовому театрі відбулась урочиста Академія.

І н г о л ь ш т а д т.

Шевченківські свята у таборі в Інгольштадті виконувала українська капеля бандуристів ім.Т.Шевченка під мистецьким керівництвом Григорія Китастого та диригуванням Володимира Божика літературно-хоровою сценою на слова Великого Кобзаря.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ.

Друга сесія світової Ради Безпеки. В Нью-Йорку в Гантер Коледжі зібралися члени Світової Ради Безпеки Об'єднаних Націй на другу чергову сесію, яку відкрито 25-го березня. Після вступних слів теперішнього китайського предсідника Кво-Тай-Ші, якими він відкрив сесію, міністер заграничних справ США Джемс Ф. Бирнс передав привітання від Президента Америки Геррі С.Трюмена. В привітанні він висловився: "Є це для нас велика честь, що Об'єднані Нації вибрали собі Нью-Йорк за постійний осідок. Ми зробимо все, щоб Установа Об'єднаних Націй у нас приємно себе почувала. Але Установа Об'єднаних Націй не зможе мати на землі місця, якщо Об'єднані Нації не будуть в дійсности об'єднані у спільній праці для миру і свободи. Нарід Сполучених Штатів не тільки бажає їм успіху - він зі щирого серця свого обіцяє їм свою співпрацю, щоб дати їм волю і силу, які потрібні для удержання миру і свободи на цьому, потрібуючому помочі, світі. Цю основну думку підтвердив міністер заграничних справ Бирнс, підкреслюючи, що волею народу Сполучених Штатів є: стояти при хартії Об'єднаних Націй та що він переконаний, що це є також волею всіх народів Об'єднаних Націй, які злучилися, щоб під знаком права зберігати мир. Бирнс заявив: "Хартія зобов'язує всі держави, без різниці - чи вони великі, чи малі не застосовувати ніякого насилля ані ніяких насильницьких погроз, бо це може бути вжите лише в обороні права. Але нілка нація на сміє взяти право в свої власні руки. Якщо спори не можуть бути полагоджені приязними переговорами, тоді вони мусять бути висунені перед Радою Безпеки. Тому то Рада Безпеки мусить бути приготована, з кожну хвилю негайно діяти, тому то Рада Безпеки мусить бути постійно здібна до дії.

На першому засіданні Ради Безпеки 26.березня Громико звернув увагу на заяву Совітів, що совітські війська 24. березня почали звільнювати Іран. В совітській заяві повідомлялося, що звільнювання північно-східних іранських районів Мешед-у,Шаруд-у та Самнан-у, яке почалося 2 березня, уже закінчилося. Згідно договору з іранським урядом совітські війська почали 24-го березня звільнювати інші райони. Головне Командування Червоної Армії в Ірані є тої думки, що цілковите звільнення Ірану від Червоної Армії наступить за 5 - 6 тижнів,"під умовою, якщо не заіснують несподівані події".

Обговорення іранського спірного питання почалося в Раді Безпеки 26. березня. На пропозицію французів створено з делегацій: Сполучених Штатів, Франції і Совітського Союзу Комітет Трьох,якого завданням було: прослідити питання - чи скарга Ірану повинна бути обговорювана негайно, чи згідно совітській пропозиції, повинна бути висунена на порядок нарад аж 10-го квітня. Цей Комітет Трьох не дійшов взагалі ні до якого порозуміння. У зв'язку з цим Рада Безпеки, на свойому вечірньому засіданні 27-го березня відхилила совітську пропозицію: обговорювати іранське питання аж 10-го квітня. За цією пропозицією голосували тільки Росія і Польща. Представник Росії Андрей Громико зараз же заявив, що Росія не бере далі участи у сесії.Дослівно: "З причин,що їх я досить ясно виложив,я,як представник Совітського Союзу,не є далі в стані брати участь у нарадах Світової Ради Безпеки. Тому, що мол пропозиція Радою не прийнята, я не можу бути також присутнім на засіданні. Через це я залишаю засідання". Після того,як ця заява російського делегата Установі Об'єднаних Націй була перекладена на англійське та французьке, взяв Громико свої папери і залишив

залю у супроводі своєї цілої делегації. Світова Рада Безпеки не зробила офіціяльно ніякого протоколярного запису про відхід російської делегації і провадила наради за їхнім порядком далі. Рада голосувала 10-ма голосами за єгипетською пропозицією: запросити на наради іранського представника. Лише делегати Австралії та Польщі не підтримали цієї пропозиції.

Положення злагіднюється? З Москви повідомляється з боку американського представництва, що Президент Трюмен для злагіднення положення вислав до Сталіна особистого листа. Лист буде переданий через новоіменованого американського амбасадора в Москві Вальтера Шміта, що прибуде у Москву найпізніше 29 березня.

Інтерв'ю Сталіна, що його він дав 22. березня кореспондентові американської пресової агенції "Асошієйтед Прес", у якому признав Сталін вагу Установи Об'єднання Націй, привітав цілий світ. В міжчасі стала відома нова заява Сталіна відносно міжнародного положення. Цією заявою повідомив Сталін світ про невідомий досі факт, що відтягнення совітських військ з Ірану вже урегульоване обома державами. Цю заяву спричинив телеграма президента американської пресової агенції "Юнайтед Прес" Бейлі до Сталіна. Телеграма звучала: "Я бажав би, звернути Вашу увагу на заявлення Вінстона Черчіля, що його дав він американській "Юнайтед Прес" для розділення між часописами і радіовисильнями світу. У зв'язку з цим я повторив би мої пропозиції: чи не воліли б Ви дати агенції "Юнайтед Прес" заяву про світове положення. Якщо би Ви бажали дати відповідь на заявлення Черчіля, які мали на меті- хутке втручення Світової Ради Безпеки в іранське питання, то "Юнайтед Прес" з приємністю привітала б те, що вона може повідомити світ про Ваші погляди на цю справу. Якщо би на Ваші бажання виникали якісь інші питання у зв'язку з Іраном, чи світовим миром, чи світовою безпекою, то я прошу Вас дуже, послужитися нашою організацією".

На це Сталін відповів: "Найкраще дякую за дружню заохоту. Виводами Черчіля я не переконаний. Щодо відтягнення російських військ з Ірану, то ця справа вже додатньо полагоджена умовою між совітським урядом та Іраном."

Для злагіднення положення спричинилася також зміна уряду в Болгарії. Як повідомляють зі Софії: опозиційні партії, селянська партія і соціялдемократична партія переговорюють з провідником "Формації Батьківщини" Кимном Георгієвом, якому поручено створення нового уряду, про розширення болгарського уряду.

Також із Далекого Сходу показуються знаки злагіднення. В Чункінгу урядово повідомлено, що з'єднання червоної армії почали звільнювати Манджурію.

Поштовий зв'язок із закордоном. Аліянтська Контрольна Рада на своєму засіданні 26. березня прийняла постанову про поновлений поштовий зв'язок Німеччини з закордоном, в порядку світового поштового союзу з діянням від 1 квітня ц.р. Лише не буде ще закордонного поштового зв'язку з Японією та Іспанією. Дозволені звичайні листи та звичайні листівки до 20 грам. Одначе видівки з поштового зв'язку є вилучені. Поштовий зв'язок покищо обмежений виключно до особистих і родинних справ. Торговельна кореспонденція ще не дозволена. Всі посилки підлягають цензурі. На куверті не можна робити ніяких зазначень крім адрес відсилача та одержувача. Посилки, адресовані на "пост рестант", не дозво-

лені. Число поштової скриньки можна подавати, як адресу, але в цім випадку мусять бути подане прізвище власника скриньки. Листи й листівки в закордону можуть бути писані в любій мові. Листи й листівки з Німеччини за кордон мусять бути писані лише в мовах: німецькій, російській, англійській або французькій. Поштова оплата, визначена аліянтськими контрольними властями, така: за посилки з Німеччини за кордон - за лист 75 фен., за листівку 40 фен.

==========

Совітські кореспонденти в ред. "Нойе Цайтунг". З нагоди подорожі по американській зоні, відвідали совітські кореспонденти редакцію та видавництво "Нойе Цайтунг" у Мюнхені. Від "Ізвестій" був майор Віктор Полторацький, від "Правди" - полковник Іван Золін, від "Красної Звезди" - майор Карп Мелєонов, від часопису совітського військового правління в Німеччині "Тегліхе Рундшау", що появляється в Берліні - капітан Аркадій Плуто, від "Комсомольської Правди" - капітан Іван Зеленко, від інформаційного бюра совітського військового правління - поручник Федор Переменко. В часі свого побуту у Мюнхені совітські кореспонденти відвідали також баварського премієра-міністра Д-ра Вільгельма Гегнера.

==========

В понеділок, дня 25.III.1946, о год. 10-й помер у Форхгаймі священик о. Онуфрійчук.

Вічна йому память.

==========

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

В залученню друкуємо, згідно з листом з дня 19.3.1946, закліч Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині про збіркову акцію традиційної "Пасанки". Рівночасно додаємо, що цей збір призначається:

а/ 50 відсотків на допомогу нашим бідним, старим, хворим, дітям, з таким розподілом: 35 відс. на цілі Суспільної Опіки залишається на терені Обласного Допомогового Комітету, а 15 відс. передається Централі в розпорядження Відділу Суспільної Опіки.

б/ 50 відс. в культурно-освітній та науковий фонд, що передається до Ц.П.У.Е. в Німеччині.

==========

До Української Еміграції в Німеччині!

Український Центральний Допомоговий Комітет вітає Українську Еміграцію в Німеччині зі Святом Світлого Христового Воскресіння й бажає перебути всі злидні скитальства та з твердою вірою в Божу Поміч дійти до поставленої мети.

Пішли ми у світ з Рідної Землі в такій великій масі, як досі ще ніколи на протязі нашої історії.

Ми пішли, щоб врятувати життя своє і своїх дітей, щоб високо втримати прапор ідеалів свого Народу. На цьому важкому шляху багато лиха довелось перенити, багато з нас загинуло. Проте віра в правоту нашої справи не захиталась, а ще більше скріпилася. Ми понесемо її у наших зболілих серцях відважно і достойно, бо ми свідомі, що несемо у світ правду про свою Батьківщину.

Нам доводиться святкувати на чужині ще одно свято ВЕЛИКОДНЯ.

В це Велике Свято християн усього світу мусимо відчути, що всі українці на чужині - це одна велика національна родина.

Нехай ці Великодні Свята будуть святом великого всеукраїнського обєднання і братерства!

Нехай Воскресіння Божого Сина додасть нам сили вірити в світлу перемогу нашої національної справи.

На тій тернистій дорозі мусимо собі взаємно допомагати.

З повнім довіррям звертаємось до широких мас нашої еміграції підтримувати збіркову акцію традиційної "ПИСАНКИ" і скласти свої добровільні датки на допомогу "Самим собі на чужині".

Український Центральний Допомоговий Комітет.

==========

В справі плащаниці просимо о.о. Настоятелів Українських Православних Парафій звертатись до Церковного Управління, Мюнхен, Дахауерштрассе 9.

==========

Українське Церковне Постачання в Аугсбурзі
має на складі:

1/ Календар Альманах на 1946 р. з додатком кольорового портрету Т. Шевченка.....7.00 рм.
2/ Кольорові ікони: Спасителя, Божої Матері і Миколая Чудотворця.....1.50 "
3/ Однокольорові ікони 17 різних зразків.....0.50 "
4/ Листівки Андріївського Собору і М. Коцюбинського..... 0.25 "
5/ Однокольоровий портрет През. Трюмена..... 0.50 "

Кольпортерам на Американській Зоні 20 відс., а на інших 30 відс. знижки. Замовлення слати: Ukrainische Kirchen Versorgung, Augsburg, Rabenbad 1/26.

==========

Розшуки в Канаді й Америці.

Бажаючи піти назустріч українським емігрантам в справі розшуків родичів, знайомих і приятелів в названих країнах, Санітарно-Харитативна Служба при Апостольській Візитатурі в Німеччині замі-

ряє видати спеціяльний адресар пошукуючих і пошукуваних осіб.

Цей адресар має бути видрукований в Канаді і розповсюджуваний по цілім Американськім континенті.

Всі, хто хотів би бути приміщеним в тім адресаті має подати своє ім'я і прізвище і здогадне місце знаходження пошукуваних осіб.

Ці відомости належить скерувати до Відділу Розшуків Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені, Дахауерштрассе 9, залучаючи добровільний даток на покриття коштів.

Відповіді з Америки й Канади надсилатимуться рівнож через Відділ розшуків С.Х.С. в Мюнхені.

==========

Степан Ростикус з Віндзору Канада/ пошукує свою дружину Теклю та двох синів Василя і Ярослава, а також одночасно односельчан Кухту Сільвестра, Панасюка Льва і Ростикуса Петра /с.Новиці, пов.Радехів/. Відомости подавати до Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені, Дахауерштр.9 II.

==========

ОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Повідомляється, що в Санітарно-Харитативній Службі /Відділ розшуків/ Дахауерштрассе 9, належить відобрати листи, адресовані слідуючим особам:

Білинська Ростислава
Андрущенко Юрій
Інж.Волковський
Городецький Ігнатій
Герман Юрій
Гриневич Микола
Кравцьо Микола
Д-р Когут Лев
Лисенко Михайло
Др Мовчан Юліян
Овсик /?/
Прокопчук Андрій
Рентів Константин
Цвик Ольга
Яким Еміль
Олексюк Степан
Подущак Ярослав
Андрусів Василь
Шидловська Галина
Меркель Валентина
Абрамович Анна
Виноградський Теодор
Вінярська Вікторія
Габрічевський Юрій
Гетцельт Анна
Кіриченко Вм.
Королик Семен
Ковч Мирон
Корецький Теодор
Матвішек Йосиф
Місевич Юліян

Багряний Іван
Буцманюк Богдан
Зілінський Йосиф
Гук Степан
Галушко Микола
Кушнір Михайло
Кравців Зоня
Квасітнік Марія
Інж:Мацьків Володимир
Марків Дарія
Поліщук Анна
Пап Михайло
Черненко Дмитро
Федак Богдан
Інж.Шемет Сергій
Ткачук Дмитро
Фарійон Іван
Гудзій Микола
Рудасевич Володимир
Скоробогата К.
Білизя Константин
Володимир Люба
Дякун Богдан
Гордон Ксеня
Яращук Юліян
Кученко М.
Козицький Іван
Книш Г.
Лисиманка Марія
Мидан Андрійко
Рошкот Вільгельміна

Романович Роман
Совідська Катерина
Стефанюк Марія
Ткачук Михайло
Шлопак Сергій
Варламов А.
Стебницька Стефа
Сеньків Іван
Савчинський Тарас
Теслюк Марія
Інж. Филонович В.
м-м Антонович, або спц. Швебель.

==========

Хто знає про місце побуту осіб, яких список нище подаємо, подасть ласкаво відомість до Санітарно-Харитативної Служби /відділ розшуків/ в Мюнхені, Дахауерштрассе 9/II поверх.

1. Устіяновська Стефанія родж. 1927 р.
2. Абрасимів Олекса, родж. 1904 р.
3. Трегубенко Богдан, родж. 1927 р.
4. Гомоновський Стефан, родж. 1895
5. Гомоновська Анна, родж. 1902
6. Солтановська Ганна і Лідія,
7. Шумський Антін, родж. 1908
8. Хуцевич Іван, родж. 1915
9. Ямарний Михайло родж. 1924 р.
10. Морозов Павло, родж. 1923
11. Литвин Микола, родж. 1923 р.
12. Олексюк Клавдія,
13. адв. Дудинський Роман,
14. Дудинська Лідія,
15. Файфер Микола
16. Вовк Петро с. Федора
17. Вовк Олекса с. Кирила
18. Мисакович Михайло, родж. 1923
19. Мисакович Петро, родж. 1928
20. Тарас Марія, родж. 1921
21. Руденя Ганна, родж. 1922
22. Гаврилюк Ярослав, родж. 1925
23. Березюк Анна, родж. 1913
24. Березюк Василь, родж. 1924
25. Кордуба Теофіль літ 58.
26. Кордуба Стефанія, 48 літ
27. Ясінська Люба, родж. 1923
28. Головінська Олександра родж. 1924
29. Філь Михайло родж. 1926 р.
30. Бялько Андрій, родж. 1920
31. Зінченко Юрій 1919
32. Джус Ярослав, родж. 1924
33. Гатала Осип з Монастирець
34. Кілик Остап "
35. Дуда Іван "
36. Інж. Дувало Василь
37. Оринак Олександер
38. Лущейко Роман, родж. 1922
39. Кукос Володимир родж. 1928
40. Др. Дякунчак Юрій
41. Педько Микола, родж. 1906
42. Скалиш Поля родж. 1926
43. Стойбко Петро 1925
44. Линник Іван, родж. 1919
45. Василів Іван родж. 1921
46. Горовий Сашко, 1928
47. Гречаний Іван, 1914
48. Мельник Ганна, 1911
49. Кревсун Михайло с. Данила 1916.
50. Майданів Леонід, 1908.

==========

Пошукую сестру ОМЕЛЬЧУК Зіну, народжену 1929 р. в Крем'янці, що, правдоподібно, була з п-ю Давидович, а також рідних і знайомих з Сичівки.

За ласкаві інформації вдячний Омельчук Олексій.

Мюнхен, Дахауерштрассе 9/I, Парафія Української Автокефальної Православної Церкви.

==========

11.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

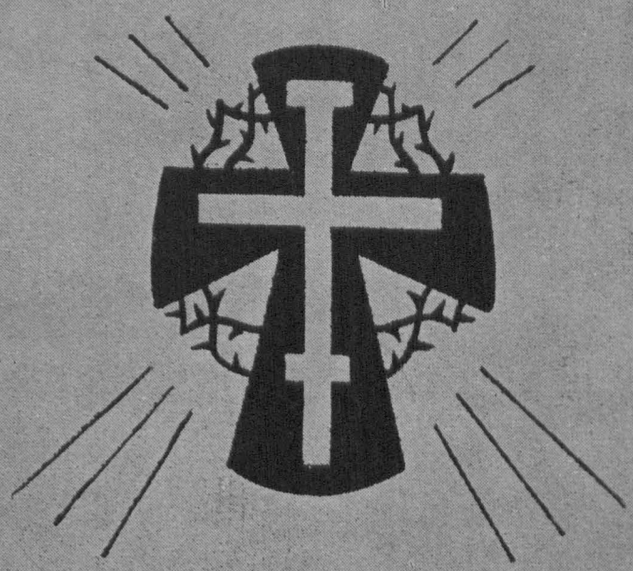

ДВОТИЖНЕВНИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

г. 11

УКРАЇНСЬКИЙ ... МУЗЕЙ-АРХІВ
Ч. 244 ... 20/IV

Ціна 2 п.м.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

Неділя 21. квітня 1946.

Ч. 11 ВИХОДИТЬ ЩО ДРУГОЇ НЕДІЛІ. Рік II.

З М І С Т:

Ст.

Привітання Архиєпископа Михаїла..... 3
" Церковного Управління..... 3
Архиєпископ Михаїл - Христос Воскрес!..... 4
К.М. ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ - ОСНОВА ХРИСТІЯНСТВА..... 5
Архиєпископ Михаїл - Істина Христового Воскресення..... 8

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ:

Канцелярія Св.Синоду, обіжник ч.2..... 12
" " " Пресовий комунікат ч.2..... 13
Церковне Управління півд.схід.Баварії, обіжник ч.8..... 14
" " - повідомлення..... 14
Наталена Королева - Vespere autem sabbati - оповідання.. 15
Б.Лисянський - Христос Воскрес..... 17
Модест Левицький - Землиця рідна /оповідання/..... 17

З Церковного життя УАПЦ:

Свято правосл.українців у Ляндсгуті..... 21
Нова Церква..... 22.

З а к л и к..... 22

УВАГА!

В обіжнику Канцелярії Свящ.Синоду ч.1, Еслінг, за 20. III.1946 р./"Церковний Вісник"ч.9/10 з дня 31, березня 46 р., стор.17/ трапився недогляд. Має бути: "Покликано до життя, яко виконавчий орган Св.Собору Єпископів, Свящ.СИНОД УАПЦ на еміграції в складі: Високопреосвященнішого Митрополита ПОЛІКАРПА - Голови Синоду, Високопреосвященнішого Архиєпископа МИХАЇЛА, Заступника Голови Свящ.Синоду, Преосвященного Єпископа Платона, Секретаря й Преосвященного Єпископа Мстислава - Члена Свящ.Синоду."

У день Великодніх Свят, цей незабутній день, який з ранньо-
го дитинства залишив у серцях кожного з нас зворушливі хвилюючі
спогади, вітаємо Членів Парафіяльної Ради і всіх Вірних Свято-
Покровської церкви в Мюнхені і шлемо їм щирі побажання щастя,
здоров'я та скорого здійснення нашої спільної заповітної мрії -
побачити рідну землю.

Світлі Свята Воскресення Христового, прекрасні сонячні ве-
сняні дні, коли відроджується природа і при урочистому співі
церковних дзвонів усе людство зустрічає радісно, піднесено, без-
межно вдячне Всевишньому за Його щедроти і в непохитній надії
на Його милість. І ми, яких, волею долі, закинуто далеко на чужи-
ну, не повинні втрачати цієї надії. Віра в Бога, віра в Його без-
межне милосердя, віра в скоре повернення додому, мусить окрилю-
вати нас, вселяти мужність у наші серця, допомагати нам міцно
і твердо переборювати всі труднощі, які доводиться нам зустріча-
ти на чужій землі. Нехай ця віра ніколи нас не залишає.

Нині, сповнені цієї світлої віри, сповнені безкрайої любо-
ви до дорогої Батьківщини, обіймемо по братерському кожного, та-
кож і найменшого брата, і так само, як колись на рідній землі,
привітаймо його любими, близькими, так глибоко зворушуючими ду-
шу словами:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Парафіяльний Уряд.

Церковне Управління Української Автокефальної Православної
Церкви в Мюнхені щиро вітає Богословсько-Освітню Секцію при ка-
тедрі Архиепископа з Великодними Святами та бажає успіху в праці
на церковно-громадській ниві.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Вітаємо працівників та співпрацівників Видавництва "Церков-
ний Вісник" з Великодними Святами.

Редакція "Ц.В."

==========

Всечесне Духовенство, Церковне Управління, Парафіяльні Ради, Братства, Сестрицтва і всю улюблену мою паству, Українські громадські установи й товариства на чужині вітаю в день Світлого Христового Воскресення глибоко радісним, традиційним від первісних християн привітом:

Христос Воскрес!

Нехай радість благовіщення про Воскресення Христове скріпить всіх нас у вірі й надії, що і в цю світову крізу, яку переживаємо, воскресне в людстві Бог, а розвіються вороги Його, і ми скажемо:

Воістину Воскрес Господь!

Архиепископ МИХАЇЛ.

==========

Церковне Управління Української Автокефальної Православної Церкви в Мюнхені складає Його Високопреосвященству, Високопреосвященнішому Владиці Архиепископові МИХАЇЛОВІ найсердечніші синовні побажання дні Пресвітлого Христового Воскресення провести в християнській радості й духовному спокої, черпаючи в них сили для дальшого Апостольського служення в Рідній Церкві -

Христос Воскрес!

==========

Архиепископ МИХАЇЛ.

Христос Воскрес!

Немає більш радісного вітання на землі,як це вічне,світле і всерадісне - Христос Воскрес!

Нині все наповнилося світла,небо і земля і безодня. Святкують всі творіння Воскресіння Христове...
/Троп. 3 пісні/.

Бо від смерти до життя й від землі до неба Христос Бог нас перевів /Ірмос 1-й/.

Це ж та свята повна радість,якої вже ніхто не може відняти /Ів.16,22/.

Вчора я вмирав з Тобою,Христе,а сьогодні встаю, як воскрес Ти. /Троп.3 пісні/.

Воскрес Христос,і життя живе./Слово Златоуст./.

Як тяжко нести страждання,коли не знаєш за що,і коли не бачиш їм кінця. Вони вдвоє стають тяжчі й безпросвітніші. Але як радісно стає на серці,коли хтось правдиво скаже: "Твоїм стражданням кінець тоді то,і що твої страждання привели тебе до радости.Такі чуття пережили і св.Апостоли. Муки їхнього серця були сугубо болючі. Вони вірили, що Любий Учитель їх Христос спасе Ізраїля і виведе з неволі,а замість того,що ж вони бачать? Самого Учителя засуджено на принизливу страшну смерть.Де ж надії, де мрії,які так потішали серце? Учитель у гробі, а попереду та ж безпросвітня римська образлива неволя...Другу ніч не сплять,ходять,мов тіні, не знаходячи собі покою. Аж ось опівночі страшна і в той же час безмежна радісна вістка з уст невсипущої,екстатично схвильованої Магдалини:

Христос Воскрес!

Страшний грім не вразив би так серце. Викрикнувши ці слова,Марія побігла до жінок мироносиць, щоб і їм скрикнути ту ж вістку. Петр і Іван біжать скільки сили до гробу. Спішать мироносиці разом з Марією. Вони це не вірять, вони турбуються "хто відвалить камінь від дверей гроба"? Аж бачать - камінь відвалено; в гробі якесь дивне сяйво. Вбігають і бачать Ангелів.Дивно! А де ж Господь? І сльози наповняють очі.

"Чого плачете? Воскрес Господь! Йдіть,скажіть ученикам і Петрові", каже ангел. Загоріли очі,запалало серце...Біжать...

Але ось: тихий,лагідний голос: "Радуйтеся!" Перед ними Господь!

О,Боже...Упали до ніг,обняли і...нема Його...Побігли... Серця горять і б'ються з такою силою,що всіх колишуть...

Христос Воскрес!.. Господь Воскрес! Значить все правда,що Він казав! Він Син Божий...Він прийшов з неба...Він Спаситель. А ми?! Ми обняли Бога. Бог із нами, з нами розмовляв,Сам нас учив. Назвав дітьми...О радість!.. Це ж істина...Все ясно... Небо відкрите.

О,Боже,як радісно! Боже,як любо!

Христос Воскрес...І ми живемо...життям вічним,без страждань,без журби...З Богом,як діти з Батьком...Як радісно!

Біжать до апостолів...Христос Воскрес!окрикують в [illegible]

радісний голос. Але ті вже знають: "Воістину воскрес Господь"! скрикують апостоли.

Вістка,мов блискавка, розлітається по Єрусалиму. Друзі Христові біжать один до одного сказати про святу вістку "Христос воскрес!"І з уст в уста передаються ці електричні слова: "Христос воістину воскрес".

Дріжить Єрусалим. Занепокоєні беззаконні судді і боговбивці. І,яка скудість розуму! вони хотять драною латкою хроні затулити Сяйво Сонця. Вони дають грошей воякам, щоб не говорили про Воскресіння...Але згоріла та латка від сяйва Христового Воскресіння, а Проміння Сонця Правди наповнило всю вселенну.

Все ним наповнилося
Небо і земля і безодня...
Небеса веселяться, земля радується
Святкує світ видимий і невидимий,
Бо Христос воскрес -
Весілля Вічне!

Так Божественна Істина перемогла земну неправду. Так життя перемогло смерть!

Вітаймо ж, дорогі мої,і ми оцим святим вітанням один одного. Вітаймо так,як вітали батьки й діди наші на далекій,рідній нашій Батьківщині. Роскажіть про це своїм дітям і наповніть серця їхні радістю.

Пізнаєте істину і істина зробить вас вільними /Ів.8,12/,казав Господь. Ця істина сьогодні залунала і ось уже 2000 років лунає по цілому світу. Ця істина робить людей вільними. Ця істина показала світові,на скільки Божа Правда сильніша від людських мудрувань.

Тим то не будемо сумувати! Всі просвітімося цим урочистим святом. Обнімімо один одного і назовімо братами й тих, що ненавидять нас.

І наша скорбота нам на радість буде.

Бо воскрес Господь і вже не вмре /Рим.6,9/а Правда Його перебуватиме вічно /Пс.110,3/

Христос Воскрес!

Він нам дарував життя вічне. Поклоняймося ж Його Тридневному Воскресінню.

А м і н ь.

==========

К. М.

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ -ОСНОВА ХРИСТИЯНСТВА.

"Коли Христос не воскрес,то марна віра ваша"/ 1 Кор.XV,17/.

На Заході,як в церковному обиході,так особливо в побуті християнських народів, в річному крузі християнських свят найбільшим святом являється Різдво Христове. В Східній Православній Церкві Різдвяні Свята теж урочисто святкуються та сполучені у різних східних народів,як особливо і в українському народі, з чудовими звичаями в релігійному побуті народу, з релігійною творчістю в поезії народній. Але найбільшим святом в крузі річному церковних свят Православної Церкви являється Воскресення Христа,Пасха Христова,

Великдень. Так в Пасхальному каноні Йоана Дамаскина Воскресіння Христа і називається "празником над празниками і святом із свят" /8 пісня канону .

Не маючи стільки, як Різдво, побутових звичаїв, свято Пасхи, попереджене днями страстей Христових з повними глибокого змісту церковними обрядами, у супроводі величавих сумних мелодій церковних піснопінь,- прийнято найбільш церковним же характером світлої релігійної містики, радости відродження душі людської через Воскресення Христа.

Пасхальна ніч в Православній Церкві з пасхальним богослуженням величня й ніколи незабутня. Коли б у пасхальну ніч піднятися над православною країною о півночі,- яка чарівна картина храмів, світлом повних, обходження навкруги їх зі співом: "Воскресення Твоє, Христе Спасе, анголи співають на небесах"...Радісні переливи церковних дзвонів... Бувало, що вільнодумні з інтелігенції рік не заглядали до церкви, а на Великдень і їх тягнуло побувати на Світлій Пасхальній утрені. Недаром і безбожники в Совітах найбільш посилювали свою антирелігійну роботу в Свято Пасхи, як у це ж свято найбільш,- розповідають,- прокидалось релігійне почуття в країні Совітів, і люди, забуваючи страх перед безбожною владою, наповняли незакриті ще храми і площі чи вулиці перед ними, не вміщаючись в храмі.

Така величність православного обряду пасхального відповідає глибокому значінню Чуда Воскресення Христа в системі християнського богословія, в історії Церкви Христової.

Віра в божественність Ісуса Христа повинна була тяжку пробу витримати посеред найближчих навіть до Нього учеників Його. Коли Сам Христос /по людському єству в Ньому/ перед стражданнями "почав жахатися і тужити", жалівся ученикам: "тяжко сумна душа моя до смерти" /Мрк. XIV, 33-34/, а на хресті розпятий, звертався до Бога Отця: "Боже Мій, Боже Мій! на що Ти покинув Мене?" /Мрк. XV, 34/, то чия віра не захиталась би і не підпала сумніву, чи дійсно Учитель був Син Божий...Знаючи людську душу, Господь, перед увязненням Його, попередив учнів, що всі вони спокусяться за Нього у цю ніч /Матф. XXVI, 31/. Так і сталось: "Тоді всі ученики, покинувши Його, розбіглись". /Матф. XXVI, 56/. Апостол Петр, хоч Сам Господь молився за нього, щоб "не ослабла віра Його" /Лк. XXII, 32/, відрікся тоді від Христа, плачучи гірко /Лк. XXII, 54-62/. Очевидно, що по людському серцю жалко було всім, хто плакав за Христом /Мрк. XVI, 10; Лк. XXIII, 27/, доброго Учителя, але ж у багатьох з них така туга на серці була від розчарування, від розвіяних надій на Христа, як на Месію, посланого Богом. "Ми ж сподівались,- казали такі,- що це Той, що має спасти Ізраїля"... /Лк. XXIV, 21/.

Отже захитана віра в Христа, як Сина Божого, потрібувала чуда Воскресення Ісуса Христа з мертвих. Про це пророкували старозавітні пророки, про це не раз казав Господь ученикам своїм /Мрк. XIV, 28; Матф. XXVI, 32; Лк. XVIII, 31-33/, але вони "спокусились" і усумнились в Його пророцтві. "О, нерозумні і мляві серцем, щоб повірити всьому, про що говорили пророки! - так казав їм Господь по воскресенні: "Чи не так же повинно було Христу потерпіти і увійти в Славу Свою?" /Лк. XXIV, 25-26/.

Воскресення Христа з мертвих було перемогою Його над земним тлінням, смертю; воно вінчало величньо божественним сяйвом земний подвиг Господа Нашого Ісуса Христа.

Коли б земне життя Господа Христа кінчилося тільки смертю Його після хресних страждань, то люди могли б дивуватися і величати страждання Його, як мученика, ~~а читаючи записану в Євангеліях моральну науку Його, могли б~~ визнавати висоту цієї науки. Але ж,

бачучи, що й цього безгрішного Страдальця й Учителя моралі, смерть перемогла, пануючи, значить, і надалі над усім у світі, люди побачили б безцільність страждань та непотрібність морального життя, раз все одно - один кінець всьому - смерть. Воскресення Христа стверджує безсмертя духа, стверджує майбутнє воскресіння мертвих, доцільність страждань в дочасному житті, потребу моралі. Таке значення Воскресення Христового засвідчує і св. Апостол Павел у словах: "Коли Христос не воскрес, то марне наше проповідання, марна й віра ваша"/1 Кор. XV, 14/.

Як відомо ученики Христа не відразу повірили у воскресення Господа, і кілька разів являвся їм по воскресенні Господь, щоб переконати їх, як особливо Фому Невірного. Але ж переконавшись, увірувавши, апостоли, укріплені силою Божественного Духа в день Пятидесятниці, з цілковитою відвагою ідуть у світ Греко-Римської Імперії проповідувати Христа, Сина Божого, Розпятого і Воскресшого, при чому в основу своєї проповіді вони кладуть як раз Воскресення Христа. Про це свідчать апостольські промови, списані Діеписателем /див. Діян. св. ап. II, 24, 31-32; III, 15, 20; IV, 10; X, 40; XVII, 31 і др./. "З великою силою, - пише він, - давали Апостоли свідоцтво Воскресення Господа Ісуса і благодать велика була на всіх їх" Діян. IV, 33/. Про це свідчать апостольські послання.

І є знаменним, що найперше ті, хто розпяли Христа не сміють заперечити факту Воскресення Христа. Вони підкуплюють воїнів, що сторожили гроб Христа, казати людям, ніби ученики вкрали тіло Христа, як сторожа поснула. /Матф. XXVIII, 11-15/. Але ж чи не належало тоді і сторожу віддати під суд за те, що не вартувала, а спала, - і учеників за обдурювання іудеїв? Цього не робиться, а ученики Христа безстрашно перед первосвященниками свідчать про Його воскресення /Діян. IV, 10/.

І по всьому Греко-Римському світові залунала проповідь з Іудеї про Чудо Воскресення Христа, Спасителя роду людського. Не одна висота моральної й релігійної науки Христа, а найперше Воскресення Його з мертвих, яким стверджувалась уся наука Його і Його Богосиновство, перемогло тодішні й філософські науки й саму державну поганську релігію в Греко-Римській імперії, що її оголювали, як верховні жреці, самі імператори зо всім державним могутнім маєстатом.

Так в історії Христової Церкви Пресвітле Воскресення Христове стало силою непоборною для ворогів і гонителів християнства, які мусіли визнати Чудо Воскресшого Бога. Для християн же це Чудо було й є основою їхньої віри в Бога, в безсмертя, в майбутнє життя вічне.

"Благословен Бог і Отець Господа Нашого Ісуса Христа, що з великої Своєї милости, через Воскресення Ісуса Христа з мертвих, відродив нас до живої надії, до наслідця нетлінного й непорочного й невянучого, збереженого на небі для вас, які силою Божою охороняєтеся для спасіння, готового явитися в останній час"... /1 Петр. I, 3-5/.

Ось чому в св. Православній Церкві Воскресення Христове вважається за найбільше церковне свято. Воскресення Христове було основою християнської апологетики в час ширення християнської віри по світі, є воно основою християнського світогляду і християнського життя. Бо "коли Христос не воскрес, то марна віра ваша"./1 Кор. XV, 17/.

Архиєпископ МИХАЇЛ.

ІСТИНА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ.

Або похованого нехай віддадуть, або
Воскресшому нехай поклоняться.
/Воскр.Стіхіра,2 гл./

Жадне учення християнське не викликає такої жорстокої і невблаганної протихристіянської критики, як факт Воскресення Христового. Вона готова визнати Христа Господа за виключно Величну Постать і визнати Його учення за вищелюдське /Ренан/.Вона готова прийняти деякі Його чуда хоч і в розумінні земних природніх законів /Шлейермахер/.Вона готова припустити різні несуразности в тлумаченні чуд Христових і самі парадоксальні тлумачення,що до Особи Господа нашого Ісуса Христа /Ніцше і його школа/. Але факт Воскресення Христового став для неї страшною гранитною горою,якої не можна ні перескочити,ні обійти, ні знищити, яку можна лише прийняти яко безсумнівний факт і поклонитися Христу, як Синові Божому.

Борючися з цим фактом Воскресення Христового, протихристіянський раціоналізм піддав гострій критиці саме оповідання Євангельське,де говориться про Воскресення нашого Господа,щоб викликати до нього недовіря. На їх думку, Євангелисти суперечать один одному, і тому їхне оповідання не може бути вірогідним.

Чому ж саме фактові Воскресення Христового об'явлена так жорстока і безпощадна війна з боку богоборної критики?

На це питання якнайясніше відповідає св.Апостол Павло.

"Як що Христос не воскрес,то й проповідь наша порожня і віра наша безпідставна"../1 Кор.15,14/.

Чому так? Тому, що факт Воскресення Христового є безсумнівним доказом того, що й мертві всі, в тому числі й ми, в свій час воскреснемо для вічного життя.

Воскресення мертвих св.Апостол ставить в органичну залежність від факта Воскресення Христового.

"Як що мертві не воскресають,то й Христос не Воскрес"/ст.16/.

"Якщо Христос не воскрес,то віра наша порожня і на вас іще тяжіє первородний /Адамів/гріх. / - 17/ а мертві навіки загинули." / - 18/.

"І коли б ми тільки в цьому житті надіялися на Христа /невоскреслого/то ми були б найнещасніші з усіх людей"/ - 19/.

"Але - Христос воскрес із мертвих, ставши першим /у воскресінні/ між мертвими"/ - 20/.

"Бо як смерть /прийшла/ через чоловіка /Адама/,так і воскресення мертвих через /бого/ - чоловіка /Христа/ - 21/."

"Як у Адамові всі вмерли, так у Христові всі оживуть"/-22/

З цих слів св.Апостола бачимо яке значення для нас християн має Пресвітле Христове Воскресення.

Воскресення Христове то - фундамент всієї християнської віри.

Воскресення Христове то є Вічна Печатка Істинности Христового -

Богопосланичества, і учення.

Воскресення Христове - то скеля нашої віри, то непереборний доказ того, що ми віруємо в істину, засвідчену Богом, а не людьми, в ту істину, яка всиновила нас Богу /Ів.I,12; Галат.4, 6-7/ і зробила нас вільними /Ів. 8,32/.

Воскресення Христове, то твердиня нашої надії на життя вічне.

Воскресення Христове, то світло, то сонце, яке освітлює шляхи нашого життя і недопускає збочити на ложну дорогу. Воно і гріє, і підживляє і радує. То наша вічна радість, то радість, якої вже ніхто не може забрати від нас /Ів.16,22/.

Направляючи своє отруйне жало проти факту Воскресення Христового богоборна критика цілком свідома того, що поваливши цей факт, вона разом повалила б Христа, повалила б християнство, зо всією його вірою, мораллю, культурою, людяністю і т.д. і т.д.

Тому то кожний християнин, хто б він не був, де б не знаходився, повинний не тільки радісно святкувати день Пресвітлого Христового Воскресення, і повинний переживати його, бо Воскресення Христове, то твоє воскресення. Воскресення Христове то твоє вічне життя.

"Вчора я похований був з Тобою Христе, але я сьогодні з Тобою встав, як воскреснув Ти.
/Троп.3 пісні/.

Отже не вірб наклепам на факт Воскресення Христового, вірь словам Євангелія, як сказав Господь.

Юдейські первосвященники перші клеветали на Христове Воскресення. Вони хотіли купити істину і грішми закувати язики воїнам. /Матф.28,12 - 15/. Але, як каже апостол, Слова Божого не скувати / 2 Тим.2,9/. Істина не знає перегород, вона, як проміння сонця, проникає всюди і ламає всі перешкоди на дорозі, і ось тепер " по всій землі лунає проповідь її і до краю світу слова її" /Пс.18,4/.

Поганська мудрість 300 років гнала Христа і послідовників Його. Вона сподівалася втопити його в морі крові св.мучеників, але натомісць сама втопилася, а християнство на втучненій кров'ю землі мов кедровий та кипарисовий ліс покрило землю, наповняючи світ пахощами найкращої культури й краси й слави на честь Бога нашого.

Новітня богоборна філософія хотіла підірвати коріння християнства, підмінюючи його різними фальшивими доктринами, але на сьогодні всі ті паперові побудови залишилися позаді, мов дитячі виграшки.

Найновітніший матеріалізм збірався летіти на небо, розігнати Богів і ось, заплативши за цю дерзість сотнею міліонів кращих людейких синів і дочок, морем крові, морем сліз, тартаром людських страждань і руїною половини культурного світу, схилив своє окровавлене чоло перед Христом і підніс свої зкрівавлені руки до Того, хто в терновім вінці на хресті молився за своїх розп[illegible] і звернув тепер очі до Того, котрого стільки раз проклинав /Ів.19, 37/.

Воістину Христос Господь переміг світ /Ів.16,33/. Воістину Його св.Церкви пекельні сили не подолають ніколи /Матф.16,18/.

Чи ж справді в оповіданнях Євангельських про Воскресення Христове є щось таке, що б заперечувало довірря?

Ні, немає. Оповідання записане так просто, так безхитрісно,

тенденційно, як тільки може за себе свідчити лише сама істина.

Всі чотирі Євангелісти, хоч були люди різні, з різних країн, різних національностей, писали в різних місцях, в різні часи, але однаково свідчать про Воскресення Христове. Як що вони і говорять не в однаковій послідовності Явлінь Христових, або кількости мироносиць, або Янгелів коло Христового гробу, то лише тому, що пишуть різні моменти цієї найвеличнішої події.

Одначе із сопоставлення фактів, які дає нам св. Євангелія, спостерігаємо таке:

Гроб Господа нашого оберігає варта, яка має твердий наказ оберігати Його повних три доби.

Як могла вона опівночі кинути свою варту вся? Адже ж вона за це підлягала смертній карі.

Не даремно ж первосвященники обіцяють "заспокоїти Пилата" /Мф.27,14/. Кинути свою варту коло гробу примусило їх лише те, про що оповідає євангеліст. Узрівши страшний світ від гроба, вони попадали як мертві а потім, очнувшись, у паничному страхові побігли від гроба /мф.28,4/.

Свята і Пренепорочна Мати Господня Марія не відходила від гробу всю ніч ту. /Див.канон "Плач Богородиці у Велику Пятницю/. Вона також бачила світ і перша прийняла звістку від Янгела: "Твій Син воскрес...із гроба"/Приспів 9 пісні - задостойник/. Марія Магдалина, коли інші жінки мироносиці ще збіралися йти з миром намастити тіло Ісуса як сама найревнивіша в любові до Господа прибігла до гробу перша. Не знайшовши тіла Христового, вона побігла сказати апостолам: "Взяли Господа з гробу і не знаю де поклали Його /Ів.2,2/. Ап.Іван і Петр біжать до гробу. Тіла Христового не знаходять, лише одні покривала і так вертаються /Ів.20,3-10/. На дорозі Господь являється ап.Петру /Луки 21.34/. А Марія лишається біля гробу, стоїть і плаче і заглядає в гроб. Тепер вона бачить 2 Ангелів у гробі, які її питають: "Жінко, чого плачеш, кого шукаєш?" Вона ще не знає про воскресіння і каже: "взяли Господа від гробу і не знаю де поклали Його." Ангели не дивують її. Вони в образі знаків у світлих ясних одежах; Вона могла думати, що то слуга Іосифа Аримафейського, хоч і не могла не примітити їх дивного вигляду. В той час позад неї стояв Ісус. Оглянувшись, вона не пізнала Його, бо було темно. На запит: "чого вона плаче і кого шукає", вона думає, що то садівник і каже: "Господарю, якщо ти переніс Його, то скажи де ти Його поклав, я заберу Його". Христос їй каже: "Маріє"! Його голос мов електрична іскра вражає її серце і вона скрикує: "Равуні, Учителю"! Вона кидається до ніг Христових, щоб обняти їх, але Господь каже їй: "Не доторкайся до Мене, бо Я ще не ходив до Отця Мого", а йди до братів моїх і скажи їм: "Відхожу до Отця Мого і Отця вашого і Бога Мого і Бога вашого".

Марія біжить до Апостолів сказати, що бачила Господа і що Він так сказав їй /Ів.20.11-18/.

Перші її слова до Апостолів були:

Христос Воскрес!

Між тим інші жінки, зібравшись усі, поспішили до гробу з миром, щоб намастити тіло Ісусове. Вони дорогою турбувалися: "Хто їм одвалить каміня від гробу?". Але прийшовши побачили, камінь уже відвалений. Заходять зі сльозами у гріб і бачать двох Ангелів. Вони полякались і вклонилися лицем до землі. Ангели їм кажуть: "Нащо шукаєте живого між мертвими? Його тут нема, Він воскрес. Пригадай-

те, як Він казав вам..." /Луки 21,1-11/.

Тепер з ними вже була і Марія Магдалина.

Євангелист Матфій називає Марію Магдалину і "другу Марію" очевидно Богоматір. Еванг.Лука називає: Марія Магдалина, Іоанна і Марія Мати і Іакова і "другі з ними".

Євангеліст Матфій слова Ангела так передає: "Не бійтеся ви, Я знаю,що ви шукаєте Ісуса розп'ятого,Його немає тут,Він воскрес, як сказав". Підійдіть погляньте, де лежав Господь і йдіть скоріше і скажіть ученикам Його, що Він воскрес із мертвих і ждатиме Вас у Галілеї,там Його побачите. Це я кажу вам /Мф.28,5-7/. В цьому слова "ученикам Його", відносяться до всіх учеників, а не лише до апостолів, бо в Галілеї Господь, після воскресення, явився більше ніж 500 ученикам./І Кор.15,6/.

Коли жінки Мироносиці спішно йшли сповістити ученикам вістку, яку почули від Ангела, зустрів їх Господь і сказав їм: "Радуйтеся!" Вони впали до ніг Христових, щоб обняти їх і поклонитися Йому. Господь же сказав їм "Небійтеся, біжіть сповістіть братам Моїм /цебто всім вірним/,щоб ішли в Галілею і там Мене побачать /Мф. 8-9/. В той же день Господь явився ап.Луці і Клеопі, як ті йшли в Емаус /див. Лук.24,13-35/ і вони пізнали Його,як Він перед ними переломив хліб і дав їм.

Коли вони прибігли з Емауса то застали в Сионській Горниці всіх апостолів і інших з ними, які в радості стверджували, що

Воістину Воскрес Господь!

Коли ж Лука і Клеопа розповіли,як їм явився Господь на дорозі, що говорив і як вони пізнали Його, але Він став невидимим,то радості Апостолів не було кінця. Всі в екстазі силкувалися висказати те,що переживали. Вони не помітили,як пройшов день. Уже вечером того дня,як двері були замкнені де вони зібралися, бо боялися,що первосвященники накажуть захопити їх. Всі говорили, всі хвилювалися і ось серед їх радісного гаму несподівано став Ісус і сказав їм: "Мир вам! Заспокойтеся!".

Здивованню їхньому не було кінця. Іншим здавалося,що це не дійсність а сон,або примара. Тому Господь радить їм доторкнутись до Нього руками, зглянути на рани від звіздків на руках і ногах і на рану в ребрах від списа, щоб переконатися,що це саме Він, а не хтось інший. Коли ж вони ще не вірили від радости й чудувалися,Він, щоб переконати,що Він не примара, а дійсність, попросив у них їжі і,взявши, перед ними їв і розмовляв, як оповідає св.Апостол Лука /24,36 - 49/.

Після того Господь ще являвся кілька раз ученикам,розмовляв з ними про Царство Боже./Діян.1,3/ на протязі 40 днів, аж поки вознісся від них на небо. Луки 24,50-53/ /Діян. 1,9/.

Отже як бачимо Господь наш Ісус Христос все зробив,щоб не було ніякого сумніву в Його воскресінні.

Богоборна критика хоче запевнити,що апостолам і жінкам мироносицям може показалося,що вони бачили Христа після воскресіння, а насправді вони тільки уявляли Його в думці. Таке тлумачення протирічить науці. Примара може явитися лише одній особі, бо вона являється не в очах,а в мізках. Господа ж не тільки бачило разом багато осіб, але й дотикалися до Нього руками.. І їжа, яку він їв,зникала. Тому всі ті наклепи розвіваються,мов темрява від світла,а Христос Господь,мов сонце,сяє вічно Своїм воскресінням.

Та інакше і не може бути: погляньмо навкруги нас, воскресіння - то є закон світобуття. Життя живе постійним воскресінням і сновленням. Невже ж лише душі людські мали б виняток з того загального чину?

Отже воскрес Господь, проклавши всім нам дорогу до воскресіння.

Тому,як кажеться в піснях Пасхи Христової:

Святкуймо найрадіснішим чином Пасху Божу Спасительну.

Просвітімося урочистим Святом і в радості вітаймо один одного вічно радісним вітанням - Христос Воскрес! Вістину Воскрес!

Йому слава навіки.

А м і н ь.

==========

О Ф І Ц І Й Н И Й В І Д Д І Л.

КАНЦЕЛЯРІЯ СВЯЩЕННОГО СИНОДУ УАПЦ НА ЕМІГРАЦІЇ.

до Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ
на еміграції.

ОБІЖНИКОВО.
Ч. 2.

Виконуючи постанову Свящ.Собору єпископів УАПЦ з дня 16. березня 1948 року в справі видавничої діяльности УАПЦ /проток. ч.3,п.9/,Канцелярія Св.Синоду заряджує:

1/Свящ.Синод УАПЦ радо вітатиме всяку приватну ініціятиву в справі видавання книг Святого Письма - Біблії,Нового Заповіту, а також Церковно-Богослужбових книжок: Служебників,Требників,Часослова,Октоїха,Міней,Тріоди,Акафистів,Молитовників,шкільних підручників по релігії ,церковних нотних піснопінь,друку образів, виробу хрестиків, ієрейських хрестів і церковного посуду.

Однак, в цілях пляновости й доцільности видавання повищих книжок і виробу річей приватними особами й організаціями та установами і зцентралізування церковно-видавничої і постачальної праці, заряджується:

I. особи,організації й установи,що мають замір видавати певні книги з Св.Письма,Церковно-Богослужбові книжки,шкільні підручники по навчанню релігії,церковні нотні піснопіння,друкувати образи, а також виробляти хрестики,ієрейські хрести,церковний посуд,плащаниці,повинні повідомити про це Св.Синод і одержати від нього апробату на видання чи виріб.

2. при зголошенні належить точно вказати:

а/ хто має видавати чи виробляти ту чи іншу річ,

б/ яку річ мається замір видавати точна назва книжки,праці, її автор,чи речі до вироблення/,

в/ з якого видання робиться передрук книг Св.Письма чи Церковно-Богослужбових книжок,

г/ представити рукопис шкільного підручника по релігії,коли він не є передруком,або вказати рівно ж джерело передруку,

д/ в який спосіб мається переводитись видавання книжки чи виріб речі /друкарський,фотографічний,шапірографічний, ручний,механічний/,

е/ формат,зовнішній вигляд ілюстрації в книжці а також матеріял і зовнішній вигляд церковної речі,

ж/ в якій кількості мається замір ту чи іншу річ видати чи виробити,
з/ де мається виконувати друк книжки, чи виріб речі,
і/ яка має бути ціна книжки чи речі /коли неможна вказати точної ціни, то вказати приблизну/.

3. Розповсюдження книжок Св.Письма, Церковно-Богослужбових, шкільних підручників для науки релігії, хрестиків, церковного посуду серед духовенства й вірних по церквах і парафіях УАПЦ може відбуватись тільки з дозволу Свящ.Синоду УАПЦ. і може переводитись або в спосіб розповсюдження самими видавцями й виробниками, або через єпархіяльні центри.

4. Всі особи, організації й установи, що в 1946 році, до часу оголошення цього обжника, видали якісь Церковно-Богослужбові книжки, Молитовники, Календарі та розповсюджували по парафіях УАПЦ на еміграції, мають подати відомости до Канцелярії Свящ. Синоду УАПЦ., вказавши назву виданих чи вироблених книжок чи річей, їх кількість і ціну.

Термін зложення повищих відомостей - до 15.травня 1946 р.

5. Одночасно Канцелярія Свящ.Синоду УАПЦ. на еміграції вважає за потрібне подати до відома духовенства й вірних УАПЦ. що справу видання Церковного Календаря на 1947 рік монополізує цілковито Свящ.Синод УАПЦ.

8.травня 1946. м. Еслінген.

==========

ПРЕСОВИЙ КОМУНІКАТ Ч. 2.

Канцелярії Св.Синоду УАПЦ на еміграції.

Канцелярія Св.Синоду УАПЦ з звязку з відбутою сесією Св. Собору Єпископів 14-17.3.1946. вважає за потрібне подати до відома Всечесного Духовенства й Вірних УАПЦ, яко продовження комунікату ч.1, про слідуюче:

I/ Постановою Своєю на засіданні 15.березня 1946 р. Св. Собор Єпископів розподілив поміж єпископами духовну опіку над духовенством і вірними УАПЦ по теренах у слідуючий спосіб:

1. англійська зона - Ганноверщина - Митроп.Полікарп,
2. " " - Вестфалія - єпископ Григорій,
3. американська зона, Півд.Схід.Баварія - Архиєп.Михаїл,
4. " " Швабія - Архиєп. Ігор,
5. " " Півн.Схід.Баварія - Єпископ Володимир.
6. Преосвященному Мстиславу доручено духовну опіку над православними українцями в Франції, Англії, Бельгії, куди він, по доконанні потрібних документальних формальностей, має виїхати. До виїзду на захід Европи єпископ Мстислав має продовжувати духовну опіку в провінції Гросс-Гессен.
7. Австрія - Архиєпископ Геннадій,
8. Пров.Віртемберг-Баден /амер.і франц.зони/ єп.Платон,
9. " " Ельванген - єп. Сильвестр.

II/ В справі скликання Всецерковного Собору постановлено: "Вважати, що скликання Всецерковного Собору УАПЦ, як Собору Помістного /Краєвого/, не може бути переведено незначною частиною тої

Церкви поза міліоновою її паствою на території України.

Що ж торкається скликання Собору УАПЦ на еміграції, в якому взяли б участь Єпископи та представники духовенства й мирян для обміркування потреб тої Церкви в теперішніх змінних умовах еміграційного її життя, то в данний момент справа та не є можливою до зреалізування.

Священному ж Синодові доручається занятися вивченням і опрацьованням потрібних матеріялів для скликання такого Собору, коли для того наступлять відповідні передумови й спроможности".

8.4.1946. м.Еслінген. Канцелярія Св.Синоду УАПЦ на еміграції.

==========

О Б І Ж Н И К ч. 8.

Церковного Управління УАПЦ в південно-східній Баварії.

Церковне Управління УАПЦ в Мюнхені подає до відома отців Настоятелів парафій і вірних УАПЦ,що всі розпорядження Владики Архиєпископа Михаїла,накази,пропозиції,заяви і т.п. загального характеру, як рівно ж відозви й розпорядження його про збір пожертв по всіх церквах і по парафіях, друкуються в "Церковному Віснику". Все з названого, що ніби від імени Архиєпископа Михаїла появилось би поза "Церковним Віськом", вважати не дійсним.

Церковне Управління.

==========

П О В І Д О М Л Е Н Н Я.

З наказу Його Високопреосвященства, Владики Архиєпископа МИХАЇЛА Церковне Управління при Архиєпископові повідомляє про слідуюче:

9. грудня 1945 р. розпорядженням Архиєпископа Михаїла ч.48 заборонено було в священнослуженні о.Протоієрея Петра Касьянчука за порушення канонів Православної Церкви,яке виявилось в непоминанні за богослуженням Митрополита Полікарпа і правлячого Архиєпископа в Баварії /Див."Церк.Вісник" ч.4 -1945 р./ Нині, після всебічного зясування справи і,приймаючи під увагу заяву, подану о.Протоієреєм Петром Касьянчуком 30.березня 1946 р., в якій він вияснює,що непоминання сталося не зі злої волі, а цілком випадково,бо о. Протоієрей вважав,що поминання на Великому вході названих ієрархів зробить настоятель парафії, як рівно ж о.Протоієрей висловлює жаль,що це сталося і викликало між людьми замішання,- Владика Архиєпископ накладену ним часово від 9.грудня 1945 р. на о.Протоієрея Петра Касьянчука заборону зняв, про що й подається до відома духовенства і вірних УАПЦ.

Церковне Управління.

Наталена Королева.

Тому, до передвечір цього святочного дня був дуже урочистий, - спішно поховано тіла розп'ятих. Прибрано й хрести, засипано кров, щоб жадна згадка про смерть не порушала посвятного настрою єрусалимських правовірних і не давала матеріялів до критики влади.

Голий, порожній тягся до неба гострий верх Голготи - Лисої Гори, посеред засипаного опокою, мов битим череп'ям притрушеного "Черепового Місця". Ніби на цьому місці ніколи не сталося жаху, ніби нічим не оплюгавило тут себе на віки убоге людство...

Непроглядна пітьма огорнула верхи Сіонські, накрила місто жалібним завоєм, постелилась по горі Оливній. Ні зорі в небі, ні вогника на землі...

Душі ж учнів Ісусових сповив сум, ще чорніший. Пригасив думку й надгробовим камінням завалив серця.

..."Поражу пастиря, й розпорошиться отара"...

Без слів, без зітхань приголомшені безголів'ям, тулились залякані учні в оселі того, хто не раз і не два давав уже їм захист: господар гостинний, що на Останню Вечерю приправив Учителеві світлицю ясну й велику, ще раз укрив їх у себе перед можливим переслідуванням.

Зібрались тут майже всі: Петро й Андрій, Яків і Бартоломей, і Пилип, і Яків Алфеїв, Матвій і Тадей, і Симон Ханаанець. Були й жінки, Марія Магдалена та Марія друга, Саломея і Мати синів Заведейових. Бракувало Томи, що відбився від гурту, й улюбленого учня Ісусового - Іоана: Матір бо Ісусову взяв він до оселі своєї. З ними ж відійшов і лікар Лука, щоб умінням своїм послужити Матері Болісній. Людськими силами хтіли помогти Тій, кому служать Янголи Божі...

Не було тієї ночі з учнями й зрадника, чиє наймення з огидою викинули з серця свого.

Тихо й ритмічно плакала водяна клепсидра, відмірюючи слізьми час. Людські постаті були стерплі й нерухомі, як понадбережне каміння над Мертвим морем. Ніхто не обчищав каганчика, що тьмяно шкварчав під надщербленим горнятком. Гніт ледве жеврів у душній пітьмі.

Зненацька випросталась жіноча постать. На мить з слонивши сліпе світелко, струснула повітря пишною головою й, мов хвора, хитаючись ступила крок, другий, взялася за клямку дверей.

-Куди ти, Маріє? - піднесла голову Саломея. - На дворі ж глупа ніч...

- І смерть, - глухо, безгучно додав Андрій. - Чигають бо на нас Аннові й Каяфині... Не досить їм смерти Вчителя.

Марія мовчки щільніше натягла темну столу на золоте волосся. Носила завжди римську одіж. За те ще більш обурювались на неї правовірні. Гетера? - Та що ж! Ліба ж Рагаба єрихонська не була блудницею, а послужила ж народові Ізраїльському! Але відкидати освячені традицією звичаї, носити чужу одежу - цього подарувати не міг добрий гебрай. За це не раз і камінувати хотіли Марію.

- Маріє! Не виходь! - озвався знову Андрій.

Тимчасом він заступав старшого в малому гуртку. Петро бо, обхопивши голову руками, не подавав ознак життя. Був живий, але не жив. Його життя вмерло в ньому, коли обірвався третій спів півня в Преторії.

На мить вирізьбився білою камеєю профіль Магдалени в жовтому

світлі каганчика: обернулась рвучко й терпко промовила:

- Та вже мовчи, Андрію! Сказали вже ви своє,й зробили ви, чоловіки. Зрадили,вирішилися,покинули...Втекли... Мовчи вже! - її співучий голос заломився жалем у здушеному риданні. Але опанувала собою; - Маріє! Саломеє! Ходімо...

Бунтівничий дух гетери ще раз повстав проти чоловічого ярма,що накидає слухняність. І, як раз-у-раз,за покликом до бунту,- пішли плохі і покірливі,звиклі до слухняности.Вийшли всі троє з Магдалиною на чолі.

Парка ніч накрила їх мнякою долонею. Було чорно,ніби височенна стіна стала перед самими очима. Саломея міцніше притулилась до Магдалени. Духом вгадала, куди веде їх Марія: жінкам бо належало плакати на гробниці аж до дев'ятого дня.

- Яка ж пітьма!.. Чи втрапимо на стежку до садів Ариматейського?

- Втрапимо. Говорю...

- Понад ущелиною та проваллями? - тривожачись, запитала друга Марія.

Щось живе вимоталось з пітьми й вхопило жінок за одежу:

- Я - з вами...Візьміть!..Вкажу вам шлях..я ж бачу й тепер, як у день...

- Хто ти? - намацала Магдалена кучеряву дитячу голівку.

- Тамар... сліпа...Сліпонароджена,жебрала коло скарбниці храму.

Звикла ходити в пітьмі! -обняла дитину мати синів Заведейових.

- Ні, ні! Він дав мені зір!.. Христос сцілив мене. Я нині бачу вночі,як у найясніший день. Я знаю стежку...

Марія Яковлева відчула в пітьмі, що й друга істота ще тулиться до Тамари.

- З тобою ще хтось є?

- Сераг,глухоніма... Ми завжди ходимо разом.

-Сліпа поведе нас уночі, видючих,- зітхнула Саломея.Німа ж ридатиме над гробом Учителя.

- Ні,ні! Не плакати йдемо,- срібною струною задзвенів дитячий голос глухонімої. - Ні,ні! Хіба ж ви не чуєте янгольських співів Осанни небесної! Ось слухайте ж,слухайте!Чуєте райські арфи? Там, на небі, вже знають усе! Там співають славу Воскреслому... Уже ж встав із гроба Вчитель. Воскрес,як казав.

- Живий він,живий! - притакнула в екстазі Тамар...

Як плавець у широке море,певний,що вода понесе його, кинулись жінки в чорну пітьму. Бігли гірськими стежками без вказівок яснобачної Тамар й небачучої Сераг. Не помічали кущів,що чіплялись за одежу, вітів, що дряпали руки й обличчя,каміння,що зривалось з дороги й летіло в ущелини.

Бігли до Чуда, готового й дійсного для кожного,хто віру має й у пітьмі найчорнішої мертвої ночі...

На Сході зблідла вже темрява. Затремтіла,як повіка,що ось-ось піднесеться. Світло тверезої дійсности,не опоєної екстазою,на мрямок ока похитнуло певність у серці Марії Яковлевої:

- Хто ж відвалить нам камінь від гроба? - запагалась між вірою в Чудо й знаною природною перешкодою. - Гріб...

Але ніхто їй не відповів. Сонце разом змело хмари, вранішню вогку імлу, тіні ночі й вагання.Бризнуло сяйвом поза гірських верхів, заграло над світлом осанною перемоги.

Добігли.

Поміж скель стояв Ясний,Прозорий,як веселка - Сяючий,як сонце - Сліпучий,в заграві мерехтіння роси.І прозвучали слова:

- Подо ж шукаєте живого серед мертвих?...

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Чуєш: дзвони гудуть,
Чуєш: спів урочистий пливе до небес;
Звуки в простір могутніми хвилями йдуть...
То - Син Божий воскрес!

Чуєш: все до нового життя повстає,
Все радіє весні без кінця,
Вся природа їй в жертву себе віддає
Й славословить Творця!

Чуєш: дзвони гудуть,
Чуєш: спів переможний летить до небес
І зове людську душу на світлую путь,
Доби Бог в ній воскрес!

Борис Лисянський.

Модест Левицький.

З Е М Л И Ц Я Р І Д Н А.

/із Великодних оповідань/

У Великодню суботу, над вечір, на стації Белебей - Самаро-Златоустівської залізниці до залізничного лікаря прийшов сторож-татарин з вокзалу й докладував йому:

- Начальник станції просить, щоб потрудились, ваше благородіє, до переселенців. Хворих є скілька душ.

- Де стоять? - спитав лікар.

- В теплушках, у вагонах, так і приїхали...Нема для них іншого поміщення.

- Добре, піду, - мовив лікар, одягаючись. - Звідкіля переселенці, не чули?

- Хохли, ваше благородіє. Боляче стиснулося серце лікаря: він сам був "хохол"... Одірвала його доля від рідного краю, опинився він тут, у тій на-пів татарській, на-пів московській країні, одружився з московкою, обжився тут і мало-мало не вважав себе за тутешнього "расейського" чоловіка. Тільки іноді, як проходили оті переселенці - земляки, він навідувався до них, коли там бували хворі, а хворі там завжди бували, - й тоді всякий раз тяжкий сум стискав його серце: згадував він рідний край, дивлячись на тих бідних і нужденних земляків, що покинули, як і він, свою батьківщину й мандрували в далекий світ шукати кращої долі. А ще гірший біль почував він у серці, коли бачив що інших переселенців: тих, що поверталися з переселення назад додому, бо не могли вижити в тій чужині; поверталися з торбами, в лахмітті, пішки, проченим хлібом, поховавши у чужині далекій і дітей малих, і родичів своїх, що слабші або старі були, поховавши навіки й надію на кращу долю...

Сторож йшов попереду й світив ліхтарнею, бо вже стемніло було. Холод був: вітер ліпив снігом в очі й все навруги застеляв той сніг. Йшли вони поволі; переступаючи через рельси й стрілки, спотикаючись на слизькі шпали та оглядаючись, щоб не наскочив паровоз.

Нарешті дійшли вони до "запасних путів", де стояли вагони з переселенцями. Це були прості товарні вагони й напис був на кожному в кутку, вгорі: "40 человек - 8 лошадей". Звалися ті вагони "теплушками", бо в кожному посередині стояла маленька залізна грубка. Та знав добре лікар, як мерзнуть люди зимою в тих "теплушках" з тонкими стінами, з

радьте, змилуйтесь! - заплакала вона.- Одна ж оце осталась...Маленько вже поховала позавчора!.. Ой-ой-ой! - заридала вона голосно...

- Не вбивайтесь, молодичко,- заспокоював лікар.

- Як же мені не вбиватись?! - хлипала молодиця.- Як щеня закопали, хрестика навіть не поставили...І не знаю, в якому місці... отут, у тій чужині...Отак само було спухло, як й вона!

Дівчинка опухла була, аж очей розплющити не могла.

- Застужена вона, серденько,- казав лікар. - Не можна її тут держати, бо пропаде. Коли б ви тут, у больниці лишили її, то можна було б вилічити.

- Як же я її покину?,- сплескувала руками жінка.- А що ж тут з нею потім буде?

- Самі хіба лишайтесь з нею.

- Куди ж я потім подінусь? Яку ж я собі раду дам сама?

- Трудна рада! - зітхнув лікар.- А так, без ліків, у тій холодночі, не вийде вона.

- Не вийде?

- Ніяк не вийде.

- А може б якого дати ліку? - благала жінка, дивлячись на лікаря очима, повними сліз.

- Дорогою дупею дав би, та даремна річ. Гарячі купелі треба їй робити, у теплі держати, молочком напувати... Де ви тут такого достанете?

Молодиця вже не голосила, тільки схилилась над дитиною, похитуючи головою, а сльози струмками бігли їй по виду.

- Донечко моя, дитиночко моя! - тихо мовила вона.- Нащо я тебе сюди завезла?! Вона нахилилась до дитини. Якийсь вузличок, загорнутий у темну хустиночку, висунувся їй з за пазухи й впав коло лікаря.

Лікар, задумавшись сумно, взяв ту хусточку в руку. Важке щось було.

- Що це у вас? - спитав він.

Молодиця взяла у лікаря той вузличок, припала до його лицем і заридала так гірко, що аж дупу надривав той плач.

- Що це вам, молодичко? - питав лікар, взявши її за руку.

- Землиця...рідна! - прохлипала молодиця.

У лікаря аж серце стиснулося.

- Ой! Землиця рідна!... -прохрипів дід.

- По нужденному, счорнілому виду його бігли сльози на ріденьку сиву бороду й безпомічно хиталась стара голова й тремтів той хрипкий, старечий голос.

Щось підступило лікареві до горла й стиснуло там. Він одвернувся, закрив лице руками й притулився головою до холодної брудної стінки "теплушки".

Не видержав і він. По руках його бігли гарячі сльози.

- Землиця рідна! - простогнав і він...

==========

У В А Г А!

На 15 сторінці цього журналу вгорі не відбився заголовок оповідання п.Н.Королевої. Має бути: " Vespere autem sabbati".

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ.

Свято православних українців у Ляндсгуті.

Довгий час православні українці Ляндсгуту не мали своєї церкви. Служби Божі відправлялися по залях у різних таборах. Але українська громадськість вимагала створення своєї церкви. Цю прекрасну ініціятиву очолив церковний староста. Старанням вірних, очолених настоятелем, за допомогою УНРРА і військової влади для української православної церкви одержано гарне, велике приміщення, де в 1863 році була університетська каплиця. Під організаційним керівництвом п ст. рости за три тижні було відремонтовано це приміщення, зроблено іконостас і хори.

У день Благовіщення відбулося урочисте посвячення нового храму. По святковому виглядало просторе приміщення, прикрашене живими рослинами. На вівтарі - дві великі картини Богоматері та Ісуса Христа. Церква повна людей.

На посвяту прибув Його Високопреосвященство, Владика Михаїл, Архиєпископ Мюнхенський і Баварський. Владику зустрів настоятель з усім притчем і дорогому гостеві, за старовинним українським звичаєм, було піднесено хліб і сіль. о. Настоятель привітав Архиєпископа і висловив радість усіх православних українців з приводу його прибуття.

Церква вщерть переповнена українцями, серед яких багато і греко-католиків. Владика освячує новий храм.

Незабутні хвилини... У єдиному релігійному екстазі моляться всі присутні. Молитви за процвітання новоствореного храму зливаються з молитвами за рідний край, за долю народу, за тих, що лишилися там десь далеко на рідній землі в безвісті.

Владика Михаїл поздоровляє всіх присутніх з тим, що вони домоглися нового храму і висловлює своє задоволення з приводу того, що невсипущими стараннями вірних вони дістали і відремонтували таке гарне приміщення для церкви.

Далі було відправлено архиєпископську службу Божу з участю хору, під керівництвом диригента Манька і наприкінці, на прохання о. настоятеля, Владика відслужив молебен на честь св. Архистратига Михаїла, іменем якого названо новий храм.

По закінченні богослужебня Владика з притчем, хор, ініціатори створення нової церкви в автах відїхали до ресторану, де в спеціяльно відведеній залі, прикрашеній національним відзнаком, відбувся святковий обід. Під час обіду Владику вітали представники українського табору, які висловили свою радість з приводу його відвідання Ляндсгуту та посвяти церкви; згадували становище православної церкви колись і тепер. Член Церковного Управління поздоровив свого колишнього учня по Луцькій гімназії о. Настоятеля, старанням якого створено цей храм. Зворушливе і піднесене слово сказав Владика Михаїл. Наприкінці о. Настоятель щиро подякував за привітання і в свою чергу відзначив активних співучасників створення храму та робіт по оздобленню і висловив впевненість, що нова церква буде одним з вогнищ православ'я на чужій землі.

НОВА ЦЕРКВА.

В Ергольдінгові, в селі, віддаленому від Ляндсгуту за 4 км., мешкає 150 православних українців і 80 українців греко-католиків. Тепер українців з околиць прийшло ще більше і зїзджаються ще, бо там має бути великий табір на понад 500 людей.

Старанням православної людности і коменданта табору було зорганізовано парафіяльне життя. Там має бути свій священик.

У бараці, у великому просторому приміщенні, влаштовано церкву. Зроблено іконостас. Внутрішнє спорудження нагадує рідні сторони. Мають розписати стіни.

З доручення Високопреосвященнішого Владики Михаїла, посвячення церкви довершив митрофорний протоієрей о. Яковкевич. В суботу, 6. квітня, відбулася урочиста соборна служба Божа, під час якої співав церковний хор з Ляндсгуту.

Після служби Божої відбувся спільний обід в дуже сердечних обставинах з участю православних і греко-католиків. Підчас обіду, в промовах, висловлювалися думки, що як православна так і греко-католицька церкви мають у рідному краю однакову долю як і на чужині. Виносять спільний протест проти насильницького повернення греко-католиків на православ'я. Винесено подяку проф. Децикові за його організаційне старання щодо організації церкви.

==========

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКЛИК.

Товариство Охорони Українських пам'яток на чужині при Українській Вільній Академії Наук закликає громадянство до співпраці й просить надсилати до Музею-Архіву нашої еміграції книжки, журнали, часописи, афіші, програми, оповістки, світлини /таборів, міст, будинків, де проживали українці/, чужі часописи зі згадками про українців, зразки виробів українських майстрів, пляни й т. інш.

Секція охорони могил, що існує при Т-ві закликає збирати вістки про українців, померлих на чужині, подбати про упорядкування їхніх могил та про здвигнення пам'ятників.

З огляду на нетривалість нашого тут перебування, справа збирання архівно-музейних матеріялів - дуже пильна. Усіх свідомих громадян просимо присилати нам потрібні матеріяли та інформації й порозумітися з нами через місцевий Культ.-Освітній Відділ чи безпосередньо на адресу: Аугсбург, Сомме-Казерне. Бл. 1/31.

Президія Товариства Охорони українських
пам'яток на чужині.

Аугсбург, 2. 4. 1946.

==========

Видавництво та Редакція "Церковний Вісник", з нагоди Великодних Свят, шле своїм дорогим читачам і прихильникам щире поздоровлення і найсердечніші побажання.

Христос Воскрес!

г. 12

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

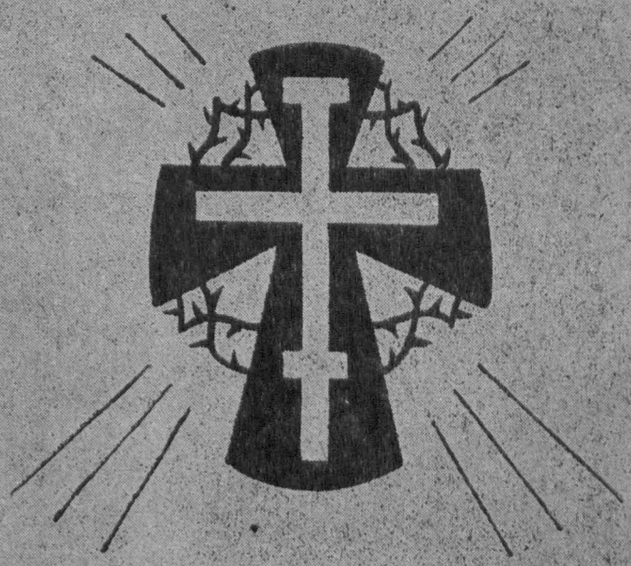

ДВОТИЖНЕВНИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ч. 354
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦІНА 2 н.м.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

Неділя 26. травня 1946.

Ч. 12. ВИХОДИТЬ ЩО ДРУГОЇ НЕДІЛІ. Рік. II.

ЗМІСТ:

Ст.

Архиєпископ Михаїл: Слово в день Вознесення Господнього. 2

" " Слово в день П'ятидесятниці. 4

К.М.: Кільки побожних думок у 30-ту річницю смерти Івана Франка..... 6

Канонист: Керування в церкві єпископів..... 9

Пастирсько-Законовчительська Конференція УАПЦ в Мюнхені 12

Церковна отаманщина..... 16

З Церковного життя..... 17

Великдень в оселі Українських Політичних В'язнів і українських Студентів у Мюнхені..... 18

З Преси: Свідомо чи несвідомо..... 19

Від Редакції..... 20

Оголошення..... 22

==========

Архиепископ Михаїл.

С Л О В О

в день Вознесення Господнього

"Виконавши Своє за нас піклування і, тих, що на землі, з'єднавши з небесними, вознісся Ти в славі, Христе Боже, ніскільки не відділяючись, а завжди перебуваєш з нами і промовляєш до тих, що люблять Тебе: "Ось Я з вами, і ніхто не переможе вас". /Кондак/.

Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, як каже св. Апостол, вибрав нас у Ньому ще до створення світу, доб ми були святі й непорочні перед Ним у любові, призначивши нас на всиновлення Собі через Ісуса Христа, згідно з хотінням Своєї волі /Єфес. I, 3-5/.

Коли через гріхопадіння люди підпали під владу сатани, і цим віддали себе на загибель, Син Божий, з милосердя безмежної милости Своєї, не міг стерпіти, бачачи, як диявол мучив рід наш. /Молитва освячення води на Богоявлення/ і сказав до Отця:

"Жертви й приношення не задовольнили Тебе /Твого правосуддя/ і ось Ти тіло мені звершив; Ти не побажав /жертв/ Всепалення і /жертви животин/ за гріх. Тоді я сказав: Я іду, як на свитку книжному написано про Мене /Буття 3,15/, Я хочу виконати Волю Твою, Боже Мій. Закон Твій написаний на Серці Моїм /Пс. 39,:-8/.

І ось Він прийшов, народився як людина, став таким, як і ми. Відкрив нам Таємниці Царства Божого, явив небесну Істину на землі. В Собі Самому показав нам Отця Свого Бога. Виявив Всеблагу Волю Його про нас. Показав нам дорогу до спасіння, взяв на Себе немочі й скорботи наші, щоб полекшити наше життя на землі і дати втіху в наші серця...

Але на цьому Він не спиняє безмежне Милосердя Своє: Він, бувши безгрішним і безвинним, бере на Себе гріхи й провини всього світу і замісць нас перетерпіває страшну, неймовірну, безприкладну в історії людства кару, наче самий найгірший злочинець на світі.

"Немає - каже Він - більшої любови на світі, як хто душу свою покладе за друзів /Іоан. 15,13/ і ось не тільки каже, а Сам кладе душу свою за нас добровільно, лише з любові Своєї до нас, як і сказав раніше:

"За те любить Мене Отець, що я душу Мою віддаю /за овець Моїх/, щоб знову прийняти її.

Ніхто не відбирає її в Мене, а Я Сам віддаю її. Я маю владу віддати її і маю владу знову прийняти її. Таку заповідь прийняв Я від Отця Мого /Іоан. 10,17-18/.

Страшно Він поклав душу свою за нас? Не даремно Свята Церква співає: "Ужахнися страхом небо, захитайтеся підвалини землі, бо ось між мерцями кладеться Той, що в небесах живе і до гробу малого приймається /8 пісня великої суботи/.

Він природньо, як людина, витерпів усі муки до останньої краплі і міг з повним правом побідно на хресті скрикнути: "Звершилося". /Іоан. 19,20/, ц.т. "Виконано" волю Отця Небесного, задовольнено Боже Правосуддя. Провина людей перед Богом загладжена. Люди ціною крові викуплені. Смерть переможена і знищена. Сатана повалений і царство

його зруйноване."Я пер міг світ /цей//Іоан.16,33/.

На третій день силою Божества Христос воскресає з мертвих і цим покладає початок воскресення для всіх нас.

Але ще й тепер Він не закінчує Свого турбування про нас.

Він на протязі сорока день після воскресення,ставши одухотворенним,в різних місцях являється апостолам і вірним,їсть з ними і п'є і навчає далі про Царство Боже Діян.І,3/. Він не хоче їх кинути сиротами /Іоан.14,18/Він знову прийшов до них. Але,оскільки Він має відійти до Отця,щоб сісти знову праворуч Його,Він наказує Апостолам "не виходити з Єрусалиму,а чекати Утішителя Духа,якого Він пошле їм від Отця замісць Себе./Діян.1,4/. Після того виводить їх на гору Оливну /Єлеон/,підносить руки,благословляє їх і в той же момент відділяється від землі і на очах їх підноситься в небо...Тяжко передати стан їхньої душі. Вони в екстазі, вони здивовані,вони вражені до глибини духа,бо не тямлять себе. Він наче прикував очі їх до Себе і потяг за Собою,аж поки хмара не закрила його від взору їх. Але ще й тепер вони не в силах відвести очей своїх з того місця де зник,наче розтанув,пречудний образ їх Божественного Учителя. І ось з того місця,мов сяйво,спливнули два Янгели,які сказали їм: "Мужі Галилейські,чого стоїте й дивитеся на небо?Цей Ісус,що вознісся від вас на небо,знову прийде на землю так,як ви бачили,коли Він сходив на небо.../Діян. І,4-11/. Янгелів не стало. Вони ж вернулися в Єрусалим у великій радості,не розходилися і пробували завжди в храмі,прославляючи Бога. /Лк.ХХІV,52-53/.

Ось те піклування Сина Божого про нас,яке Він звершив, виконуючи Волю Отця Свого.

Дорогі мої,не для Апостолів Своїх тільки Він оставив Свою радість. Не їм тільки Він сказав: "Я з вами по всі дні до кінця віку Мф.28,20/,не Апостолів тільки Він викупив Своєю Многоцінною Кровью. Все те,що сказано Апостолам,сказано й нам,що дано Апостолам,дано й нам. Тому радість наша не менша від Апостольської. Тому то Свята Церква співає в сей день: "Всі народи заплещіть руками,скрикніте до Бога голосом радування./Пс.46,І/.Співайте Богові нашому - співайте,співайте Цареві нашому,співайте. Бо царився Бог над народами і сів на престолі Святім Своїм /-6/. Величаймо і прославляймо вознесшогося Господа. Бо Він Бог наш, Збавитель наш. Нехай серця наші наповняться тими ж почуваннями,що й серця св.Апостолів. І ми,як і вони,не відходьмо з Єрусалиму серця свого і всією силою душі ждімо і бажаймо пришестя Божественного Учителя-Духа в серця наші,якого пошле нам Господь в день св.Пятидесятниці. Не в перший раз такі високі чуття наповняють серця наші. Перенесімося на Україну. Згадаймо святкування цього свята дідами нашими, згадаймо наші чудові храми,повні людьми,повні квітів,повні кадильного легкого запашного диму,який,наче та Свята блакить, оповиває нашого Господа.

"Я з вами є по всі дні до кінця віку" Амінь /Мф.28,20/ сказав Господь. Отже Він з нами. Ми це на кожному кроці чуємо. Він не покине, а спасе нас. Амінь.

==========

Архиепископ Михаїл.

С Л О В О

на день П'ятидесятниці.

Пречистий Нескверний, Безначальний Недосяжний, Недослідимий, Непереможний, Незлічений, Незлобивий Господи...

Так починає свою Богонадхнену молитву Св. Василій Великий, якою й ми з вами сьогодні на вечірні будемо молитися. Коли, молячись, ми завжди почуваємо себе перед Лицем Бога, то в цей Святий Нарочитий День, День Пребожественної Тройці ми, вірні, серцями нашими відчуваємо особливо близьку до нас присутність Божу. Ми стаємо лицем до Лиця перед Величністю Бога нашого і тому, виголошуючи ці св. слова Безмежної Божої Величности, ми чуємо, як святим тремтінням охоплюється серце, і як безмежним благоговінням переймається все наше єство, коли помислимо, перед Ким ми стоїмо.

Бог!!! Яке страшне Ім'я Його!!! Бог... Незбагнений, Неосяжний, Всемогутній, Вічний, Безмежний... Творець Всесвіту зо всією силою й мудрістю й страшною красою Його...

"Коли погляну на небеса - діло рук Твоїх. На місяць і зорі, які створив Ти, то що таке - людина, що Ти пам'ятаєш про неї? Або рід людський, що Ти турбуєшся ним /Пс.8,4-5/?

Ніщо. Порох... А між тим ось я стою перед Тобою, як син, бо Ти умалив мене мало чим від Ангелів, славою й честю увінчав мене, поставив мене над ділами Рук Твоїх і все підкорив під ноги мої. /Пс.8,6-7/.

А коли так, то хто Ти, Боже? Як Мойсей, і я скажу: Яви мені Лице Твоє, щоб я розумно побачив Тебе не очима тіла, а очима серця. Дай мені пізнавати й любити Тебе і всім серцем прославляти Величність Твою!

Такі слова виривають ся з серця. Так хочеться сказати до Бога.

Але я знаю, що Бог вище всякого нетільки людського, а навіть ангельського пізнання.

"Ніхто не знає Сина, тільки Отець, і Отця ніхто не знає, тільки Син. Мф.11,27/ бо Божого життя ніхто не знає, тільки Дух Божий. Я чую слова евангеліста "Бога ніхто ніколи не бачив /Іоан. I,18/ бо "Бог перебуває в світлі неприступному. Його ніхто з людей не бачив, і бачити не може / I Тим.6,16/, бо Бог Сам є світло і немає в Ньому ніякої темряви /I.Іоан.I,5/.

Я знаю, що бачити Бога нашими очима неможливо, бо вам сказано: "Людина, яка б побачила Мене, не може лишитися живою".

Але все ж таки ми знаємо Бога на стільки, на скільки нам можливо і потрібно, бо, хоч "Бога ніхто ніколи не бачив", як каже евангеліст Іоан Богослов, але додає: "Єдинородний Син, що в лоні Отцевім, Той явив. /Іо.I,18/. Він явив себе нам не в образі Божества, а в образі Людини, в якій перебуває Божество. "Хто бачить Мене, той бачить Отця... каже Він до Филипа /Іо.14,9/.

Які ж познання про Бога одкрив нам Син Божий?

Він сказав: "Бог є Дух /Іо.4,24/ і служити Йому необхідно духом і істотою".

Він на ділі явив нам всемогутність Божу в Своїх чудесах.

Він розкрив перед нами Істину,що Бог є Єдиний Єством Божества,а потрійний в лицях - Отець,Слово /Син/ і Св.Дух; Вони всі Три - Одно /І Іо.5,7/.Тому-то і заповідав св.Апостолам хрестити всіх вірних "во Ім'я Отця і Сина і Св.Духа /Мф.28,19/.

Він сказав нам про безмежну любов Бога до нас:

"Так Бог полюбив людей,що й Сина Свого Єдинородного віддав, щоб усякий,хто вірує в Нього,не загинув,а мав би життя вічне" /Іоан.3,16/.

Він дав нам відчути нашими чуттями тілесними наявність всіх Трьох Лиць Святої Тройці. Яко Син,Він хрестився в Іордані. Отець заговорив до Нього з небес,свідкуючи,що: "це Син Мій Улюблений,в Ньому Моє благовоління /Мф.3,17/. Дух Святий у вигляді голубиному зійшов на Сина, і остався в Ньому - 16/.

Син Божий на землі одкрив нам істину,що Він совічний з Отцем,коли сказав:"прослав Мене Отче,тією славою,яку Я мав у Тебе раніше буття світу /Іоан.17,5/.

Син Божий явив нам,що Дух Святий превічно сходить від Отця Іо.14,16; 17;26/,що все,що має в Собі Отець,те спільне разом і Синові і Святому Духові.

"Дух Святий прославить Мене бо з Мойого візьме...бо все,що має Отець,- Моє; тим то Я сказав,що з Мойого візьме"../Іо.16,14-15/.

"Отче...Все Моє - Твоє, і Твоє Моє" /Іо.17,10/.

Син Божий відкрив нам Божественні плани Бога щодо нас, до нашого спасіння. Він явив нам небесне життя св.Ангелів,як і святих людей після тілесної смерти цих.

Він сповістив нам безмежне щастя й радість,що Отець небесний Бог за страждання Єдинородного Сина Свого простив нам провини наші і знову повернув нам право синовства,право дітьми Божими бути /Іо.1,12/.

Він одкрив нам останню долю світу цього,останній Свій суд, і долю сатани і його слуг - грішників,а також величну долю праведних після останнього суду Божого.

Ось наше Богопізнання. Ось та Істина,яку приніс нам Син Божий і через яку зробив нас вільними /Іо.8,32/.

Коли в інші дні ми відчуваємо наше благодатне синовство до Бога,то сьогодні ми чуємо Його всією нашою істотою.

Тому то,дорогі мої,на божественній літургії цього святого дня забудьмо все і самих себе тілесно. Злиймося душами нашими в Богові,в Його безмежному Величчі.

Сьогодні Дух Святий в [illegible] вогнистих язиків злинув на св.Апостолів і переродив душі і [illegible] є учениками Христа Господа. Ми віримо,що Дух Святий і [illegible] ие Своєю безмежною благодаттю.

Разом зо всією Христовою Церквою,як небесною,так і земною, ми співаємо: Святий Боже,Святий Кріпкий, Святий Безсмертний помилуй нас!

Згадаймо ж і наші рідні землі і наші святі храми. Згадаймо й те зелене клечання,той пахучий чебрик,що ним постелено в храмах,згадаймо й ті святі вогняні квіти,що ними сьогодні вставлено святі престоли і підніжжя святих ікон.Згадаймо оті милі,обвіяні Божою благодаттю,обличчя наших побожних людей у храмах у цей святий день і всією силою душ наших скажімо до Бога:"Помилуй нас"!

А м і н ь.

К. М.

КІЛЬКИ ПОБОЖНИХ ДУМОК У 30-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА /+28.V.1916 р./.

Два імені в історії нашого народу найвище стоять, як загально-признані національні співці недолі народу і борці за його правду і волю - Тарас Шевченко - пророк України, що його, як найбільшого сина народу, видала Придніпрянська Україна, і Іван Франко, що його видала Галицька земля.

Оцінюючи ролю й значіння цих двох великих синів українського народу в історії його відродження, історик не може пройти повз того факту, що відношення і Шевченка і Франка до Церкви і релігії не раз тривожило сумління віруючих українців, висовуючи питання:

Чи Шевченко і Франко були віруючими чи атеїстами, а коли останнє, то якже український народ, в історії якого Церква відогравала таку велику ролю і в характеристиці якого так часто можна чути епітет "наш побожний народ", міг признати за своїх мойсеїв, вождів і пророків людей, від Церкви далеких, а то й ворожих до неї? Пригадуємо собі, що один з князів Греко-католицької Церкви, єпископ Станиславський Григорій Хомишин, в розвязанні цього питання щодо Шевченка в книжечці "Українська проблема"/ не знайшов іншого виходу, як відмовити Шевченкові права морального бути вождем і пророком народу. Можливо, що на таке радикальне рішення вплинув факт зображення Шевченком римського папізму в поемі "Єретик або Іван Гус". Що ж торкається Івана Франка, то відношення до нього греко-католицького клеру і за життя, і в час смерти, і по смерти аж надто відоме, щоб про це казати. І одначе...Український народ шанує цього "проскрибованого" та після Шевченка вважає його другим великим сином своїм. Отже - чи в цій всенародній пошані треба вбачати конфлікт побожного народу з Церквою?

Думаємо, що відповісти на це питання в справі з Іваном Франком буде трудніше ніж з Шевченком. Бо у Шевченка його антицерковне наставлення виникало не з антирелігійного світогляду, а найчастіше з тої політичної ролі, яку Православна Християнська Церква в Росії мусіла відогравати /див. особливо поему "Кавказ"/, особливо як раз за часів Миколаївського режиму, коли жив і творив Шевченко; офіціяльна церква в Росії знаходила тоді суворих критиків навіть посеред таких поміркованих і побожних людей, як А. Хомяков, Ів. Киреєвський, Ів. Аксаков і інші московські славянофіли. Зрештою і помимо антицерковних виступлень питання "безбожництва" Шевченка /за яке хапаються найбільше, очевидно, большевики/ легко відкидається, коли не виривати з його творів окремих місць, а взяти його і поетичну творчість, і "Щоденник" і листування, і все життя в цілому, що й нам доводилось робити в минулих роках на сторінках преси і в усних, на академіях памяти поета, доповідях /"Поезія Шевченка з погляду релігійного світогляду"; "Чи Т.Г.Шевченко був безбожником?" "Шевченко і релігія", "Як ховали Т.Г.Шевченка"/. Пам'ятаємо вдячні листи за освітлення цього питання від людей, для яких не було байдужим, чи дійсно пророк українського народу був безвірником.

З Франком це питання, як нам представляється, трудніше є тому, що тут конфлікт маємо не з чужою національно церквою, а з українською ж, як те часто підкреслюється, національною, що знаряд-

дим в чужих руках проти українців не являється...Добре було б, щоб хто з істориків нашої культури чи письменства, ближче знайомий з історією та відносинами в греко-католицькій церкві, взяв на себе труд творчість і працю Івана Франка,цього "Мойсея" в житті нашого народу в останній чверті XIX і на початку XX в., зокрема в Галичині,- освітлити як раз з церковно-релігійної точки погляду.

Думаємо,що коли до цього питання підійдемо не з наперед узятого вузько-клерикального погляду,а об'єктивно,сумлінно визнаючи,що в історичному християнстві і в історичних церквах таки чимало утворилося такого,що не тільки трудно пов'язати,а навіть суперечне є з духом християнства і правди Євангельської,-то й образ Франка та його світогляд знайдуть примирення в душі віруючій,відданій Богові і правді Божій в нашому народі.

Одна поема Франка "Мойсей",цей геніяльний твір,що належить до світового письменства, дає багатющий матеріял для рішення питання про "божественне" в образі та творчості Франка.

Недарма цей твір не знайшов місця в останніх перед війною програмах по історії українського письменства в середній школі на Радянській Україні: він своєю ідеологією суперечив тому освітленню, яке радянська історія літератури давала Франкові /, як і Шевченкові/. "Мойсей" Франка догори перекидає марксистсько-матеріялістичний світогляд. Цілий комплекс ідей моральних,соціологічно-філософських,психологічних,представлених в образі Мойсея,як вождя гебрейського народу і в боротьбі проти нього таких демагогів,що грають на шлункових інстинктах натовпу,як Датан і Авірон,- виказує глибину ідеалізму Франка.

Вибраний Богом народ ізраїльський повинен був пам'ятати, що його

"Царство не з сеї землі,
Не мірська твоя слава!
Але горе,як збавить тебе -
Світовая забава...
Замість статися сіллю землі,
Станеш попелом підлим"...

Та тогочасні головарі Авірон і Датан,що "рай" обіцяли на землі Ізраїлю, виступили проти Бога і пророка Його Мойсея і нахилили народ поклонитися іншим поганським богам, де й насміхаючись:

"Дай Єгова собі там гримить
На скалистім Сінаю,-
Нам Ваал дасть багатства і власть
У великому краю"...

І вигнали пророка - Трагедія духа Мойсейового,та внутрішня боротьба,яку пережив він на горі на самоті,зображена в розд. XII-XVIII поеми,належать до найглибших філософських і психологічних трактатів в поетичній формі. Ми хотіли б тут звернути увагу тільки на поставлену Франком проблему добра і зла в житті: чи в світі панує над всім сліпий закон природи, неможливість і для людей вибору,бо нема свободи волі,а значить - механістичний світогляд,детермінізм і виникаюча звідсіля відсутність моралі. І тоді нема Бога,нема молитви до Нього:

"А ти молився! Бідне дитя!
Де твій розум,де сила?
Ти ж хапаєшся піну благать,
Щоб ріку зупинила!"

Мойсей пізнає в цих словах не голос мами, яка з'явилась ніби потішити сина, а спокусу диявола:

"Ти не мати моя! З твоїх слів
Не любов помічаю,
Ти не мати! О, ти Азазель,
Темний демон одчаю!
Відступись! Заклинаю тебе
Тим ім'ям штирочертним!
Я не вірю тобі! Ти брехун,
Хоч ти будь і безсмертним"...

А коли пророк, під впливом показаної далі йому картини недолі цього народу в майбутній історії, заломився, сам Господь промовив до нього, виясняючи духовну місію Ізраїля:

"В золотім океані вас все
Буде спрага томити,
І не зможе вас хліб золотий
Ані раз накормити.
І будете ви свідки мені
З краю світа до краю,
Що лиш духа кормильців з усіх
Я собі вибираю.
Хто вас хлібом накормить, той враз
З хлібом піде до гною,
Та хто духа накормить у вас
Той зіллється зо Мною.
Ось де ваш обітований край...
Ось де вам вітчина осяйна"...

За те, що на момент усумнивсь Мойсей у волі Божій, він, як відомо, не вступив до обітованої землі. Але ж втрату Мойсея, втрату свого пророка, відчули гебреї, як втрату свого духового ідеалу, задля якого тільки й варто було жити.

"Скоро світ, всі глядять: він ще там
На скалистій віднозі?
Ні, нема! І було те "нема",
Мов жах смерті холодний.
Чули всі: щезло те, без чого
Жить ніхто з них не годний".

А результат? Молодь, під проводом Єгошуа, зривається до дальшого походу. Ще момент - і прокинуться всі з остовпіння тупого -

"І підуть вони в безвість віків,
Повні туги і жаху,
Простувать в ході дужові шлях -
І вмирати на шляху...

Примат духа над матерією проходить основною ідеєю в глибокому творі Франка.

Поему "Мойсей" не міг написати безвірник.

==========

Канонист.

КЕРУВАННЯ В ЦЕРКВІ ЄПИСКОПІВ.

/Канонично-історичний н а р и с/.

Церква Христова, хоч і Божа Установа, складається з різноманітних людей, з різним вихованням, з різними поглядами на річі, з різними темпераментами, світоуявленням і багато інш. Тому вимагає твердого керівництва з боку більше удосконалених. Вже з самого початку, після зшестя Духа Святого на Апостолів потреба в керівництві, хочби при видачі матеріяльної допомоги вдовам та сиротам виявилася дуже настирливо. Для того св. Апостоли постановили сім дияконів /Див. Діян. р.6/.

З часом намноження кількости вірних в різних місцях і обєднання їх у окремі християнські громади, св. Апостоли почали настановляти для керування тими церквами пресвітерів, ц. то Старших+/ з правом ієрейства. Ці останні були керівниками доручених їм громад і відповідали за стан їх перед Апостолами. /Про твердість Апостольського керування див. Апостольські послання, напр. до Римл. Особливо 1 Кор. р.5; 6 і ін./. З тої причини, що пресвітерам-священикам доручалося Апостолами керування дорученими їм християнськими громадами, вони звалися і єпископами, з початку не в ієрархичному розумінні, а в адміністративному, бо грецьке слово "єпископ" значить: -"керівник" а "єпископео значить: наглядати, керувати. Так і ап. Павел зве їх то "пресвітери", ц. то, старші, то "єпископи", ц. то керівники /Див. І Тим. р.3/. /Тіт. І, 7-9/.

Вони були відповідальними керівниками доручених їм громад. Але допомогою їм були і члени тих громад, -"пророки", ц. то учителі-виясниителі, настановлені Апостолами, і керівники різних галузів церковного життя /І Кор. 12,28/. Але всі вони діяли під наглядом старшого.

Коли ж церковні громади намножилися по різних місцях, навіть країнах, так, що Апостоли не могли вже самі скрізь безпосередньо наглядати, як то було спочатку, тоді вони почали деяких найдосвідченіших пресвітерів підносити єрархично до стану архиєрея і передавати їм всю повноту апостольської влади: рукополагати /І Тим. 5,22/, нагороджувати, підносячи в честі /-5,17/, судити /-19-20/. Кожний із апостолів настановляв собі наступників по потребі, напр. ап. Павел - Тимофія, Тита і ін., ап. Петр - Ліна, Анаклета, Клімента й інш., св. ап. Іоан-Богослов - Ігнатія, Полікарпа і інших для Малоазійських Церков - Єдис, Смирна, Пергам, Фіятир, Сарди, Філадельфія, Лаодикія /Див. об'явл. св. Іоана-Богослова рр 2 -3/. Із записаних св. Іоаном слів Сина Божого до Ангелів - предстоятелів - архиєреїв тих церков згідно, яка на них відповідальність перед Богом за доручені їм Церкви.

Тому, що керування Церквою тепер скупчилося в руках Наступників Апостольських - архиєреїв, то й назва: "єпископ" перейшла до них, і вже в третьому столітті стала рівнозначна назві архиєрей = єпископ.

Як далеко сягала влада архиєрея-єпископа в галузі керування?

Про це найкраще відповідають канони Семи Вселенських і 10

+/ З грецької мови "пресвітер" означає: "старший".

помісних соборів.

Єпископові св.канони наказують не вдаватися в які світські управління, а бути завжди при церковному керуванні, бо ніхто, по Заповіді Господа, не може служити двом панам /Прав.81 св.апостолів/; єпископ повинен своє священо-начальницьке піклування держати з духовною твердістю /Посл.III Всел.Соб./; кожний єпископ має владу в своїй єпархії, повинен керувати нею з належною мудростю, рукополагає пресвітерів і дияконів, розбирає усі діла розсудливо /Антіох 9/; єпископ вчить клир і народ /пр.Апост.58,19 пр. 6 Всел.Соб./; єпископ має право накладати епітімії на членів клира і забороняти священослуження /пр.32 св.Ан.,Двукр.9/; єпископ має піклуватися про все церковне майно і розпоряджатися ним /пр.Ап. 38/. Хто з клира досадить єпископові, повинен бути відлучений /Ап. пр.55/. Єпископа судить собор /пр. 74 Ап./, а як не може зібратися собор, то судять 12 єпископів /Карф.12/.

Взагалі єпископи, згідно з св.канонами /пр.34 св.Ап., Антіох 9/, "творять те, що відноситься до управління підлеглої кожному з них єпархії і до парафій в її межах", бо "кожний єпископ має владу в своїй єпархії". Поза єпархією, в церковних справах, що перевищують компетенцію окремих єпископів, наступає вже влада митрополита области та цілого собору єпископів, згідно з основним 34 каноном св.Апостолів, яке каже, що "єпископам кожного народу треба знати першого поміж ними і визнавати його як Голову та нічого, до перевищує їх владу, не чинити без його рішення. Але ж і перший нехай нічого не чинить без рішення всіх. Бо так буде однодумність і прославиться Бог о Господі у Святому Дусі, Отець, Син і Святий Дух".

Найвиразнішим керівником церкви був св.Вас.Великий. Він мав під собою страннноприїмні доми, лікарні, монастирі, школи і т.ін. Допомогою в керуванні були йому нижчі кліріки й миряни, але під його наглядом.

В обранні кандидата на єпископа брали участь представники вірних від церкви, і обласний єпископ-митрополит задовольняв їх бажання, висвячуючи їм бажаного кандидата, як-до не було канонічних перешкод. Одначе суда над єпископом миряни ніколи не чинили. Такого випадку церковна історія не знає. Навіть державна влада, самі царі не насмілювалися того робити, а мусіли скликати собори єпископів /Як, напр., при суді над св.Іо.Золотоустом /IV в./, патріярхом Ігнатієм у Царьгороді в 10 в.; над митроп.Тукальським 17 в.; патр. Нікон 17 в.; патр.Тихон 20 в./.

Як же відбувається керування окремими східними православними церквами?

При кожному патріярхові існує Священний Синод+/ із вищих ієрархів тієї церкви - митрополитів, архиєпископів, єпископів; є там і миряне, але не як радники, а як начальники канцелярій, окремих відділів і інших складових частин Патріярших Церковних установ. Нагляд над всією Церквою має патріярх і очолюваний ним Свящ. Синод. Без ствердження патріярха ніяка ухвала всецерковного значення не може бути здійснена. Те ж саме значення має і Голова Єпархіяльної Церкви - єпархіяльний єпископ. По парафіях рядом з настоятелями діють і представники від мирян, але під наглядом і відповідальністю настоятеля. На помісних і краєвих соборах і соборах беруть участь і представники від мирян. Одначе ніякий собор

+/ "Синод"-слово грецьке і значить: "Коллегія духівних".

не може бути очолений мирлнином, або відбутися без єпископа, і зватися "церковним собором". Це загальний закон для всіх православних церков.

Оскільки Українська Автокефальна Церква є православною, то цей закон і для неї є обовязковим. Одначе між вірними УАПЦ установилися різні погляди на право і спосіб керування Церквою.

Вживаючи слово "Соборноправність", вкладають в нього досить оригінальне розуміння. А як на авторитет, посилаються на собор 1921 року в Києві.

Тому вважаємо за необхідне зупинитися на деяких моментах церковного життя підчас російської революції.

З початку революції в 1917 році на чолі українського церковного руху стали архиєпископи Парфеній /Левицький/ - Полтавський, Олексій /Дородницин/ арх. Курський, і, деякий час, єпископ Димитрій /Вербицький/, вікарій Київський. На жаль сталося так, що арх. Парфеній, висвятивши біля 100 священиків для Української Церкви, помер, а єп. Димитрій під тиском єпископату та членів Київської Консисторії мусів припинити українську акцію і стати в опозицію до Всеукраїнської Церковної Ради.

Тим часом Всеукраїнська Церковна Рада, бувши витиснута з Київського Церковного Собору 1918 року, зневірилася в єпископаті взагалі і почала обговорювати питання, як побудувати церковне керівництво так, щоб "упокорити єпископів". Тоді то й виникла думка "радоправія" і позбавлення корінного права духовенства, зробивши їх лише почесними членами рад, без ухвального голосу. По заяві архиєпископа Подільського Аркадія Остальського, корінного українця, "перешкодою в переході до української церкви для єпископів послужило те, що в ній єпископи фактично позбавлені будь якого адміністративного права і підкорені церковним радам, в той же час несучи відповідальність за моральний стан церков".

Головним виразником думки "радоправія" не без впливу загального радоправія держави, яке охрещено було іменем: "Соборноправія" був тодішній Голова Всеукраїнської Церковної Ради М. Мороз. Собор 21 року ухвалив такий чин керування, але зразу ж почалися і тертя між митрополитом і ВПЦР., між єпископами і окр. радами, між настоятелями і парафіяльними радами. Бо ради не вважали за потрібне рахуватися з духовенством. Сам митрополит цілком залежав від ВПЦР. і не мав ніякого права робити ті, або інші настанови духівництву. Голови округових рад поволі звикли поводитися з єпископами, як підлеглими, а вже про парафіяльні ради нема чого й казати: з священиками вони поводилися як з наймитами і так таки й називали: "ми тебе найняли, значить виконуй, що тобі наказуємо". Були мудреці-голови парафіяльних рад, які вважали себе повновладними хазяєвами в церкві, наказували священикам служити чи не служити, довго чи коротко, виплачували їм "ставку", якої хватало замісць місяця на три тиждень, встановляли такси, панахиди собі забирали і т.д. Переманювали до себе спритніших, а слабших викидали без єпископа, запираючи церкви. Деякі парафії умудрялися за рік переміняти по кілька священиків. Такий стан річей став перешкодою до переходу старих священиків до Української Церкви. Тай сама церковна справа від цього мало вигравала... Почалися "лагодження". Єпископи міцно стали за честь єпископа. Наслідком того років через три був викинутий Мороз. Був вибраний на голову ВПЦР Потієнко, більше покірний митрополитові. По Округових Радах до 26 року уже майже скрізь були головами священики. Фактичне керування перечило все ж таки до єпископів але

іменем церковних округових рад.

Особливо тяжко відчули єпископи й священики "радоправіє", коли з 28 року почався тиск на церкву з боку влади. Голови рад викликалися куди слід і одержували відповідні накази. Після того єпископи і священики почули себе гірше ніж на голках, бо кожне їхнє слово і навіть рух контрольувався тут же своїми. Митрополит Микола Борецький певно ніколи не забуде головування П.Помоданова. Тай останній голова Юнаків не відстав. Такі результати "радоправія", яке помилково названо "Соборноправієм". Соборність то є участь всієї церкви в житті церкви не тільки духовно-моральному, а і в її добробуті, одначе під проводом єпископів і душпастирів, яким і "доручив Дух Святий пасти Церкву Господа Бога, яку Він придбав Собі своєю дорогоцінною кров'ю /Діяння 20,28/".

Головами парафіяльних рад можуть бути і миряни, але під наглядом настоятеля і відповідальністю правячого єпископа або настановленого ним декана.

Що ж торкається вищих рад, то їх з успіхом можуть замінити Церковні єпархіяльні Управління з долученням на пленумах представників від округ і т. ін.

Умови, якими викликано ухвали 21 року, були умови революційні, умови боротьби, тепер же настав час нормального життя. УАПЦ має свій каноничний єпископат, за яким немає потреби встановлювати якусь жостку контролю, як те робилось в 1921 році, бо сам він кревно звязаний з церквою. Життя церкви є його життя і тому йому треба вірити й допомагати.

==========

ПАСТИРСЬКО-ЗАКОНОВЧИТЕЛЬСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ УАПЦеркви в Мюнхені.

9 і 10 травня 1946 р. в Мюнхені відбулась Пастирсько-законовчительська конференція, скликана Церковним Управлінням Української Автокефальної Православної Церкви в Південній Баварії.

В конференції, під головуванням Його Високопреосвященства, Високопреосвященного Архиєпископа Михаїла, взяли участь члени Церковного Управління УАПЦ в Мюнхені, о.о.настоятелі парафій, о.о.законовчителі і представники від парафіяльних рад. На першому засіданні конференції був присутнім, як гість, Владика Архиєпископ Генадій.

Перед відкриттям конференції Архиєпископ Михаїл, в сослуженні з духовенством, відправив в св.Покровській Церкві української парафії в Мюнхені молебен.

О год. 11 - 9.V, Владика Михаїл відкрив конференцію. Після вибору заступника голови і двох секретарів у вступному слові Архиєпископ Михаїл вказав на велике значіння, яке має Церква в духовому житті і в положенні емігрантів, пригадав ухвали останнього Собору Єпископів УАПЦ в березні ц.р., зостановився на відомостях про наміри невеликої групи в Мангаймі скликати щось вроді собора церковного без благословення ієрархії та про шкідливість такої розкладової в Церкві праці; закликав до виявлення на конференції бажань і потреб церковного життя на місцях, з огляду на недалеку сесію Св.Синоду УАПЦ, якому доручено Собором Єпископів опрацювати матеріяли й для Собору з участю духовенства і мирян на еміграції

/ а не Помісного Собору УАПЦ/, коли будуть можливості до його скликання.

Після того о.о. настоятелі парафій доповідали про стан і потреби церковно-парафіяльного життя, а доповнювали їх звіти делегати від парафіяльних рад. Загалом, як розумував після доповідів і дискусій, з приводу їх, Владика Архиєпископ, можна бути задоволеним зі стану церковного життя. Посеред вірних на еміграції є зрозуміння важливості Церкви та її завдань; є й пастирі, що розуміють, як багато може священик зробити посеред вірних на еміграції; треба, щоб настоятель і парафіяльна рада мали на обліку усіх парафіян, зі всіма їх бідами, тримали опіку над хворими, дітьми; священик і в громадських справах, поза всякою політикою і понад партійними течіями, може бути добрим порадником в еміграційному житті.

Наряду з позитивними, виявлені були в час доповідів і негативні явища на місцях. Особливо сумним представилось церковне життя українських емігрантів в таборі Інгольштадт, властиво через неполагоджену там справу з настоятельством в церкві; справа ця, яка в основі має несубординацію священика своєму єпископові, буде представлена Церковним Управлінням на сесію Св.Синоду. Парафія на Ляймі /Мюнхен/ не має досі вибраної парафіянами Парафіяльної Ради, що викликує слушні нарікання на о.настоятеля, невідповідне, з пастирського боку, відношення якого до своїх парафіян знеохочує людей до Церкви. Настоятель української парафії в Карлсфельді, що без подання причин не явився на конференцію, був, згідно з ухвалою конференції, викликаний на засідання на 10.V, аби дав звіт по парафії, зокрема з господарчої частини, яку нова Парафіяльна Рада, вибрана це перед Великодними Святами, досі не могла перебрати від старої і церковного старости, як про це на конференції було заявлено представниками нової церковної ради. Помимо того, в Карлсфельді, де табор тепер ліквідується, парафіянами багато було зроблено для побудови і художньої оздоби їхньої св.Михайловської церкви.

Найкраще церковно-парафіяльне життя до сього часу було розвинене в парафіях - в Мюнхені, Ляндсгуті, Пфаркірхені.

На підставі справоздань з місць і переведеної дискусії, Конференція приняла слідуючі ухвали:

1/ Пастирсько-Законовчительська Конференція УАПЦ в Південній Баварії вважає бажаним скликання церковного собору УАПЦ на еміграції, з участю єпископату, представників духовенства й мирян, і просить Св.Синод УАПЦ здійснити цю думку в церковному житті на еміграції при перших можливостях.

2/ Пастирсько-Законовчительська Конференція вважає необхідним, аби духовенство УАПЦ приймало найактивніщу участь в суспільно-громадській праці посеред української еміграції, тримаючись понад всякими партійними чи політичними течіями.

3/ Пастирсько-Законовчительська Конференція, приймаючи під увагу, що всякі прояви несубординації в церковному житті особливо є небезпечними і руйнуючими духове життя українського народу на еміграції, ухвалює: закликати українська православне громадянство до протиділання таким проявам, а Св.Синод УАПЦеркви просити вжити, в разі потреби, свого авторитету і канонічної влади для припинення подібних нездорових в церковному житті явищ.

4/ Пастирсько-Законовчительська Конференція вважає бажаним, щоб при Церковному Управлінню було утворено становище окружного місіонера для праці по парафіях.

Конференція зупинилась далі на питаннях фінансово-господарчого характеру по доповіді о. Завідуючого Господарчим Відділом Цер-

ковного Управління. В доповіді було вказано на великі труднощі, з якими доводиться тепер мати діло при заготовці річей, потрібних для богослуження; Церковне Управління має малі до того спроможності а до того ж не всі парафії виконують свій обовязок щодо відчислень на потреби Церковного Управління.

Присутні найбільше скаржились на брак церковних свічок для богослуження. Після інформації,що на останньому Соборі Єпископів ухвалено було зцентралізувати по можливості церковне постачання УАПЦ при Св.Синоді,висловлено надію,що,при зреалізуванні цієї ухвали,справа церковного постачання,а в тім і церковних свічок,значно покращає.

Що торкається відчислень від парафій на потреби Церковного Управління,то з огляду на ріжноманітність досьогочасної практики,ухвалено було Конференцією:

"На потреби Церковного Управління парафії обовязані відчисляти 30% від щомісячного обороту /себто валових поступлень/, які то суми надсилати в перших числах слідуючого за відчітним місяця,- з тим,що Церковне Управління з тих же внесків відчисляє на потреби Св.Синоду". Владика Архиєпископ зазначив,що, крім звичайних зборів на церкву,можуть бути спеціяльні збори на харитативні цілі; ці суми діляться згідно з призначенням їх, але в засаді повинно дотримуватися того,щоб 50% з таких сум на добродійні цілі залишалось в розпорядженні місцевої парафіяльної ради чи добродійної секції її /сестрицтва/ для допомоги в парафії.

На цьому засідання 9.V закінчилось.

На засіданні 10.V Конференція заслухала доповідь Завідуючого Церковним Видавництвом при Церковному Управлінні,з якого слідувало,що досі видано було 11 чисел "Церковного Вісника", великий "Молитвослов", служби на Страсний і Великодний тижні в укр. перекладі; Видавництво не може давати прибутку з огляду на малий тіраж, та й переслідує більше ідейні цілі,а не матеріяльні; підкреслено було зовсім незначну участь в літературній співпраці в часописі самого духовенства.

Після обміну думок висловлено було Конференцією слідуючі побажання відносно церковного видавництва:

1/ Видавництво Св.Письма і богослужбових чинів найдоцільніше зцентралізувати при Св.Синоді,як з огляду на апробату текстів перекладу, так і під оглядом матеріяльним.

2/ Також при Св.Синоді найдоцільніше видавати єдиний орган церковно-богословської думки, репрезентативний для УАПЦеркви на еміграції,в якому містились би також і офіційні розпорядження Св. Синоду і хроніка церковно-релігійного життя; зразки церковних проповідей бажано уміщувати заздалегідь до свят і неділь,для яких вони написані.

3/ По єпархіях доцільно видавати часописи суспільно-релігійного характеру, в популярній формі,розраховані на широке суспільство; видавати можуть парафії чи приватні особи, але не офіціяльні органи Церковного Управління.

В справі проповідництва по церквах,після слова Владики Михаїла, про важливість церковного проповідництва та після обміну думок, було ухвалено:

1/ Видати збірник проповідей.

2/ Просити Св.Синод УАПЦеркви видати короткий і поширений православний катехизис.

3/ Просити Св.Синод видати популярні брошури на ріжні цер-

ковно-релігійні теми, повязані з сучасним життям.

В справі навчання релігії по школах Архиепископ Михаїл зазначив пасивність наших о.о. законовчителів і настоятелів, за дуже малими виключками; Закон Божий недостатньо викладається і по школах і по Церквах, а між тим це-одна з найважливіших галузів церковного життя у вихованні Церквою дітей і молоді. Після доповідів з місць про положення викладів релігії по школах, було ухвалено:

1/ Прийняти доповіді о.о. законовчителів до уваги. Висловити від імені Конференції подяку о.Антохію Миколі за зразкову працю по навчанню релігії і вихованню в школах.

2/ Признати необхідним, аби законовчителі приймали участь в громадських установах і організаціях, призначених для виховання молоді.

3/ Признати бажаним, щоб законовчителі переводили вечірні реферати на релігійні теми.

4/ Вважати потрібним вчащання учнів групово на церковні богослужения; законовчителі заохочувати повинні учнів до читання в Церкві.

5/ Просити Св.Синод опрацювати програми Закону Божого для всіх шкіл, від нижчих до вищих.

6/ Просити Св.Синод організувати Учбовий Комітет, який би відав справу викладів релігії і релігійного виховання по школах та час від часу скликував пленум з представників церковних управлінь.

Конференція застановилась далі на питанні про братства і сестрицтва та їх ролі в парафіях обіч з існуванням парафіяльних рад. Архиепископ Михаїл підкреслив, що число братчиків і сестер при храмі є необмежене статутово, а при помочі братчиків та сестриць і священик краще пізнає свою паству та з їх допомогою краще обслужить її. Настоятель парафії в Ляндсгуті доповів, що там існує Братство св.Михаїла, а сестри - члени того братства допомогли своїми впливами до повінчання неплюбних, до охрищення нехрищених.

Після обговорення даної справи Конференція знайшла, що братства й сестрицтва по парафіях УАПЦ життьово потрібні. Ухвалено:

"Просити Св.Синод опрацювати і видати Статут братств і сестрицтв і зобовязати всі парафії організувати в себе названі братства і сестрицтва."

Наприкінці Конференція присвятила увагу питанню про недостачу українських пастирів на еміграції. Собор Єпископів у березні ц.р. звернув увагу на те, що не всі з духовних на еміграції служать на церковних становищах, тому зарядив реєстрацію усього клиру УАПЦ на еміграції з метою всім приділити працю. Але ж, з огляду на відомі умови церковного життя в Східній Україні на протязі 20 років, а в Західній в часі 1939-41 р. як рівно ж і загибель багатьох священиків, національно свідомих, в час німецько-совітської війни, відчувається й на еміграції брак кадрів свідомого і підготовленого пастирства. Тому - питання підготовки священиків - одно з найважливих в житті УАПЦ на еміграції.

При обговоренні даного питання учасники конференції подавали ріжні проекти відносно характеру школи /богословський факультет, середня школа типу духовної гімназії, короткотермінові пастирські курси і т.д./, як і приміщення для неї в якому з та-

борів; говорилось також про необхідність для де-кого з священиків короткої богослужбової практики при катедрі. Врешті Конференція ухвалила:

"Конференція з задоволенням вітає ухвалу Св.Собору Єпископів про відкриття пастирсько-богословської школи, вважає відповідним місцем для школи Мюнхен, просить Церковне Управління,на чолі з Високопреосвященним Архиєпископом Михаїлом, вжити всіх заходів як найскорше започаткувати пастирську школу в можливому обсягу,після затвердження типу школи і учбового плану її Св.Синодом".

З огляду на неявку на засідання Конференції 10.V прот. Чернявського Миколи /Карлсфельд/,не дивлячись на ухвалу попереднього дня про необхідність його присутности, про що було його повідомлено, Конференція ухвалила: "просити Його Преосвященство висловити від імені Конференції догану о.Чернявському, при чому Конференція вважає,що пастирі,які ухиляються від участи в пастирських зібраннях і не виконують розпоряджень церковної влади, не заслуговують бути настоятелями парафій; про вчинок о.Чернявського просити Його Високопреосвященство повідомити Св.Синод УАПЦеркви."

В кінцевому слові Владика Михаїл висловив задоволення з праць Конференції, яка дала багатий матеріял і для Св.Синоду, просив духовенство мати як найтісніший контакт з Церковним Управлінням та повідомляти про церковно-релігійне життя на місцях; Владика подякував усім присутнім за прибуття і участь в працях Конференції.

Молитовним співом усіх учасників Пастирсько-Законовчительська Конференція була закінчена.

==========

ЦЕРКОВНА ОТАМАНЩИНА.

До нас звертається духовенсьво з запитанням: яка існує "адміністратура українських православних парафій в Німеччині", помимо Св.Синоду Української Автокефальної Православної Церкви і єпископів її на певних територіях англійської і американської окупаційної зони на правах єпархіяльних архиєреїв?

Запитання, як виявилось, викликано тим,що в Аугсбургу є протоієрей В.Коломієць, який в свому урядуванні користає з бланків зі штемплем: "Адміністратор українських православних парафій в Німеччині". Очевидно,має таку ж і печатку.

Як нам відомо, прот. В.Коломієць знаходиться в каноничній юрисдикції російського митрополита Серафима. Чи в тій юрисдикції дійсно є українські парафії і скільки таких українських парафій,-не в цьому полягає в даному разі істота річі. Ми далекі від тих поглядів, щоб змушувати кого з українців до тої чи іншої конфесії, навіть до тої чи іншої каноничної приналежности. Поміж українцями є православні, є греко-католики і римо-католики, є євангелики, методисти і т.д. Так само, як бачимо, є православні,що тримаються з якихось міркувань і переконань іншої каноничної юрисдикції,ніж Українська Православна Церква. Але ж не треба вводити в блуд ні духовенство,ні вірних; треба чесно називатися тим в церковному відношенні, чим ти є. Коли прот. Коломієць пише на своїх бланках "Адміністратор українських православних парафій в Німеччині",то він під

свою "адміністратуру" підводить і українські православні парафії на території Німеччини, які знаходяться в юрисдикції єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. А може ці парафії він не вважає українськими?

Отже о.Коломійцю до своєї назви "Адміністратор українських православних парафій в Німеччині" належало б додати окреслення каноничної юрисдикції, до якої відносяться ті українські парафії, якими він в тій юрисдикції на території Німеччини адмініструє. Чому о.Коломієць не визначив ясно цього в назві свого уряду, ми не знаємо. Треба думати, що він це зробить,щоб не вводити в блуд інші українські православні парафії, які до юрисдикції митрополита Серафима не належать.

Поруч з "адміністратурою українських православних парафій в Німеччині", появились в останньому часі на території Німеччини,як нас повідомляють,православні священики, які визнають над собою каноничну юрисдикцію "Польської Православної Автокефальної Церкви", на чолі з єпископом Савою /Совятовим/ на еміграції. Знов таки ніхто не може мати претензій до тих священиків,хоч тут і повстають питання: чому як раз єп.Сава очолив цю Церкву на еміграції, чи має він яке уповноваження від Глави Православної Автокефальної Церкви в Польщі митрополита Діонисія, і в якому відношенні до цієї акції стоїть старший далеко за єп.Саву по хиротонії митрополит Олександр,що належить до тої ж Церкви, очолюваної Його Блаженством, і знаходиться теж на еміграції?

Головна річ не в цьому, а в тім,що згадані вище священики /м.і.о.Кирічук/ ведуть,з доручення єп.Сави,акцію в тому напрямку, що вимагають від священиків /і навіть єпископів!/,які мають польське горожанство,підпорядкування єп. Саві,як рівно ж,очевидно,на їх думку, і всі православні,що мають польське горожанство, повинні визнавати,як свого киріярха єп.Саву.Дуже ми сумніваємося,щоб єп.Сава мав уповноваження від польського уряду змушувати польських горожан на еміграції /рівно ж і в краю,куди,правда, єп.Сава не вертається/ до підпорядкування його каноничній юрисдикції,бо це б означало визнати Православну Церкву за державну,чи одну з державних,в Польщі. Єп. Сава і його прибічники плутають державну приналежність з релігійним визнанням. До цього пригадати треба,що єп.Сава на катедрі Гродненській /тепер під совітською владою/перед війною був речником "польського православія" /сам він росіянин/,яке прямувало до спольщення через Православну Церкву українців і білорусів. Невже ця "проблема" і після катастрофи 1939 р.знову оживає та знаходить"мрійників" чи "отаманів до її переведення на еміграції?

Посеред явищ церковної отаманщини треба було б застановитися ще й на акції групи "мангаймців" /прихильники канонів 1921 року/,але ж, як зачувати на цьому відтінку наступає вже отверезіння...

==========

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ.

З благословенством Преосвященнішого Владики Сильвестра, за допомогою директора УНРРА Team 524, коменданта табору -капітана Шрамченка,як також самої управи табору,за активною участю українського духовенства та віруючих громадян в м.Ельвонгені,вже місяць,як переводяться будівничі роботи по споруджен-

ні храму святого Афанасія Лубенського /сидячого/. Храм має хрестообразний вигляд, з двома підвищеними клиросами, та притвором, з куполом по середині та вівтарними колонадами, в стилі українського рококо. Розмір храму - 50 метрів довжини, 30 метр. пирини та до 10 метрів вишини. Крім того вівтарна частина має до 100 кв.метрів площі.

Щодня на будівництві працює в середньому 30-40 чоловік православних українців обох боків Дніпра. Будівництво переводить архитект-полковник Болдирьов - фахівець по будові храмів.

Художні, фрескові, дереворитні роботи, стилізовані в українських національно-релігійних мотивах, як вівтаря, іконостасу, та всієї церкви оформляють: художник-академик Батманов - пейзажист, різбар та орнаментист; художник Петро Гайда - портретист, як олійними фарбами на полотні так і водянисто-клеєвими на дикті та на стінах.

Як саме будівництво, так і малярські роботи, будуть закінчені не далі 10-15 травня ц.р., після чого буде урочисте посвячення нового храму в м.Ельвонґені - на еміграції.

Зараз щодня відбуваються Служби Божі в одному із гарних таборових приміщень. У неділі та свята співає архиєрейський хор, під проводом диригента Пивоварова. До цього часу вписалося до складу парафіян - до 300 чоловік, та з кожним днем прибувають все нові й нові члени.

==========

Великдень в оселі Українських Політичних В'язнів і Українських Студентів у Мюнхені.

Святково й урочисто зустріли Великдень мешканці Мюнхенської оселі Українських Політичних В'язнів та Студентів. По закінченні Служби Божої в церкві в великій просторій залі, парадно прикрашеній, за вкритими столами зібралися представники українських інституцій, архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви Генадій та духівництво обох обрядів, політичні вязні, українські студенти та запрошені гості. Всього було понад триста осіб.

Паски посвятив душпастир оселі о.Дмитро Шевчук; поблагословив і виголосив урочисто-святочну проповідь владика архиєпископ Генадій. На столах були паски, крашанки, писанки, сир, масло та інші страви, столи прибрані квітами та зеленими рослинами.

Під час розговління з привітально-святочними промовами виступили: староста оселі М.Гікавий, голова філії українських політичних в'язнів Вол. Мартинець, представник Ліги Українських Політичних В'язнів магістр Є.Лозінський, від вищих українських шкіл проф.Горбачевський, представник українського громадянства ред.Дм. Штикало, голова ЦЕСУС-а др.П.Мирчук і представник Української Студентської Громади в Мюнхені Д.Григорчук.

У святочно-патріотичних промовах згадувалось традиційно-урочисте святкування Великодня колись на рідних землях, висловлювали надію на скоре воскресення наших мрій.

По закінченні розговління запрошеним представникам були роздані гарні стилеві українські писанки.

==========

З ПРЕСИ.

Свідомо чи несвідомо....

В числі "Християнського шляху" від 5.V.ц.р. є стаття під назвою: "По соборі єпископів УАПЦ".

З примітки перед статтею показується,що редакція вмістила її з запізненням через навал інших актуальних статтей. Доводиться шкодувати,що той навал актуальних тем не перешкодив редакції взагалі містити цю статтю.

Бувають різні статті: доброзичливі,чи зловорожі,щирі чи підступні,одверті чи гипокритичні. Ця стаття - просто стаття невірна. Невірна,як інформативна замітка і невірна в своїх засадах.

Як інформативний матеріял,цією статтею не можна користуватися, бо там збито докупи відомості про всі православні Церкви,про які автор тільки чув за своє життя,і всі ці відомости подані так,ніби-то ці Церкви і їх єпископи чи митрополити мають якесь відношення організаційне чи національне до Української Автокефальної Православної Церкви.

Це все одно,коли б хтось поставив заголовок "Українських греко-католицьких єпископів арештовано",- а потім почав би -за принципом ні сіло,ні пало - перелічувати єпископів греко-католицької вірменської,греко-католицької коптської,новоствореної греко-католицької російської і ін. греко-католицьких Церков. У бідного читача від такої інформації зробилась би в голові каша, і відпала б усяка охота ще колись цікавитись греко-католицькою Церквою і її єпископами. Так науміння чи неохота розчленувати предмет статті призводить до невірних і шкідливих уявлень про нього.

Не вимагаємо від органу греко-католицької Церкви,щоб він цікавився справами Української Автокефальної Церкви,але в праві жадати,щоб він,коли все-таки хоче писати про Собор єпископів УАПЦ,писав би саме про єпископів УАПЦ.

Єдине,в чому інформація вірна,- це в старанному переліку прізвищ усіх єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. За це авторові честь і слава і подяка від тих,кому такі інформації потрібні.

Але ще гірше стоїть справа,коли автор переходить до питань засадничого порядку. Його турбує майбутнє Української Православної Автокефальної Церкви. Він студбовано запитується: на кого опреться Православна Українська Автокефальна Церква?

А ми запитаємо: а на кого опиралась Українська Автокефальна Церква, коли Україна була відірвана від Европи кордонами і жадна з Церков не цікавилась її долею?

Тоді Українська Православна Автокефальна Церква мала своєю опорою Бога, релігійне сумління своїх діячів і український нарід. І по роках жорстокого винищування /після чого прийшли ще 5 років замаскованого протидіяння/ УАПЦ знову воскресла і з новою силою привернула до себе вірних українського народу.

Бог і совість і український нарід з нашою опорою тепер і пробудуть з нею в усі дні до кінця віків.

Це не значить,що Українська Православна Автокефальна Церква хоче ізолюватися від інших християнських Церков.

Коли ми молимось за з'єднання Святих Божих Церков,ми молимось щиро,бо наочно бачили силу, що протистоїть християнству

взагалі і українському народові зокрема.

Ми вже перенесли гоніння і терпіння, які тепер спадають на греко-католицьку українську Церкву, і нам хочеться сказати їй: "Не допускайте, щоб розпач родив у ваших серцях зависть чи зневіру. Церква, що жила разом зі своїм народом, боліла його болями і підтримувала його в його борні за кращу долю, - не загине. Не втрачайте мужности і перш за все ставте перед собою інтереси християнського українського народу. А ці інтереси вимагають перш за все єдности і одностайности.

Парафіянин.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

До цієї, надісланої одним з наших читачів, статті з "приводу інформаційної" замітки "Християнського шляху" /ч.18 - 1946/ " По соборі єпископів УАПЦ" - маємо від себе додати слідуюче.

Коли хто береться інформувати громадянство, а ще в такій важливій і вражливій для кожного віруючого справі, як справа церковно-національна, то повинен інформувати правдиво і обєктивно.

Інформатор "Християнського шляху" написав неправду про митрополита Олександра /Іноземцова/, що він - "колишній гвардейський старшина царської армії". Митрополит Олександр, ще будучи студентом Петроградської Духовної Академії, приняв чернечий постриг і, як учень Владики Юрія, пізніше митрополита у Варшаві, а тоді ректора названої Академії, проходив при ньому службу в Академії, як помічник інспектора, а як єпархіяльний місіонер в Мінській єпархії; митрополитом же Юрієм був висвячений і в єпископа 4. червня 1922 р.

Архиєпископ Ніканор /Абрамович/ не з Чигирина походить, а з старовинного духовного роду на Волині. Єп. Юрій /Коренастов/, висвячений на бажання митрополита Діонисія в лютому 1942 р. в Пінську, до Української Автокефальної Православної Церкви не належить і не брав в її житті від самого свого висвячення жадної участи.

Інформатор "Християнського шляху" написав неправду, що на Захід виїхали "майже всі священики УАПЦ"; насамділі виїхала їх незначна частина /багато загинуло підчас німецької окупації, а більшість залишилась вдома/, тому УАПЦ на еміграції відчуває недостаток пастирства для української православної еміграції.

Інформатор "Християнського шляху" написав неправду, що "зате залишилися на українських землях майже всі єпископи Української Автокефальної Православної Церкви". Поперше ніхто з українців не називав цю Церкву Українською, а подруге - залишились не майже всі, а тільки архиєп. Симон, єп. Іов, єп. Никодим /помер в Почаївській Лаврі, з якої й не виїздив/, єп. Панкратій /на українських землях не працював і за німців/ і єп. Веніямін /теж помер/, себто 5 єпископів з 14, що були в живих в часі відступу німців і евакуації; решта 7 на еміграції, а доля 2-х невідома /єп. Дамаскин і Серафим/. У списку єпископів, які знаходяться тепер в юрисдикції патріярха Московського і мають катедри на Україні, нема жодного з названих вище єпископів-автономистів.

Інформатор "Христ.шляху" повинен би знати,що нема якоїсь "Серафимовської" Православної Церкви, а є Російська Православна Зарубежна Церква, вищою церковною владою якої являється "Архиєрейський Синод Русской Православной Церкви за границей",очолюваний митрополитом Анастасієм; цьому Синодові підлягає і митрополит Серафим. Чи посеред православних священиків,які знаходяться в юрисдикції митрополита Серафима, себто Російської Православної Церкви за кордоном, дійсно є священики,яких можна назвати українськими,це ще питання; в кожному разі якщо є,то це залишок від часу війни, німецька влада на території Німеччини не допускала до праці єпископів УАПЦ, а дозволяла відкривати парафії православні тільки підпорядковані митр.Серафимові /можливо як німцеві з походження/.

Отже,як бачимо,інформації "Христ.шляху" мають негарний присмак: вони мають тенденцію дискредитувати УАПЦ в очах "українських православних втікачів" /так назвав "Християнський шлях" православних українців на еміграції/.Тенденція-ця проглядає і у вимислах /вроді "гвардейського старшини царської армії"/ і в підкреслюваннях "російськости"ієрархів,з якими єпископат УАПЦ звязаний в самому своєму каноничному походженні. УАПЦ слушно вважає і митрополита Діонисія і митрополита Олександра за своїх Добродіїв, бо без благословення першого і без участі в хиротонії українських єпископів другого не було б і каноничної православної української ієрархії. Греко-католицька Церква теж знає в своїй історії дуже поважаного нею,як одного з стовпів Унії, москвина митроп.Іосифа Велямина-Рутського, знає й москофільство духовенства в Галичині, москвофілів Апостольських Адміністраторів - єпископів на Лемківщині за часів останніх в Польщі і т.д.

Негарний присмак чується і в неправдивій інформації про єпископів-автономистів,що вони,мовляв, не залишили своєї української пастви. До речі - на еміграції єпископи Автономної Церкви приєднались до Російської Зарубежної Церкви; про це "інформатор" не вважав за доцільне подати читачам "Христ. шляху".

Щодо бідкування "Християнського шляху" над дальшою долею УАПЦ. на еміграції,то на це відповів вже автор статті "Свідомо чи несвідомо"...Ми до того додамо тільки, що коли "Християнський шлях" пише про УАПЦ, що "власної території вона вже не має зовсім,а її еміграційне майбутнє неозначене і навіть невідоме", то властиво і греко-католицькій церкві вже вислизла зараз територія,а на еміграції ми, українці,яку б віру не визнавали, знаходимось в однаковому положенні, хіба що греко-католицизм збірається,як східній обряд, потонути в католицькому морі на еміграції. А коли існує посеред католицького і протестантського світу Російська Православна Церква на еміграції / і в Европі,і в Америці/,то чому,поки є українська православна еміграція,не може існувати Українська Православна Церква? Невже ми так вже духово бідніші?...

==========

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Українська Книгозбірня "ПРОМІНЬ" купує старі та продає нові книжки, портрети, картини, ікони, листівки, часописи, скульптури і т.ін. - місцевих і заграничних видань.

Старі видання зберігаємо, а нові поширюємо.

Адреса: Ing. Iwan IWANIUK,Ansbach,Schlosstrasse 17/19.

==========

Фомичевський Ростислав пошукує Філюка Юрка та Стратоновича Леонида.

Пропів Ігор пошукує Павлюк Любу.

О.Лукомський пошукує Максиміва Івана.

Адреса: R e m i n i, Italien.

==========

Побивайло Андрій розшукує сина Івана.

Адреса: München-Freiman,SS Kaserne,Bl.B,4 St.,Zim.28.

==========

Гурин Іван Сидор. розшукує знайомих: Кузьменка Максима та Автушенка Івана з родинами.

Адреса: München-Freiman,SS Kaserne,Bl.B,4 St. ,Zim.28.

==========

13-14

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

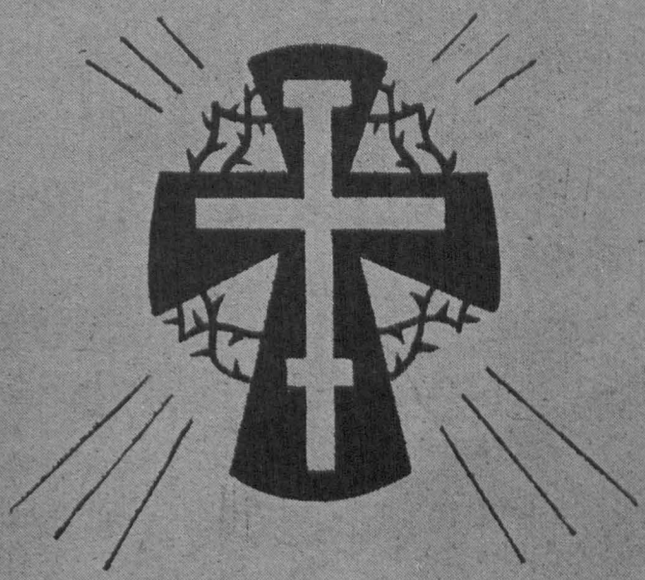

ДВОТИЖНЕВИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ч. 624
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦІНА 5 РМ.

Ц Е Р К О В Н И Й В І С Н И К

Ч. 13/14 7 СЕРПЕНЬ 1946 РІК II.

З М І С Т.

Архиепископ МИХАЇЛ. Наше славне минуле.....Ст. 1
Петро Сенла. Сучасність та християнство..... " 6
Архиепископ МИХАЇЛ. На день Св.Пр.Іллі,20 липня..... " 9
" " Священство на підставі Святого Письма... " 11
" " Слово на день Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Всеціви Марії... " 16
" " Преображення Господнє,6 серпня..... " 18

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.

КОМУНІКАТ Ч.5 Канцелярії Свящ.Синоду УАПЦ..... " 22
ОБІЖНИК Церковного Управління в Мюнхені з дня 31.УІІ.46 р..... " 25

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ НА ЕМІГРАЦІЇ.

Незабутні дні..... " 25
Посвячення Православної Церкви в Шлясгаймі..... " 28
Відвідини Високопреосвященнішим Архиепископом МИХАЇЛОМ табору "Орлик"біля Берхтесгадену 12.7.46 і освячення храму на честь Св.Ап.Петра і Павла..... " 30

З ПРЕСИ.

Християнин. Про те,як треба писати..... " 32
[illegible] ..... " 35

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

19 н.ст./6 ст.ст. серпня,понеділок:
ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ,або Спас.Св.Феоктиста,єп.Чернигівського.Ран.Єв.Луки зач.45/9,28-36/.Літ.Ап. 2 Петр. зач.65 /I,10-19/.Єв.Матф.зач.70/17,1-9/.

25/12 серпня,неділя:
Нед.11-та по П'ятд.Голос 2.Свв.мчч.Фотія,Аникити,Памфила й Капитона.Ран.Єв.Іоан.67 /21,15-25/.Літ.Ап.1 Коринф.зач.141 /9,2-12/.Єв.Матф.зач.77 /18,23-35/.

28/15 серпня,середа:
Успіння Пресвятої Богородиці.Преп.Макарія й Харитона.Ран. Єв.Луки зач. 4 /I,39-49,56/.Літ.Ап.Филип.зач.240 /2,5-11/. Єв.Луки зач. 54/10,38-42,11,27-28/.

==========

ПЕРЕД ЧИТАННЯМ ЦЕРКОВНОГО ВІСНИКА" ПРОСИМО ВИПРАВИТИ ТАКІ ПОМИЛКИ:

На сторінці 15 в розділі "Ієреї-пресвітери", в четвертому абзаці, друге речення надруковано: "Пресвітеру не дане право настановляти на священичі ступені інших осіб, але йому, під наглядом архієрея, пасти Церкву Господа і Бога в межах йому визначених". Має бути: "Пресвітеру не дане право настановляти на священичі ступені інших осіб, але йому доручено, під наглядом архієрея, пасти Церкву Господа і Бога в межах йому визначених".

На сторінці 17 в 4 абзаці, четверте речення має виглядати так: "Серце Її від народження стало храмом Духа Святого."

На сторінці 27 в 5 абзаці останнє речення має бути: "Серед гостей була Марія Скоропадська, донька померлого гетьмана."

==========

Архиепископ МИХАЇЛ.

НАШЕ СЛАВНЕ МИНУЛЕ.

Історичний нарис.

До Дня Святого Князя Володимира 15.VII.46.

Історія лишила нам небагато пам'яток з яких би можна було детально знати про життя наших пращурів з часів до Різдва Христового. Самі лише розкопки в землі доводять, що на наших землях з глибокої давнини жили люди. Докладніші відомості знаємо з часів народження Христа Господа. Принаймні про те, що вже під час Різдва Христового південні землі України були густо заселені людьми, перемішаними з грецьким населенням, як Крим і вся Причорноморська смуга. Цей край звався тоді загальним іменням Скітія. Ці кольонії Римської, тоді всесвітньої імперії, мали вже гарні міста, біля яких населення купчилося в значній кількости. Немає ніякого сумніву в тому, що Св.Апостоли з своєю проповіддю досягали до цих місць не один раз. Дехто з істориків називають "легендою" оповідання літописця про перебування св.апостола Андрія Первозванного в Київі. Але ледве чи з тим можна годитися, зважаючи на такі моменти. Кожна країна особливо пишається ім'ям того апостола, який просвітив її Світлом Божественного Евангелія. Як приклади подаємо Рим, відвіданий ап.Петром, Венецію - евангелистом Марком, Антиохію - апостолом Павлом, Індію - ап.Томою, Малу Азію - еванг.Іваном Богословом і т.д. Ця повага до своїх просвітителів проявляється до того, що всі наступні єпископи того міста носили ім'я свого просвітителя /Венеція/.

Було б значним парадоксом припущення, що Скіти не примітили, хто саме насадив у них християнство. А що християнство тут було насаджено самими Св.Апостолами, можна бачити хочби з того, що св.ап.Павел, кажучи про рівність усіх людей у церкві Христовій, Скітів поставив ледве-не поруч з Греками. Напр. "В Церкві Христовій немає ні Грека ні Іудея, обрізання або необрізання, чужинця і Скіта, раба або вільного; а все і у всьому Христос" /Кол. 3,11/. З яких причин св.ап.Павло згадує тут Скітів. Тільки тому, що вже під час проповіді ап.Павла чимало Скітів уже ввійшло в Церкву Христову. Як-що ап.Тома досяг Індії, то що ж дивного, що ап.Андрій Первозванний піднявся по Дніпру до Київських гір, щоб благословити їх. Як що св.ап.Павло в своїх подорожах користувався тодішніми транспортами, як кораблі то-що, то чому ап.Андрій не міг використати єдиного важливого шляху з Чорного моря до Скандинавів, який вів Дніпром. Адже для того Він Апостол, щоб проповідувати всюди /Мар.16,20/. Тому оповідання про благословення ап.Андрієм Київських гір не можна віднести до легенд, вигаданих у київських печерах літописцями. Треба також прийняти до уваги, що у народів, у яких не було, або мало розвинене було письменство, як у скотарській Скітії, перекази були дуже живучі, а ще більше такі, поважні, як про тих, что саме просвітив країну Христовою вірою. Немає сумніву, що у Скітів були записи про перші проповіді Апостолів у Скітії, але лихоліття, які з давних часів тяжіють над нашою знедоленою країною, знищили їх, хочби під час навали Аттіли.

Як швидко і як широко було поширено християнство в Скі-

тії, бачимо з того, що вже до третього століття після Христа Господа тут була можливо не одна єпископія, коли на першому Вселенському Соборі в 325 році в Нікеї був і єпископ Скітії. Не бракувало тут і св. мучеників під час гонінь на християн. Імена їх ми знаємо. Це такі як Василід, Климент папа римський, який був засланий на береги Криму. Св. Іван Злотоустий і багато інших. Нема нічого дивного, що історія зберегла нам мало відомостей про християнство перших віків на наших землях. Навала гунів у 4 столітті, наче страшна буря, змішала все. Частину християн знищено, частина мусіла переселюватися на захід і за Дунай, а частина втікала в ліси на північ. При тій розрізненості і віддалях, на яких мешкали ті християне Скіти, тяжко було утримати організоване Богослуження, або якісь катихизаторські "школи". Християнство оберігалося в родинах і переказувалося від покоління до покоління на протязі століть. Немає сумніву, що сюди не заходили місіонери, як з Візантії, так і з заходу. Не можна припустити думки, що св. брати Кирило й Методій були лише перші місіонери серед слов'ян. Треба думати, що вони вдосконалились на досвідах попередників і прийшли до думки дати слов'янам письменство.

Історія мало нам каже про християнство на Київських землях під час перших князів, але коли пильніше приглянутись, можна без помилки припустити, що християнство на землях Русі-України не переводилося з самих часів Св. Апостолів.

Аскольд і Дір, як каже історія, христилися в Костянтинополі після того, як побачили чудо. Коли вони оточили Царьгород військом, патріярх Царгородський вийшов хресним ходом до Боспору з ризою Богоматері, яка переховувалася у Влахерисьській церкві в Царьгороді, і опустив ту ризу в воду. Після того піднялась буря й потопила їхні човни й частину дружинників. Це вплинуло на них так, що вони хрестилися й повернулися до Києва християнами.

Однак, приймаючи до уваги, що тоді не зразу хрестили, а треба було пройти деякий час катехизації, очевидно, що Аскольдові й Дірові християнство не було чимсь зовсім новим. Вони про нього багато чули в себе дома, а тепер тільки переконалися в його божественній силі.

Не випадково св. княгиня Ольга стала християнкою. Не в Візантії вона його навчилася. В Києві під той час уже була громада вірних, яка мала на Подолі свою церкву на честь св. прор. Ілії. При своїм світлім і широкім умі вона не могла не звернути уваги на життя християн, цих одмінних людей серед державного поганства. Не виключається можливість, що при дворі її було чимало християн, з якими вона могла вести розмову про їхню віру. Зовсім неможливо виключити того моменту, що як Візантія так і Рим не могли не засилати своїх місіонерів до такої славнозвісної княгині; ці місіонери в Києві могли почувати себе не зовсім чужими, маючи громаду християн. Тому хрещення св. Ольги є лише здійснення того, що довший час підготовлялося, свідомо чи несвідомо, київськими християнами.

Чому ж син її Святослав не пішов її слідом.

До цього були свої причини. Поперше, він перед усім був вояк і перебував в оточенні дружини, яка більш по інерції, ніж по переконанні, була в більшости поганською. Була вже деяка традиція поганства, були свої боги й ритуал, були жерці і свого роду культ їх пошани. Князь мусів триматися традиції. Крім того він був так захоплений походами, що міг мало приділити уваги своїм релігійним переконанням. Зрештою учення евангельське про любов до ворогів, про прощення, про милосердя, мало імпонувало його войовничій душі.

Те ж саме можна сказати й про князя Володимира перших ро-

ків його князювання. Внутрішні усобиці, боротьба з половцями, печенігами, хазарами й іншими народами - все це відтягало його увагу від оцінки своїх релігійних переконань. Покінчивши з зовнішніми ворогами, князь був дуже задоволений із своїх перемог і бажав найкраще віддячити своїм богам, які, як він думав, допомогли йому, і яких він, бувши по вдачі своїй дуже релігійним, понаставляв, за звичаями поганськими, по всіх висотах міста Києва. На поганську віру він дивився як на офіційну віру своєї держави, і, хоч бачив християн, але не мав з ними ворожих сутичок. Треба сказати, на честь наших князів, що вони ніколи не бували деспотами. Здається, демократизм їм був природжений, і не тіснили вони інаковірних, тому рівно ставились і до християн і нехристиян, якщо ті не шкодили княжій державі. Над різницею віри князь мало задумувався. І коли, по намові жерців поганських, побажав вшанувати найстарішого бога-перуна жертвою людини, то кинули жереб, щоб на кого він упаде, того й принести в жертву. Жереб упав на юнака Івана, сина одного з найлюбіших князеві боярина Федора. Князь не сподівався великої суперечки і прислав до боярина за його сином. Але він був дуже здивований, а потім обурений, непослухом, якого йому, князеві, ще ніхто не виявляв. Тоді він послав дружинників, щоб Івана забрали силою. Але при цьому боярин Федір заявив, що сина свого Івана він не віддасть, бо, мовляв, Перун не є Бог, а идол-поганець і єсть тільки один Бог, який створив небо й землю, людей і все, що є на світі. Дружинники були дуже обурені такою зневагою до їхнього Бога-перуна і зразу переказали князеві все, що сказав боярин Федір. Князь ще більш розгнівався і наказав всетаки Івана забрати. Дружинники поламали двері в палаці боярина, Федір з сином заперлися в міцному ганку. Тоді дружинники підрубали стовпи ганку, він упав і задавив боярина Федора і його сина Івана. Це були перші мученики на Русі за християнську віру. Пам'ять їх згадується 12 липня ст. стилю. Подія ця справила тяжке враження на самого князя і на бояр та заставила над собою дуже замислитися. Як сказано, князь любив боярина Федора за чесність, за хоробрість і сумління його дуже мучило. І ось він почав пильніше приглядатися до християн. Немає сумніву, що князь міг розмовляти з священиками, які були в Києві в Іллінському храмі на Подолі. Тут він докладніше довідався про евангельське учення. Не знати, чи ті священики були греки, чи вже з киян. Все те заставило князя порівняти поганство з християнством і схилитися до останнього. Католицькі історики заперечують оповідання про обрання віри і засилання послів до різних ісповідань. Але заперечення ці безпідставні. Місіонерські часи розсилалися як греками, так і римом всюди. А такий мовчаливий і славний князь, як Володимир, особливо звертав на себе і увагу. Тим більше, що в Києві була терпимість до різних вір без фанатизму.

Великий князь, який бажав свідомо вірити, а тим більше ще залікувати свою рану душі, яку нанесла йому мученицька смерть боярина Федора з сином Іваном, примушувала його дізнавати кожне віровизнання як найглибше, і для того переслухувати місіонерів не тільки Візантійських і Римських, а навіть Мусульманських і Еврейських. Очевидно, що не лише сам князь їх переслухував, а слухали їх і бояри. Тому не дивно, що повстали перекази, як кожний із тих місіонерів вихваляв свою віру. Одначе історичні стосунки для Руси-України склалися так, що Київ з Візантією були вже тісно зв'язані різними подіями. Напр. подія з Аскольдом і Діром, урещення княгині Ольги, торговельні стосунки, слава Візантійських царів, слава Софії, Візантійське мистецтво, яке не було невідомим у Києві - все це природньо схиляло князя до Візантії. Але демократичний дух наших князів виявився й тут. Князь не бажав навязувати свою волю боярам і народові, щоб не було нарікань. Він бажав щоб бояри самі провели ви-

бір віровизнання,тому й послав послів побувати скрізь і побачити Богослуження різних народів.

Треба сказати,що Рим був далеко від Києва. Світорозуміння і переломлення промінів християнства у латин,через історичні умови,склалося інакше,ніж у греків того часу, та й у словян, які мусіли зазнавати великих скорбот від постійних воєн та руйнувань. Під тиском скорбот збільшується нахил до аскетизму. Через те у київлян з Візантією більше було точок дотичности,ніж з Римом, і більше спільних болів. Те все позначилося на складі й характері Богослужб і співів,молитов і т.інше. Величність Софії, урочистість патріярших служб,розкіш убрання,краса мозаїчних образів, чернецтво - все це безперечно могло справити на посланців потрясаюче враження. Тому в устах їх правдиво звучать слова: "Ми не знали де були,чи на землі чи на небі".

Було б наївно думати,що аж це переконало князя Володимира обрати християнство для своєї держави саме в грецькому обряді.

Не по дитячому князь Володимир дивився на цю справу, щоб переконатися лише зовнішнім блиском служб Божих. Серце його вже раніше схилилося в бік бабусі,княгині Ольги, та убитого ним бояриа Федора. Не даремно ж бояри,як каже літописець, посилалися на приклад княгині Ольги,яку вважали за"наймудрішу з жінок". Але ж, що принесли посли,додало до його рішимости більше ваги і зхилило в його бік бояр.

Як здійснив князь Володимир зміну віри,про це історія докладно оповідає і тому немає потреби на цьому питанні ще раз спинятися. Де саме охрестився князь,на це є різні думки, більшість їх за те, що в Корсуні-Херсонесі в Криму. Очевидно,що до хрещення він прийшов певну катехизацію,бо неможливо, щоб поганин, який більшість життя провів у походах та поганських святах,зразу ж так глибоко пройнявся християнським розумінням Тайни Св.Хрещення і тією коренною зміною своїх поглядів на людину,на християнські чесноти і т.інше. У св.Хрещенні князь Володимир прийняв ім'я Василій. Після Св.Хрещення він насправді почув себе переродженим і в цьому йому не мало допомогла царівна Ганна,яка тепер стала його дружиною,не без місіонарських наказів як з боку царів так і патріярха.

Хрещення Русі-України не зразу сталося після хрещення самого князя. Для того протривав деякий час для підготовки за який сам князь ще більше удосконалювався в істинах православної віри в грецькім обряді.

Так,що в 988 р. Великий Князь уже був цілком переконаним християнином і хрещення Русі-України робив уже цілком свідомо,яко християнин,розуміючи свою величезну Апостольську місію, яку безперечно з'ясували йому ті духовні, які прибули з царівною Ганною до Київа.

Під час хрещення киян князь уже свідомо рівняв свою ролю до Соломонової,і, як то молився під час освячення збудованого ним храму,так цей тепер молився за тих,що хрестилися в Почайні. Навіть помічається спільність деяких слів і піднесення цих обох богонатхнених володарів.

Деякі історики силкуються пояснити зміну віри князем і боярами виключно політичними розрахунками,щоб поєднатись через віру з Візантією.

З такою думкою погодитися ніяк не можливо. Візантія в той час не була сильною. Навпаки князь Володимир досяг такої могутности,що ледве чи в Европі під той час була могутніша держава. Було б парадоксом що,шукаючи споріднення з Візантією в цілях допомоги,князь об'являє їй війну. Коли до того були політичні мотиви, то князь не вагаючись споріднився б з більш могутнім тоді Римом, який безумовно дав би йому королівську корону і всі привилеї,які б з того витікали. Тим більше,що в той час між Римом і Візантією не

було ще віроісповідного антагонізму, де б князеві посилалися на більшу правдивість того чи іншого обряду.

Неправдива думка й та, що ніби князь свідомо осуджував Рим у справі обряду і тому схилився до Візантії. Сюди він схилився, як уже вище сказано, тому, що обряд Візантії був ближчим до натури слов'ян аніж римський. Що це так, бачимо з того, що ні самі князі, ані єпископи і нього часу не виявляли до Риму якоїсь зневаги. Навпаки й після хрещення Руси-України приймали римських духовних з повною пошаною і листувалися з Папою.

В історії відомі випадки, коли християнство приймали цілі народи на волі з своїми царями. Напр. Хлодвіг у Франції. Але, яка різниця між Хлодвігом і кн. Володимиром. Хлодвіг каже: "В зібранні князів наше життя на землі подібне до пташки, яка невідомо звідкіль влетіла в розкішну світлу, багато прибрану, залю. Гарно їй тут. Вона політала, політала і вилетіла невідомо куди. Як що це нове учення хоч трохи нам з'ясовує таємниці життя, то воно заслуговує на те, щоб його прийняти". x/

Як бачимо християнство прийняте Хлодвігом і його князями більше холодним розумом, ніж переконанням серця.

Інша річ наш князь Володимир. Не для з'ясування таємниць життя він приймає християнство. Він проймається ним до глибини душі, він переродується в ньому, із грубого, безжального, воїна перетворюється на аскета духа. Він стає апостолом не лише по виконанні Апостольської Місії, по розповсюдженню християнства в своїй державі, ні, він набув серце апостола, яке до глибин пройняли розуміння чеснот християнських. Не теоретичну віру набув кн. Володимир, як набув таку вищеназваний володар Хлодвіг. Ні, він набув живу, глибоку, діючу віру, яка не забарилася виявити себе добрими християнськими ділами. А саме: із нечулого всяка він перетворився на чулого, милосердного християнина. Із жорстокого поганського князя він став для людей "Червоним Сонечком". Десятину всіх княжих прибутків він виділив на справи церкви, у всьому наслідуючи Великого Царя Константина. Милосердя його простяглося до того, що був спеціяльний відділ для убогих, які крім тих благодійних установ, які були створені для вдов, сиріт, старців, калік, ще щодня розвозив по місту хліб і інші їжі, щоб нікого не залишилося голодними. Змінилися характери тих княжих бенькетів, які тоді робилися для бояр, дружини й чужих гостей. Вони вже не були тими поганськими розпутніми, які властиві поганським князям. Вони стали почесними й моральними в розумінню християнському. Князь не вимагав від бояр чеснот християнських, а сам їх показував. Всим цим Великий Князь Володимир знайшов таку любов серед громадян своєї держави, якою ледво чи хто коли користувався з інших князів і царів. Слава князя Володимира виспівувалася в безлічі пісень і безлічі сказань. Слава про нього рознеслася по цілому світі, так, що европейські царі вважали за честь поріднитися з таким славним князем.

Але достойно уваги те, що така слава ніскільки не зпишнила Великого Князя. Він рівним лишився до самої смерти. Хоч дружинники його і більш урядово розповсюджували християнство на наших землях, але Великий Князь не вживав насильства і не хвалив Добриню, який хрестив новгородців "вогнем і мечем".

Закінчивши свою величезну Апостольську Місію для нашого народу, князь відійшов від цього життя яко добрий, переконаний християнин. Він, мов той Євангельський Закхій, пів майна свого віддав убогим і коли кого чим обідив віддав йому учетверо, за що й одержав від Бога "Сьогодні спасіння домові цьому сталося". Церква оцінила його з точки зору Євангельської оцінки, причислила до ліку святих і правдиво назвала його "Рівноапостольним".

---

x/ Ізт. Пловайка, середні віки.

Немотливо оцінити тих великих цінностей, які приніс нам св. кн. Володимир. Він є перетворитель душі нашого народу. На тій "грядці", яку вкопав, засіяв добрим Євангельським зерном і полив добрим своїм прикладом Великий князь, уродив такий буйний урожай, ваги якого немає можливости оцінити. Не будемо говорити про сотні тисяч тих великих угодників Божих, які вийшли з нашого народу і прославили його у Бога і в людей. Скажемо лише, що світло Христової віри освітило з Київа майже п'яту частину всієї земної кулі, від Карпат до Камчатки, від Чорного моря до північного океяну. Вся та добра християнська культура, книжність, мистецтво, архітектура, музика, якими тепер пишаються народи цих країн, все те виросло з тієї засіяної великим князем Володимиром грядки.

Ця велична постать ще не перевищена ні одним із слов'янських царів і ніколи не перевищить.

Князь - то не тільки благородні гордощі України-Русі, то слава всіх слов'янських народів.

Ім'я великого князя Володимира ніколи між ними не заглядиться і як сонце світитиме через тисячоліття, як другий Павел, який із гонителя став проповідником і самим ревним насадителем Христової віри. Не даремно на день його церква співає:

"Уподобившися великому апостолу Павлові в мудрості, ти, всеславний Володимире, як ті дитячі вигадки, служіння идолам покинув, яко муж досконалий, та украсився багряницею Божественного охрещення. І ось нині, стоячи в радості перед Христом Спасителем, молися спастися начальникам нашої держави і множеству вірних."

----------xxxxxxx----------

Петро Сенча.

СУЧАСНІСТЬ ТА ХРИСТИЯНСТВО.

Досить значний час розвиток людства йшов під знаком богоборчества, все виразнішого наростання антихристиянства в науці, філософії, в практичному повсякденному житті.

Але завжди всі великі вчені, справжні титани людського розуму, дійсні генії людського творчого духу, залишались у лоні християнства, у лоні християнської церкви. Ці велетні розуму й духу були на вершинах людських знань, вміли читати книгу буття людства, бачили далечінь шляхів, якими прямує людство, - тому вони залишались християнами, вірними синами Церкви. Досягнення ж їх творчого розуму підхоплювали другорядні вчені й тільки серед пигмеїв науки створювались й все наростали течії богоборчества, антихристиянства.

Особливо в першій половині XIX століття відбувається ряд великих наукових відкрить, на основі яких створюється клясична філософія, формуються інші науки, твориться "науковий" світогляд, народжується позитивізм і, нарешті, оформляється матеріялістична філософія. Все оформлено, все клясифіковано, все знайшло своє місце у системі нового світогляду. В уявному механізмі космосу, у механіці природи - телескоп, мікроскоп і усі засоби вчених перестали виявляти, не виявили Бога.

Допитливий людський розум намагається в лябораторіях навіть творити живу матерію, живий організм...

Механічні уявлення переносяться на суспільне життя. У суспільному житті відкриваються "залізні" закони суспільного розвитку. Людина придавлена величчю цих "залізних" законів, стає "нікчемною залізячкою" у механізмі природи. Людина стає безсилим

рабом стоячих над нею, нею володіючих, всевладних законів природи, суспільства. Людина стає сліпим червом, що заплутався в темних страшних могильних склепіннях.

У повсякденному практичному житті людства ми бачимо припинення розвитку та занепад духової культури, що замінюється розвитком, поступом цівілізації. Скрізь панує матеріяльна цивілізація, не супроводжувана більш розвитком людської духової культури, поступом людського духу.

Припиняють свій зріст у людській громаді та занепадають плекані християнством, християнською культурою високі якості та ідеали - любов, братерство, свобода, милосердя, християнське сумління, чесність, непідкупність, вірність, героїзм, жертвенність, висота людського духу. Все це замінюється наростанням усюди злоби, ненависти, зради, насильства, примусу, жорстокости, продажности, духової порожнечі та голоду.

Ми бачимо страшний занепад моралі у житті людей, окремих народів і у міжнародній політиці.

На тлі цього страшного занепаду моралі стає можливим і виникає німецький нацизм, що не правом, а силою, огнем і мечем, намагається інші народи позбавити соняшного світла, відібрати від них право на життя під сонцем.

Багатогранне життя народів не вкладається у тісні рямки псевдонаукової теорії історичного матеріялізму. Але вона стає страшною релігією ненависти, що завдає людству страшних кривавих знищень та зруйнувань. Оголошується й роками вирує страшна відверта війна християнству, церкві, їх настановам, науці, ідеології, моралі.

Все менше стає на землі щастя, радости, любові, миру й все більше тут стає злоби, нещастя, страждання, муки, крови та зруйнувань.

Сиротою блукає людина, позбавлена Бога -Отця, серед холодного, жорстокого, жахливого світу, сповненого злоби, крови й руїн.

Людство не було остаточно розбуджене страшними розрухами першої світової війни. Людство було кинуто у другу, ще більш страшну і жахливу, всесвітню, криваву пожежу. Зараз, коли тільки втихла страшна буфонада другої світової війни, ми знову бачимо, що темні сили антихристиянського зла, чорними скупченими, уже поляризованими хмарами, звисають над людством й готові бризнути на нього новою зливою крови, страждань, мук, смерти та руйнувань.

Але зараз уже виразно видко, що людство дійшло до меж, остаточно закінчує антихристиянський цикл своєї історії, що людство готове стати на творчий шлях християнської духової культури. Темні хмари, що звисають над світом будуть безумовно розвіяні зростаючими силами Світла, Добра. Й коли чорні сили все ж таки бризнуть на людство новим нещастям, то це буде останньою межою терпінь людства.

Справа у тому, що останні десятиліття, озброєний надтелескопами, надмікроскопами, дивовижним інструментом дослідження - удосконаленим математичним аналізом та всіма найостаннішими, найможутнішими засобами дослідження, допитливий творчий людський розум і дух продовжували свою працю у тиші кабінетів та лабораторій. Дитячим лепетом та іграшками здаються зараз всі побудови й закони "клясичної" науки у порівнянні з досягненнями останніх років найновійшої науки. Останні відкриття науки, що ще не поширені у широких колах людства, зовсім до центу зруйнували основи клясичної науки та всі її закони.

Сучасний вчений, що зараз вдивляється в світ, бачить дивні речі. Картина світу здається чимось незрівняно складнішим, ніж сліпий механізм. Все сповнене хаосу, але в цьому хаосі велике й найменше прямує кудись, наче б та сповнене мети виконує чиюсь волю.

Сучасний вчений,що стоїть перед сповненим величі і глибини світом,уже вимовляє ім'я Бога... Світ настільки складний,настільки величний,настільки глибокий,що у ньому не може не існувати Бога.

Сучасні вчені вже бачать протягнуту над світом,благословляючу світ,Руку Божу,що створила світ,піклується зараз ним та веде його до невидимої величної мети.

Відомо вже,що світ не кінчається на порозі матеріальних явищ,на порозі матерії,а лише набуває тут видимих для нас форм...

Справа в тому,що людство уже простягає руки до Бога...

Християнське гасло сучасности - " Свобода народам, свобода людині" - має надзвичайно глибоке коріння,надзвичайно глибоке обгрунтування,воно вистраждане людством,підготовлене всіма попередніми циклами та епохами історії людства. Мешканці землі зараз дійсно прямують,через усунення всяких тоталізмів, до здійснення цього християнського гасла на земній кулі.

Стародавні феодальні держави,побудовані силою в'язниці народів,зникають. Людство прямує не згідно "залізних" законів суспільного розвитку, не за роз'єднуючою людство теорією кривавого психозу клясової боротьби,воно дійсно прямує до об'єднання у великі християнські національні родини. Чинне й дійсне у кожному народі стремління до внутрішньо-національної солідарности,національної консолідації і через них до міжнаціональної солідарности всесвітнього християнського братерства та миру. Це прагнення виразно чинне,непереможне й воно не падає,а бурхливо зростає...

І раніш народи створювали щось цінне,що переживало віки,лише у ті моменти своєї історії,коли вони були найбільш об'єднані внутрішньо-національною солідарністю,міцно ставали на шлях християнського братерства, миру та згоди. Видно уже, що клясова боротьба зовсім не рушій історії,а гальмо у поступі людства до втілення у житті урочистого тріюмфу християнської правди,християнських ідеалів.

Знаємо ми також,що людина не безсилий раб законів природи,не сліпий черв,а створений по образу та подобію Божому,носій печати та дарів Святого Духа,вільний ісповідник великої релігії Боголюдства.

Вічна,невмируща,жива Правда Христова. Вона має таке глибоке коріння Боголюдського естества. Вона є така Божа і така людська...

Після перенесення останніх приступів антихристиянських сил,злоби,крови й усіх страждань людство виразно,твердо,непохитно стає на шлях християнства. Людство вже здіймає очі й готове угледіти невидимий,але дивовижно сяючий над усім світом зореносний Хрест...

Церква зберігала наш український нарід у сутінках історії,рятувала його,мала особливе вирішальне значення в його долі. Завданням часу є зараз для всіх українців-християн: читати книгу долі нашого українського народу й неухильно дбати про скорший прихід і для нашого народу Світлого Християнського Дня.

Зараз дійсно незрівняно розумніше вірити в Правду Христову,стояти під корогвами Церкви Християнської й зовсім нерозумним бути на боці темних антихристиянських сил,чи залишатись невтральним.

Зараз дійсно,для мешканців землі і для нашого українського народу,готовий уже настати християнський ранок та хри-

стинський день...

---------0000000---------

Архиепископ МИКАЇЛ.

НА ДЕНЬ СВЯТОГО ПРОРОКА ІЛІЇ 20 липня.

Святий пророк Ілля пророкував у царстві Ізраїльському. Народився в м.Фесві і через те зветься Фесвітянин. Став до пророчого служіння при самому злому й нечестивому цареві Ахавові. Ахав узяв собі за жінку Філістимлянську царівну Елизавель. Вона була дуже владолюбна і фанатична до своїх Філістимських богів. Вона швидко підкорила собі Ахава. Під її впливом він пристав до поганства і зробив його державною вірою, а віру в Істинного Бога почав переслідувати. Храм Єрусалимський було занедбано, священиків розігнано. В Єрусалимі і на всіх висотах були поставлені жертівники Белові - /сонце/ і Астарті -/місяць/. Заведено великі ватаги жреців, пророків, магів, ворожбитів. Всюди запанувала неправда та насильство. Не стало праведного суду й милости, розпуста стала вважатися за чесноту. Ахав і Елизавель всьому тому подавали приклад. Тоді Господь послав до Ахава пророка Ілію.

Ілля сказав: "Живий Господь. За твоє нечестивство, в ці роки не буде ні роси, ні дощу, хіба тільки після моєї молитви."

Розлютований Ахав хотів убити пророка, але він утік у пустелю до потоку Хорив і туди, з наказу Божого, ворони приносили йому хліб і мясо. Коли ж потік від засухи висох, то Господь послав його в село Сарепту Сидонську. Тут Ілля захотів їсти і, побачивши одну жінку-вдову, що йшла по воду й збирала трісочки, сказав їй: "Спечи мені коржика, бо хочу їсти", Вона ж сказала: "Живий Господь". /ц.зн. Бог свідок/що в мене є тільки жменька борошна та трішки в посудині олії, оце спечемо з сином, зїмо, тай помремо". Ілля сказав їй: "Не помрете, борошно й олія у вас не зменшаться аж поки не пошле Господь дощу, отже спечи мені, а собі спечете пізніше. Жінка повірила Божому пророкові, і сталось так, як він сказав. Але син її захворів і вмер, тоді св.пророк Ілля помолився, ліг на нього, дихнув на його лице і син її ожив.

Посуха продовжувалася 3,5 роки. Настав тяжкий голод. Люди вмирали, скотина гинула. Тоді, з наказу Божого, знову прийшов Ілля до Ахава і каже йому: "Всі оці біди звалилися на нас за твоє нечестивство. Доки вам кульгати на обидві ноги. Збери народ, спробуємо пізнати хто є правдивий Бог. Принесіть ви жертву Белові, а я Богові Живому. Не будемо підкладати вогню. Хто пошле з неба огонь, той і є правдивий Бог."

На це всі погодилися. Цар дав тварин, вийшли на гору Карміл. Перші заклали жертівника жерці Белові /Баал/, поклали на нього жертву й почали кричати: "Ваале, Ваале почуй нас." Так кричали цілий день, але відповіді не мали. Тоді почали різати собі тіло, колоти себе і кричати: "Ваале, Ваале почуй нас!" Дивлячись на них Ілля сумував і сказав: "Мабуть бог ваш спить, кричіть дужче".

У вечері Ілля збудував свій жертівник із 12 камінів /по одному від кожного коліна ізраїльського/, звелів викопати рів навкруги жертівника, поклав на жертівник жертву і велів тричі поливати водою так, щоб аж рів наповнився водою, щоб ніхто не

подумав,що він десь підклав огонь. Тоді став на коліна і сильно молитися Богові,щоб Він послав з неба огонь на врозумлення цих людей. І Господь почув його молитву. З неба впав огонь і спалив не тільки жертву, а й каміння, а воду в ровi висушив. Тоді народ скрикнув: "Бог Іллі,то є Правдивий Бог. Йому будемо служити".

Після того св.пророк Божий вийшов на гору і помолився про дощ. І ось повіяв з моря вітер і полив великий дощ.

Народ страшенно обурився проти жерців идольських за їх оману. Ілля звелів їх привести й їх тут же умертвили. За це дуже розгнівалася Єлизавета і хотіла схопити пророка і він знову мусів тікати в пустелю. Тут йому явився Господь і велів помазати на царство Іюя,який потім винищив увесь дім Ахава.Єлизавета була викинута в вікно з вищого поверху і її з їли собаки,як і пророкував їй пророк Ілля.

У святого пророка Іллі був ученик Єлисей. Одного разу вони йшли вдвох із Галгала за Іордан. Коли підійшли до ріки,Ілля зняв із себе милоть /це опона на зразок укривала,яку тоді носили замісць верхньої одежі/,ударив нею по воді,вода розступилася і вони перейшли по дну річки.

Коли перейшли,то Ілля каже до Єлисея: "Проси в мене чого хочеш"...Єлисей каже: "Духа,який у тобі,я хотів би мати вдвоє". Ілля відповів: "Трудного ти просиш. Як що побачиш, як я буду возноситися на небо,то одержиш".

Ледве він це сказав,як раптом з'явилася огняна колісниця й вогняні коні і Ілля на ній понісся на небо. Єлисей скрикнув: "Батьку мій,батьку /ти/ колісниця Ізраїлева і конниця його". Тоді впала до ніг його милоть Іліїї,і він,ідучи назад,знову вдарив нею по воді,вода розступилася і він перейшов Іордан. Це було знаком того,що він став пророком,як просив.

Св.пророк Ілля є великий угодник Божий. Ревність його до Бога була такою сильною,що стала прикладом на всі віки людського життя. Як і сам він казав: "Ревнуючи поревнував я по славі Господа Вседержителя". Це значить: "Я всю душу мою віддав за славу Господа Вседержителя. Його святість і праведність дорівнялися до святости патріярха Єноха,тому і він,як і той,не знав смерти,а переложив /це зн.переселення/ його Господь,одухотворивши його тіло.

Найбільший із народжених жонами св.Предтеча і Хреститель Господній Іван,за словами пророків,прийшов "духом і силою Іллиною",це б то з такою ж силою й ревністю,як у Іллі пророка. Він розмовляв з Господом Спасителем на Таворі під час Преображення. А перед кінцем світу,в часи Антихриста,Господь пошле на землю цих великих праведників в останнє проповідувати Христа Господа /Апокал./.

Святий пророк Божий Ілля завжди був у великій пошані в українського народу. Багато збудовано на його честь величних храмів. Багато людей носять його ім'я. Православні часто звертаються до св.пророка Іллі з молитвою,особливо під час посухи.

---------§§§§§§§§---------

Архиепископ МИХАЇЛ

СВЯЩЕНСТВО

на підставі Святого Писання.

Бувши творінням Божим, ніяка людина, як свідома істота, не може бути байдужою до Творця свого.

Тому то служіння людини Богові почалося з того моменту, як тільки вона пізнала Бога. Так Адам полюбив і почав прославляти Бога, як тільки побачив його. Отож кожна людина, яка має розуміння, спостерігаючи Величність Божу, Його Мудрість, Його Розум, Силу, Доброту, Красу й інші досконалості, самою своєю природою примушується прославляти Його, дякувати, превозносити, благоговіти перед Величчю Його, скорбіти за недосконалість свою, благати про допомогу і т.д.

Людина створена Ним по Його ж образу і подобі. Вийшла з Рук Його й від Духа Його і тому має в собі іскру божественного, тому то їй природоне релігійне чуття, устремління в височінь, шукання ідеалів краси і т.д. Це імпульс її прогреса духовного. Без того вона нічим би не відрізнялася від тварин. Тому байдужим до Бога може лишатися лише той, хто втратив гідність людини, втратив духовість і став лише тілесним. Про таких каже Давид:

"І чолвік, бувши в /такій / честі, не розуміє, прирівнює себе до скотів несмислених і уподобляється їм /Пс.48,21/.

Отже по природі своїй кожна людина є служителем Бога Вишнього. Одначе свідомість людська з самого початку уясняє собі, що для служіння такому Всесовершенному, такому Всесвятому й служити треба свято, тому для особо важливих Актів Богослуження, як напр. принесення Богові жертв уже спочатку виступають голови родин, як Адам, старші діти, як Каїн, Авель, Сіф і т.д. Згодом починають виділяти з себе достойніших і їм доручають виконувати акти найбільшого релігійного значення.

Одначе в допотопні часи ми ще не спостерігаємо особливо уповноважених осіб, крім патріархів. Але після потопу Святе Писання, ще до Синайського закону, вже згадує, в часи праотця Авраама, окремих священиків, як відомий священик-ієрей Бога Вишнього Мельхиседек, потім священик Іофор, тесть прор. Мойсея. Могли бути й інші.

Повне ж оформлення священства Господь Сам устроює через Мойсея на горі Синаї. Для служення Собі Господь Бог побажав виділити окремих достойних осіб, а саме Аарона, його синів і в дальшому священиків з його роду, як священнослужителів, а покоління Левія як служителів при Скінії /храм/.

Звертаємо увагу на саму процедуру утворення Старозаповітного священства.

З наказу Божого Мойсей обмиває Аарона й синів його перед очима всього Ізраїльського народу, одягає Аарона у всі первосвященницькі одіжи, виготовлені за наказом Божим, освячує його, помазавши св. оливою. Тому прилюдно оголошує обов'язки його, а людям наказує слухатись і виконувати його розпорядження. Також одягає в священничі одіжи синів його і визначає їм їхні права і обов'язки перед народом. Все ж покоління Левія виділяється, як сказано вже вище, на служіння при скінії.

Так самим Богом, через Мойсея утворюється трьохступнева ієрархія

рархія священства: 1. первосвященник, 2. священники, 3. левіти.

Цей порядок проходить на протязі всього Старого Заповіту, аж до самої смерти Господа нашого Ісуса Христа.

Наскільки він був твердий і непохитний в очах Божих, видко з того, що коли під час подорожі ізраїльтян по пустелі, деякі з старшин ізраїльських, а саме Корей, Дафан і Авірон зговорилися відібрати у Аарона священство і в Мойсея право вождя, їх живих з родинами проглинула земля.

Як же ставився до Старозаповітного священства й храму Христос Господь. Св. Діва Марія, Пречиста Мати Його, приведена була в храм, зустрінута і введена у Святе Святих самим первосвященником Захарією. Там же Вона й виховувалася під наглядом того ж первосвященника. Святий Захарія, батько Предтечі Івана, був священником того ж храму. Сам Христос-Дитятко Своєю Св. Матіррю був принесений у цей же храм і зустрінутий священником старцем св. Симеоном /Лук. 1/. Христос щороку приходив з Назарету в Єрусалим у храм на свята /Лук. 2, 12-52/. Проповідував у храмі. Більше того, Христос Господь горів великою ревністю до храму, коли бачив зневажання його святині і два рази вигнав торгашів з нього, сказавши їм:

"Дім Мій, домом молитви наречеться, а ви зробили його вертепом для розбійників". /Мф. 21, 13/.

З цього бачимо, що Христос Господь не відмінив ні храму, як дому Божого, ні священства як інституту священнослужителів і хоч сказав в останній раз "оставляється дім вам пусткою", але додав: "аж поки не скажете: "Благословенний той, хто йде в Ім'я Господнє". /Мф. 23./.

Інакше й бути не могло. Син Божий не міг відкинути те, що Сам, бувши Єдиним в Святій Тройці, установив через Мойсея. Тому зрозуміло, чому він каже: "Не думайте, що Я прийшов зруйнувати закон або пророків. Не зруйнувати Я прийшов, а доповнити".

УСТАНОВЛЕННЯ НОВОЗАПОВІТНОЇ ЦЕРКВИ І ЇЇ СВЯЩЕНСТВА.

Архиєреї.

Жертви й приношень Ти не захотів, але тіло Мені звершив. Всепалення й жертви за гріх Ти не побажав. Тоді Я сказав: "Ось піду. На світках книг написано про Мене. Я бажаю виконати волю Твою, Боже Мій, і Закон Твій у серці Моїм".
/Пс. 39, 6-8/.

Так Син Божий, виконуючи волю Отця Свого, прийшов на землю, щоб замість старозаповітних жертв принести за гріхи наші страшну жертву - Себе Самого. Хто міг стати первосвященником, звершителем такої страшної жертви, як тільки Сам Він - Син Божий. Він сам став Агнцем Непорочним. Він Сам Жертва Таємна. Він Сам і Первосвященник-звершитель її. Тому то ще через Давида каже Господь до Сина Свого:

"Ти еси Священик навіки по чину Мельхиседековому" /Пс. 109/.

Про архієрейство Христа Господа дуже докладно говорить св. ап. Павло в посланні до Євр. /див. роз. 5; 7, 26; 8, 1-2; 9, 11-15/.

17 глава од Івана є не що інше, як первосвященицька звершительна молитва Його над жертвою - Самим Собою. Таким чином ми бачимо, що Христос Господь Сам став Архієреєм Своєї Новозаповітної Церкви, яку зібрав Своєю дорогоцінною кровью.

Коли ж почалася Новозаповітна Церква? Вона почалася тоді, коли Христос покликав перших Своїх учеників. В ній Він зайняв місце первосвященика, а їх став готувати на заступників Собі

після відходу Його від землі.

Поступово відкриваючи їм Тайни Царства Небесного, Він також поступово починає вказувати їм і їхню ролю в Новозаповітній Церкві Його, спочатку Петрові, а через нього і всім ученикам:

"І дам тобі ключі до Царства Небесного і що з'яжеш на землі буде з'язано й на небі, що роз'яжеш на землі буде роз'язано й на небі". Те ж повторює Він і іншим апостолам. Але самий факт установлення Новозаповітного священства починається на Тайній Вечері.

Як Мойсей помив Аарона й синів його, так Христос Господь миє ноги ученикам, щоб показати їм зразок смиренности у майбутньому їх служінні.

Тут же Господь звершає першу Літургію, коли взяв хліб і чашу з вином, звів очі Свої до неба, подякував Богу й Отцю, благословив, переломив і, подаючи ученикам, сказав: "Прийміть і їжте, це є тіло моє, що за вас ламається на відпущення гріхів. "Пийте з неї всі, це є кров моя, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів" /Мф.26,26-28; Мар.14,22-24; Лук.22,19-20/.

Так Христос рідниться з ними фізично і освячує їх. І завіщає: "Чиніть це на спомин Мені" /Лук.22,19/.

Після воскресіння, того ж дня ввечері Господь Ісус являється ученикам у Сионській горниці, як двері були замкнені і каже їм: "Мир вам. Як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас. /ц.то: з тою ж повнотою влади/..і, подихнувши, сказав: "Прийміть Духа Святого. Кому відпустете гріхи, відпустяться, на кому зоставите - зостануться /Ів.20,22-23/. Раніше Господь обіцяв їм дати владу, нині Він фактично їм її дає.

А в Галілеї перед вознесенням Він дає їм дальший наказ і права архієрейства і єпископства в таких словах: "Дана Мені вся повнота влади на небі й на землі. Ідіть, навчайте всі народи. Хрестіть їх: Во Ім'я Отця і Сина і Святого Духа... Навчайте їх додержуватися всього, що Я заповідав вам. І ось Я з вами є у всі дні до кінця віку. Амінь." /Мф.28,19-20/.

Слова: "Я з вами є...до кінця віку" показують, що обітування й накази даються не лише для самих апостолів, а і всім їхнім наступникам до кінця віку.

Так передав Христос Господь права архієрейства св.апостолам і їхнім наступникам: архієреям, єпископам. Так установив найвищу ступінь Новозаповітнього священства - архієрейську, надавши їм право дальшого будівництва Таїн Божих. Як і каже св.ап.Павло:

"Так кожний нехай розуміє нас, яко слуг Христових і будівників Таїн Божих". /І Кор.4,1/.

У п'ятидесятий день після воскресіння Свого Господь здійснює Своє обітування і посилає їм від Отця Пресвятого Духа. Цим Він довершує їхнє освячення, як помазання Духом Святим і одягає їх Силою Звише. І ось вони зразу вступають у своє апостольське і архієрейсько-єпископське служіння. Вони проповідують, навчають і хрестять перших дійсних членів Церкви Христової в той же самий день. /Діян.2/.

Дальші святі апостоли посвящають на дияконське /подібно до Старозаповітн.левітів/ служіння сім побожних мужів: Стефана, Филипа, Прохора, Никонора, Тимона, Пармена і Миколая через покладення рук і молитву /Діян.6,5-6/. І так покладають початок першої ступені Новозаповітнього священства - дияконство.

Але члени Церкви Христової стали намножуватися в різних місцях. Вони мали потребу в постійному навчанні й керівництві. Тоді апостоли стали настановляти їм пресвітерів ц.зн.старших,

яким доручалося ієрейське служіння в церкві, як молитва "Переломлення хліба" ц.зн. Тайна Євхаристії, Хрещення і інші тайни.

Правда, в першій Церкві Христовій Дари Духа Святого були в такій кількости, що різниця між пресвітерами і не пресвітерами була невелика, бо разом з ними ділили пророки й учителі, повні благодатних дарів Духа Святого.

Пресвітери були й керівниками доручених їм апостолами церков, тому в посланнях апостольських часто називаються "епископами", бо "епископо" з грецької мови значить: "управляти - керувати". Рівно ж апостоли себе звуть сопресвітерами /І Петр.І/, Сопастирями ц.зн. старшими. Звідси назва пресвітер і епископ у посланнях апостольських не обозначають ступеня священства.

Старші переважно мали ступінь ієрейства, але їх могли апостоли підносити до ступеня архієрея. Звідси ієрархія могла іменуватися як священство, так і пресвітеріон. /Тим.4,14/.

Одначе, коли християнство поширилося на далекі краї, по різних містах і апостоли не могли вже встигати всюди, тоді вони стали через рукоположення настановляти пастирів з повною апостольською /архієрейською/ владою посвящати інших на ступені священицького служіння. Це ми бачимо з послання св.ап.Павла до Тимофея, де йому дається право: настановляти "епископів" ц.то "пастирів-пресвітерів", і висвячувати через рукоположення / І.Тим.5,22/-3/ вшанувати достойних пресвітерів честю / - 5,17/, чинити суд над ними /- 19 - 20/. Подібно й Тіту / Тіт І,5-9/.

Так і інші апостоли настановляли собі наступників і передавали їм повноту архієрейської влади. Напр.ап.Петр - Ліна, Анаклета, Климента. Ап.Іван Богослов - Ігнатія, Полікарпа й інших для 7 Малоазійських церков /Об'явл.2; 3;/. Так, як влада, керівництво церквами тепер почало централізуватися в руках наступників апостольських - архієреїв. Назва "епископ" ц.то "керівник" стала поруч з назвою "архієрей" доки й остаточно стала рівнозначною. Бо вже в третьому столітті назва "епископ" стала належати лише архієреям /Див. Полемика св.Кіпріана з еп.римським Стефаном про донатистів/.

Звідсіль бачимо, що думка, ніби в вік апостолів і їх наступників священство Христової Церкви складалося лише з двох ступенів: пресвітерів /ієреїв/ і дияконів, а архієреї, як такі, появилися пізніше, не є правдивою.

Основоположник Новозаповітної Церкви Христос Господь, як і Мойсей, перш за все установив архієрейську ступінь священства в особах св.апостолів. Отже в першій Христовій Церкві архієреями були апостоли і настановили пресвітерів - ієреїв і дияконів. Так, що священство Христової Церкви з самого початку її є трьохступінне.

ПОРЯДОК НАСТАНОВЛЕННЯ АРХІЄРЕЇВ У ВІК АПОСТОЛІВ І МУЖІВ АПОСТОЛЬСЬКИХ.

Як уже сказано вище, кожний з апостолів мав право настановити архієрея-епископа. Коли ж здійснювалось рукоположення, то не маємо відомостів точних, чи завжди лише сам апостол, чи його наступник, священно діяв це таїнство, чи в тому брали участь і пресвітери. А коли брали участь, то-чи як необхідний чинник повноти висвяти, чи тільки як співмолитвеники як і тепер. А ті, що брали участь чи були лише пресвітери-ієреї, чи пресвітери з правом архієрейства. [redacted]

Їх викликали щоб висвятитися їм на архієрея-єпископа [redacted] Арій і [redacted] Але тим вони на це не пішли. Очевидно [redacted] [redacted]

Історія Церкви свідчить нам про єдноособне висвячення єпископами собі помішників і наступників. Так висвячені святителі Миколай Мирлікійський, Григорій Богослов і інші.

Пізніше Собори ухвалили дотримуватися І-го Апостольського правила, що єпископа мають рукополагати два або три єпископи, а інші тієї области на те дати писемно свою згоду. Так і донині.

ІЄРЕЇ - ПРЕСВІТЕРИ.

Друга ступінь священства в Церкві Христовій є пресвітер-священик.

Пресвітери ніколи не діяли в Церкві, як незалежні чинники, над ними завжди стояв єпископ-архієрей. Це дало право священномученику Кіпріану сказати, під час боротьби з донатистами: x/ "Хто без єпископа, той і не в Церкві; хто без єпископа, той загинув".

Інакше й не могло бути. Преємство благодаті священства св. апостоли передали не по лінії пресвітерів-ієреїв, а по лінії архієреїв. І не пресвітерам-ієреям дали право рукополагати пресвітерів і дияконів, а лише тим, кому передали повноту апостольської влади будувати Дім Божий, що є Церква Бога Живого, стовп і твердиня і стіни /Тим.3,15/.

Тим не меньше покликання пресвітера-ієрея надзвичайно високе. Пресвітеру не дане право настановляти на священичі ступені інших осіб, але йому, під наглядом архієрея, пасти Церкву Господа і Бога в межах йому ви-значених. Йому від самих апостолів, через єпископів, надане право священнодіяти всі Тайни Церкви Христової, крім Тайни Священства.

Коли деякі з єпископів хотіли умалити звання ієрея, то св. Іван Золотоустий дуже гостро повстав проти такого наміру.

Він пише: "Що ти маєш більше проти ієрея. Лише право висвячувати інших на священні становища". І справді: ієрей є найближчий посередник між Богом і дорученою йому паствою. Він є ангелом її. Він безпосередній пастир дорученої йому пастви. Він - Уста Господні, що промовляють Слово Боже до людей і він же є уста народу, що висловлюють молитви хвали, подяки й благань перед Господом. Під час звершення Божественної Евхаристії він являє собою Ісуса Христа на Тайній Вечері. А при звершенні інших св. Таїн він стає посередником, через якого Дух Святий сходить на того, хто приймає Тайну. Він є свідком сповіді і він же, від імени Господнього, прощає гріхи грішникам. Тим то і відповідальним є перед Богом за свою паству не меньше, ніж єпископ за свою. Звідси зрозуміло на яку пошану заслуговує Ієрей Божий у своєї пастви.

Але звідсіля ж накладаються на пастиря-ієрея і великі обов'язки. Господь каже до Старозаповітних ієреїв через пророка Ієремію: "Грішник загине за беззаконства свої, але душу його /за недбайливість твою/ від тебе взищу". Тим-то душпастир-ієрей не належить собі самому, він належить паствi і все, що він робить, мусить робити так, щоб не понизити Церкви Христової.

Зразком будь для вірних; словом, життям, вірою, любовію, сми-

x/ Донат. пресвітер учинив заколот, вніс ересь і хотів діяти без єпископа.

ренієм,чистотою /Тим.4,12/ - такий даний заповіт ап.Тимофію,а через нього і всім пастирям Церкви Христової.Бо коли пастир неправдивий у словах,то як може навчати правди. Коли веде недостойне життя,то як може він навчити паству свою жити по заповідях Божих.Чи не стане він тим,про яких і Господь наш сказав: "Устами своїми шанують мене,а серце їх далеко від мене.Даремно шанують Мене". І до людей: "Те,що вам кажуть,те виконуйте,а що роблять,того не наслідуйте."

Дияконське служіння не менш важливе в Церкві Христовій. Диякон служить при звершенні всіх Таїнств.Він є найблизький співробітник єпископа й пресвітера як у службах Божих,так і в навчанні пастви.Він,як і ієрей,заслуговує на велику пошану з боку церкви,як служитель Божий.А тому і від диякона св.апостол вимагає тих же чеснот,що й від пресвітера.Він,як і пресвітер,повинний бути у всьому зразком для вірних. І тим більше,що дияконське служіння є лише переходове,бо кожний диякон повинен себе готувати до вищого служіння /Тим.3,13/.

---------xxxxxx---------

Архиепископ МИХАЇЛ.

С Л О В О

на день Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії.

Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа.

Прекрашенне Божественною Славою Священная Діво память Твоя /Ірм.Канона/.
Память праведного з похвалами.

Дорогі брати мої й сестри!

Коли память кожного праведника достойна похвали,то якою похвалою й славою ми повинні увінчати память Матері Господа нашого Ісуса Христа,- преблагословенну Владичицю Богородицю в день її блаженного успіння.

Коли Господь превозніс її превише херувимів і серафимів, то в якому благоговінні ми повинні схиляти коліна й голови наші перед її св.гробом.

Ми з великою пошаною стоїмо коло гробу наших благодійників і славних землі, з якою ж пошаною ми повинні оповити св.гріб Заступниці всього світу,Спасительки нашої,що спричинилася до спасіння нашого від вічної загибелі? Ми з плачем стоїмо над гробами наших матерів. А нині перед нами гріб Богородиці і Матері всього світу.Але над матерями нашими ми плачемо,бо втрачаємо їх навіки, а над гробом Пренепорочної Матусі нашої нас проймають інші сльози,сльози безмежної любови та вдячности,ми не сумуємо,а радуємося доброю святою радістю,бо не втратили її навіки,як своїх матерів, а лише провожаємо від земного скорботного життя до життя вічної радости,вічної втіхи. Бо:

В молитвах Невсипущу Богородицю і в заступництвах незмінну Надію /нашу/ гріб і смерть не змогли вдержати,бо яко життя Матір до життя переставив Той,що вселився в Утробу її завжди дівственну.

Отже не вмерла Вона,а лише заснула для нас,щоб,після цього короткого блаженного сну переселитися в Оселі Отця Небесного.

Ми не плачемо, а благоговіємо й радіємо, бо знаємо, що Вона в Успінні Своєму не тільки не покинула нас, а, навпаки, наблизилася до Божественного Сина Свого, щоб складати перед Престолом Його наші молитви та скорботи.

Ніхто не є нам такий близький, як Пресвята Діва. Вона наша Найрідніша Сестра, бо Вона від нас, немає Рідніщої Неньки, як Матуся Спасителя нашого й Господа. Знає Вона скорботи сиріт, бо Сама була сиротою, знає сум і тугу вдови, бо жила серед удов, і бачила їх сльози. Знає Вона тяжку тугу матерів, бо Сама була матір'ю, знає тяжкі болі материнського серця, яке так боляче ділить долю своїх нещасних дітей. Ой, як знає! Більше від усіх матерів. Скільки раз умлівала Вона, коли почула, що Любого Сина Її засудили на страшну та ще й ганебну смерть?! Якими словами можна змалювати Її муки, коли Сина Її поклали на хрест і прибивали цвяхами?! Що відчувало Її св. серце, коли Вона стояла біля хреста, на якому умлівав неправедно осуджений Син Її, який ніс спасіння тим, які розпинали Його. Чи можна збагнути біль душі Її, коли Він скрикнув: "Боже Мій, Боже Мій, пошо Ти покинув Мене!." І ось у пристрашних болях Вона прийняла нас під Свою опіку, коли, умираючи, Син сказав Їй, показавши на Івана: "Жено, се син Твій".

О, Матусю, О, Великомучениці! Немає такого жорстокого серця, яке б не впало перед Тобою у безмежній пошані та вдячності! Тому то, дорогі мої, так легко молитися перед образом Пречистої. Тому то увесь світ складає перед Нею найсокритіші болі своєї душі.

Безмежно дивне життя Пренепорочної. Від утроби матерньої віддалася Господу. Вона виросла як найчистіша благоуханна лілея під наглядом янгелів. Серце Її від пелюшок стало Храмом Духа Святого. Смирення і душевна чистота - Її найкраща окраса. Тільки така Діва могла бути обрана Богом стати Матір'ю Спасителя світу.

Вона земна, а жила життям небесним. Вона людина, а вмістила в Собі Бога. І Її Божественна і Богоподібна, утішена після страшних скорбот воскресінням Сина Свого, Її Богообрадувана, що провожала Воскресшого на небеса і знала, що Він сів у славі праворуч Отця, Вона лишилась жити серед людей, бувши Небесною. І не жити тільки. Вона разом з апостолами прийняла обітованого Духа Святого і разом з ними пішла проповідувати Євангеліє Сина Свого. Великі простори землі освятилися Її Святими Стопами, аж до Афону досягла Проповідь Її. Десять років після Вознесення Христового Вона перебуває серед вірних в Єрусалимі. Сили Її знемогали і бажання материнського серця бачити Любого Сина Свого давало чути себе.

Тоді Господь знову послав архангела Гавриїла, цього преславного служителя в нашому спасінні, сказати Їй день відшестя Її від землі. Постом і молитвою стала готуватися Вона до дня кончини Її земного життя. Апостолів тоді не було в Єрусалимі і ось Дух Святий дивно зібрав їх від самих далеких країв.

У світлиці, де перебувала Преблагословенна Діва, зібралися апостоли і багато вірних Єрусалимської Церкви. Сироти і вдови, то було найближче оточення Її. Довго втішала Вона їх, довго наставляла стояти в істині евангельській. Благословила їх, утішала, а тоді злягла на приготовлену постіль свою і віддала душу Свою в руки Сина Свого. З передання церковне, що в час кончини Її, великий світ осяяв світлицю де возлягла Пречиста. Сам Господь у сонмі янгелів явився і на руки прийняв Св. Душу Її. Тоді почався великий плач. Вся Єрусалимська Церква зібралася біля гробу Богоматері. Були тут і Діонисій Аеропагіт і Дороней пресвітер і Тимофій і інші пресвітери. Після великого плачу поклали Св. Тіло Її в гріб, і з світильниками і святими співами понесли Його в Гефсиманський сад, щоб покласти Її поруч з Св. Батьком Її Якимом і Матір'ю Ганною. Коли йшла [illegible] процесія, то невіруючі Юдеї злословили й кепкували з [illegible]

один, на ім'я Аффоній, насмілився задумати вибити гріб із рук апостольських і кинути на землю, щоб насміятися. З цим наміром він кинувся в юрбу процесії. Коли ж тільки руки його доторкнулися гробу, то він упав, а одрубані руки повисли, приставши до гробу. Він скрикнув і став молити о прощенні. І Богомати простила йому. Руки його сцілилися і тепер він пішов поруч процесії, прославляючи Христа і Богоматір. Гріб з тілом поклали в печеру, заложили камінем і так розійшлися.

З якогось Божого допусту ап. Фома не був під час похорону Пречистої. Скорботі його не було межі, він убачав, що Господь не допустив його за невірство про воскресення і тому дуже плакав. Він просив показати йому тіло Богоматері, щоб віддати йому останню пошану і цілування. З цим усі апостоли пішли до гробу. Як же вони були здивовані, коли тіла Богоматері в гробі не знайшли. Вони думали з тривогою, що Її Св. Тіло вкрали юдеї і боялися, що вони зневажать Його. В ту хвилину Богоматір явилася їм у повітрі в сонмі безлічі янгелів і сказала: "Радуйтеся. Я буду за вас молитися й заступатися..." Видіння зникло, але вони зрозуміли, що Господь взяв від землі не тільки Душу а й Тіло Пречистої Своєї Матері і з великою радістю вернулися до світлиці.

У апостолів був звичай, коли вони сідали за трапезу, то на тому місці, де сидів Господь, ніхто не сідав. Вони і для Нього клали і ложку й тарілку ставили, і ложили кусок хліба, а після трапези той кусок хліба розділяли між собою. Коли тепер сіли за стіл, то знов явилася їм Богоматір з янгелами. Тоді вони і для Неї стали лишати місце, як і для Христа. На честь того установлена Церковна Служба "Чин Панагії". Панагією називали той кусок хліба, що клали на честь Богоматері.

Апостоли Успіння Пречистої бачачи здивувалися як то Діва сходить від землі на небо.

Зміняються єства закони в Тобі, Діво Чиста, дівують родини і життя попереджує смерть. Після родин Діва і по смерті жива. Ти спасеш, Богородице, наслідця Твоє.

Так співає Свята Церква уже 2 тисячі років і так співатиме до кінця віку.

Недомислює ніякий язик, щоб похвалити Її по достоїнству, знемагає навіть янгельський розум достойно оспівати Її. Слава Її превише слави всіх янгелів. Але Її слава і наша слава, бо через Неї Господь одіг. в естьо наше і обожив його. Тому такі солодосні пісні на честь Пресвятої.

Радуйся обрадувана, що і в Успінні Твоїм нас не покинула.

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ 6 серпня.

Слово.

Ми сповістили вам силу й пришестя Господа нашого Ісуса Христа, не за хитросплетеними байками ідучи, а бувши очевидцями Його величі. Бо Він прийняв від Бога Отця честь і славу, коли під велелепної слави принісся до Нього такий голос: "Сей є Син Мій Улюблений в Якому Моє благовоління".

І сей голос, що принісся з неба, ми чули, як

були з Ним на Святій Горі.
/2 Петра 1,16-18/.

Так Св.ап.Петро,очевидець Преображення Господнього на горі Фавор,стверджує те,про що так одностайно проповідують у Євангеліях євангелисти.

Господь,як серцевідець,знав серця Своїх учеників і поступово вводив їх до Таємниць Божественного Царства Свого. Не всіх їх Господь бере з Собою на гору,а тільки трьох: Петра,Якова і Івана.Ці вже більше були підготовлені до сприймання Божественного Сяйва Його Божественної Слави,як і говориться в тропарі свята:

"Преобразився Єси на горі,Христе Боже,показавши ученикам Твоїм Славу Твою,скільки можна було..."Господь наш Ісус Христос дуже часто,після цілоденної проповіді,сходив на гору,щоб там на самоті в тиші полинути в молитві до Отця Свого Небесного і духом відпочити від скорбот,які Йому спричиняли люди своїм нечулим і нерозкаяним серцем.

Тут мусимо в німому благоговінні спинитися перед безмежно великою і безмежно ж Милою Постаттю Спасителя нашого.

Він,Син Божий,Єдиний від Святої Пребожественної Тройці,що мав владу щохвилини покликати до послуг безліч легіонів янголів,утомившись,як людина,не йде відпочити на м'яку постіль,а йде на гору на цілу ніч молитися.

А ми?.. Чому нам тяжко? Чому тяжка нам розмова з Богом? Чи не тому,що не маємо тієї доброї синовної любови до Бога /Іо.5,42/.Сумно в цьому признатися...Але вернемося до нашої теми.

Так і тепер,як повіствують євангелисти: Матей /17,1-9/,Марко /9,2-9/,Лука /9,28-36/,Господь іде на гору помолитися,але на сей раз бере з собою учеників- Петра,Якова і Івана,також для молитви. Але молиться не з ними,а залишає їх нижче,а Сам сходить на вершину гори і тут молиться.

Як довго триває Його молитва,видно з того,що ученики втомилися в молитві і поснули. Як молився Господь,які слова казав,не знаємо ми. Але про що міг Найлюбіший Син розмовляти з Своїм Найулюбленішим Отцем,як не про ту безмежно Велику Місію - Спасіння Світу,для якої Його Отець послав?

І ось: якась дивна блакить обгорнула Його. Лице Його засяяло як сонце, одежа Його стала біла,як сніг. Св.Марко каже: "Така біла,якої ніякий білильник не може убілити на землі", бо білизна та була від Божественного сяйва. Страшне сяйво збудило апостолів.Вони бачать,що коло їх Учителя-Господа явилося два дивні мужі: Мойсей та Ілля і розмовляють з Ним про страждання Його,які Він має перетерпіти в Єрусалимі. Це дивне видіння так охопило їх,що вони забули все на світі. Безмежна радість наповнила їх серця. Коли ж св.мужі стали відходити,св.Петро скрикнув: "Господи,як нам тут гарно. Зробімо тут три намети, один Тобі,один Мойсеєві і один Іллі". Він не тямив,що казав. Він тільки горів духом і просив Господа,щоб не спускатися знов на землю до грішних книжників та гордих фарисеїв, а хоч навіки залишитися тут на горі. Коли ж він це говорив,хмара покрила їх і із хмари з небес почувся мов громовий голос:

"Сей є Син Мій Улюблений, в Йому Моє благовоління.Його слухайте!."

Від цього звуку вони впали наче мертві. Як довго вони так лежали,не знаємо. Але Господь підійшов до них, доторкнувся й сказав: "Устаньте і не бійтеся".

Коли вони підкрили очі,то вже нікого не було,крім одного Господа Ісуса. А коли сходили з гори,Він заборонив їм оповідати про те,що бачили вони на горі, аж доки Він не воскресне з мертвих.

Цим видінням Господь укріпив віру Святих Апостолів, "щоб коли вони побачать Його розп'ятого, зрозуміли, що Він страждає добровільно, і світові проповідували, що Він є істинно Отчее Сяйво". /Кондак Свята/. Отець Небесний два рази свідчив про Сина Свого, Господа нашого Ісуса Христа: Перший раз на Йордані /Мт.3,17; Мар. 1,11; Лук.3,22/, другий раз - на Таборі. Христос-Господь каже до іудеїв про те свідчення: "Той, що послав Мене, Отець, Сам засвідчив про Мене, а ви ні голосу Його не чули, ні лиця Його не бачили, і не маєте Слова Його, щоб перебувало в вас /Іо.5.37-38/. Так і ап.Петр Преображення Господнє ставить в проповіді своїй, як незаперечний доказ істини, що Христос є Син Божий, посланий з небес, про якого пророки.

Оглядаючи мисленним оком віри цю величну подію Божої ласки, яку винесемо для себе науку? Бо коли Господь щось діє, то діє не тільки для очевидців і сучасників, а для всіх людей усіх часів. І записано євангелистом не для того, щоб відмітити історичний факт, а, як каже св.ап.Павло: "Все, що наперед написане, для нашого научення написане". /Рим.15,4/.

Тому звернімо увагу на найголовніший момент цієї величної події.

Господь Спаситель починає молитися яко чоловік - Христос Ісус. Довго триває та сп.молитва. Він увесь, всією Своєю святою Душею, так би мовити, поринає в Бога. І що д. Божественний Світ охоплює Його Всього, так що Вивесь Він зміняється, преображається, обоготворяється так, що не тільки, як каже св.еванг.Лука: "Коли Він молився, то Лице Його змінилося, а, навіть, одежа Його стала білоблискучою" /-9,23/.

Це показує нам, яке значення має молитва і як вона діє на тих, хто молиться. "Бог бо Світ/ло/є, і в ньому немає ніякої темряви /1,Іо.1,5/. І ось Божественний Світ охопив Ісуса Христа, охоплює й тих, хто всією душею молиться.

Скаже хтось: "Він був Син Божий - Бог, тому й світ осяяв Його".

То так, брате, ніхто із смертних не може бути так осяяний, як Христос, бо Він же є: "Отчее Сяйво. І Образ Іпостасі Його" /Св.1,3/. Але пригадаймо, як просвітилось лице архидиякона Стефана, коли він горів вірою і молитвою до Бога в Синедріоні. /Діян.6,15/. Знаємо з життя святих, як просвітлялися лиця їх, коли вони погружалися в молитві, напр.,св.Іван Злотоуст, св.Василій Великий, Григор Богослов, святитель Миколай і інші. Та інакше й бути не може. Бо що робиться з людиною, коли вона щиро з глибокою вірою молиться? Вона духом своїм наближається до Бога так близько, що світло Божества охоплює душу її. Як сяйво сонця проймає наше тіло, коли ми наближаємося до нього /попадаємо під його чисте проміння/.

Що ж робиться з її душею? Вона преображається. Божественний Божий образ у ній ясніє, бо в щирій молитві гріховний бруд розсіюється і щезає наче дим.

Чому стає легше після гарячої молитви? Тому, що молитва, наче купіль лазні, омиває забрудненість душі. Як із лазні ми виходимо на деякий час чистими, так після щирої молитви до Господа на деякий час гріховний чад звільняє нас. Хто відчув цю солодкість молитви, той ніколи не лінується молитви. Вона солодшає в міру того, як ми звільняємося від гріховних навичок. А коли хтось, який знає вже ту солодкість, зробивши гріх, утратив її, той душевно мучиться, бо втратив гармонію своєї душі.

Тому то не раз св.апостоли вказують нам на Господа нашого Ісуса Христа, як на зразок. Напр., св.ап.Павло каже: "Взирайте на Начальника віри і Звершителя Ісуса /Євр.12,2/. І Сам Він сказав: "Я

зразок вам дав, щоб і ти робили те, що Я"/Ів.13,15/.

Що сталося з святими апостолами, коли Божественний Світ охопив їх? Вони відчули таку Божественну радість в серці, що вже ніколи не хотіли б вертатися в гори. І вони преобразилися на деякий час духом. Вони, так би мовити, вкусили, покоштували крихотку небесного, Божественного вічного життя, дихнули ним і ось все в них змінилося. Вже ніщо не змогло їх відтягти від любови Божої, ні безупинні труди проповіді, ні тортури сильних світу цього, ні сама смерть. Більше того, страждання за небесну славу стало солодістю для їх преображеного серця.

Так сила молитви і так через неї діє Благодать Божа.

Але та Божественна Благодать діє не тільки на окремих осіб. Діє вона і на цілі народи також благотворно. "Наблизьтеся до Мене, каже Господь через пророків, і Я наближуся до Вас". Коли більше поодиноких наближається до Господа, тоді сяйво Божественного Світла захоплює все більше й більше людей. Люди повертаються від поганих навиків своїх. Починає збільшуватися правда на землі, любов відроджує життя, люди преображаються від гіршого до кращого. Бо як тільки люди починають шукати Господа, то починають шукати заповіді Його. А заповіді Його прості, зрозумілі навіть для малих дітей. Ось вони:

"Обмийтеся, очистіться. Одкиньте геть злі вчинки ваші від Очей Моїх, перестаньте робити зло.

"Навчіться робити добро, шукайте правди, спасайте пригнобленого, захищайте сироту, заступайтеся за вдову.

"Тоді при-ходьте й розсудимо, каже Господь, і якщо були гріхи ваші як багряниця, як сніг убілю, або як кармазини були червоні, вимию їх як білу вовну.

"Коли хочете й послухаєте Мене, блага земні будете їсти, а коли не схочете і не послухаєте мене, меч пожере вас. Уста Господа небесних сил прорекли оце /Іс.1.16-20/. Бо коли ви простягаєте руки ваші, Я закриваю від вас очі Мої...бо вони повні крови.../Іс1,15/.

З цих слів великого пророка бачимо, чому світ опанувало горе. Щоб вийти з нього, мусимо наблизитися знову до Господа, щоб Божественний Світ осяяв і преобразив нас, бо без цього ніякі мудрі слова не зменшать людських страждань.

Слава Всевишньому Богу, прояснення ніби всюди починається. Ой, які б щасливі ми були побачити і справжнє преображення людського життя.

Господи, нехай осяє всіх на землі Світ Твій вічносущий.

Господи, пошли Світ Твій і Істину Твою, нехай вони направлять нас і виведуть на святу гору правди Твоєї.

Господи, дай щоб ми ходили у Світлі Лиця Твого і в Імени Твоєму радувалися вічно.

А м і н ь.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.

Комунікат ч. 5

Канцелярії Свящ.Синоду Української Автокефальної Православної Церкви в справі відбутої 2-ої сесії Свящ.Синоду УАПЦ в днях 14-17 червня 1946 року в

м. Еслінгені.

На 2-гу сесію Свящ.Синоду прибули і чинний уділ у її засіданнях брали всі Високопреосвященні і Преосвященні Члени Священ. Синоду з Високопреосвященнішим Головою, Митрополитом П о л і к а р п о м у проводі.

Перед відкриттям сесії дня 14 червня в год. 9-й рано у домовій церкві Різдва Христового при Церковному Управлінні відправлено було врочистий молебень " з прикликанням Божої благодати на всяке добре діло."

В год. 10-й у тій самій церкві Високопреосвященніший Голова щирою вступною промовою відкрив 2-гу сесію Свящ.Синоду, підкресливши велику її вагу, з огляду на актуальність поставлених на її розгляд питань із життя УАПЦ, пов'язаних із постановами минулої сесії Свящ.Собору Єпископів у березні 1946 р. та новоповсталих упродовж останніх трьох місяців.

Вислухано денний порядок сесії, що складався з 15 засадничих питань та 8 справ біжучого характеру, прийнято його без змін і приступлено до його розгляду.

1. Вислухано і прийнято до відома звіт Секретаря Священного Синоду Єпископа Платона та доручено до наступної сесії уложити бюджет Канцелярії Синоду, поширити її штат і підшукати відповідне приміщення.

2. По вислуханні тексту різних документів про перебіг подій із церковно-парафіяльного життя в Мангаймі в березні-травні ц.р. і звіту про ліквідацію тих подій, звіт прийнято до відома і заходи, вжиті до ліквідації неспокою в цій парафії, признані за законні.

3. У зв'язку з доповіддю Високопреосвященнішого Голови Синоду, Митрополита П о л і к а р п а, в справі створення Комісії для підготови скликання Всецерковного Собору УАПЦ на еміграції, постановлено: а/ Приймаючи на увагу постанову Свящ.Собору Єпископів з дня 16.III.1946 р. § II доручити Св.Синодові справу підготови і скликання Всецерковного Собору УАПЦ на еміграції з участю Єпископату, Духовенства і Вірних та спостерігаючи сепаратні виступи окремих осіб і т.зв. "Комісії в справі підготови до скликання Всецерковного Собору УАПЦ за кордоном", без благословенства й уповноваження на письмі Високопреосвященнішого Митрополита П о л і к а р п а і Свящ.Синоду, вважати існування подібних самозванчих комісій і сепаратні виступи окремих осіб за недопустимі і шкідливі для УАПЦ;

б/ Свящ.Синод по ознайомленні із зібраними матеріялами щодо скликання собору з Єпископату, Духовенства і Вірних, вважає доцільним попередити цей Собор скликанням Передсоборного З'їзду;

в/ для підготови скликання Передсоборного Церковного З'їзду покликати комісію в складі 7 осіб із Високопреосвященнішим Архиєпископом Михаїлом у проводі;

г/ Комісії доручити опрацювання регуляміну для обрання учасників З'їзду і для самого З'їзду та повістки його нарад щодо питань організації церковного життя на еміграції, з розподілом доповідей;

д/ опрацьовані підготовні матеріяли мають бути представлені на розгляд Свящ.Синоду УАПЦ.

4. В справі вислуханої доповіді про ролю УАПЦ у зміцненні загального положення української еміграції, постановлено:

а/ У зв'язку з невідомим майбутнім нашої еміграції і безправним її положенням та намаганням чужих ворожих чинників внести неспокій і розбиття в ряди української еміграції ширенням неправдивих чуток, особливо про виїзд із Европи, а також спостерігаючи партійне розбиття й ворожнечу на цьому тлі, що рівно ж спричиняється до ослаблення сил еміграції, звернутися в імени Свящ.Синоду до Духовенства і Вірних УАПЦ на еміграції з відповідним посланням, у якому заспокоїти всіх, закликати до єдности, згоди, любови, чуйности та послуху своїм духовним і громадським провідникам, зазначивши, що, як Свящ.Синод, так і наші громадські організації, думають про майбутнє нашої еміграції і нав'язують у цьому напрямку зносини з нашими закордонними організаціями і владою.

б/ Одночасно опрацювати і надіслати до ОЗН меморіял у справі правного положення та в справі можливого розселення на еміграції Єпископату, Духовенства й Вірних УАПЦ, як церковно-релігійних трудових громад, і просити про видачу відповідних особистих документів, що давали б можливість свобідного порушування в світі.

5. Опрацьовано й прийнято Церковно-Парафіяльний Статут для парафії УАПЦ на еміграції з узглядненням усіх специфічних вимог життя на еміграції /Прот.ч.2 з дня 15.6.46 §8/.

6. Опрацьовано й прийнято статут для Церковних Братств і Сестрицтв при парафіях УАПЦ на еміграції /Прот.ч.2 з дня 15го УІ, § 9/. У зв'язку з запроєктованням заснування "Братства Милосердя", як установи харитативної і об'єднувальної всі Церковно - Парафіяльні Братства і Сестрицтва, підкриття їх при кожній парафії признати конечними /§ 11/.

7. Прийнято до відома протоколярне порозуміння в справі співпраці між Санітарно-Харитативною Службою при Апост. Візитатурі Греко-Католицької Церкви й УАПЦ на засадах паритету з боку обох Церков у праці цієї установи та делеговано від УАПЦ представника до Головної Ради Свн.-Харит.Служби.

8. В справі церковно-видавничій:

а/ Затверджено обіжник ч.2 Канцелярії Свящ.Синоду з дня 3.IУ.ц.р. в справі урегулювання церковно-видавничої справи, а також постановлено:

б/ Всі видання Св.Письма, церковно-богослужбових книжок, молитовників, шкільних підручників релігії, церковних нотних піснопінь, образів мають бути апробовані Свящ.Синодом, без чого вони не можуть вживатися у парафіях УАПЦ.

в/ Всі видавці мають наперед, перед розпочаттям друку, представити до Свящ.Синоду рукопис, призначений до друку, в чотирьох примірниках для одержання благословення Свящ.Синоду на видання.

г/ Усе те з церковних видань, що вийшло після 1-го червня 1946 з Св.Письма, церковно-богослужбових книжок, молитовників, шкільних підручників релігії, образів, без благословення Свящ. Синоду для вжитку в церквах парафій УАПЦ на еміграції забороняється.

д/ Виконуючи постанови Свящ.Собору Єпископів УАПЦ з дня 16.III.ц.р. /Прот.ч.3, § 8, п 6/ і приймаючи на увагу потребу наукового органу, який би переглядав, корегував і апробував проєкти церковних видань, прийняти внесений проєкт статуту Українського Православного Богословського Наукового Інституту, опрацьований проф. Іваном Власовським, і заснувати цей Інститут.

е/ Запросити до Богословсько-Наукового Інституту, як до основної його Колегії, дванадцять осіб з відповідними кваліфікаціями для праці.

ж/ Запроєктувати видавання при Інституті "Богословського Вісника", як органу Синоду УАПЦ.

з/ Запроєктувати видрукування напрестольної Святої Євангелії, служебника, узгідненого Комісією в Бреславі в 1944 р., і Церковного Календаря на 1947 р.

9. Вислухано проєкти відкриття Богословсько-Педагогічного Інституту в Мінхені і Богословської Школи в Нов. Ульмі; остаточний розгляд цих проєктів відложити до часу докладнішого опрацювання внескодавцями проєктів і докладного вияснення питань технічно-господарського характеру, зв'язаного з цими проєктами.

10. З уваги на технічно-економічні труднощі теперішнього життя і на відсутність у Свящ. Синоду потрібних фінансових засобів для наладнання церковного постачання для всіх парафій УАПЦ на еміграції, тимчасово справу церковного постачання переводити за посередництвом Церковних Управлінь.

11. У справі унормування фінансових відносин між парафіями та єпархіяльними центрами, постановлено всі церковні прибутки ділити в такій пропорції: на потреби церкви й утримання причту - 60%, на Церковне Управління - 30% і на потреби Свящ. Синоду - 10%.

12. Для допомоги в наглих випадках у житті єпископів, духовенства і працівників Церковних Управлінь /лікування, смертні випадки, допомога сиротам і вдовам духовного стану/ постановлено організувати при Свящ. Синоді УАПЦ на еміграції Допомоговий Фонд із складок: від Єпископів по 20 м., священиків по 10 м., дияконів, іподияконів, псаломщиків і працівників Церковних Установ по 5 м. у місяць, починаючи від дня 1-го липня ц.р.

З розглянених бідучих справ головніші були такі:

а/ Прийнято до відома рапорт Преосвященного Єпископа Вячеслава з умотивуванням неприбуття його на минулу сесію Свящ. Собору Єпископів у березні 1946 р. з причин недуги та приділено йому для духовної опіки Бад-Кісінген, Вірцбург і Бамберг з їх околицями.

б/ Затверджено постанову Архиєпископа Михаїла про заборону в священнослуженні протоієрея Кіндзерявого в Інгольштадті та, на підставі Св. Канонів, віддано його під церковний суд за недопустиму поведінку у відношенні до свого Єпископа, за невиконування його зарядженьь, за занедбання живої праці в парафії і зловживання становищем настоятеля.

в/ В справі зужитих Антимінсів доручено Правлячим Єпископам переглянути Св. Антимінси при церквах УАПЦ і замінити зужиті новими.

г/ Урегульовано справу постачання Св. Мира способом рівномірного розпреділення його поміж усіма Єпископами УАПЦ.

По вичерпанні порядку денного Високопреосвященніший Митрополит П о л і к а р п молитвою "Достойно єсть" дня 17-го червня в год. 19-ій закрив другу сесію Свящ. Синоду УАПЦ на еміграції, заповівши скликання 3-ої сесії на кінець липня ц.р.

Дня 20.VI.1946. К а н ц е л я р і я
м. Еслінген. Свящ. Синоду УАПЦ на еміграції.

Обіжник
Церковного Управління в Мінхені з дня 31.VII.46 р.

О.о.Настоятелів Українських парафій в Мінхенській дієцезії.

Наприкінці березня цього року були розіслані Синодальні підписні листи на організацію Канцелярії Священного Синоду.

Деякі парафії надіслали вже гроші, але без листів, а деякі ще не надіслали ні грошей, ні листів.

Церковне Управління в Мінхені пропонує негайно звернути невикористані підписні листи та зібрані належности по цих листах до Канцелярії Церковного Управління, Дахауерштрасе 9.

ЦЕРКОВНЕ УПРАВЛІННЯ.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ НА ЕМІГРАЦІЇ.

Г.Л. НЕЗАБУТНІ ДНІ.

На самому півдні американської окупаційної зони в Баварії, під австрійським кордоном, у підніжжя Тирольських Альп, розташувався на мальовничих берегах Ізара біля Міттенвальду, в колишніх егерських касарнях табір УНРРА. Донедавна українців там було обмаль. Лише з переїздом сюди частини українців з Карлсфельду, а згодом з Фісену, кількість їх чимало зросла.

І закинуті сюди, в гори, з Божої волі, українські депортовані жертви війни не забули своїх рідних традицій та обрядів та з перших днів свого побуту в новому таборі почали дбати про організацію рідної церкви. Українці з Карльсфельду прибули 19-го травня, а перша православна богослужба в тимчасовому примішенні була відправлена на св.Миколая - 21 і 22 травня.

Відтоді православні українці енергійно заходилися навколо придбання сталого льокалю для церкви. Щодо цього довелося перебороти багато труднощів. УНРРА відповідно до військового зарядження, за браком вільних примішень, давала невідповідне місце десь під стріхою. Нарешті домовилися відступити під церкву просторе примішення, де колись була стайня.

З великим ентузіязмом і піднесенням взялися православні українці за впорядкування одержаного льокалю. Будівництво провадилося за ініціятивою Церковної Ради. Технічне проведення робіт взяло на себе Технічне Бюро УНРРА. Справа ускладнювалася обмеженістю будівельних матеріялів. Однак працьовитість та енергійність українців, і непохитне бажання мати власний православний храм, перемогло. І на диво в короткий час церкву було збудовано. Оздобу її провело сестрицтво під керівництвом о.протодиякона і старости. Мистецькі роботи виконали українські артисти-малярі.

На посвяту нового храму був запрошений Високопреосвященніший Михаїл, Архиепископ Мюнхенський і Баварський. Прибуття високодостойного гостя до Міттенвальду та урочистості в таборі, звязані з посвяченням церкви, залишили у всіх мешканців велике враження та сприяли ще більшому піднесенню релігійного духу у віру-

ючих.

20 липня пополудні, коли Архиепископ Михаїл прибув до Міттенвальду, на двірці його зустріли настоятель церкви парохо-ієрей о.Микола Черняївський та представники Церковної Ради, які щиро привітали дорогого гостя. Владика, відмовившись від особового авта і бажаючи оглянути красоти околиць Міттенвальду, поїхав до табору кіньми.

Біля таборової брами Архиепископові було влаштовано урочисту зустріч. Стрункими шерегами вишикувалася організація пласту в одностроях. Владику зустрів і привітав від імені Церковної Ради та парафії староста церкви. Пластуни урочистим маршем проводили Архиепископа від брами до відведеного йому покою. Перед входом у це приміщення Владику зустріли учні шкіл та населення табору. До присутніх Владика звернувся з коротеньким привітанням та подякою.

Увечері масово пішли українці до новозбудованої церкви, яка вперше розчинила перед ними свої двері. Велике просторе приміщення її, що має 43 метри в довжину і 10,5 м.завширшки, впорядковано і прикрашено з великою старанністю в чисто українському стилі. Витриманий у блакитно-жовтих тонах іконостас вражає своєю красою та майстерністю виконання. Царські врата зроблені в формі тризуба. Коли вони розчинені, у вівтарі, на горному місці, видко величавий образ Воскресіння Спасителя.

Праворуч, в іконостасі, намальовується великий образ патрона церкви, Архистратига Михаїла з огняним мечем і щитом, на якому зоріє золотий тризуб з хрестом нагорі.

Над іконостасом простягся великий напис срібного кольору: "Прийдіть до Мене всі струджені і обтяжені і я заспокою вас". Посередині храму другий напис, виконаний блакитно-жовтими барвами: "Боже Великий Єдиний нашу Україну храни", і перед входом - малиновий напис: "Блаженні гонимі за правду, бо таких є царство небесне."

При вході в храм - величезний образ Покрови розміром три на 1,5 метри, виконаний у стилі старо-козацького іконопису.

Прикрашено церкву з великим мистецьким смаком. Живі квіти, рушники з барвистим українським орнаментом, якими прибрані всі образи та аналої, фіранки з народними вишивками - все це надає храмові ще більшої краси і вишуканости.

Для хору збудовано спеціяльне підвищення. Споруджено також дзвіницю. Попереду ще будівництво церковної бані.

О 6 год. 30 хв.вечора Високопреосвященніший Владика Михаїл, у сослужінні духівництва, що прибуло з різних околиць, відправив всенощну. Після читання Євангелії Владика звернувся до присут-ніх у церкві з теплим зворушливим словом, закликаючи всіх до єдности. Він відзначив, що благолепіє цього храму всіляє благоговіння і радість, так що для нього саме створюється враження, ніби він відправляє службу Божу на Батьківщині, служить Службу Божу у своєму соборі. Наприкінці Архиепископ підкреслив, що люди, споруджуючи цю церкву, багато потрудилися для себе і для Бога.

Церква була повна українців, як православних так і греко-католиків. Понад 1000 осіб у цей вечір прийшли помолитися за свою долю та за рідний край. Служба Божа супроводжувалася співом новорганізованого, можливо одного з кращих у Баварії, церковного хору в складі 28 осіб і закінчилися о 10 год. вечора.

21 липня свято розпочалося о 9 год.40 хв.ранку. Урочистим дзвоном зустріли прибуття Архиепископа Михаїла до церкви. На майдані зібралися представники таборових організацій - пласту "Лева",

вихованці дитячого садку, учні народньої школи, гімназії та інших учбових закладів і численне громадянство табору.

З хлібом, сіллю вітають Владику представники Таборової Управи та Церковної Ради, керівник табору та представниця жіноцтва. Всі промовці дякували Архиепископові за відвідання табору, що дало всім велике підкріплення в вірі і просили молитися, щоб Господь Бог дав нам єдности і сили, щоб ми могли якнайскорше побачити рідний край.

Зворушливе враження залишили дві маленькі дівчинки в національному убранні в віці 3 і 4 років, що, з сяючими обличчями, привітали Владику і піднесли йому квіти.

У церкві зустрів Архиепископа настоятель о. Чернявський, який у коротенькому привітанні подякував Владику за приїзд до Міттенвальду і висловив певність, що цей приїзд зміцнить християнський дух мешканців табору, які, являючись нащадками славних синів України - козаків, люблять свою рідну церкву і на доказ своєї любови до Бога створили своїми власними силами цей чудовий храм, який і приносять у подарунок УАПЦ в особі одного з найбільших її достойників - прибувшого Високопреосвященнішого Владики Михаїла.

Почалося урочисте посвячення храму і божественна Літургія з молебнем св. Архистр. Михаїлу. Правив Владика Михаїл в асісті 5 священиків, 2 протодияконів і 2 іподияконів. Служба Божа тревала до 2 години дня. Своє слово, виголошене у церкві, Владика присвятив будівникам храму і висловив їм подяку за прикладену працю.

По закінченні Богослужби, за існуючими традиціями українського народу, в одній зі саль табору відбулася спільна трапеза з участю Високопреосвященнішого Владики, духівництва обох обрядів, Дирекції УНРРА, місцевих організацій та прибувших гостей. Серед гостей була Марія Скоропадська, дружина померлого гетьмана.

Спільна трапеза почалася співом "Отче наш", по якому Владика поблагословив їжу і пи-тво. В час трапези Владику і прибувших гостей та всіх присутніх привітав віце-директор УНРРА, містер Гофмайер, який висловив своє захоплення ініціятивоні працьовитістю українського народу. Тут, у таборі, довелося йому, несподівано для себе, зустріти таке ж прагнення, надобу з боку українців щодо будови храму. Цю роботу безпосередніх учасників будівництва церкви матеріяльно оцінити він не в стані, але, бажаючи все ж відмітити їхню працю, оголосив наказ по Дирекції УНРРА про видачу нагороди. 15 найліпшим робітникам у вигляді подарунків, що складалися з набору галантерійних та деяких кондит. виробків.

Вітаючи всіх присутніх, директор УНРРА містер Деля Торе сказав, що побудований українцями храм надзвичайно яскраво воскресив у його памяти чудові оповідання матері ще з дитинства про надзвичайно шляхетну, зворушуючу дійсність християнського життя в Прибалтиці, звідки він родом, і яке він не сподівався все зустріти на цьому світі.

Проф. Віктор Андрієвський, вітаючи Владику від Управи Табору, висловив тверду непохитність у тому, що подібно до того, як усе мінливе і нетривале в цьому світі, так і наші поневіряння на чужині мусять скінчитися і ми повернемося до рідної землі. Від греко-католицької парохії передав привітання от. Богдан Сам, який підкреслив, що в особі Владики він вітає не православного архієрея, а українського архіпастиря.

Отець Микола Чернявський відзначив, як гарно дивитися тепер на всіх тут присутніх, які належачи до різних націй і політично-партійних угруповань, у злоді з справді християнсько-братерською любовю і одностайністю сидять за спільним столом. Промовець

підкреслив,що лише під даком церкви може і мусить існувати справжня тиша і спокій, згадуючи про який Ісус Христос залишив своїм ученикам як найбільший дар у світі." "Свій спокій зоставляю вам".Цього мусимо і ми дотримуватися в нашому житті,усвідомляючи собі,що лише в одностайності і згоді наша церква і нарід матимуть силу та міць. Дякуючи будівникам церкви за їх старання,в наслідок яких усі вірні можуть тепер молитися в побудованім храмі,який має таке надзвичайно велике і гарне призначення сприяти сповненню Христового заповіту: "Прийдіть до Мене всі струджені і обтяжені і Я заспокою вас". Отець Чернявський каже, що справжня нагорода будівникам церкви буде від Бога,а від людей вони одержують щире побажання довгих і щасливих літ.

Хор співає:"Многіє літа..."

У своєму привітанні проф.Василенко-Полонська відзначила,що скрізь, де перебуває наш нарід, і на своєму етнографічному терені,і поза межами його і на чужині він скрізь свято зберігає свої традиції та відповідно до них будує і своє життя та побут. Яскравим доказом цього є і новозбудований храм.

Посвячення церкви залишило у всіх мешканців табору Міттенвальд незабутнє враження.Воно наочно довело,що куди б доля не закинула наших людей,вони не забувають своєї віри, своєї мов-и, створюють для себе церкви,різні інституції, живуть згідно своїх національних переконань та традицій.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ШЛЯСГАЙМІ.

Не минуло й місяця,як з Фіссена частина депортованих українців перейшла до Шляєгайму. Тут,недалеко Мюнхену,в новому таборі,оточеному сосновим лісом, заходились православні українці до розбудови свого національно-культурного життя та в першу чергу- до організації церкви.

Одержавши світле,просторе приміщення,почали його відповідно впорядковувати,прикрашувати; зробили гарний іконостас, оздобили його великими образами. Молода малярка П.Абрамович виконала в українському стилі образи Спасителя і Богоматері для кіотів,а також велику картину Розпяття,репродукцію з Рубенса.

28 липня,в день Великого Князя Володимира, ім'ям якого названо нову церкву,посвятити її прибув з Мюнхену Високопреосвященніший Владика,Архиепископ Михаїл. Біля церкви дорогому гостеві влаштовано урочисту зустріч. Церква урочисто прикрашена квітами і гірляндами.На майдані зібралися пластуни, учні народної школи та гімназії, члени церковної ради,громадських організацій та численні мешканці табору.

Президія Церковної Ради і отець Настоятель церкви зворушливо привітали Владику і висловили йому радість всіх вірних з нагоди його прибуття та свої піднесені почуття з приводу того,що православні українці в Шляєгаймі матимуть тепер свою церкву,де в тяжкі години свого перебування на чужині зможуть звернутися з гарячою молитвою до Всевишнього, просячи не залишити їх у тяжкі дні та підтримати їх дух.

Високопреосвященніший Владика,в супроводі прибулого з ним священства та о.настоятеля,увійшов до оздобленої живими квітами церкви,повної українцями обох обрядів. Архиепископ Ми-

хаїл, у сослужінні настоятеля Свято-Покровської Церкви в Мюнхені, посвятив новий храм та відслужив Божественну Літургію і молебен Рівноапостольному Князеві Володимирові з прочитанням молитов.

Під час Богослужби Владика звернувся до присутніх з теплим зворушливим словом, в якому висловив свою втіху з приводу того, що Українська Православна Автокефальна Церква на еміграції збагачується ще на один храм, високе завдання якого - єднати всіх вірних і підносити їх релігійні почуття.

У своєму слові настоятель о.прот.Федір Білецький оповів про свій зворушливий настрій в цей знаменний день посвяти церкви і висловив непохитну впевненість, що вона послужить для ще більшого згуртування і духової опіки над усіма православними українцями та дасть їм духову підтримку в тяжкі часи перебування поза межами рідного краю.

Вітаючи всіх присутніх від Церковного Управління при Архиепископові, о.прот.Паладій Дубицький передав поздоровлення настоятелю Шлесгаймської парафії, будівникам церкви та всім вірним з приводу їх храмового свята.

Під час молебну Святому Князеві Володимирові Архиепископ Михаїл у своєму слові змалював світлу постать Великого Князя, що хрестив Україну-Русь, запровадив на наших землях християнство, розігнав чорну пітьму поганства, за що нарід справедливо назвав його "Красним Сонечком".

У Службі Божій взяла участь у повному складі відома капеля "Україна" під диригуванням свого високообдарованого керівника професора Г.Нестора, яка з великим піднесенням проспівала концерт Бортнянського: "Тласом моїм по Господу", "У Царстві Твоїм" і наприкінці, підхоплену всіма віруючими, молитву "Боже Великий Єдиний".

По закінченні Богослужби відбувся спільний обід, на який було запрошено Архиепископа Михаїла, духівництво, Дирекцію УНРРА, Членів Церковної Ради та присутніх гостей. При вході Владику зустріла з хлібом-сіллю дружина настоятеля і, гаряче привітавши, подякувала за відвідання високим гостем їх скромного свята. Присутні зайняли свої місця за столами. Лунає загальна молитва "Отче наш". Владика благословляє їжу та питво.

Під час обіду з привітальними промовами виступили: парох греко-католицької церкви, голова управи табору і о.настоятель. У промовах висловлено переконання, що збільшення українських храмів на еміграції сприяє дальшому піднесенню нашого церковного життя, оповідали про святочні хвилини, пережиті ними в цей знаменний день, згадували патрона церкви Князя Володимира, будівника української держави. Відзначили наполегливість українців у будуванні нової церкви, висловлювали щиру подяку УНРРА, особливо відсутньому на святі директору, містеру Андрію Ганке, який чинно сприяв їм у цій справі.

Поздоровляючи українців табору з їх церковним святом, заступник директора УНРРА, містер Роккет, висловив своє задоволення працьовитістю українського народу і запевнив, що і надалі всіляко опікуватиметься мешканцями табору та сприятиме задоволенню їх духових і матеріяльних вимог.

Керівник капелі "Україна" проф.Нестор відзначив, що єдиною пропагандою українців є їх незрівняна пісня, яка своєю прекрасною поетичністю та мелодійністю чарує чужинців і якнайкраще промовляє про культурні здобутки нашого народу.

У прощальній промові Владика оповів, що він, під час обїзду різних церков своєї епархії, скрізь бачив згуртованість і релігійне піднесення вірних, що його дуже задовольняло. Ту ж приємність одержав він і в час перебування тут Архиепископ висловив побажання, щоб ця єдність, згуртованість, ці прекрасні якості, що довелося йому

бачити,ще підсилювалися, і відзначив,що,з Божої ласки,наші люди,опинившись на чужині,не позбавлені матеріяльної опіки, та передав дирекції УНРРА подяку за турбування за українців у таборі і всім присутнім за їх працю,в наслідок якої повстав цей новий храм.

ooooo

Відвідини Високопреосвященнішим Архиепископом Михаїлом табору "Орлик" біля Берхтесгадену 12.7.46 і освячення храму на честь Св.Ап. Петра і Павла.

Табор "Орлик"міститься в горах біля м.Берхтесгадена, недалеко гітлеровського замку,що міститься на шпилі гори десь аж у хмарах та близько чудового т.зв.Королівського озера,що лежить між височезними горами в долині,від кілометра до 0,5 км. й тягнеться 9 км. а в глибину має в деяких місцях 200 м.

Табір розміщений на рівнині між високими горами.З одного боку вперлися в хмари височезний Ваґман з Ваґманихою та з 7-ю Ваґманятами,покриті подекуди снігом,а з другого боку - кряж гір,покритих лісом, що в одному місці виступають "головою" "Нехе" /відьма/,що лежить горілиць відкривши рота.Понад табором протікає річка й проходить залізниця.Гори синіють у гарну погоду синьою димкою,або густими хмарами в непогоду.Часто за них зачіпаються великі клубки хмар і ніяк не можуть відчепитися.

Табір,це бувші військові казарми"особого призначення". Гарні 2 поверхові будинки складають маленьке містечко.Тут живе понад 2 тисячі українців,в тому числі до 500 православних. Як і скрізь,православні,пам'ятаючи заповідь Христову: "де два або три зібралися в ім'я Моє,там і Я посеред їх",в одному гарному приміщенні улаштували гарненьку світлу та добре оздоблену церквочку.Чудово виконаний іконостас з мальовничими іконами. Крилос поставлений з лівого боку на високому підвищенні.

Над будуванням церкви попрацював по своєму звичаю п.сотник Хр-ч з багатьма іншими таборянами. Жіноцтво дорвало багато уваги,щоб церква мала той привабливо привітний вигляд, як вона мала на Україні. Отець Настоятель прот.М.Антохін,як маляр, дужегарно намалював ікони,притягнувши до того також здібних людей. Пані проф.Левицька улаштувала прекрасний жіночий хор за відсутністю чоловічих голосів. П.Д-р Дмитрюк,виконуючи обовязки псаломщика,взяв на себе почесну працю в обєднанні хора і взагалі організації церковного життя табору.Високопреосвященніший Владика Михаїл прибув до Берхтесгадена 11-го липня.

Перед Всенічною в 6 годин після полудня для Владики була улаштована урочиста зустріч біля храму. Шкільництво і пласт вишикувалися шпалерами від самого Владичого покою до самої церкви. Високопреосвященного Владику вітав з хлібом-сіллю комендант табору Д-р Н.в теплих сердечних виразах. Владика дякував його за гарне піклування за людей і прийняв хліб-сіль, що його тримав церковний староста.

В храмі,після привітального слова о.настоятеля,Владика при співах "Достойно є..."звершив в ідні молитви".Почалась Всенічна служба.Церква наповнилася людьми.Гарно співав хор.Перед

каноном Владика виголосив глибокозмістовну і пройняту святим чуттям проповідь, в якій відзначив діяння, віру і відданість Богові св.ап.Петра. Служба протяглася до 9 год.вечора. 12 липня, в день св.ап.Петра і Павла, перед початком Божественної Літургії, Високопреосвященніший Владика разом з духівництвом доконав урочисте освячення храму малим чином.

Особливо урочисто пройшла Божественна Літургія. Прекрасно співав хор, і хор священнослужителів. Після Євангелія Високопреосвященніший Владика виголосив другу промовідь, де відзначив покликання, ревність і труди і проповідь св.ап.Павла, заснування ним церков по світу, а в другій половині відзначив значення церкви для нашого народу на батьківщині і ту ж її ролю на вигнанні. Проповідь глибоко пройняла душі вірних і спричинилася до того, що підчас Св.Літургії всі були наче спаяні єдиною палкою молитвою до Господа.

Після Літургії був відслужений святковий молебен Св. Ап. Петру і Павлу при співові всього народу. Було виголошено многоліття всім, хто попрацював при побудованні церкви.

Одного лише можна було бажати, щоб діти-школярі не стояли розрінено по церкві, а стояли б організовано групою.

Після всього настоятель дякував Владиці за прибуття на свято і піднесення духа вірних, а Владика висловив велику подяку від імени церкви всім, хто потрудився на славу Божу і на користь нашого народу, а також причетові і хорові. Почувалася єдність єдиної духовної родини, що зібралася навкруги свого батька.

Братський обід відбувся при при сердечних привітаннях, а увечері Високопреосвященніший Владика разом з духовенством відслужив Акафиста Спасителю зі словом утіхи для вірних.

Вірні просили Владику залишитися до неділі і відслужити ще одну Божественну Літургію Архиєрейським чином. Владика погодився. В суботу зробили, разом з Високопреосвященнішим Владикою, екскурсію на Королівське озеро в супроводі вірних. Гарні і незабутні хвилини відчули всі на воді серед високих казкових гір.

Проти неділі 13 липня Високопреосвященніший Владика служив всенощну з відповідною проповіддю, а 14 липня Божественну Літургію. Після Євангелії Високопреосвященніший Владика промовляв головним чином до учнів школи, яких о.законоучитель прот.Г.Криштанович зібрав в церкві. Слово Високопреосвященнішого Владики лишило незгладимий слід у серцях, як батьків так і дітей. Багато людей плакало.

Після братської трапези Високопреосвященніший Владика відбув автом на станцію. Хор і вірні побажали провожати Владику і, взявши перонні квитки, всі пройшли до поїзда. Коли Владика зайняв місце в вагоні, хор проспівав "Ісполла". Владика з вікна благословив хор і провожавших його людей.

Це викликало велике зацікавлення серед німецького населення, яке зібралося біля поїзда. Коли поїзд відходив, хор зі співами "Ісполла" провожав Владику аж поки поїзд не сховався за поворотом. Високопреосвященніший Владика благословляв усіх із вікна, доки видно було.

Все це залишило глибокий, жалібно-радісний слід у всіх вірних і певно у самого Владики.

oooooooo

ПРО ТЕ, ЯК НЕ ТРЕБА ПИСАТИ.

В журналі "Церква й Життя", ч.7.46 р.надрукована стаття: "Цілюща сила Ісуса Христа".

Нема сумніву в тому,що автор мав найкращі наміри та бажання показати різницю між Силою Христовою та "силою" різних магів і заклинателів поганського світу. Але підхід до питання він обрав хибний,який не дав йому змоги осягнути поставленої цілі.

Самий наголовок звучить якось фальшиво. "Цілюща сила Ісуса Христа"... мов би ця сила була інакша ніж,скажемо: оживляюча,воскрешаюча,творча сила при насиченні 5 тисяч людей,або під час перетворення води в вино. Христос є Богочоловік,Син Божий,Єдиний від Св.Тройці. Сила Його – Сила Бога,яку неможливо диференціювати на більшу або меншу,чи абстрагувати,як якусь окрему силу. Вона одна.Бог Всемогучий і чинить все,що хоче."Я і Отець одно /Ів.10,30/."Що Отець творить,то й Син творить /Ів. 5,19/.

Автор каже: "Про цілющу силу Ісуса Христа з Нового Заповіту довідуємося дуже загально". Ні,це не так. Там нічого не написано про "Цілющу" силу Христову". Там написано про чудеса Христові,які звершив Він відповідно до потреб Його Спасительної місії.

Автор з чудес Христових "дивується",що серед поган були "заклинання"та які методи тих заклинань. Ледве чи гідно в найчистіших Божественних глаголах шукати поганських звичаїв, про які з огидою згадують св.пророки. Ліпше б у цій справі звернутися до стародавньої історії,якщо те питання автора цікавить.

Багато сміливости бере на себе автор,коли лист Авгаря зве "дуже легендарним",забуваючи,що передання церковні,які увійшли в Божі служби,не легендарні,як і сам Нерукотворний Образ Христа не легендарний. Навпаки,треба думати,що до Христа Спасителя писав не один лише Авгар. Адже ж слава про діла Христові сягала далеко за землі ізраїльські.

Автор пише й про...характеристичні риси Христових цілющих засобів.

Богові не потрібні ніякі "засоби й середники",але автор сягає ще далі.

..."Христос послуговувався загально прийнятими в тих часах і скрізь вживаними зовнішніми середниками". Вираз:"Він забороняв цухам нечистим" не тільки означає словесну заборону, а й "зовнішню форму цієї заборони"... "Власне форма дуже часто спричинялася до того,що слово набирало сили заборони".

На думку автора,як би Христос зігнорував форму,то чудо б не сталося!

"...Повага оздоровлення полягала в скупченні волі при заборонї".

..."Виходячи з цього,буде для нас більше зрозумілим, що Христос – потребував часу на молитву,який /час/діяв на психічний стан того,кого Він уздоровлював"...Не зрозуміло,для кого саме Христос потребував часу на молитву,для Себе,чи для хворого? Хто саме молився?

..."Минути напруженого скупчення,а то й години,в яких Він здобував /?/ силу,через молитовне вглиблення,проміновали цілющою силою у його щоденній праці на оточення..."

Автор зовсім забув,що Христос є Бог,що ті "атрибути"гіп-

нотизьорів для Нього не були потрібні. Правда - святі мужі скупчували волю, але не для впливу на хворого, а на прагнення духом до Бога і на скупчення віри й надії на поміч Божу.

Тлумачення автора про час для молитви і "напружене скупчення", у яких ніби він "здобував силу", та "проміновання цілющої сили" міститься лише у фантазії автора. Ні про що подібне Євангелія нам не говорить. При перетворенні води в вино Христос не скупчував психічних сил і не на чию не впливав психіку, а просто сказав: "Наповніть водоноси води, зачерпніть і понесіть до весільного старости /Ів.2,7-9/. Вони принесли вино. Не впливав Христос і на слугу сотникового, а просто сказав: "Іди, як ти вірував, так і буде тобі!" Не впливав і на сина царедворцевого, або дочку хананеянки, не впливав на кровоточиву. Як що ж і затримував дію сцілення, то не для того, щоб скупчити свої сили чи волю, як думає автор, а для того, щоб скупчити віру нещасного, бо тільки віра є "провідник" Божої благодаті. Без цього ніякі скупчення психічних сил, волі, то що /як то роблять при гіпнозі/ нічого не допоможуть. Даремно автор хоче бачити "скупчення психічних сил у молитві перед воскрешенням Лазаря. Сама молитва Христова спростовує таке думання. "Отче, дякую Тобі що Ти почув Мене. Я й знав, що Ти завжди почуєш Мене..." Отже Христос вірив, знав, що почує Його Отець Небесний і просив про те з надією, а не вплинув на "психіку"...мертвого.

Автор також надає велике значення рухам рук і т.ін. Щоправда, Христос робив грязиво з слини, мазав очі сліпим, вкладав пальці в вуха глухонімому, брав за руку дочку Іаірову і подібне. Але даремно автор вбачає в цьому провідників благодати, щось вроді електричного струму. Як уже вище сказано, Божа благодать рівно діяла і без дотикання до хворого або мертвого. Коли ж Христос вживав деяких рухів, то зовсім не по аналогії з магами, як то вбачав автор. Христос, як серцевідець, знав кому чого треба для поглиблення віри, і викликав ту віру в різних людей по різному. У хананеянки та в батька, що привів біснуватого сина - відволіканням часу, у глухонімого - вкладанням пальців у вуха і словами "Аґаґа" /відкрийся/ у сліпонародженого - мазанням очей і умиванням у Силоамі. Коли стати на точку зору автора, то й умивання в Силоамі дещо вплинуло на сцілення, мов би Христос без того не міг би сцілити.

..."Звичайний стиль лікарів - гіпнотизерів сьогоднішнього часу, як і магів давніше, полягає в тому, що їх воля до деякої міри камініє в формулах, виразах, жестах, вірі в силу чарів, які вони спрямовують на хворого. У Христа навпаки ми бачимо повне внутрішнє скупчення, повне вичерпання власної співчуваючої сили та сконцентрування духа, що впливало на внутрішній стан людини."

Автор каже "ми бачимо". Бере сумнів, щоб і сам автор тут щось бачив. Бо якоїсь ж він мірою упевнився, про п о в н е внутрішнє скупчення, та навіть "вичерпання" власної співчувальної сили...та /також мабуть вичерпуюче/ сконцентрування духа?

Як то Всемогучий, Необмежений Бог вичерпує "всю" Свою співчувальну силу, або сконцентровує "увесь свій Дух..". Або: що то за "співчувальна" сила. Все це відомо тільки авторові. Правда, він каже, що "ці відтінки важко помітити й схопити..."

А все ж таки: "помітив", "схопив"...

Трудність досліду над цим полягає в неможливості систематизації.

Автор шкодує, що неможливо систематизувати вияв сили Христової. Чи не забагато.

..."З одної сторони бачимо надвичайну здібність перенесення

волі з того,хто її посідає на того,кого оздоровлюють.

У кого та "надзвичайна" здібність? Бо подано у множині: "оздоровлюють".

За ходом мови виходить,що - у Христа і...магів,колдунів, гіпнотизерів...Таке узагальнення нехристиянське.

..."Оздоровна сила Христа вкладена східньою традицією" в рямці тодішніх магичних звичаїв...??? Чому ж автор не назвав "тої східньої традиції",що вкладає "оздоровну силу Христа в рямці магичних звичаїв"?

Ледве чи хоч одна із християнських церков знає таку "традицію"?А тим більше "східня", Навіщо писати вигадки?

Далі автор спиняється на рухах рук, як благословення,або піднесення їх у молитві. То правда,що ми часто намагаємося руками підсилити,або передати чуття нашої душі. Але до чого тут Асклепій або Веспасіан?

Внутрішнє чуття нашого духа ми передаємо тими органами,які для того успособив Бог,в тому числі і для виявлення волі. Рука-це не тільки орган праці,а в той же час і орган мови,бо як не діє язик,то замісць нього діють руки,напр.,у німих. Тому то для підсилення слів діють руки. Тому нічого дивного немає,що благословляють руками,підносять руки в молитві, кладуть на себе хрест.Як хочуть сильніше вплинути на того, кому говорять,то торкаються руками. Цим органом користувалися й погани і вірні, і прості смертні і апостоли,бо іншого немає. Так саме,як у мові всі люди користуються язиком. Але безпідставно вбачати тут якийсь талісман, або формулу впливу. Покладали руки на недужих і при висвяті не тому, що саме руки діють, а для ближчого єднання з об'єктом,якому хотять передати діяння свого духа. Тому й Христос бере за руку мертву дочку Іаіра. Отже не руки є носіями сили духа, як думає автор,а перш за все серце,разом з розумом. Без доброго серця, без чистого сумлінна та віри в Бога ніякі руки нездібні вчинити щось добре.

Варто зупинитися на тлумаченні автором чуда сцілення сліпонародженого /Ів.9/.

..."Думка Євангельського оповідання цілком ясна.Сліпий вважається за...одержимого злими духами...???""Демони зграбували йому зір!

А як же розуміти слова Христові: "Ні він /сліпий/не згрішив,ні родителі його, а все те сталося,щоб на ньому виявилися діла Божі"?/Ів.9,3/...."Де й нині є звичай виганяти злого духа через плювання"...

Чи не при звершенні тайни св.хрещення? Тут автор помиляється. Не плюванням виганяються демони, а іменням Христовим. Дивись молитва заклинання і молитви освячення води, там написано: " Нехай сокрушаться під знаменням образу хреста твого всі сопротивні сили"."Дунь і плюнь"/на демона/ - це тільки вираз зневаги і ознака зречення від сатани і всіх діл його.

Далі автор настоює на головному середникові оздоровлення у Христа - "Безпосередньому впливі Христоному". Середник безпосередній...це щось дуже мудре!

Зрештою тяжко сказати,що власне автор хотів довести? Почав з цілющої сили Ісуса Христа,порушив безліч тем, а кінчив "формою"!

Авторові треба уважно прочитати 130 псалом: "Господи,не возносилося серце моє,не гордували очі мої. Я не ганявся за великим і недосяжним для мене.../-1/.

І не мудрствувати більше єже подобає мудрствувати.

є багато прекрасних Євангельських живих тем, які, як повітря, потрібні сьогодні для змучених людей...

Коли перед Христом Господом в трепеті й благоговінні "преклоняється всяке коліно небесних, і земних і преісподніх, /Філіп.2,10/, то як сміє людина без благоговіння абстрагувати Христа, мов би якогось грецького мудреця?

Ніхто не заборо яє нікому робити псіхологичні досліди, але до того треба брати відповідні об'єкти.

Християнин

———oOo———

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Вийшла з друку "ПАМЯТКА ШОФЕРА" ілюстр. урядові знаки для шоферів, та основні правила авторуху.

Набути можна в українській книгарні "П Р О М І Н Ь" Ансбах, Шлосштрассе 17/19, інж. Іванюк.

———————————

п. РИБАЛКА Кость пошукує:
дочку Марію, народжену в 1926 році,
брата Кирила, народженого в 1909 р.,
брата Ірза Тимоша, народженого в 1892 р.,
брата Бушан Степана, народж. в 1893 р.
Ласкаві зголошення прошу подати на адресу:
РИБАЛКА Кость,
Мюнхен, Фрайман, СС касерне, Бльок Ц, партер, кімн. 20.

———————————

п. ЕМЕЦЬ Параска пошукує сина Анатоля. Хто знає місце його перебування просить повідомити на адресу: ЕМЕЦЬ Параска Ст. Розенгайм, Інштрассе, лагер УНРРА.

———————————

ХТО БАЖАЄ КУПИТИ МАЛЕНЬКІ, СРІБНІ ТРИЗУБЦІ - НЕХАЙ НАПИШЕ: ТКАЧЕНКО, Сабельсбергерштр. 58/I.

Для таборових кооператив відповідна знижка.

———————————

ч.15

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

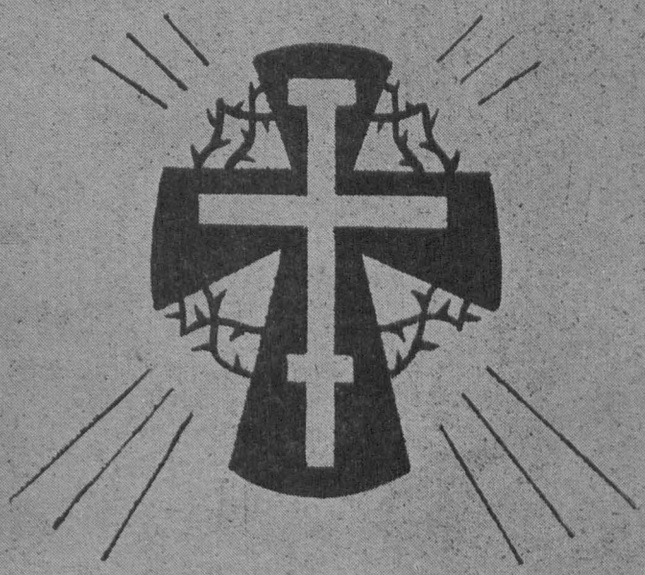

ДВОТИЖНЕВИК
ДЛЯ
ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В БАВАРІЇ

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ц. 820
МУЗЕЙ-АРХІВ

ЦІНА 5 РМ.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК.

Ч. 15. ВЕРЕСЕНЬ 1946 РІК II.

З М І С Т

Архиєп.Михаїл. На усікновення Голови Св.Иоанна Предтечі..... Ст. 3
" " Слово в день народження Пресвятої Діви Марії,8 вересня.... 5
" " Слово в день Воздвиження Хреста Господнього, 14 вересня..... 8
— . — Проповідь /Як треба проповідувати священику в церкві/..... 11
Цер-ський. Генеза творчости Кошиця..... 13
В. С-нч. 330 років від заснування Київського Богословського Братства..... 16

ОФІЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ.

Статут для правлячих Єпископів і Церковних Управлінь при них УАПЦеркви на еміграції..... 19

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦ НА ЕМІГРАЦІЇ.

а/ Ухвали 3-ої сесії Свящ.Синоду..... 21
б/ Підготовка до передсоборного Зїзду УАПЦ..... 22
в/ Посвята церкви УАПЦ в Пасау..... 22
г/ Відозва до всіх українців-емігрантів,до всіх, хто співчуває духовній християнській освіті. 23
д/ Архиєрейський хор єпископа Мстислава..... 24
е/ Православні владики УАПЦ в Мюнхені..... 24
є/ Посвята церкви в Дінкельсбюллі..... 26

Оголошення..... 27

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЬЕНДАР.

21/8 субота, вересень:
Різдво Пресвятої Богородиці.Славлення Образів Божої Матері: Почаївського,Холмського,Домницького й Жоденського Св. мч.Руфа.Преп.Лукіяна.Ран.Єв.Луки зач.4 /1,39-49,56/.Літ. Апфилип.зач.240 /2,5-11/Єв.Луки зач.54 /10,38-42;11,27-28/.

22/9,неділя.
Нед.15 по П'ятд.Голос 6.Свв.Прав.Якима й Анни.Св.Феодосія Углицького,Архиєп. Чернігівського.Неділя перед Воздвиженням.Ран.Єв.Луки зач.112 /24, 1-12/.Літ.Ап.Гал.зач.215 /6,11-18/ і 2 Коринф.зач. 176 /4,6-15/.Єв.Іоан.зач.9 /3,13-17/ і Матф.зач.92 /22,35-46/.

27/14,П'ятниця.
Воздвиження Чесного Хреста Господнього.Піст.Успіння Св. Іоанна Золотоустого. Ран.Єв.Іоан.зач.42 від половини /12,28-36/.Після Великого Славословія виноситься Хрест на середину церкви і відбувається обряд Воздвиження Його.Літ.

Антифони. Замість Трисвятого - Єлиці.Ап. 1 Коринф. зач125 /1,18-24/.Єв.Іоан. зач.60 /19,6-11,13-20, 25-35.

29/16, Неділя. Д Вед.16 по П'ятд. Неділля по Возвиженні.Голос 7.Вмчц. Евфимії, всехвальної Св.Кипріяна,Свв.мчцц.Людмили й Мелітини. Преп.Дорофея.Рян.Єв Луки зач.113 /24,12-35/. Літ.Ап.Гал.зач. 203 /2,16-20/ і 2 Коринф. зач.181 /6,1-10/.Єв.Марка зач. 37 /8,34,9,1/ і Матф. зач.105 /25,14-30/.

==========

Перед читанням "Церковного Вісника" прошу виправити слідуючу помилку:

Стор.7, рядок 10 знизу надруковано: "Він став знаменням Сина Чоловічого /МФ.24,30/.

Має бути: "Він став знаменням Сина Чоловіческого" /МФ.24,30/.

==========

Архиепископ МИХАЇЛ.

НА УСІКНОВЕННЯ ГОЛОВИ СВ.ЙОАНА ПРЕДТЕЧІ.

Память праведного з похвалами.
А з тебе досить свідчення Господнього Предтечі.

Велике значення має добра людська похвала людині після її смерти. Її треба здобути. Одначе й тут є різні похвали. Одна за геройства житейські, а друга за високе праведне життя й її подвиги на славу Божу та спасіння людей. Перша забувається і тільки історія їх фіксує, а друга записується в серцях людей і ніколи не забувається. Але найбільша похвала у Бога. Такої похвали сподобився св.Йоан Предтеча.

Сей найбільший із народжених женами святий заслуговує не тільки найбільшої похвали у людей, він викликає ще більше здивування і разом благоговіння. Його передсповістили пророки Ісаія і Малахія, які назвали його голосом того, що виголошує в пустині, Іс. 40,3, другим Ілією пророком, котрий поверне серце дітей до батьків і серця батьків до дітей /Малахія 4,5-6/, янгелом перед лицем Божим /Малах.3,1/. Зачався він від неплідної, особим опреділенням Божим /Луки І. 1-25/ родився і німота батькова розв'язалася /Лук.І,57-80/. Уже в утробі матері він вітав Христа Господа, котрий ще тільки нашестям Духа Святого зачався в утробі Пренепорочної /Луки І,41,44/. Дальше йде дивне життя його. Як жив він одному Господеві відомо. Здається всією його їжою в пустелі була безперестанна молитва і думки про Бога. Для підсилення тіла він їв лише акріди та дикий мед, який находив у пустелі, а може й дивицю з дерев. Не мав навіть одежі і білизни, ввесь його одяг був - це шкіра верблюда та такий же пояс /Мф.3,3/. Дивна його проповідь. Вона мало схожа на проповіді древніх пророків, він навіть не погрожує а тільки констатує, що "вже сокира лежить при корені не розкаяних" /Мф.3,10/. Він лагідно кличе до покаяння і як батько радить усім, що кому робити, щоб покаятися /Лук.3.10-14/ і спастися. Коли народ починає думати, що він Христос, св.Предтеча скромно заявляє: "Я не Христос" Я вас хрещу водою, а між вами стоїть Той якому я не гідний розязати ременя взуття його, Той вас хреститиме Духом Святим і огнем"/Лук.3,16/.

Св.Йоан уже в пустелі приймає Наказ від Бога, як пізнати Христа. І він пізнав Його, й твердо показав Його людям. Слова: "Це Агнець Божий, що бере гріхи світу." Дальше без сліз і зворушення серця не можна читати розмову його з Христом Господом. "Мені треба від Тебе хреститися, а Ти приходиш до мене. Мф.3,14/ і тільки тоді, коли Господь пояснює йому, що "нам треба виконати всяку правду ц.т. призначена праведним Судом Божим," тоді Йоан хрестить Його. Але, дивне видіння відкриває йому Господь. Як тільки Христос став виходити з води Йоан побачив відкриті небеса і Дух Божий в образі голуба спустився на Нього і зостався на Нім. І почув він свідчення від Бога Отця: "Сей є Син Мій Улюблений, в Ньому Моє благовоління"/Мф.3,14/. Тепер уже Св.Предтеча дізнається хто такий Христос...Тому міг сміливо свідчити священикам і левітам: "Я не Христос, я - голос вопіющого в пустелі, виправте путь Господню, як сказав Ісаія пророк /Іс.40,3/ я хрещу вас у воді, а серед вас стоїть хтось, якого ви не знаєте, Він Той, що йде за мною. Але Він раніше мене був /Ів.І,19-27/. А на другий день, коли побачив, що йде Ісус Христос, то сказав до тих, що були коло нього: "Се Агнець Божий, що

бере гріхи світу...Я не знав Його,але я для того прийшов хрестити, що /раніше/ Його виявити для світу...Я бачив Духа, що зійшов на Нього,як голуб і залишився на ньому...Я Його не знав,але Той,що послав мене хрестити,мені сказав: "Як побачиш,на кого зійде Дух Святий і зостанеться на Ньому,то Той, що хреститиме Духом Святим. І я бачив і свідчу,що це є Син Божий /Ів.І,29-34/.

Яка проповідь була св.Йоана Хрестителя? Перш за все - лагідна,батьківська,повна любови й тихости. Він був Предтечею Господнім не тільки в тому,що прийшов раніше Христа,ні, він був Предтеча Христової любови й тихости. Не даремно ж його так любив народ,що книжники й фарисеї боялися щось сказати проти нього /Мф.21.25-27/. Сам Ирод любив св.Йоана і коли схопив його й посадив до темниці,по намові Іродіади, але ж ходив до нього і слухав його солодко і часто робив так,як радив йому св.Йоан /Мф.6,20/. Він і боявся його й беріг його...але...не вберіг.

Подія,яка в сей день сталась,нас разом обурює і разом зворушує до глибини душі. Ирод недалеко був від спасіння. Але гріх міцно схопив йому серце,він забрав у брата Пилипа жінку і жив з нею як дружиною. Іродіада далеко була від Бога,це людина світу цього,яка шукала в світі всіх своїх пристрастів. Її не торкалось праведне життя св.пророка, навпаки воно їй сліпило очі як сонце і вона його ненавиділа,бо розуміла своє беззаконне становище любовниці й зрадниці. Так завжди беззаконники ненавидять праведного /Притч.2/. А ще гірше вона зненавиділа його за те, що він казав Иродові: "Не годиться тобі мати за жінку жону твого брата?" І ось вона шукала слушного часу,щоб убити його.

Час такий настав. Ирод святкував свої іменини. Гостей було багато,вся знать Юдеї. Пили багато вина. Коли всі були п'яні, грала музика, увійшла донька Іродіади Іродія,така ж роспутня,як і її мати, в соромницькому вбранні і почала безсоромно танцювати так,що всі загоріли гріхом, в тому числі й Ирод. І він у безумстві сказав: "Проси в мене що хочеш,хоч пів царства, і поклявся їй,що виконає. Вона не знала,що їй просити. І пішла до матері,щоб порадитися. А та сказала: "Проси голову Йоана Хрестителя". Та так і зробила: "Дай,каже,мені отут на блюді голову Йоана Хрестителя"! Засмутився Ирод. Шкода йому було вбивати праведника,але він поклявся, соромно йому було змінити слова перед своєю знаттю і ось він наказує катові піти до темниці,одтяти голову Хрестителеві й принести на блюді.

Як же зустрів смерть Св.Божий Предтеча? Так саме,як і Христос. Він спокійно став на коліна,схилив голову під меч і так віддав дух свій Богові.

Кат приніс голову,віддав дівиці.

Тіло св.Предтечі було віддано ученикам його і ті з великою честю поховали його. А голова була закопана окремо. Господь оберіг її від тління і її 4 рази несподівано знаходили в різних місцях. В пам'ять чого установлені свята-"Знайдення чесної голови св.Йоана Хрестителя" на пр.24 лютого.

Хто руководив Іродіадою в її страшному вчинкові? Гріх і батько гріха - сатана. Диявол через неї убив Праведника рукою Иродовою з ненависти за його праведне життя. Може хтось сказати,чому Бог не спас свого угодника?

Господь дав місце подвигу і ще більшій заслузі Господа. Крім того,що сей величній муж за праведність свою сподобився стати "Другом Христовим" /Ів.3,29/ і омити в Йордані того,

що не потребував очищення, а ще й стати першим мучеником за істину, ним проповідану. І ось через мученичу смерть він продовжує своє служення Предтечі. Він являється раніше Христа во аді і благовіствує духам Бога, що вже явився тілесно.

/Тропарь/

Із народжених женами не встав іще більший від Йоана Хрестителя.

На спомин мученичої смерти св. Йоана Хрестителя церква встановила піст - як день суму і з благовінням вихваляє св. Першомученика й Пророка Хрестителя й Предтечу. Але який контраст. Церква свята споминає й Ирода і особливо Іродіаду й доньку її Іродію, як зразки глибокого гріховного падіння, щоб оберегти вірних від подібного шляху гріха.

Кожна християнка, кожна християнська дівиця повинні з жахом дивитися на оту розпутню матір і її таку ж саму доньку, і як вогню боятися розпусти й перелюбства, навіть нескромної поведінки, знаючи до чого воно привело Ирода й отих двох гидких жінок. А пам'ять Св. Йоана нехай буде з похвалами навіки. Амінь.

Архиепископ МИХАЇЛ.

С Л О В О

в день народження Пресвятої Діви Марії, 8 вересня.

Во Ім'я Отця і Сина і Святого Духа.

Достойно єсть величати Тебе, Богородице,
Чеснійшу від херувимів і Незрівняно
Славнішу від серафимів.

Так Свята Церква Христова величає Пресвяту Діву - Матір Господа нашого Ісуса Христа.

Але недомислюється всякий язик, який би хотів достойно похвалити Її. Бо якщо Архистратіг небесних сил став перед Нею мовчазний, то що може сказати людина?! Вона вище людської похвали.

Коли глибоко вдумаєшся у таємниці Божого Домостроєння, то німіють уста в благоговійному мовчанні перед дивними діями Божими, і перед тими, кого Господь обрав яко зброю нашого спасіння. Хто не відчував роздвоєння своєї природи. Хто з нас, носіїв Імені Христового не знає, яке то щастя, коли совість нас не засуджує, коли ми в повній згоді з Божою правдою? Тоді в душі такий солодісний мир, такий радісний спокій! Тоді й світ милий і люди всі добрі, і так хочеться любити всіх і всім добро робити. А від чого так буває? Від того, що в серці відчувається віяння Духа Святого і зло як дим звідтіль вигнане. А плоди Духа такі: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, милосердя, віра, тихість, стримання.

Але чи легко здобути отакий добрий стан душі? Ні, не легко, аж занадто нелегко. Воно отаке щастя душі відвідує не часто і не всіх. Є багато таких, що ніколи не зазнавали отого повного консонансу з Богом, отієї святої гармонії духа, спільної з правдою Божою.

А чому? Тому, що природа наша зіпсована гріхом, як і каже Апостол. Бажання добра й правди ми маємо, а щоб чинити його, нам тяжко. Навпаки, ми не любимо неправди, не любимо насильства, засуджуємо гріх у всіх його видах і в той же час дуже легко робимо його /І Кор.7,15-24/. А чому янгели не схильні робити зла? Тому, що вони лишилися такими, якими їх створив Господь, бо зла Бог не творив. Чому й люди, які досягли святости, уже не чинять беззаконства. Тому, що вони вернулися до того Богоподобія, в якому був створений Адам.

Ці приклади показують нам, в яке нещастя впали прабатьки наші Адам і Єва, коли зрадили Богові і схилилися до духа зла, облесника - диявола /Буття 3/.

Як же Господь вирішив спасти нас? Він уже спочатку, зразу ж після гріхопадіння визначає жону від якої родиться Спаситель, який поверне людям первісне синовство Боже /Буття 3.15/.

Господь повторює Своє обітування через пророків:

"Ось Діва в утробі прийме і породить сина - Еммануїла /Знами Бога/"/Іс.7,14/. Довго чекали люди здійснення того обітування. Як вони виглядали того Спасителя, бачимо хочби зі слів св.пророка Аввакума: "На сторожі моїй стану і буду вартувати, що скаже мені Господь...І сказав мені Господь...видіння /обітування/...не обмане. Хочби й забарилося, жди його, бо воно незмінно збудеться /Авак.2,1-3/. І ось час прийшов. Преславних діл Божих почався й славний початок.

У м.Назареті жило одно дуже вже не молоде подружжя Яким і Анна. Яким був з роду Давидового, а Анна з роду первосвященичого. Люди праведні, вони багато свого майна роздавали вбогим, на всі великі свята ходили в Єрусалим і там приносили Богові щедрі жертви. Але вони не мали діток і це було для них страшною скорботою.

Як уже сказано, люди з великим нетерпінням ждали приходу Спасителя, бо за словами св.пророків /Даниїла 9.25-27/, уже той час надходив. Люди хотіли, щоб, якщо вони не доживуть бути в царстві Спасителя, то щоб хоч діти, внуки, правнуки того сподобилися. Тому для тих, хто не мав дітей, втрачалася надія участи в царстві Месії, на них дивилися як на грішників, відкинутих Богом.

Св. Яким і Анна це знали й тяжка скорбота давила їхні серця, вони дні й ночі благали Господа зняти з них цей докір між людьми і дати їм діток. Не раз св.Анна обливалася гіркими сльозами в молитві перед Богом, бо винуватила тільки себе в тому нещасті.

Одного разу св.Яким і Анна, по звичаю своєму, пішли на свято в Єрусалим. Коли вони хотіли приносити жертву Богу, то люди з презирством відштовхнули їх із словами: "Одійдіть, одійдіть Богом, ви не достойні приносити жертви". Це повторив і священик, який також наказав їм одійти. Це була та крапля, яка переповнила чашу душі стражданнями. Вони вернулися до Назарету. Тяжко передати їх сум і горе. Анна обливалася сльозами і взивала: "Господи, за що, за що така зневага?..Боже, зжалься надї мною, дай мені дитятко. Я Тобі Його віддам на віки, тільки не відкидай мене від громади вірних твоїх!.. А св.Яким не міг залишатися вдома і пішов на свій хутір, де паслася його худоба. Тут на полі в ночі зносив він руки до неба і благав Господа зняти з нього цю ганьбу...

І Господь почув їхні молитви. Явився йому янгел, який сказав, що Анна зачне дитятко... В той же час янгел явився й св.Анні та повторив те ж саме і як знак, сказав їй, щоб вона йшла в Єрусалим і там зустріне св.Якима, який її буде чекати. Так вона й зробила. В Єрусалимі вони принесли Богові жертву і вернулися до себе

з радістю. Анна дійсно зачала дитину. Не тяжко сказати як вона себе тримала. Вона дні й ночі дякувала Господу і тільки й думала, щоб те,що народиться, посвятити Господу за Його милость.

І ось у цей день,8 вересня, народилось те,Богом дане Дитятко. Їхній радості не було краю. Родичі й сусіди сходилися вітати їх. А вони тут же при всіх повторили свою обітницю посвятити дитятко Богові. І назвали його Марією.

"Народження Твоє,Богородице Діво, радість сповістило всьому світові.../тропарь/".

Людство не знало,що початок його спасіння вже почався.Може душі праведних уже інтуітивно відчували божественну радість, але янгели сильніше відчували її і тому радість серед них була великою. Не даремно в церковних піснях на сей день прославляється ота небесна радість.

Немає слів,якими б можна було достойно вшанувати це народжене Дитятко.

Уже тепер від утроби матерньої Господь освятив Її яко Оселю Всесвятого Духа Свого. Вона була янгелом у тілі,Вона була як бутон пахучої білої лілеї,що мала розпуститися небесночистим білим квітом чистоти й святости.

Бог послав Її на землю,яко небо і храм для Сина Свого на землі. У ній Бог очистив осквернене єство наше, щоб з Її святого тіла і чистої кролі зіткати тіло Синові Своєму Спасителеві світу. Той,хто став істиним служителем Божественного Сина Її,той став недошкульним для гріха,бо гріх для нього змертвів. І якщо гріх ще діє на нас,то вже не так,не з тою силою,і захоплює лише тих, хто охоче віддається Йому,бо Той,хто став діяти в нас,сильніший ніж той, що діяв через гріх /І Ів.4,4/,

Отже і ми,дорогі мої -

Відкриймо уста наші нехай наповняться Святого Духа,нехай виллється з них надхненна пісня Цариці Матері, будемо в урочистій світлості радісно оспівувати Її чудеса.

А ви, дорогі мої,батьки й матері, дивіться на Святих Богоотців Якима й Анну. Навчіться бути істинними батьками. Ви,старі бабусі, розкажіть донькам своїм,що мати має великий обовязок перед Богом за дітей, щоб вони, коли ходять дитиною,не займалися непотребствами,не йшли дивитися на щось погане,не слухали поганих розмов та поганих пісень,бо з усього того,що вони мають,складеться їхня дитина. Нехай згадують Святу Анну, Матір Богоматері, як вона вела себе і що з того вийшло. А дітькам розкажіть про те, як народилася і як виростала Пречиста Діва Марія. І навчіть їх співати:

Чеснішу від херувимів і
незрівняно славнішу від серафимів,
що без істління Бога Слово породила
Дійсну Богородицю,Тебе величаємо.

Амінь.

Архиєпископ МИХАЇЛ.

С Л О В О

в день Воздвиження Хреста Господнього, 14 вересня.

Во Ім'я Отця і Сина і Святого Духа.

Хрест охоронитель всього світу,
Хрест краса церковна,
Хрест володарів сила,
Хрест вірних твердиня,
Хрест янгелів слава
і демонам рана /Стихіра Хрест.

Слово про Хрест Христовий для синів погибелі здається юродством, а нам спасаємим - Сила Божа /I Кор./.

Божественні таємниці нам невідомі. Господь діла свої провадить так, що для людей вони незбагнені...

Ще давно - давно Господь сказав через Мойсея: "Проклятий кожний, хто висить на дереві"/Второз 21,23, Гал.3,13/ Як ізраїльтяне приймали оце застереження? Вони страшно боялися такої смерти, а тих, що самі себе вішали, вважали такими нечистими, що вимагали довгого очищення від тих, хто до вішальника доторкався. Разом з тим коли кого хотіли найгірше покарати, зневажити й зробити огидним для народу, того засуджували на ту саму ганебнішу смерть, на повішення на хресті. Але ніколи не засуджували на ту смерть правних ізраїльтян. Їх скорше побивали камінням, а на хрестах вішали тільки душогубів і взагалі таких злочинців, яких уже не вважали за людей.

На таку смерть засудив Юдейський Синедріон Господа нашого Ісуса Христа. Був, між іншим, наказ від Мойсея, щоб всякий, хто похулить Бога був побитий камінням /Числа 15,30/. Христа Господа за те, що Він називав Себе Сином Божим вважали за богохульника і народ, підбурюваний книжниками й фарисеями, не раз хотів побити Його камінням. Але синедріон, на чолі з первосвященниками не тільки "ревнував" про закон, він завидував Христові в ділах і славі Його, він Його зненавидів сатанинською ненавистю і щоб якнайгірше зганобити Його в очах народу, присудив Йому смерть найганебнішу. Його не без цілі розп'яли разом з розбійниками, бо його не тільки прирівняли до беззаконних, ц.т. до таких, які вже втратили звання людини, поставивши себе поза законом, а ще нижче, нижче всякого злочинця на світі./Мар.15,28, Іс. 53,12/. Його позбавляють права захисту, судять Його судом баззаконним, бо щоб засудити ізраїльтянина на смерть, треба, щоб суд тягся дев'ять день і то так: один день слухають діло, а два дні сурмачі сурмлять по місту і сповіщають, чи не скаже хтось чогось доброго в захист звинуваченого, і тільки вже тоді, коли ніхто не зголошувався, його засуджували на смерть. Але Христа Господа засудили за кілька годин. Ніхто Його не захищав. Ніхто на давав Йому виправдатися. Так що буквально справдилися на Ньому слова св.пророка Давида:

"Зневаги ждала душа моя і страждань. Я ждав, хто б спочував Мені, і не було; ждав хто б утішив Мене і не знайшлося; дали на їжу Мені жовч і в спрагу Мою напоїли Мене оцтом."/Пс.68,20-21/. Цій жорстокості й беззаконству не було краю. Так чинить сатана через людей, які впали під його вплив, щоб "ужалити Христа Господа в п'яту /Буття 3,15/.

Але що твориться в Божих таємницях?

"Бог так полюбив людей, що й Сина Свого /за них на смерть/ віддав, аби кожний, хто вірує в нього не загинув, а мав би життя вічне" /Ів.3.14-15/.

І ось Сей Син Божий, бувши "слухняним аж до смерти"/Філіп. 2,8/ побажав виконати волю Божу /Пс.39.8/, прийшов на землю, одігся від Пренепорочної Діви в наше єство /Гал.4,4/ став під закон і взяв на себе гріхи /вину перед Богом/ всього мира /Ів.І,29/ всіх людей, починаючи від Адама і на ті гріхи людей, люди ж судять Христа, Цього Неповинного Агнця Божого.

Безмежно величня молитва Спасителя нашого: "Отче прости їм, бо вони не знають що роблять /Лук.23,34/. Своє ж прокляття люди засуджують у Христі і вішають Його на хрест, на дерево. Тепер стає ясне слово сказане Богом через Мойсея: "Проклятий всякий, хто висить на дереві"/Второзак.21,23, Галат 3,13/.

Він, Господь наш Єдиний під Пребожественної Тройці, Син Божий, з любови до нас, не погидував навіть прокляття, яке тяжило над миром, а взяв його на Себе, щоб повісити його разом з Собою на хресті, щоб знищити його.

О, глибочінь Божої премудрости!

О, безмежна любов Богочоловіка!

О, о безодня Милосердя Божого!

Чи хоч оцінить коли розпутній рід людський оцю страшну, незмірну любов Божу до нас!!? Не то вже, щоб достойно віддячив Христа Господа за Його страшну жертву?

Що ж діється? Страшні муки Сина Божого, Його свята безцінна кров, Його безмежний послух замість непослуху Адамового. Як тяжкі гирі падають на другу шайку правосуддя Божого. І не тільки вирівнюють коромисло того правосуддя, ні вони абсолютно схиляють його в наш бік.

"Де змножився гріх, там перевишила благодать"/Римл.5,20/ каже апостол. Що ж робиться? "Звершилося! скрикує Христос і віддає Дух Свій Богу Отцю /Ів.19,30 Лук.23,46/. Сходить Духом в ад і виводить душі всіх "що сиділи у тьмі й тіні смертній".

"Воскрес Господь і ні жодного в гробі" каже св.Златоуст у своєму слові на день Св.Пасхи. Тьма розрушена, пекло зруйноване. Ад спустошений, сатана й ангели його знесилені. Смерть повалена і вбита смертю Сина Божого. Всім прощено провини, хартія прокляття роздерта й знищена.

А ми? А нам, що після воскресення Христового народилися, дав право дітьми Божими бути, що вірують в Ім'я Його /Ів.І,12/. Нам Він показав путь до Отця, відкрив Істину і дав Життя. /Ів.14,6/. Ми вже не можемо блукати як старозавітні блукали в гаданнях. Ні. Для нас все ясно. Світ Євангелія освітив нашу дорогу і освітлив серця наші. Спасіння обобічне: для старозавітних воно здійснене, для нас воно діється. І хто хоче - здобуває його.

А що ж хрест, ця страшна зброя прокляття? Те, що каже апостол для синів погибелі, ворогів хреста Христового /Філ.3,18/ він лишився тим, чим був - юродством, зброєю мук, а нам спасаємим він став Божою Силою /І Кор.1.24/. Він став знаменням Сина Чоловічого /МФ. 24,30/. Він став величним Гербом християнства, Він став зброєю проти диявола і дій його. Він став знаком освячення й благословення. Істина, немудре Боже мудріше від людей і немічне Боже сильніше від людей / І Кор.1,25/. Хрест святий тепер став для нас найсвятішим знаменем: окрасою церкви, могутністю держав, славою ангелів і для демонів раною /Стіхіра Хресту/.

Але оглянься назад у давні - давні віки. Пригадаймо й придивімося, що означало те, що Мойсей нахрест ударив по воді моря і воно перед цим знаком розступилося, а потім знов зступилося /Ви-

хід 14/.

Що означає те,вказане Богом, дерево,яке Мойсей поклав у гірку воду Мерри в пустелі і вона стала солодкою. Що означала мідна гадюка, яку Мойсей повісив на хресті в пустелі коли на ізраїльтян напали гадюки за те,що вони ремствували на Бога? /Числа 21,8-9/.Чому люди,які з вірою позирали на ту гадюку, оставалися живими? Це пояснює Сам Спаситель наш у розмові з Никодимом.

Як Мойсей підніс на /хрест/ гадюку в пустелі,так належить бути піднесеному Синові Чоловічеському,щоб усякий,хто вірує в нього не загинув, а мав би життя вічне /Ів.3,14-15/.

Отже Хрест Господній передсповіщений пророками і передуказаний в прообразах Самим Богом.Хрест Христовий,-то "чотиринапрямна /безмежна/ сила: вгору,бо веде до небес; униз,бо поражає демонів; у боки, бо освячує Вселенну. Господь освятив це знамення як своїми стражданнями так і своєю Многоцінною Кров'ю.

Якщо до Христа хрест був знаком прокляття,то після смерті Його хрест святий став предметом благоговіння і благословення.Тому не дивно,що від самих перших днів християнства вірні відзначали на собі знак хреста на серці то одним пальцем,то всією рукою,а після уяснення догматик Пресвятої Тройці,складанням пальців руки і накладанням на себе так як і тепер діється в св.православній церкві.

Уже св.Василій Великий, отець і учитель церкви 4-го віку,навчає вірних:

"Не поромімось класти оце святе знамення і на себе,і на хліб, який їмо, і на воду, яку п'ємо, і при початку праці й при кінці,і в дорозі і на кожному місці, бо це велике знамення дав нам Господь, як зброю проти диявола і як захист у всякому ділі.

Тоді зрозуміло,чому цариця Елена так палко бажала знайти хрест Господній,який був невідомо куди взятий з Голгофи. Але Господь не допустив,щобце "О приблаженне древо" загинуло.Один дуже старий іудей сказав;"де були закопані хрести з Голгофи,уже там стояло поганське капище."Його знесли і під ним знайдено три хрести й дощечка з написом лежала окремо. Як було дізнати,який саме хрест Господній? Тоді просили Господа указати Свій хрест і Господь указав чудом. Коли хрест Господній поклали на мертвого,то мертвий ожив, також коли поклали на хворого,то хворий уздоровився. Радість людей була безмежна. Було оповіщено по всій римській державі,що 14-го вересня будуть показувати в Єрусалимі хрест Господній людям.Зібралися сотні тисяч християн.Хрест Господній,з великою честю, був винесений на високе місце. Царь Костянтин Великий і патріярх Макарій підносили,воздвигали вгору Св.Хрест,щоб показати людям на всі чотири сторони світу. А народи у благоговінні падали перед Св.Хрестом до землі і взивали: "Господи,помилуй". На спомин того й тепер підносимо /воздвигаємо/ хрест Господній 14 вересня,а саме свято названо св.церквою - Воздвиження Чесного Хреста Господнього.

В сей день свята церква установила суворий піст ради спомину чесних страждань і хрестної смерти Господа нашого Ісуса Христа.

Отже й ми,дорогі мої, не стидімось класти на себе Хрест Святий як навчила нас Свята Христова Церква. І кожного разу,коли кладемо на себе,або на те,що благословляємо, споминаймо з вірою страждання Господа нашого і той Святий Хрест освятить і нас і все що робимо.

Господи,Ти зброю проти диявола хрест Твій дав єси нам. Він бо трепеще й трясеться не можучи зглянути на силу його...

Хресту Твоєму покланяємось,Владико,і Святе Воскресення Твоє славимо.

Возносвте Господа Бога нашого і покланяйтеся підніжжю ніг Його,бо воно святе /Пс.98,5/. А м і н ь.

П Р О П О В І Д Ь

/Як треба проповідувати священику в церкві/.

Священик є не тільки священнослужитель, виконавець Служб Божих та треб; він є в той час проповідник Науки Христової, навчитель Його Євангельських Заповітів. Тому, як проповідник, священик повинен добре знати правила проповідництва, щоб, виконуючи своє велике завдання пастиря духовного, не припускати ухилів та збочень у своїх промовах, а використовувати дар Божий - розум та знання і достойно служити благовісником Слова Божого.

Ісус Христос, посилаючи апостолів на проповідь, сказав: "... ідіть і навчайте всі народи, христячи їх во Ім'я Отця, і Сина і Святого Духа і навчаючи їх зберігати все, що Я заповідав вам" /Мтв.28.19-20/. Цей обов'язок "проповідувати" і "навчати" святі апостоли глибоко зрозуміли, і все своє життя віддали для научення Правди Христової, Правди вічної. "...Горе мені, коли я не благовістую Євангелія", каже ап.Павел /І Кор.9.16/. Отже, святим обов'язком послідовника апостолів - пастиря духовного - є проповідування Слова Божого, Науки Христової.

Церковна проповідь завжди стояла високо в нашій православній церкві, як міцна зброя пастирів духовних. Саме проповідництво Слова Божого веде до світла віри тих людей, що перебувають ще в темряві гріховній, в тіні смерти; ним скріплюється захитана віра, відновлюється занепале релігійне життя, гамуються пороки людські, охороняється вірних від невірства та ложної науковости.

Тим більше має значення проповідництво за наших часів: шириться дедалі невірство, спостерігається неохота і навіть байдужість до релігії; люди все більше і більше відчужуються від Бога, все, що святе та побожне, часто стає предметом глузувань та богохулінням. Саме тепер проповідь церковна повинна і мусить виявити свою освячуючу, одухотворяючу і перемагаючу силу. Проповідник мусить, за Божою допомогою і за Його ласкою, словом Божим викорінювати недобрі нахили, виправляти перекручені поняття, насаджувати основи християнських чеснот, християнських душеспасительних істин, і в той же час втішати скорботних, вдовольняти голодних, збірати до купи розпуджених лихими подіями часу овець Стада Христового - церкви.

Зважаючи на таке високе завдання, яке стоїть перед кожним нашим священиком, як пастирем духовним, проповідник Слова Божого повинен добре знати, звідки йому черпати силу духовну, як саме виконувати цей свій святий обов'язок, ні на хвилину не забуваючи про те - хто він є і чого він пішов до св.престолу.

Поза багатьма правилами і вимогами, які є обов'язковими для проповідника /ясність і зрозумілість висловів, проста мова, благоговійне ставлення до слова, віра в те, про що промовляєш, [illegible] у рухах та виразах і т.д./ - існують два основні [illegible] правила, вимоги: 1/ промова повинна бути ПОБОЖНОЮ, 2/ джерелом для проповіді повинно бути Святе Письмо, тобто слово Боже. Тому в проповіді священик шукає не свого, а тільки - Божого. Бо церква Христова проповідує "не мудрість світу цього, як каже апостол, а Божу силу і Божу премудрість"; і сила церковного проповідництва "не в переконливих словах людської мудрости, а в виявленні Духа і сили Божої" /І.Кор.2.4/. Пригадаймо тут добре наставлення одного з учителів церкви: "Брате - проповіднику! Коли ти стоїш і промовляєш в храмі Господнім, чи думаєш ти, від чийого імені ти проповідуєш? Чи відчуваєш ти, що за твоїми плечима стоїть Пастирена-

[illegible] твій, Христос Господь? Чи пам'ятаєш ти, що ти - Янгол Господа [illegible]? Чи не забув, що ти - апостол Господній, і [illegible] ти кажеш до народу, не твої слова, а слова Того, Хто [illegible] послав. [illegible] як себе тримати, як виходити на проповідь, що ти можеш і як говорити. Не надійся на свою мудрість, [illegible] як каже ап. Яків /1.5/, "проси у Господа мудрости". [illegible] коли стаєш проповідувати, візьми в руки Хрест Святий, благоговійно перехрестись і вклонись Господу з молитвою, щоб відкрив уста твої і прояснив розум... і коли ти переступив поріг церковний і наклав на себе епітрахиль, - забудь себе, забудь свій гонор, свої особисті бажання земні; ти тепер - уста Господні, Янгол Господа.

На жаль, деякі з священиків забувають, а може і зовсім не знають, хто вони, ким і для чого поставлені; забувають, для чого взяли на себе високе звання пастиря духовного, тим паче в ці знаменні тяжкі часи. Такі священики, догоджаючи своєму гонорові та бажанню здобути дешеву славу, виголошують з церковного амвону зовсім нецерковні проповіді, а промови, яким місце [illegible] на [illegible] агітаційних зібраннях. Вони пересипають свої [illegible] літературними фразами письменників, закликають до [illegible] поміж людьми, кличуть навіть до помсти, тішуться історичними подіями та хронологічними довідками, бавляться мистецькими образами і т.д., - а не дбають про церковно-релігійне піднесення віруючих, про молитовний їх настрій.

Такі цивільні промови повинні бути категорично засуджені, як не-церковні, і в практиці духовного проповідника не повинні мати місця. Священик, цей пастир духовний, мусить завжди пам'ятати про свою високу місію, яку доручив Йому Господь, і коли він виступає з церковного амвону, не сміє забувати того, що він є навчитель правди Божої; що віруючі жадають від нього духовної поживи, сподіваються одержати хоч в малій мірі втішення серед тяжких часів сучасного життя. Тому проповідь священика мусить бути пройнятою духом віри і відданости Господеві, щирим бажанням вияснити ту або іншу істину евангельську, розвіяти сум серця скорботного, душевну тугу, вивести людину зі стану безнадійности, щоб таким чином розположити вірних слухачів до сприйняття ними отієї благодатної радости, яка обмиває і оновлює людину, коли вона слухає слова Самого Христа Спасителя.

Однак, як же може проповідник Слова Божого досягнути того, коли він оперує в своїй промові суто земними, особистими /егоїстичними/ гаслами, зовсім нецерковного характеру; женеться за легким ефектом, рисується перед слухачем своїми ораторськими малірами, забуваючи, що скромність, смирення - є найкраща окраса промовця, залог його впливу та що церковний амвон - є святе місце, а не громадська трибуна.

Де ж хиба таких незадачливих промовців-проповідників духовних? В чому вона полягає і як її позбутись?

Хиба, а разом і драма, коли не трагедія, таких духовних проповідників в основному й головному полягає в двох причинах їх стану, а саме: I/ високім гонорі і честолюбстві і II/ на превеликий жаль, в незнанні ними Святого Письма. Знаючи це, як знаючи хворобу, можемо позбутись такого прикрого стану, скинувши гордість з себе і озброївшись знанням духовного пастиря. "Наша боротьба не проти тіла й крови, каже ап. Павел, а проти духів злоби піднебесної. Тому візьміть цю зброю Божу..., підпережіть бедра ваші правдою..., візьміть щит віри... і меч духовний, що ним є Слово Боже" /Єф.6.12,13,14,16,17/. Отією "Божою зброєю", отим "мечем духовним", словом Божим, ми й воюємо проти духів злоби піднебесної. Але, який же то буде вояк, коли він не розуміється на

своїй зброї або й зовсім її не має? Не знає,як за неї взятись, коли і як її застосувати? Так само й пастир духовний, коли він не знає Святого Письма,не розуміє слова Божого,- як він може воювати отим мечем духовним! Як можна повчати других,коли сам не знаєш? Без знання Святого Письма і то знання глибокого,проникливого,а не лише поверхового,не можна сказати доброї задушевної та переконливої проповіді. "Хто не знає Святого Письма - той не знає Самого Христа", каже св.Єронім.

Святе Письмо є перед усим книгою священика-проповідника. В нім,в Письмі Святім,відкривається для духовного пастиря небесний надприродній світ, до якого і пастир сам мусить належати і який повинен виявлятися в його думках, почуваннях, ділах і словах - проповідництві.

Завданням проповідника є,щоб великі і основні релігійні поняття глибоко і назавжди втиснути в серця вірних. Священик мусить навчати вірних ясно і докладно розуміти,щозначать такі поняття як Боже милосердя,віра і терпіння,любов і добро, хрест, тайна, жертва, церква,вічне життя, царство Боже на землі,шляхи до царства Небесного,сила молитви, потреби каяття та визнання своїх гріхів. Ось які питання чекають свого розв'язання і вдоволення вірних. Звідси бачимо,оскільки є хибним і непростимим, коли пастир духовний не знає Святого Письма, не вивчає Слова Божого, бо Святе Письмо є Духом Святим сотвореною книгою для проповідника.

Вивчати і безнастанно читати Святе Письмо - ось де невідкладне і щоденне завдання і обов'язок духовного пастиря.

Щер - ський.

ГЕНЕЗА ТВОРЧОСТИ КОШИЦЯ.

Висвітлити ґенезу чиєї б то не було і якої б то не було творчости є справа дуже тяжка. І коли я відважуюся зачепити це питання,то тільки тому,що Кошиць був мій добрий приятель з яким я був знайомий ще зперед сорок літ , і з яким я часто стикався, як в Київі перед 1917 роком,так і мав нагоду бачитися з ним у Парижі в 1930 чи 31 році і потім в 1932 році у Празі,де протягом місяця,майже щовечера були ми вкупі і вели балачки на різні теми, особливо на теми мистецькі. Звичайно свої міркування я виставляю зо всіма застереженнями.

Кошиця не можна зрозуміти,не виставивши його на певному тлі,яке б ясно обкреслювало контури його психічної істоти,але з якої він сам виріс і фізично і духовно,як дерево виростає з грунту,соками якого живиться. З другого боку його треба порівняти з іншими нашими композиторами, але з тими,що мали з ним щось спорідне і в психіці і в зовнішнім оточенні. Тим тлом,на якому він буде мною виставлений, мусить бути осередок,в якім він народився і з якого він вийшов,школа,в якій він учився і наука яку він пройшов. Це тло дасть нам ліпше відчути його могутню індівідуальність, і дозволить зрозуміти з чого виросла його специфічна музична і особливо диригентська геніяльність,так яскраво освітлена і підкреслена чужоземними знавцями музичного мистецтва. Всяка геніяльність показується нам у всій своїй силі тільки після довгої праці генія, праці упертої та при тім систематичної,хоч іскри генія випалахкують ще й в ранній молодості,але то бувають поки що тіль-

ки іскри, а не постійне огневе полум'я. Так було і з Кошицем. Кошиць був продуктом певної доби і був членом певного людського осередку. Він був продуктом і членом такого соціяльного осередку, яким наші письменники майже зовсім не цікавилися і зовсім не вияснили ні його культурного значення для нашого українського народу, ні його духовної самостійної вартости, ні його дійсних інтересів, якими він жив, ні дійсного життя.

Оден тільки Свидницький в своїх "Люборацьках" підійшов без гумористичної призми до цего осередку і його представив просто по людському.

Решта письменників під впливом модного передреволюційного московського нігілізму з погордою обходили цей осередок, або освітлювали його через добродушно-гумористичну призму.

Цей осередок є українське попівство, на жаль, дуже недооцінене, об'єктивно не висвітлене і через те для нинішньої людини представляюче невиразний сірий фон. Але на такім то невиразнім, сірім тлі, мусить тим яскравіше виступати огненна постать геніяльного Кошиця. Треба сказати, що як раз із цього осередку вийшла головна маса української інтелігенції, кінця XIX і початку XX ст., бо селяни, відповідно тодішнім російським законам, не мали права виховувати своїх дітей в середніх школах, і цей закон був відмінений тільки в 1905 році, після першої революції. Цей осередок був добре освічений, особливо на Київщині та Поділлі, бо семінарія не тільки відповідала вісьмиклясовій гімназії клясичній, але мала ще дві кляси вищі, з чисто богословською освітою. А ще до того присутність у Київі Духовної Академії та Університету, з численними публичними лекціями на різні теми професорів цих високих шкіл, театри і положення Київа на Дніпрі, давали ті можливості розвитку та інтелегізовання молодих людей, яких не було в інших губерніях. Затушкований і замовчаний цей осередок був, завдяки пануваншому тоді в Росії нігілізму, особливо серед московської інтелігенції та її презирства до церкви та релігії, що видно з того, що там рятувати справу релігії взявся письменник граф Лев Толстой, який навіть видумав свого Христа, що зовсім відповідало духу Московщини, де процвітали сотні різних сект, самого безбожного, неморального характеру. Була навіть секта т.зв. "Диромоляїв" і філософ Соловйов прирівняв як раз до диромоляйства і толстовську секту. Толстовство християнства на Москівщині не врятувало, а тільки попсувало. На Україні красне письменство цілком підлягло московським впливам у цім напрямку і стидалося говорити про попівство. Інтелігенція українська, яка вийшла з духовних кругів, почувала себе ніби винною в чімсь і перед кимсь, хоч нічого злого нікому не зробила. Кошиць як раз належав до цього осередку, але він, в протилежність іншим, не стидався свого походження, не почував себе ні в чім і ні перед ким не винним, а навпаки гордився ним, і це дало йому силу і можливість найти себе самого, проламати собі свою дорогу в життя і стати тим, чим він став і прославився пізніще. Власне цей осередок познайомив Кошиця з естетикою релігії, церковности, і релігійного співу. Серед його родичів ми знаходимо знаменитих артистів[x] співаків. І багато артистів оперних вийшло з осередку духовенства.

Отже Кошиць вийшов з того осередку, в якім на Україні най-

---

x/ Це був його двоюрідний брат - Кошиць - тенор Московської імператорської опери, який співав там між 1890 і 1900 роками, а потім його дочка - сопрано, що тоді співала в Америці.

більше плекався спів, так би сказати з обовязку, бо кожен священик мусів знати спів, і мусів сам співати в церкві. В школах, в яких виховувались священики на Україні, т.е. в духовних семінаріях, на спів звертали особливу увагу, і при тім особливу і найбільшу увагу зверталося на відповідність між змістом співаного тексту і мотивом його, щоб возглас робив відповідне враження на слухачів у церкві, щоб він поривав їх догори, підносив їх до Бога. І ми дуже добре знаємо, що це мистецтво особливо високо було розвинене у Київі, де воно плекалося систематично багато сотень літ. Таким чином ми мусимо поставити Кошиця, як остатнього епігона старої церковности музикально-вокальної України, на останнім щаблі тої вокально розвоєвої драбини, яка починалася народніми веснянками і колядками, тобто ще поганським цикльом релігійних співів, який зберігся устно в народі аж до останньої революції, яка потім щаблювалася взагалі народніми піснями і особливо козацькими думами і релігійними кантами, могутніла Київопечерськими лаврськими роспівами, та роспівами інших українських великих і малих манастирів, де вивершилася, досягши незвичайної сили експресії в бароковім періоді козацьких часів, тоб то в ХУІІ і ХУІІІ віках, та досягла кульмінаційного свого пункту і особливо проявилася в особі нашого геніяльного церковного композитора, музиканта, скрипача, і співака і диригента Веделя, який, померши ще молодим, тридцяти восьмилітнім чоловіком, у 1808 році, більше як століття панував, як найбільший улюбленець між церковними композиторами цілої сільсько-церковної та церковно- городської України, аж до останньої революції. Тільки на цім пядесталі нам буде зрозуміла могутня постать Кошиця і його музикально-вокальная подорож по Европі і Америці, як остання лебедина пісня України. Звичайно генезу геніяльности Кошиця не можна розуміти не порівнявши його з Лисенком, який тридцять літ перед Кошицем розпочав і блискуче перевів, правда в рямцях своєї української домашности, те, чим Кошиць зумів возвеличити духовно і воспрославити Україну її піснею на всесвітньому европейсько-американському форумі. Не можна теж не порівняти його і з Веделем, що жив сто років раніше. І Ведель, і Лисенко і Кошиць виплекувалися кожен іншим осередком, але кожен, подібно до клясичного Антея, набирався сили, зі своєї матері землі, ~~тобто народної селянської культури~~ Ведель був Київським міщанином, який родився десь здається в 1770 р. і вчився в Київо-Могилянській Академії, де, як і пізніще Кошиць, був диригентом академічного хору, - як раз в період знищення Потьомкіним і Катериною Українського Запорожського Козацтва, і спалення Межигорського та двох інших козацьких манастирів.

За часів Веделя Київ сам був не стільки городом-містом, скільки великим селом з городськими традиціями старого князівського Київа, як відголосом більше книжної, літописної та церковної ніж усної передачі. Був він великим цілковито українським селом, в якім пісня лунала на кожнім кутку - на Преварці, як і на Деміївці, на Кожумяках як і на Подолі і на Печерську, в кожнім садку, на кожнім городі, як і в селі під час робіт, і на улицях у вечері і вночі-скрізь народня пісня ще жила, і так вона лунала у Київі, ще до 80-х років минулого століття, коли я попав уперше до Київа, коли бачив, як на Купала скрізь на горах і на Трухановім острові горіли костри і через них скакали і прості люде й інтелігенція і скрізь лунали пісні купальської справи. От у цій українській співочій атмосфері виховувався геній ніжного, трагічного Веделя, який дав свої шедеври церковної композиції в формі служби Божої і дванадцятьох церковних концертів та інших пісноспінь, просякнених українськими мотивами і насичених українською атмосферою і сердечною білью, щоб безчасно загинути під ворожими

тиском. Лисенко народився приблизно через сорок літ після смерти Веделя на селі в Полтавщині, в шляхоцькій родині дідича. І він виріс в тій самій атмосфері співучого українського села. Але він стояв далі від церкви ніж Ведель і ніж Кошиць. Він скінчив консерваторію в Ляйпцігу і потім жив ціле життя в Києві. Він був дуже релігійний, але в Києві в кінці XIX віку церква уже була здебільшого в руках московських чорносотенних попів на зразок протоієрея Златоверховнікова та йому подібних і не всяка манила до себе. Лисенко більше писав композиції індівідуальні, опери, композиції на слова Шевченка та інших українських поетів, одночасно збирав і видавав народні пісні українські і обробляв їх для солових співів у супроводі фортепіяна і для хору, і тільки дав всього дві чи три церковні композиції, правда дуже гарні.

Кошиць, як я уже згадав, народився на селі в Звенигородщині, в сімї священика. Він змалку, як і Лисенко, ріс в атмосфері співучого українського села в щасливу пору економічного розцвіту українського села, і, в порівнянні з Лисенком, ріс у сугубій атмосфері української співучости, бо в селі, і в попівській хаті, в осередку церковности і церковної співучости, бо церковний і народній спів чувся в церкві і в хаті. Ріжниця у виховчій атмосфері Лисенка і Кошиця, крім згаданої уже, була ще й та, що у Лисенка музична струна душі розвивалася в специфічно гоголевській романтиці Полтавщини, з її козаччиною, яка там на Полтавщині була ще живою реальністю в часи Лисенка, хоч і реальністю уже зовсім роззброєною, але все ще гордою згадками про своє минуле. У Кошиця ж околичність звучала іншими тонами. Тут не було козаків, тільки селяне-кріпаки. Тут ще лунали спогади про Коліївщину і Гайдамаччину, про польські утиски, про польську панщину, ще роля церкви, як порадниці і втіхи для пригнічених польськими панами кріпаків, була ще жива серед старих людей. Ще був знайомий свист нагая і хлопання бича, ще існувало право сільського старости сікти різками селян, піддержуване московською владою. Усе це творило або викликало інші настрої ніж на Козацькій Полтавщині. Тут, замісць гоголівського гумору, панував Шевченківський трагізм і крик болю. Коли Кошиць відгукувався теж і на романтику, навіяну Гоголем, то вона все ж таки була іншого кольоріту ніж у Лисенка. Тут на селі більше тягнуло до церкви, тут ліпше розумілися лірницькі псальми і канти, і особливо просякали в душу страстотерпці, молитовні твори Веделя. І ясно, що чутлива від природи душа Кошиця уже тут, на місці, у свого батька, у свойому селі тонкосмогранно витончилася і вишліфувалася, що, попавши до Києва у духовну семинарію, він там зразу найшов сам себе. Тут він уже легко міг розвинути те тонке розуміння слова і продовженого слова - тоб то співу і фразіровки самого співу, яке його зразу ж потягнуло і поставило на чільне місце в дирегентурі на Україні, і потім у всесвіті. З другого боку у себе вдома, в батьківській хаті, Кошиць, ще як дитина і юнак, мусів постійно стикатися з народом, мусів бачити його просту, ясну душу, часом дуже глибокий і бистрий розум, часом дуже гостру дотепність, але легку і делікатну, мусів бачити яскраво гарну і глибоку віру, бачив і відчував його зворушливість і мусів сам підлягати їй та просякатися безпосередністю народньої віри, яка вся була ще просякнена духом XVII і XVIII віків, віри простої, безхитростної, але щирої і глибокої, віри, яка стояла в повній гармонії з існувавшими ще тоді скрізь на Україні бароковими українськими церквами; з їхніми чудово мистецькими іконостасами, що підносили і думку і серце догори, до Бога; з їх багатою просто казковою різьбою в колонах і рамах образів; з їх чарівною таємничістю, що кликала в позасвітні простори до серафічного неба, до серафічного блаженства серед святих і янголів у підніжжя Божого Престола, в притворових затишках небесних храмових осель. Але в цій вірі одночасно уживалися і спліталися в уяві в одну нерозривну цілість русалки на гиляках дерев, нявки в очеретах

ставків з янголами на небесах, люціпер і його земне відродження -вовкулака, як противники Бога і янголів з святими на небесах, усе це добре і зле, як витвір Бога, уміло уживатися в такій монолітності світогляду українського селянина, яка була зовсім неприступна для російського інтелігента XX віку, з його неясним світоглядом, зневіреним школою і недоученістю, поклаптикованім всілякими "еретвами", "ізмами" та "атіями", обезбарвленим московським нігілізмом і сінодальним політиканством Побідоносцева, позбавленим естетики, та забрушеним московським несмаком і грубістю включно до московської трехповерхової лайки. Але Кошиць хоч і мусів би сам підлягти, через школу, цим негативним впливам Московщини, проте він їм не підліг, бо його рятунком і була як раз ця глибоко-селянська безпосередня віра, та релігійність, яку не могли витравити у нього ні школа, ні життя в убийчо нігілістичнім оточенні. Виплекане ще змалку в селі, в попівській сімї, почуття релігійної християнської шляхетности, виносило його на гору з глибин розбурханого житейського моря і виявлялося в яскравих фактах шляхотности відомих його близьким приятелям. Український інтелігент XX віку, обмосковщений психічно і знігілізований не зрозуміє Кошиця, глибоко-релігійного естета, як не розумів він під час революції 17-20 року цього сторіччя і свого українського народу, якому чужі були московські поняття, звички, світогляд і все інше, вся московська психіка. Цей інтелігент віддав свій нарід Московським большевикам, бо не розумів його, так не буде він розуміти і Кошиця.

Б С - ич.

330 РОКІВ ВІД ЗАСНУВАННЯ КИЇВСЬКОГО БОГОСЛОВСЬКОГО БРАТСТВА.

Реформаційні течії стали досить замітні в Польщі вже в першій половині XVI століття, але нові ідеї широкого загалу ще не торкнулися.

Ці впливи поступово стають сильнішими й швидко розвиваються в середині століття. Боротьба, яка велася в Німеччині з Римом, притягає до себе велику увагу, суспільність широко цікавиться протикатолицьким реформаційним рухом, їдко критикує католицьку церкву, що і в Польщі дійшла до крайнього упадку, насміхається над браком справжньої науки. Також і православна віра дуже занепадає в цю добу під впливом нових течій з заходу, а князі церкви не дуже дбають, щоб її підняти.

В 1560 р. прибули до Польщі єзуїти; вони впертою роботою по відбудові католицької церкви підняли її авторитет і скріпили дух, але розпалили релігійний фанатизм. В багатьох католицьких школах, що були засновані єзуїтами, вчилося чимало і православних учнів, яких виховували в католицькім дусі. На жаль, це давало тяжкі для православія наслідки.

В боротьбі з впливом католицьким починають і православні відкривати свої школи. Так повстають православні братські школи, й поступово виникає систематична наукова освіта на Україні, що дала стільки борців на ниві національно-релігійного руху.

Майже разом з заснуванням друкарні в Печерськім монастирі зароджується в Київі і такий братський центр.

Київське братство було власником грунтів, які воно дістало по фундації Гальшки Гулевичівни, дружини Стефана Лозки, маршалка Мозирського, котрий мав великі маєтки в землі Київській. Він був добрим право-

славним, ім'я якого поминалося в Межигорськім манастирі з числа ктиторів. Свій київський двір Лозка подарував дружині, що походила з старого і знатного роду Гулевичів. В першій половині XVI ст. Феодосій Гулевич був єпископом Луцьким і Острожським. Рід Гулевичів брав дуже близьку участь в Луцькім Чеснохреснім братстві, тому й фундація в Київі була лише продовженням його діяльности для православ'я.

Своїм записом фундації з дня 14.X.1615 р. віддає панна Гулевичівна свій київський моєток "правовірним і благочестивим християнам народу руського в повітах воєводств Київського, Волинського й Браславського, стану духовному і світському, всякого звання й стану людям руським, одначе тим тільки які в православній благочестивій східній церкві в послушенстві і благословенстві св. Патріарха Константинопольського, невідмінно тривають й тривати будуть. Для цього вона призначає свій двір в Київі "добра свої власні, з правами й вільностями шляхетськими".

На цих дарованих "добрах" мали повстати манастир, школа та "гостинниці странникам духовним". На них було засновано і братство 4.I.1616 р - 330 років назад.

Манастир, шпиталь, школа завжди входили в програм діяльности братств.

До братства вписалися люди різного стану: духовні, міщани, шляхта, і, що мало найбільше значення - сам гетьман Сагайдачний з усім військом козацьким. Тим брало козацтво братство під свою охорону.

Першим ректором заснованої школи став Іов Борецький. Це була "школа наук еллино-словенского й латино-польського писма," як висловився патріарх Феофан в своїй ставропігіяльній грамоті.

Матеріяльні засоби братства росли; вже в 1620 р. воно закінчило будову нової братської церкви. Лише три роки пізніше король Жигмонт заднім числом дозволив фундувати на землях Гулевичівни "братство милосердія ведле регули св. Василія".

В 1632 році братська школа була зреформована Петром Могилою в колегію, а опіку над нею взяли на себе і гетьмани. Як відомо, гетьман Мазепа підніс її до ступня Академії.

Колегія, а пізніше академія, становляться розсадником теологичної і гуманістичної освіти, а її вихованці розносять науку і поза межі України.

ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.

СТАТУТ

для правлячих Єпископів і Церковних Управлінь при них УАПЦеркви на еміграції.

1. Єпископи УАПЦеркви, яким доручено, Собором Єпископів УАПЦ, керування церковно-релігійним життям православних українців на певній території на еміграції, керують цим життям на підставі канонів Св. Православної Церкви та ухвал Св. Собору Єпископів і Свящ. Синоду УАПЦеркви.

2. Правлячі єпископи являються репрезентантами УАПЦеркви на територіях Собором Єпископів їм визначених.

3. Правлячому Єпископові прислуговує право каноничного суда над духовними УАПЦ. що перебувають в стані чинному чи нечинному на даній території, як рівнож право накладання кар адміністративних та уділення похвал і нагород до сану протоєрея включно.

4. Правлячі Єпископи мають право і обовязок архипастирської визітації парафій і святинь УАПЦ на визначеній їм території.

5. Вразі потреби Собор Єпископів може приділити для помочи правлячому єпископові єпископа-вікарія.

6. Правлячий єпископ представляє що-півроку Св. Синодові УАПЦ звіт зі стану церковно-релігійного життя УАПЦ на дорученій йому території.

7. Каноничну свою юрисдикцію над духовенством і вірними, яка обіймає справи церковно-адміністративні /призначення, переміщення, звільнення членів клиру, затвердження складу церковних рад і т.п./, організації богослужб, місійно-освітні, духовного судівництва і фінансово-господарчі, правлячий єпископ здійснює за допомогою організованого при ньому Церковного Управління.

8. Церковне Управління при правлячому єпископові, в залежности від обсягу території, числа парафій і розміру праці складається найбільше з пяти членів, з яких трьох повинно бути в духовному стані, а двох світських; найменьше з трьох членів, з яких два духовних і один світський, при чотирьох членах - два духовних і два світських.

9. Членів Церковного Управління затверджує на становищах і зміняє правлячий єпископ.

10. Членам Церковного Управління приділюється ближче завідування тими чи іншими справами, як адміністративні, фінансово-господарчі, місійно-освітні, духовного суду; до останніх належать шлюбно-розводові справи і метричних актів.

11. Секретар Церковного Управління може бути одночасно членом Церковного Управління.

12. Розпреділення обовязків поміж членами Церковного Управління залежить від правлячого єпископа.

13. Церковне Управління відбуває, в міру потреби і важливости справ, засідання, протоколи з ухвалами яких секретар Церковного Управління представляє на затвердження правлячого єпископа. Єпископ сам можепризначати засідання Церковного Управління і головувати на них

14. В цілях оживлення церковно-релігійного життя і зазнайомлення з його потребами на місцях, правлячий єпископ і Церковне Управління при ньому можуть скликувати пастирські і законовчительські конференції та церковні зібрання з участю в цих конференціях і зібраннях представників від духовеньства і мирян, в числі кожного разу установленому Церковним Управлінням, в залежности від місцевих обставин.

15. Церковне Управління має свою кацелярію, штат працьовників якої затверджує та працьовників призначає і звільнює, на внесок Церковного Управління, правлячий єпископ.

16. Бюджет Церковного Управління затверджує правлячий єпископ.

17. Через Церковне Управління правлячий єпископ переводить духовний суд в справах переступств проти віри і церковної дисципліни і в справах шлюбної розлуки.

18. Духовний суд діє згідно з Св.Канонами Православної Церкви і на їх підставах. Рішення духовного Суду затверджує правлячий єпископ.

19. В складі духовного суду, з трьох членів, два повинні бути в духовному сані.

20. Апеляційною і останньою інстанцією для рішень духовного суду при правлячому єпископові являється Св.Синод УАПЦеркви.

21. Шлюбно-розводові справи підлягають розгляненню і рішенню духовного суду на підставі Канонів церковних, правил, встановлених вищим церковним управлінням УАПЦеркви і згідно з відповідними державними законами.

22. Причинами до розвязання церковного шлюбу признаються слідуючі:
   а/ перелюбство однієї з сторін подружа,
   б/ невідома відсутність когось з подружжа на протязі пяти років,
   в/ злоумисне залишення однією з сторін подружжя другої,
   г/ невилікувальна психічна хвороба однієї зі сторін подружжа,
   д/ тяжка заразна хвороба, або хвороба, що викликує огидність і не можебути, по ствердженню лікарському, в близькому майбутньому вилікувана,
   е/ присуд цивільного суду, яким одна з сторін подружжя засуджена не менш як на 8 років позбавлення свободи,
   є/ незгідність в характерах подружжя і викликаний нею розстрій супружого життя після 3-х років супружого життя /від часу шлюбу/, та роздільне з тої ж причини, життя подружжя на протязі трьох років.

23. В порядку управління парафіями Церковне Управління слідкує за виконанням органами парафіяльного життя покладених на них Статутом парафій УАПЦ обовязків, контролює зокрема фінансовий і господарчий стан парафій.

24. В разі потреби Церковне Управління може призначати деканів з приділенням їхній опіці певних парафій.

25. В часі відсутности правлячого єпископа, Церковне Управління доглядає за порядком церковного життя на дорученій єпископові території.

26. Листування Церковного Управління переводиться за підписами одного з членів і секретаря Церковного Управління.

27. Церковне Управління має свою печатку з написом навкруги хреста: Церковне Управління УАПЦеркви в.../назва території/.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ УАПЦеркви НА ЕМІГРАЦІЇ.

Як нас інформують - в днях 23 - 25 серпня ц.р. в Мюнхені відбулася 3-тя сесія Священного Синоду УАПЦ, на якій було порушено низку істотно найважливіших питань із життя нашої церкви і винесено ухвали:

1. Проєкт меморандума Св.Синоду УАПЦ до ОЗН в справі української еміграції в Німеччині з просьбою про правне оформлення емігрантів і видачу відповідних документів на випадок переселення в організованому порядкові: парафіями, парафіями та допомогти засобами для початку корисної праці.
2. В справі видавництва Богослужбових книжок:
   а/ Редагування Богословського Вісника доручити директору Науково-Богословського Інституту при Св.Синоді.
   б/ о.Будному в Еслінгені благословляється видавати фотографічним способом Всенічну Службу Київського Лаврського роспису з текстами Київським і Варшавським, а також Співи Бож.Літургії різних українських композиторів, з відчисленням 10% на потреби Свящ.Синоду.

б.прот. Васильову в Еслінгені дозволено видання циклостилем окремих треб з требника Луцького видання на тих же умовах.

рхиєп.Михаїлу благословляється видати Служебника Варшавського видання з поправками, ухваленими Комісією Єпископів і протоієреїв у Бреславу в 941 році, на тих же умовах.

3. В справі програму навчання Закону Божого та співу в школах.

Для початкових шкіл рекомендувати програм опрацьований Аєп. Михаїлом прийнятий нарадою єпископів у Мюнхені в листопаді 1945 року і оголошений в ч. 4 Церковного Вісника.

Для гімназій прийняти проект поданий протоієреєм Іл.Багірняком з делкими виправленнями.

Висловити подяки катехетам оо.протоієреям Ів.Багірняку, М. Лящуку, Антонію М. і свящ.о. М.Карачківському за прислані проекти програм навчання Закону Божого в школах.

Обовязки навчання співу церковного в школах покласти на оо. законовчителів, а вони підшукують відповідних фахівців, якщо самі не можуть.

4. В справі місійній.

Порадити єпископам мати при своїх Церковних Управліннях місіонера, якщо ще т кого немає. Найближчим завданням єпископського місіонера періодичне відвідування парафій для ознайомлення

...і з духовним життям і потребами парафії, виголошування в храмах або на релігійних зібраннях проповідей та рефератів, переведення бесід на релігійні теми, знайомлення зі станом навчання віри в школах та поради братствам.

5/ ПРО ПОСВІДКИ ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА.

Посвідки для духовенства УАПЦ від Св.Синоду видати на підставі поданих духовенством анкет в 4-х мовах: українській, англійській, французькій і німецькій з фотографіями, за підписом секретаря Свящ.Синоду та дир.Канцелярії та печаткою Священного Синоду.

6/ ПРО БОГОСЛОВСЬКУ ШКОЛУ УАПЦ

ухвалено:

Зважаючи на пекучу потребу, як висококваліфікованих душпастирів, так і викладачів для духовних шкіл і йдучи за традицією нашого народу, що мав свої високі Богословські школи як Острізька та Київо-Могилянська Академії:

прийняти й затвердити поданий Свящ.Синоду УАПЦ проєкт статуту Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ в Мюнхені, до його подав ректорат тієї школи. На почесного голову Кураторія покликати Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа а на урядуючого куратора Високпреосвященнішого Архиєпископа Михаїла.

На перші потреби асігнувати 3000 р.марок.

Про відкриття Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ в Мюнхені і про умови прийняття до неї - оголосити в часописах.

ПІДГОТОВКА ДО ПЕРЕДСОБОРНОГО ЗІЗДУ УАПЦ.

Як нас інформують - Комісія по підготовці до Передсоборного Зїзду відбула своє засідання 10.вересня в Аугсбурґу, під головуванням Високопреосвященнішого Архиєпископа Михаїла, голови цієї Комісії, та розподілила матеріяли між членами Комісії для опрацювання й зачитання на Передсоборному Зїзді.

Друге засідання відбудеться в Міттенвальді 15 - 16 вересня, де опрацьовані матеріяли будуть всією Комісією заслухані й остаточно схвалені.

Побажання вірних і духовенства УАПЦ надсилати на імя Голови Комісії Високопреосвященнішого Архиєпископа Михаїла. Адреса: Мюнхен, Дахауерштрассе 9, Канцелярія Церковного Управління.

ПОСВЯТА ЦЕРКВИ УАПЦ в ПАСАУ.

Дня 18 серпня 46 р., з благословення Архиєпископа Михаїла, посвячено в таборі Маєргофкасерне в Пасау українську церкву УАПЦ. Посвячення доконав митрофорний протоієрей в асисті місцевого духівництва.

У будові церкви брали активну участь церковний староста, парафіяни і сестрицтво.

ВІДОЗВА

До всіх україн. в-еміґрантів, до всіх, хто співчуває [illegible] християнській освіті

Дорогі брати і сестри!

З благословіння Св.Синоду УАПЦ від 24 серпня 1946 року заснована вища духовна школа в Мюнхені під назвою "Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ."

До цього час, Українська Автокефальна Православна Церква не мала свого високого учбового закладу через різні перешкоди військового часу. Для поповнення складу своїх пастирів вона мусіла користуватися з тих резервів, які залишилися від попередніх часів. Ті резерви вже вичерпані, заміщення душпастирських посад людьми, не обізнаними з богословськими науками, не дає добрих наслідків. Крім того, час поставив перед Українською Автокефальною Православною Церквою проблему високої духовної освіти, як найдоконечнішу потребу нашої сучасности.

Всупереч ширенню безбожних доктрин, які спричинили загибіль мільонів жертв, руїну тисячолітніх культурних надбань світу, світ переконався, що єдиним творчим кодексом людського життя є закон Христа, Його Божественна Євангелія. Коли на цілому світі заграв могутній клич "Назад до Бога, назад до Христа", то не може бути байдужою до цього клича і українська нація. Як свідчить історія, наша нація ніколи не відставала, а твердими кроками прямувала вперед по шляху до Богознання "до розуміння Христової науки."

Свящ.Синод УАПЦ і українська професура цілком свідомі тих труднощів, що стоять перед ними. Але наш нарід добре розуміє свої потреби і не залишиться байдужим до цієї важливої справи. Тим більше, до вже насьогодні зголосилося до сотні тих, які згоджуються працювати для свого Народу на ниві духовній.

Кураторія і Ректорат Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ звертається до всіх українських організацій - як в Европі, так і за океаном, до всіх наших братів прийти на допомогу молодій Академії найперше коштами, а потім книгами, приладдями і взагалі всім потрібним для існування Академії.

Ми сподіваємось, що кожний свідомий українець не відмовиться своєю посильною офірою прийти на допомогу цьому святому ділу. Наша Академія ставить своєю метою виховати також і педагогів обох статей, які понесуть Боже сім'я в серця нашої молоді і тим відплатять сторицею за ті офіри.

Нехай Милосердний Господь допоможе нам якнайкраще урядити своє життя і життя нашої Академії!

Листи і пожертви надсилати на адресу: Мюнхен, Дахауерштр.9/I, Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ.

Кураторія і Ректорат Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ.

АРХИЄРЕЙСЬКИЙ ХОР ЄПИСКОПА МСТИСЛАВА.

При єпископі Мстиславі в Майнц-Кастелі працює архиєрейський хор під диригуванням проф. Івана Зайця. За час своєї діяльности хор-цей, крім участи в церковних відправах, розучив цілий ряд творів української духовної музики, а також народні пісні і дав низку концертів, як у самому Майнц-Кастелі, так і по інших містах Гросс-Гессенської провінції.

За минулий рік, від липня 1945 до липня 1946 хор відспівав 86 концертових виступів і 114 Служб Божих, у тому числі дав для американців 8 закритих концертів і 4 месси для них у костелах.

У серпні ц.р. по різних містах Гросс-Гессенської провінції відспівано 8 прилюдних концертів з духовно-релігійних творів, 7 Служб Божих і дві урочистих панахиди /Стеценка/.

Великий концерт в Арользені для головної кватири УНРРА, що відбувся 5 серпня, складався з творів духовної музики: Бортнянського, Гончарова, Стеценка і Ступницького та з народних пісень.

В міській церкві в Герсфельді відспівано концерт духової музики, що складався з творів Бортнянського, Стеценка, Лисенка, Гончарова, Смірнова, Дехтерьова, Зайця і Ступницького. Цей концерт відбувся 18 серпня ц.р.

На запрошення ЦПУЄ хор відспівав у Гехсті /Франкфурт/ урочисту панахиду над могилами 156 загиблих українців - жертв війни, де було посвячено на цвинтарі пам'ятник цим жертвам.

ПРАВОСЛАВНІ ВЛАДИКИ УАПЦ В МЮНХЕНІ.

22 - 26 серпня ц.р., з нагоди відбуття в Мюнхені III-ї сесії Свящ. Синоду УАПЦ, навістили Мюнхен і українську кольонію в нім Митрополит Полікарп, Голова Собору Єпископів і Синоду УАПЦ та владики Мстислав і Платон, як члени Свящ. Синоду. Про важливіші ухвали Св. Синоду, в засіданнях якого, крім названих владик, брав участь і місцевий Владика Архиєпископ Михаїл, як заступник Голови Св. Синоду, подаємо на іншому місці.

З нагоди ж перебування в Мюнхені ієрархів УАПЦ, православні українці мали можливість обєднатися з ними в теплих молитвах за урочистими богослужбами та влаштувати на честь високих достойників Української Православної Церкви приняття, в якому взяли участь, крім представників українських установ, запрошені гості.

У суботу 24 серпня, в Св.-Покровській церкві української православної парафії в Мюнхені відправлена була всенічна, підчас якої на поліелей виходив, в сослуженні духовенства, Владика Платон. Владика Митрополит Полікарп, Архиєпископ Михаїл і Єпископ Мстислав були присутні на всенічній. Церква була святочно прибрана сестрицтвом парафії, а Владику Митрополита зустрічав привітальним словом о. настоятель парафії і хлібом і сіллю церковний староста.

З огляду на малі розміри парафіяльної церкви, урочисту архи-

єрейську Службу Божу відправлено було другого дня, у неділю 25 серпня, в Грецькій Православній церкві, що на площі Сальватора; о.Настоятель Грецький Архимандрит, на просьбу настоятеля української парафії, предоставив на сей день храм православним українцям, як братам по вірі, і сам приняв участь у відправі літургії, первенствуючи посеред ієреїв. Божественну Літургію відправляли Владика Митрополит Полікарп, Архиєпископ Михаїл і Єпископ Мстислав, в сослуженні 16 священиків, при двох протодияконах. Слово, після читання Св.Євангелії, виголосив Єпископ Мстислав; Владика говорив на тему з прочитаної Євангелії /про немилосердного боржника/, вказуючи на оскудіння в людстві любови, милосердя, всепрощення та кличучи до відродження і розвитку в житті особистому, суспільному, національному християнських принципів, від чого залежатиме і дальша доля українського народу. За літургією чудово співали два хори - капелі "Україна" під диригентством проф. Нестора /головні піснопіння літургії і концерт/ та хор української православної парафії в Мюнхені.

Церква була переповнена не тільки православними українцями, що на дню урочистість приїхали і з дальших таборів, а і українцями греко-католиками та людьми інших ісповідань. Наприкінці богослужби Владика Митрополит Полікарп вітав свою паству і всіх присутніх апостольським привітом та кликав до миру, братерства, згоди в житті, потішаючи надією на Милосердя Боже, що керує світом і направляє життя народів.

Після Богослуження, о год.2, відбувся на честь митрополита і других ієрархів УАПЦ громадський обід, в якому взяло участь до 150 осіб. Були також представники інших християнських ісповідань, наукових німецьких установ, університету УНРРА і др. Підчас обіду Владику Митрополита, як Голову Українського Православного Світу вітали цілий ряд промовців. Були привітання від Українського Університету, Високої економічної Школи, Обл.Суспільної Опіки над українськими емігрантами, Української Ліги Політвязнів, від українського жіноцтва, від укр.селянства, капелі бандуристів, українського студентства, православної української парафії в Мюнхені, української молоді, від Управи Санітарно-Харитативної Служби. Настоятель української православної парафії в Мюнхені відзначив згоду в сьогоднішній урочистості людей різних націй і ісповідань, але обєднаних спільною християнською ідеологією. Цю думку спільности християнських народів підкреслили в своїх промовах п.Директор Університету УНРРА і представник "Братства св. Хреста".

На промови відповідали Єпископ Мстислав, Архиєпископ Михаїл, а в кінці промовляв Владика Митрополит, дякуючи всім за сердечні привітання і щирі побажання та прикликуючи Боже Благословення на всіх у дальшій їх праці на користь українського народу і християнської ідеї у всесвіті.

Зворушливі промови і тепла високолюдська атмосфера, що панувала підчас спільної трапези, підтримали на дусі не одного з вигнанців з Рідного Краю і надовго будуть кріпити [illegible], свідчачи одночасно про ту велику ролю, яку Церква і релігія мають в житті окремої людини та цілих народів.

Того [illegible] дня, 25 серпня, у годинах вечірніх Владика Митрополит Полікарп, Архиєпископ Михаїл і Єпископ Мстислав навістили український табор на Ляймі, де після урочистої зустрічі насельни-

ками табору, дорослими і дітьми, відбувся короткий молебен в українській таборовій Св. Михайлівській Церкві, а після молебна вечерні на честь високих гостей в приміщенні табору.

Ранком 27. серпня Митрополит Полікарп, Владика Мстислав і Платон відїхали з Мюнхена.

ПОСВЯТА ЦЕРКВИ В ДІНКЕЛЬСБЮЛЛІ.

За високими середньовічними мурами, що стоять уже кілька сторіч і зберігають пам'ять далеких февдальних часів та згадку про велику облогу міста шведами триста років тому, розташувалося мальовниче місто Дінкельсбюль, що в стилі будівель, в їх оригінальній орнаментурі зберігло свій своєрідний старовинний вигляд.

У чотирьох таборах міста мешкають українці. Дня 4 серпня у них відбулася посвята православної церкви, створеної і впорядкованої їх власними зусиллями. На околиці міста біля кладовища було порожнє церковне приміщення. Одержавши його, наші люди впродовж двох місяців очистили, відбудували, закупили необхідні для богослужби речі і посуд на суму 5.500 марок.

Церкву мальовничо оздобили. Образи на іконостасі та запрестольний образ Покрови Божої Матері зробили на полотні олійними фарбами українські мистці з Ансбаху.

На посвяту церкви прибув до Дінкельсбюлля Високопреосвященніший Михаїл, Архиепископ Мюнхенський і Баварський з притчем. На двірці високодостойнішому гостеві було влаштовано урочисту зустріч.

Коли підійшов потяг і на сходах вагону з'явився улюблений пастир, церковний хор заспівав "Іс палла єті деспота". Звору шливими промовами осповили Владику голова церковної ради інж. Анастасій Колосюк і декан Ансбахської округи о. протоієрей Яків Костецький.

З двірця Архиепископ відїхав до відведеного йому приміщення. Другого дня, вздовж дороги, що через увесь цвинтар вела до церкви вишикувалися пластуни і пластунки в національних строях, а частина в білих святкових одягах, учні народної школи та гімназії, дівоцтво, парафіяни обох парафій. Владику зустріли біля брами: Голова Українського Комітету в Дінкельсбюллі, від шкіл дир. гімназії та від православних білорусів п. Стома, та з хлібом-сіллю привітав церковний староста.

Прикрашена зеленими ялинками церква виглядала урочисто і святково. На вівтарем - великий тризуб і напис: "Прийдіть, вірні, помолимося Господеві рідною мовою".

З великою урочистістю відбулося посвячення церкви і Божественна Літургія, під час якої рукоположено в сан священика диякона о. Івана Постуна.

Після читання Євангелії з амвону церкви промовляв Владика. Він висловив свою радість, що УАПЦ на еміграції збагачується ще на один храм та оголосив про нагородження гідністю протоієрея настоятеля церкви о. Павла Фалька. Разом з тим оголосив Владика про нагороду церковної ради та ревізійної комісії грамотою від Епархіяльного правління, а також благословив пара ілн і сестрицтво образом Божої Матері та відзначив персонально тих, хто брав участь у відбудові церкви.

Далі відбувся молебен до Божої матері.

Після богослужби, в залі одного з таборів відбулося урочисте прийняття на честь Архиєпископа. Під час трапези від імені парафії ін. Кротюк вітав Владику та одночасно щиро подякував дирекції УНРРА і присутнім представникам латишів, литовців і білорусів та українському громадянству за їх участь у святі. Від усього українського громадянства обох парафій привітав Владику ін. Олійник.

У слові-відповіді Владика подякував за теплий сердешний прийом та одночасно висловив жаль, що на святі нема одного з організаторів будови церкви - настоятеля о. Павла Фалька, що через хворість не може бути присутнім.

Загальною молитвою кінчилася спільна трапеза.

Увечері в новопосвяченій церкві Владика служив Акафіст Марії Магдалині і відїхав до Мюнхена.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Редакція "Церковного Вісника" звертається до духовенства і вірних УАПЦ з ласкавою просьбою допомогти видаванню церковно-релігійного часопису надсилкою проповідів, статтів на відповідні церковно-релігійні, релігійно-філософські, релігійно-моральні та церковно-історичні теми, релігійних оповідань, поезій, дописів про місцеве церковне життя і т.п.

"Церковний Вісник" виходитиме 5 числа кожного місяця.

xxx

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В українській УАПЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці /Мюнхен, Дауерштр. 9/1/ відправляються Служби Божі:

в суботу вечірня о год. 5 вечора,

в неділю літургія о год. 9 ранку.

Парафіяльна Рада.

(Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Ректорат Богословсько-Педагогічної Академії УАПЦ повідомляє, що з благословління Священного Синоду від 24 серпня 1946 р., в Мюнхені відкривається Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ.

До Академії приймаються особи обох статей, що мають закінчену середню освіту. Для тих, що не мають закінченої середньої освіти, при Академії відкриваються матуральні курси, що по їх закінченні слухачі набувають прав дійсних студентів Академії.

При Академії допускаються і вільні слухачі. Курс в Академії 4-х річний.

Особи, що бажають вступити на один із факультетів /Богословський або Педагогічний/, мають подати заяву на ім'я Ректора Академії, додавши такі документи:

1. Короткий життєпис.
2. Матуральне свідоцтво, або інше свідоцтво про освіту.
3. Свідоцтво про хрещення.
4. Свідоцтво від лікаря про стан здоров'я.

При Академії передбачається інтернат.

Листи і документи надсилати на адресу: Мюнхе, Дахауерштрасе 9/I, Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ.

Ректорат Богословсько-Педагогічної
Академії УАПЦ.

При Церковному Управлінні УАПЦ в Мюнхені, Дахауерштрасе 9/I маються до набуття свічки різнього формату, церковне вино, образки хрестики, октоїхи, молитовники, метричні бланки і т.інше.

Єпархіяльний склад УАПЦ.

РОЗШУКИ.

Петро Булдін пошукує сина Федора, народж. 7.УIII.1927 р. в м. Любліні. Останнє місце побуту - м. Гроссенгайм біля Дрездена. Адреса: Ашаффенбург, Вусбургерштрасе 76, у п.Еделмана.

УВАГА! Хто знає де перебувають п.КОРНЕЛЮК Наталія, її чоловік Онуфрій і доньки Зоя і Ніна, прошу ласкаво повідомити Церковне Управління УАПЦ., Мюнхен, Дахауерштрассе 9/I, Видавництво "Церковний Вісник".